Ministerstwo Zdrowia

NPZ NARODOWY PROGRAM ZDROWIA

KCPU Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

CBOS Centrum Badania Opinii Społecznej

OPINIE I DIAGNOZY NR 57

Młodzież 2025

Pod redakcją

Magdaleny Gwiazdy

Warszawa 2026

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku

Redakcja
Aleksandra Panak

Skład i łamanie
Grzegorz Łaganowski

Sfinansowano ze środków Krajowego Centrum
Przeciwdziałania Uzależnieniom

Copyright © by CBOS, Warszawa 2026

Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 2083-1706

SPIS TREŚCI

Magdalena Gwiazda
Informacja o badaniu 6

Magdalena Gwiazda
Wprowadzenie 8

Krzysztof Pankowski
Aspiracje, dążenia i plany życiowe młodzieży 10
Cele i dążenia życiowe 10
Ukończenie szkoły ponadpodstawowej i co dalej? 18
Ocena rynku pracy i własnych szans na nim 23
Przedsiębiorczość 32

Marcin Głowacki
Sytuacja rodzinna młodych ludzi 37
Relacje z rodzicami 38
Postrzeganie przez młodych ludzi relacji z rodzicami a skłonność do uzależnień 39

Małgorzata Omyła-Rudzka
Warunki materialne młodzieży 41
Ocena warunków materialnych własnych rodzin 41
Stan posiadania młodych ludzi 43
Dochody i wydatki na własne potrzeby 44
Warunki materialne a konsumpcja substancji psychoaktywnych 49

Daria Litwin
Życie szkolne 50
Stres i poczucie satysfakcji 50
Relacje z nauczycielami oraz koleżankami i kolegami 53
Przemoc w szkole 56
Przemoc uczniów wobec nauczycieli 60
Konsumpcja substancji psychoaktywnych na terenie szkoły 62

Magdalena Gwiazda
Religijność młodzieży 68
Wiara i praktyki religijne 68
Wiara i religijność a konsumpcja substancji psychoaktywnych 74
Religia w szkole 76

Michał Feliksiak, Beata Roguska
Zdrowie psychiczne 84
Samopoczucie psychiczne 84
Objawy depresji 92
Kondycja psychiczna a używanie substancji psychoaktywnych 101

Jan Kujawski, Jonathan Scovil
Zagrożenia i wyzwania pokoleniowe 103

Barbara Badora
Młodzi obywatele o polityce i demokracji 107
Stosunek do demokracji jako formy rządów 112
Ocena funkcjonowania demokracji w Polsce 115
Opinie na temat aktualnej sytuacji w kraju 124
Ocena efektów integracji Polski z Unią Europejską 127
Uczestnictwo w protestach społecznych 131
Deklarowane poglądy polityczne 134
Sympatie partyjne 141
Postawy młodzieży wobec sfery publicznej a konsumpcja substancji psychoaktywnych 147

Marcin Głowacki
Podmiotowość i poczucie wpływu na sprawy publiczne 153
Zaufanie do innych i postawy prospołeczne 155

Jonathan Scovil
Relacje damsko-męskie i poglądy na temat ról płciowych 159
Związki 159
Życie seksualne 162
Substancje psychoaktywne a życie uczuciowe i seksualne 163
Poglądy na temat ról płciowych 165

Jonathan Scovil
Stosunek do cudzoziemców 170
Ogólne nastawienie 170
Relacje z cudzoziemcami 172
Postrzegana skala obecności imigrantów w Polsce 174

Ilona Kawalec
Młodzież wobec osób LGBT+. Postawy, zmiany, podziały 178
Poziom akceptacji osób LGBT+ 178
Osobisty kontakt z osobami LGBT+ 185

Michał Feliksiak, Małgorzata Omyła-Rudzka
Zainteresowania i aktywności ... 191
Przynależność do grup, stowarzyszeń i organizacji ... 191
Sposoby spędzania czasu wolnego ... 196
Aktywność fizyczna młodzieży ... 202
Aktywność fizyczna a konsumpcja substancji psychoaktywnych ... 206
Aktywność online i problemowe korzystanie z internetu ... 208
Problemowe korzystanie z internetu a substancje psychoaktywne ... 230

Jan Kujawski
Uczestnictwo w grach hazardowych ... 232
Rodzaj podejmowanej gry ... 232
Deklarowany koszt gry ... 234
Zagrożenie uzależnieniem od hazardu ... 235
Uczestnictwo w grach hazardowych a konsumpcja substancji psychoaktywnych ... 238

Artur Malczewski
Młodzież a substancje psychoaktywne ... 241
Palenie papierosów ... 241
Picie alkoholu ... 242
Dostępność narkotyków ... 245
Używanie narkotyków ... 249
Rodzaje narkotyków ... 252
„Dopalacze", czyli nowe substancje psychoaktywne ... 255

Tabele zróżnicowań społeczno-demograficznych ... 256

Magdalena Gwiazda

INFORMACJA O BADANIU

Wykonawca	Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
Termin realizacji badania	31 października – 28 listopada 2025 roku
Metoda badawcza	wywiad audytoryjny
Próba badawcza	uczniowie ostatnich klas 65 szkół ponadpodstawowych wszystkich typów szkół dziennych, w 56 lokalizacjach
Liczba zrealizowanych wywiadów	N = 1506 (poziom realizacji próby zasadniczej = 60%); średnia liczba wywiadów przypadająca na jedną klasę (szkołę) = 23
Czas trwania wywiadu	45 minut (jedna godzina lekcyjna)

Dobór próby

Na potrzeby badania „Młodzież 2025" zbiorowość uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych podzielono na dwie warstwy: uczniów szkół prywatnych oraz uczniów szkół publicznych. Próbę alokowano między wyróżnione subpopulacje w sposób proporcjonalny do ich szacowanej wielkości. Jako operat losowania wykorzystano Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych Ministerstwa Edukacji Narodowej – RSPO (strona https://rspo.gov.pl/, stan na 4.09.2025 roku).

Dobór respondentów przebiegał w ten sam sposób dla obu wyróżnionych zbiorowości. Procedura składała się z dwóch etapów:

- losowanie szkół;
- losowanie jednego oddziału w każdej wybranej szkole.

W pierwszym etapie losowano szkoły z prawdopodobieństwami proporcjonalnymi do liczby oddziałów ostatnich klas. Dane dotyczące placówek pochodziły z RSPO. Następnie z każdej dobranej szkoły losowano w sposób prosty jeden oddział spośród wszystkich oddziałów ostatnich klas.

Na etapie losowania szkół zastosowano warstwy *implicite*, które wyznaczały sposób uporządkowania placówek w operacie losowania. W przypadku szkół publicznych wykorzystano do tego celu dane o: rodzaju szkoły (liceum ogólnokształcące, szkoła branżowa, technikum), województwie oraz wielkości miejscowości, w której znajduje się szkoła. Placówki prywatne uporządkowano względem rodzaju oraz województwa, w którym się znajdują.

Schemat doboru respondentów przewidywał również zastosowanie czterech prób rezerwowych na etapie losowania szkół. Placówki rezerwowe wybierano z tych samych warstw *implicite* co placówki dobrane do próby głównej. Starano się przy tym, aby jednostki pierwotnie wylosowane i rezerwowe były identyczne pod względem rodzaju, wielkości miejscowości oraz województwa. Schemat losowania próby zakładał możliwość zastępowania wyłącznie niedostępnych szkół. Nie stosowano prób rezerwowych dla uczniów wybranych w poszczególnych placówkach.

Magdalena Gwiazda

WPROWADZENIE

Historia badań z cyklu „Młodzież", obejmujących uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych (w pewnym okresie ponadgimnazjalnych), sięga lat 90. XX wieku. Na początku było to statutowe badanie Centrum Badania Opinii Społecznej. W 1999 roku zleceniodawcą był Instytut Psychiatrii i Neurologii. Od 2003 roku badania z cyklu „Młodzież" prowadzone są przez CBOS we współpracy lub na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, obecnie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Kolejne edycje realizowano w latach 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021 i 2025.

W badaniach tych – prowadzonych wedle tej samej, niezmiennej metodologii – zachowywany jest wspólny rdzeń wszystkich kwestionariuszy, dzięki czemu możliwe jest śledzenie trendów. W niniejszym opracowaniu wykorzystujemy do porównań – w takim stopniu, jaki jest możliwy – dane z poprzednich edycji.

Autorzy badania starają się jednocześnie wprowadzać do kwestionariusza ważne kwestie bieżące. W aktualnej edycji wprowadzono modyfikacje zakresu tematycznego, wynikające z jednej strony – z obserwowanych zmian zachowań młodzieży, z drugiej natomiast – z aktualnego kontekstu społecznego:

- poszerzono tematykę dotyczącą zdrowia i samopoczucia psychicznego;
- zmieniono pytania w bloku poświęconym szkole (w poprzedniej edycji – kwestie związane z nauką zdalną);
- wprowadzono tematykę związaną z imigracją;
- wprowadzono do metryczki zmienną „narodowość".

Główna część ankiety, poświęcona konsumpcji substancji psychoaktywnych, nie uległa zmianom.

Podobnie jak w przypadku poprzednich edycji, przed realizacją badania przeprowadzono pilotaż, który potwierdził zrozumiałość pytań oraz możliwość realizacji wywiadu w ciągu 45 minut. Objętość kwestionariusza (liczba pytań i zmiennych) użytego w bieżącej edycji badania jest porównywalna z objętością kwestionariusza realizowanego w latach ubiegłych.

Ostateczna wersja ankiety została zaakceptowana przez KCPU 20 października 2025 roku.

Krzysztof Pankowski

ASPIRACJE, DĄŻENIA I PLANY ŻYCIOWE MŁODZIEŻY

W roku 2025, podobnie jak we wcześniejszych pomiarach, badani uczniowie odpowiadali między innymi na pytania o swoje cele i dążenia życiowe, o plany na najbliższą przyszłość oraz o subiektywną ocenę własnych szans na rynku pracy. Powtarzalność zastosowanych wskaźników (nierzadko od początku lat 90. XX wieku) pozwala nam na monitorowanie długookresowych zmian zachodzących w zakresie aspiracji, dążeń i planów życiowych młodych Polaków.

Cele i dążenia życiowe

W każdym z dziesięciu dotychczasowych badań dotyczących młodzieży – z lat 1994–2021 – respondenci, posługując się tą samą listą odpowiedzi, wybierali trzy najważniejsze dla siebie cele życiowe. Choć od lat w czołówce wybieranych przez polską młodzież celów życiowych pojawiają się podobne dążenia, to jednak z kolejnymi pokoleniami ewoluuje ich hierarchia.

Współcześni młodzi Polacy na progu dorosłości, tak jak ich rówieśnicy przed laty (m.in. w latach 2016, 2018 i 2021), najwyżej stawiają miłość i przyjaźń (51% wskazań). Wartości te, podobnie jak w 2021 roku, nie mają sobie równych i wskazywane są wyraźnie częściej niż pozostałe. Na drugim miejscu priorytetów życiowych współczesnej młodzieży znalazły się – inaczej niż w poprzednich latach – wartości materialne. Ponad dwie piąte młodych Polaków (43%) jako cel życiowy wyznacza sobie zdobycie majątku i osiągnięcie wysokiej pozycji materialnej. Kolejne dążenia, z niewiele różniącymi się odsetkami wskazań, pojawiają się w wyraźnie odleglejszej perspektywie. Po około jednej trzeciej badanych z jednej strony chciałoby mieć udane życie rodzinne i posiadać dzieci (36% wskazań), a z drugiej – mieć ciekawą i zgodną z zainteresowaniami pracę (34%), która przynosiłaby im satysfakcję i pozwoliła na zrobienie kariery i zdobycie wysokiej pozycji zawodowej (32%), a przy tym wszystkim chciałoby wieść raczej spokojne życie, bez kłopotów i konfliktów (33%).

Rys. 1. **Ludzie mają w życiu różne cele i dążenia. Które z poniższych celów są najważniejsze dla Ciebie?**

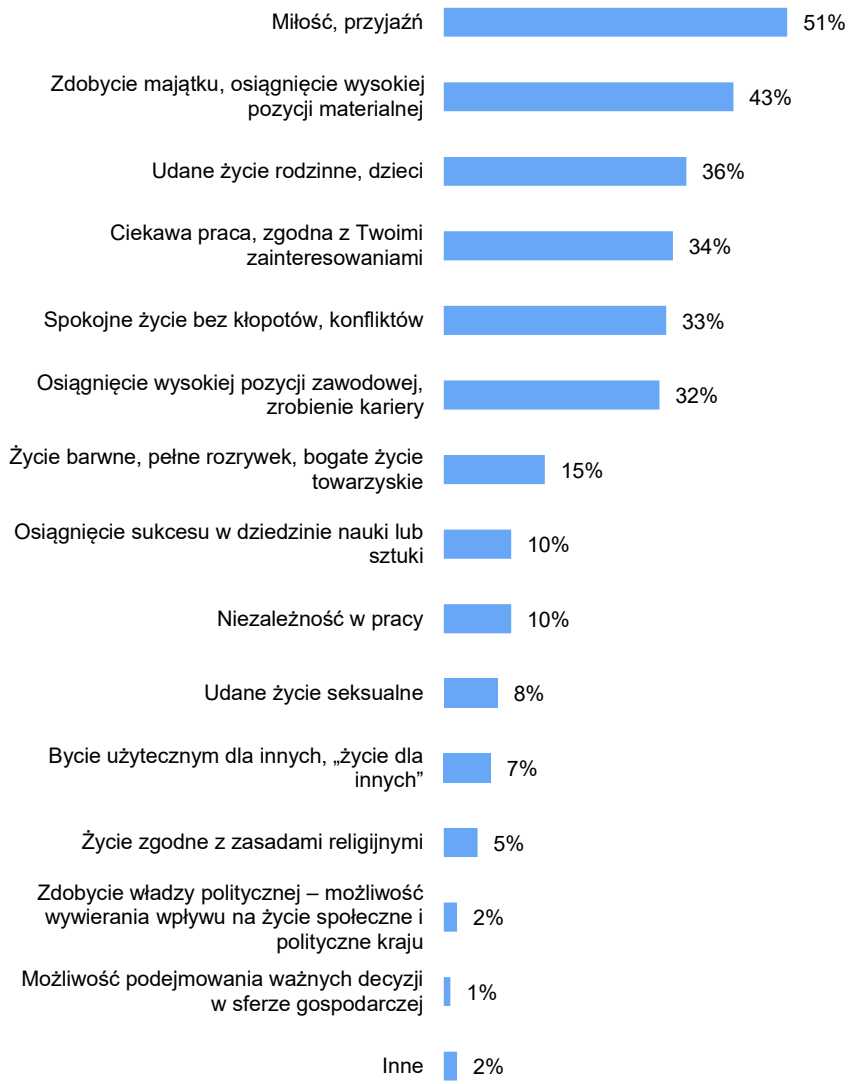

Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wybrać trzy cele

Badanie KCPU 2025

Pozostałe aspiracje i wartości wybierane były mniej chętnie. Współczesnej młodzieży o połowę rzadziej niż na wcześniej wymienianych wartościach zależy na życiu barwnym, pełnym rozrywek i bogatym pod względem towarzyskim (15%). Jednej dziesiątej młodych Polaków (10%) marzy się kariera w nauce lub sztuce i osiągnięcie sukcesu w którejś z tych dziedzin. Również co dziesiąty z badanych (10%) chciałby przede wszystkim w przyszłości mieć taką pracę, w której byłby samodzielny i niezależny. Nieco mniej młodych ludzi przywiązuje dużą wagę do udanego życia seksualnego (8%), a także do tego, by być potrzebnym i użytecznym dla innych ludzi (7%). Tylko co dwudziesty z młodych Polaków na liście życiowych priorytetów wysoko stawia życie zgodne z zasadami religijnymi (5%). Tradycyjnie tylko nieliczni orientują się na takie cele, jak zdobycie władzy politycznej i możliwość wywierania wpływu na życie polityczne i społeczne w kraju (2%), a także na karierę w gospodarce i uczestniczenie w podejmowaniu ważnych dla kraju decyzji w tej sferze (1%).

W porównaniu z poprzednimi pomiarami aktualna hierarchia celów życiowych młodzieży po raz kolejny dość wyraźnie ewoluowała. By należycie zaprezentować zmiany zachodzące w aspiracjach życiowych młodych Polaków w ostatnich czterech latach, warto omówić je w szerszym kontekście, na tle ogólnych przemian wartości życiowych w ciągu ostatnich przeszło trzech dekad.

Ogólnie rzecz biorąc, w długiej perspektywie można dostrzec z jednej strony istotny spadek znaczenia w życiu młodzieży takich wartości, jak rodzina oraz religia, nastawienie prospołeczne, pomaganie innym czy – ostatnio – ciekawa praca, a z drugiej – wzrost takich priorytetów życiowych, jak miłość i przyjaźń oraz nastawienie na zdobywanie majątku.

Przeszło trzydzieści lat temu, w roku 1994, młodzież najczęściej widziała swój układ życiowych priorytetów w następujący sposób: ciekawa praca zgodna z zainteresowaniami (52%), udane życie rodzinne, dzieci (48%), miłość i przyjaźń (39%), spokojne życie bez kłopotów i konfliktów (34%). Ale już w latach 1996–2003 najbardziej pożądanym celem stało się udane życie rodzinne oraz posiadanie dzieci, ciekawa praca zaś zeszła na drugi plan. Od 2008 roku na pierwsze miejsce zaczęła minimalnie wysuwać się potrzeba akceptacji i afirmacji, czyli miłość i przyjaźń, zaś udane życie rodzinne i posiadanie potomstwa powoli traciło na atrakcyjności.

Tabela 1

Ludzie mają w życiu różne cele i dążenia. Które z poniższych celów są najważniejsze dla Ciebie?	1994	1996	1998	2003	2008	2010	2013	2016	2018	2021	2025
	w procentach										
Miłość, przyjaźń	39	41	35	46	55	50	49	48	52	57	51
Zdobycie majątku, osiągnięcie wysokiej pozycji materialnej	25	26	27	24	26	30	29	28	33	35	43
Udane życie rodzinne, dzieci	48	50	57	50	54	49	48	42	42	33	36
Ciekawa praca, zgodna z Twoimi zainteresowaniami	52	43	42	43	40	39	41	40	40	38	34
Spokojne życie bez kłopotów, konfliktów	34	30	31	26	28	29	28	27	29	28	33
Osiągnięcie wysokiej pozycji zawodowej, zrobienie kariery	19	28	33	34	33	34	35	34	33	35	32
Życie barwne, pełne rozrywek, bogate życie towarzyskie	17	16	19	21	15	17	15	17	16	19	15
Osiągnięcie sukcesu w dziedzinie nauki lub sztuki	7	9	7	11	8	7	9	9	10	10	10
Niezależność w pracy	10	10	6	6	6	5	7	7	7	9	10
Udane życie seksualne	9	9	10	9	9	12	12	11	10	11	8
Bycie użytecznym dla innych, „życie dla innych”	15	13	11	9	8	9	10	12	10	7	7
Życie zgodne z zasadami religijnymi	10	10	10	7	8	6	6	6	5	4	5
Zdobycie władzy politycznej – możliwość wywierania wpływu na życie społeczne i polityczne kraju	1	1	1	2	1	2	2	2	2	1	2
Możliwość podejmowania ważnych decyzji w sferze gospodarczej	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Inne	1	2	1	1	0	1	1	1	1	1	2

Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wybrać trzy cele

Badania statutowe CBOS: 1994, 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Po raz pierwszy w 2021 roku wartością praktycznie równorzędną życiu rodzinnemu (które *notabene* osiągnęło wtedy swoje trzydziestoletnie minimum) stało się zdobycie majątku i osiągnięcie wysokiej pozycji materialnej (odpowiednio: 33% i 35%). Przy czym nadal bezwarunkowym priorytetem pozostawała miłość i przyjaźń, która osiągnęła wówczas najwyższą liczbę wskazań w całym analizowanym okresie (57%). Przypomnijmy, że był to drugi rok izolacji społecznej, spowodowanej epidemią COVID-19, i m.in. funkcjonowania szkół w trybie nauczania zdalnego.

Kulminacją tych przemian wydaje się ostatni pomiar z roku 2025. Co prawda, w porównaniu z epidemicznym rokiem deficytu rówieśniczych kontaktów nieco obniżyło się nastawienie na poszukiwanie przyjaźni i miłości (51%, spadek o 6 punktów procentowych od 2021 roku), jednak nadal zdecydowanie pozostaje ono życiowym priorytetem młodych ludzi. Najważniejszymi zmianami wydają się jednak z jednej strony: zdecydowane umocnienie się na drugim miejscu rankingu dążenia do komfortu finansowego, czyli zdobycie pieniędzy i osiągnięcia wysokiej pozycji materialnej (43%, wzrost o 8 punktów od 2021 roku), a z drugiej – kolejne obniżenie znaczenia nastawienia na poszukiwanie ciekawej, zgodnej z zainteresowaniami pracy (34%, spadek o 4 punkty procentowe). Nastawienie na zdobycie majątku osiągnęło w 2025 roku maksymalną wartość w całym trzydziestoleciu, natomiast odsetek młodych ludzi wybierających atrakcyjną pracę jako jedno z najważniejszych życiowych dążeń okazał się najniższy w całym analizowanym okresie. Warto dodać, że życie spokojne, bez kłopotów, na liście życiowych priorytetów niemal wyrównało swoje trzydziestoletnie maksimum, natomiast bogate, pełne rozrywek życie towarzyskie powieliło swoje trzydziestoletnie minimum.

Podsumowując, można powiedzieć, że w porównaniu z poprzednim pomiarem z 2021 roku wzrosło znaczenie takich życiowych celów, jak zdobycie majątku i osiągnięcie wysokiej pozycji materialnej (wzrost aż o 8 punktów procentowych), spokojne życie bez kłopotów i konfliktów (wzrost o 5 punktów) i – po dużym spadku w 2021 roku – udane życie rodzinne, dzieci (wzrost o 3 punkty). Natomiast obniżyła się częstość wskazań takich wartości jak: miłość i przyjaźń (spadek o 6 punktów), życie barwne, pełne rozrywek, ciekawa, zgodna z zainteresowaniami praca (spadki po 4 punkty) oraz kariera i osiągnięcie wysokiej pozycji zawodowej, a także udane życie seksualne (spadki po 3 punkty).

Rys. 2. **Ludzie mają w życiu różne cele i dążenia. Które z poniższych celów są najważniejsze dla Ciebie?**

Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wybrać trzy cele
Badanie KCPU 2025

Dążenia i cele życiowe młodzieży niezmiennie dość znacząco różnią się w zależności od płci respondentów. Przede wszystkim dziewczęta zdecydowanie częściej niż chłopcy podkreślają wagę miłości i przyjaźni (różnica 14 punktów procentowych). Z drugiej strony dziewczęta – dość paradoksalnie – nie chcą dać się zamknąć w kręgu domu i kuchni, i wyżej niż chłopcy stawiają te dążenia, które są związane z pracą zawodową – bardziej pragną kariery i osiągnięcia wysokiej pozycji zawodowej (różnica 8 punktów) oraz znalezienia ciekawej, zgodnej z zainteresowaniami pracy (różnica 7 punktów). Trochę bardziej cenią także życie rodzinne i posiadanie dzieci oraz mają większe motywacje do sukcesów w dziedzinach nauki i sztuki (w obu przypadkach różnica o 2 punkty).

Z kolei aspiracje chłopców znacznie częściej niż dziewcząt ukierunkowane są na zdobycie majątku i osiągnięcie wysokiej pozycji materialnej (różnica 13 punktów). Chłopcy nieco częściej niż dziewczęta podkreślają niezależność w pracy (różnica 4 punktów) oraz satysfakcjonujące życie seksualne (różnica 3 punktów). Ponadto chłopcy częściej niż dziewczynki biorą pod uwagę ścieżkę kariery politycznej, a również w nieco większym stopniu pragnęliby barwnego, pełnego rozrywek i bogatego życia towarzyskiego, a z drugiej strony częściej optują za życiem zgodnym z zasadami religijnymi (różnice po 2 punkty).

Cele i dążenia stawiane przez młodzież w pewnym stopniu różnią się także w zależności od typu szkoły, do jakiej badani uczniowie uczęszczają. Jest to, jak się wydaje, związane nie tyle z poziomem uzdolnień i umiejętności, ale przede wszystkim ze środowiskiem, z którego się wywodzą.

Niezależnie od typu szkół wszyscy badani najwyżej cenią miłość i przyjaźń, najczęściej tę życiową wartość wskazywali uczniowie prywatnych liceów ogólnokształcących (56%), najrzadziej – uczniowie techników (48%). Jeśli chodzi o drugie miejsce na liście życiowych priorytetów, to uczniowie szkół branżowych, techników oraz publicznych liceów ogólnokształcących postawili jednak na dążenie do sukcesu finansowego i zdobycia majątku (odpowiednio: 47%, 46% i 40%), natomiast uczniowie prywatnych liceów ogólnokształcących wyżej cenią ciekawą i zgodną z zainteresowaniami pracę zawodową (44%), zaś osiągnięcie wysokiego statusu materialnego znalazło się u nich na trzecim miejscu (33%). Uczniowie prywatnych liceów wyróżniają się jeszcze pod względem wyższej niż przeciętnie popularności takich dążeń jak: barwne i pełne rozrywek życie towarzyskie (19%), sukcesy w dziedzinach nauki lub sztuki (15%), a także orientacja na życiowy altruizm, bycie użytecznym dla innych (13%). Z kolei uczniowie publicznych liceów ogólnokształcących oraz uczniowie techników wyżej niż młodzież uczęszczająca do pozostałych typów szkół stawiają udane życie rodzinne i posiadanie dzieci

(odpowiednio: 37% i 36%). Uczniowie techników wraz z uczącymi się w szkołach branżowych wyróżniają się większą potrzebą tzw. świętego spokoju w życiu, to znaczy nieco wyżej niż pozostali cenią spokojną egzystencję, bez konfliktów, kłopotów czy większych wstrząsów (odpowiednio: 35% i 37%). Warto jeszcze zauważyć, że ludzie młodzi uczęszczający do publicznych liceów ogólnokształcących przykładają nieco większą wagę do życia zgodnego z normami religijnymi niż pozostali (7% wobec 2–4% wśród uczniów pozostałych typów szkół).

Tabela 2

Ludzie mają w życiu różne cele i dążenia. Które z poniższych celów są najważniejsze dla Ciebie?	Odpowiedzi uczniów			
	publicznych liceów ogólnokształcących	prywatnych liceów ogólnokształcących	techników	szkół branżowych
	w procentach			
Miłość, przyjaźń	**53**	**56**	**48**	**52**
Zdobycie majątku, osiągnięcie wysokiej pozycji materialnej	**40**	33	**46**	**47**
Udane życie rodzinne, dzieci	37	30	36	33
Ciekawa praca zgodna z Twoimi zainteresowaniami	35	**44**	35	27
Spokojne życie bez kłopotów, konfliktów	27	27	35	37
Osiągnięcie wysokiej pozycji zawodowej, zrobienie kariery	33	23	32	33
Życie barwne, pełne rozrywek, bogate życie towarzyskie	15	19	13	16
Osiągnięcie sukcesu w dziedzinie nauki lub sztuki	9	15	11	10
Niezależność w pracy	8	10	11	12
Udane życie seksualne	8	7	8	7
Bycie użytecznym dla innych, „życie dla innych”	8	13	7	5
Życie zgodne z zasadami religijnymi	7	3	4	2
Zdobycie władzy politycznej – możliwość wywierania wpływu na życie społeczne i polityczne kraju	3	1	2	1
Możliwość podejmowania ważnych decyzji w sferze gospodarczej	1	1	1	2
Inne	2	2	2	5

Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wybrać trzy cele
Badanie KCPU 2025

Ukończenie szkoły ponadpodstawowej i co dalej?

Młodzież po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej w większości niezmiennie nie zamierza rezygnować z dalszej edukacji – łącznie 71% uczniów planuje kontynuować naukę w jakiejś formie. Blisko dwie trzecie (63%) zamierza podjąć studia na wybranym kierunku, przy czym połowa z nich (32%) planuje łączyć studia z pracą zarobkową. Z kolei łącznie 8% badanych planuje edukację w szkole pomaturalnej, policealnej (2%) lub – w przypadku uczniów szkół zasadniczych – w liceum bądź technikum (dotyczy to 6% ogółu badanych, w tym 4% zamierza jednocześnie pracować).

Rys. 3. **W przyszłym roku kończysz szkołę, przed Tobą pytanie: co dalej? Jak sądzisz, co będziesz robił(a) po ukończeniu szkoły, do której uczęszczasz?**

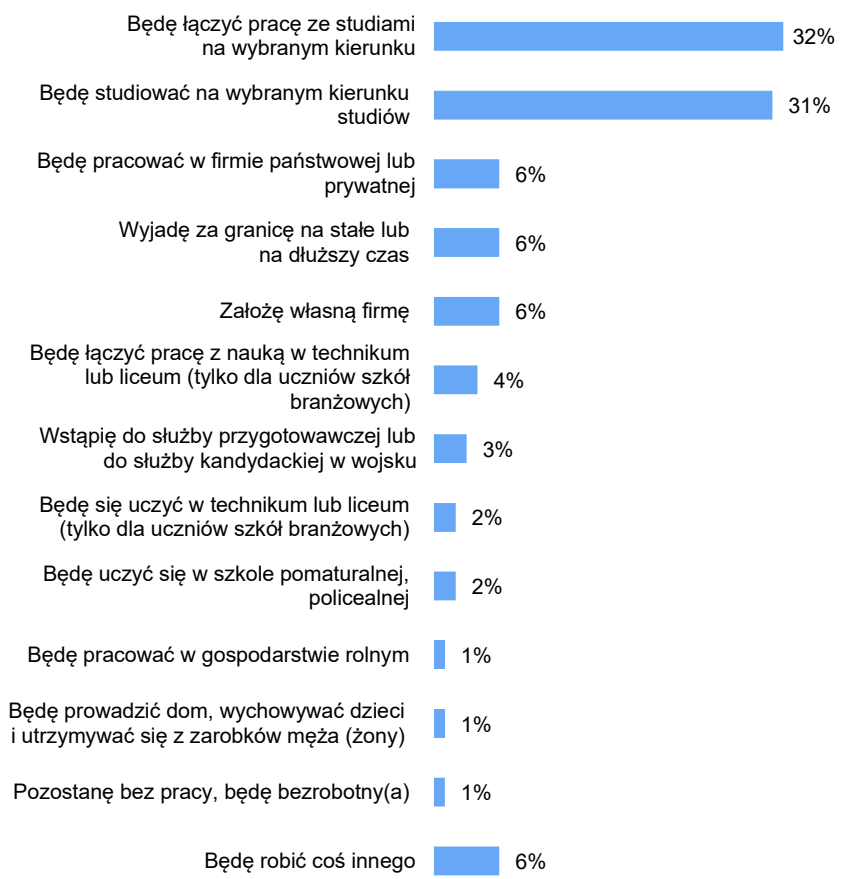

Badanie KCPU 2025

W 2025 roku w sumie 13% uczniów zamierzało zakończyć edukację na poziomie ponadpodstawowym i podjąć pracę zarobkową w Polsce – w firmie państwowej lub prywatnej (6%) bądź w gospodarstwie rolnym (1%), albo też rozpocząć własną działalność gospodarczą i założyć firmę (6%). Pewien odsetek młodzieży wkraczającej w dorosłość (łącznie 6%) po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej planuje wyjazd za granicę – dużo częściej na określony czas (5%) niż na stałe (1%). O połowę mniejsza liczba (3%) projektuje po zakończeniu edukacji rozpoczęcie kariery wojskowej. Tylko zupełnie nieliczni mają zamiar zajmować się domem i dziećmi, pozostając na utrzymaniu partnera/partnerki bądź w ogóle nie szukać zatrudnienia i pozostawać na bezrobociu (po 1% wskazań).

Patrząc z dłuższej perspektywy, można stwierdzić, że wśród młodzieży w bardzo niewielkim stopniu zmienia się zainteresowanie studiami. W latach 1998–2010 liczba młodych ludzi zamierzających w pełni oddać się tylko studiom na wyższej uczelni wynosiła około połowy wskazań lub nieco więcej (48–59%), a po wprowadzeniu modyfikacji tego pytania i pojawieniu się w 2013 roku w kafeterii opcji łączenia studiów z pracą zawodową odsetek ten pozornie zmniejszył się o połowę, bo tylu młodych ludzi zamierzało właśnie jednocześnie studiować i pracować. Patrząc na sumę tych odsetek od momentu zmiany w pytaniu, czyli od 2013 roku, można powiedzieć, że między 2013 a 2016 rokiem liczba uczniów chcących kontynuować naukę na wyższej uczelni była nieco niższa (57–59%) niż potem – od 2018 roku utrzymuje się na poziomie nieco ponad trzech piątych wskazań (62–63%). W długim okresie widać także spadek zainteresowania kontynuacją nauki wśród uczniów kończących edukację w zasadniczych szkołach zawodowych (aktualnie szkołach branżowych) oraz malejącą skłonność przyszłych maturzystów do kontynuacji edukacji w szkołach policealnych i pomaturalnych. Widać również spadek atrakcyjności wyjazdów zagranicznych, jak się można domyślać – do pracy, na dłuższy czas lub na stałe. Najwięcej młodych Polaków planowało taki wyjazd w roku 2013 (15%), a od tego czasu odsetek ten dość systematycznie się obniża.

Reasumując, w porównaniu z ostatnim pomiarem z 2021 roku w projektach życiowych młodzieży obserwujemy spadek popularności ścieżki podjęcia zatrudnienia od razu po ukończeniu szkoły w jakiejś firmie państwowej lub prywatnej (spadek o 6 punktów procentowych). Obniżył się również odsetek deklaracji wyjazdu za granicę (spadek o 3 punkty). Natomiast w ostatnim czasie minimalne wzrosła liczba uczniów szkół branżowych chętnych do kontynuacji nauki w technikach lub liceach połączonej jednakże z pracą zawodową (wzrost o 2 punkty).

Tabela 3

W przyszłym roku kończysz szkołę, przed Tobą problem: co dalej? Jak sądzisz, co będziesz robił(a) po ukończeniu szkoły, do której uczęszczasz												
	’92	’94	’96	’98	’03	’08	’10	’13	’16	’18	’21	’25
	w procentach											
Będę łączyć pracę ze studiami na wybranym kierunku	–	–	–	–	–	–	–	33	27	32	31	32
Będę studiować na wybranym kierunku studiów	27	27	32	49	59	59	48	26	30	31	31	31
Będę pracować w firmie państwowej lub prywatnej*	13	11	11	4	4	9	11	9	10	11	12	6
Wyjadę za granicę na stałe lub na dłuższy czas	8	6	3	3	7	6	11	15	11	9	9	6 (1+5)
Założę własną firmę	2	2	2	2	2	3	5	3	6	5	6	6
Będę łączyć pracę z nauką w technikum lub liceum (tylko dla uczniów szkół branżowych)	7	10	15	17	8	6	8	4	6	4	2	4
Wstąpię do służby przygotowawczej lub do służby kandydackiej w wojsku**	6	4	5	3	5	1	2	2	2	1	2	3
Będę uczyć się w szkole pomaturalnej, policealnej	10	11	14	9	9	8	6	4	2	2	2	2
Będę się uczyć w technikum lub liceum (tylko dla uczniów szkół branżowych)	7	14	11	10	5	3	3	1	2	1	2	2
Będę pracować w gospodarstwie rolnym	2	2	1	1	0	1	1	1	2	1	1	1
Będę prowadzić dom, wychowywać dzieci i utrzymywać się z zarobków męża (żony)	1	2	1	1	0	0	1	1	0,3	1	1	1
Pozostanę bez pracy, będę bezrobotny(a)	10	5	2	1	1	0	1	0	0,3	0,2	0,3	1
Będę robić coś innego	5	4	2	2	1	2	4	2	1	1	2	6

* W latach 1992–2013 kategoria ta była podzielona na trzy niezależne: 1) Będę pracować w zakładzie państwowym; 2) Będę pracować w zakładzie, firmie prywatnej polskiej; 3) Będę pracować w zakładzie, firmie z kapitałem zagranicznym

** W latach 1992–2010 odpowiedź brzmiała: „Będę odbywać służbę wojskową”

Badania statutowe CBOS: 1992, 1994, 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Dziewczęta nieco częściej niż chłopcy projektują kontynuację nauki na studiach wyższych, zarówno jako studentki studiów dziennych, podczas których będzie to ich główne zajęcie, jak – jeszcze częściej – łącząc studiowanie z pracą zawodową. Natomiast chłopcy częściej zamierzają założyć własną firmę, wyjechać na dłuższy czas za granicę, wstąpić do wojska, pracować w gospodarstwie rolnym, czy – ci uczący się w szkołach branżowych – łączyć naukę w technikum lub liceum z pracą zawodową.

Tabela 4

W przyszłym roku kończysz szkołę, przed Tobą pytanie: co dalej? Jak sądzisz, co będziesz robił(a) po ukończeniu szkoły, do której uczęszczasz?	Dziewczęta	Chłopcy
	w procentach	
Będę uczyć się w technikum lub liceum (tylko dla uczniów szkół branżowych)	2	2
Będę łączyć pracę z nauką w technikum lub liceum (tylko dla uczniów szkół branżowych)	2	5
Będę uczyć się w szkole pomaturalnej, policealnej	3	1
Będę studiować na wybranym kierunku studiów	34	27
Będę łączyć pracę ze studiami na wybranym kierunku	37	27
Będę pracować w firmie państwowej lub prywatnej	6	7
Założę własną firmę	4	9
Będę pracować w gospodarstwie rolnym	0,3	2
Wyjadę za granicę na dłuższy czas	4	6
Wyjadę za granicę na stałe	1	1
Będę prowadzić dom, wychowywać dzieci i utrzymywać się z zarobków męża (żony)	1	0,4
Wstąpię do służby przygotowawczej lub do służby kandydackiej w wojsku	1	4
Pozostanę bez pracy, będę bezrobotny(a)	0,3	2
Będę robić coś innego	5	8

Badanie KCPU 2025

Plany na najbliższą przyszłość w znacznym stopniu różnicuje również typ szkoły, do jakiej uczęszczają badani. Uczniowie publicznych liceów ogólnokształcących tradycyjnie w zdecydowanej większości (80%), praktycznie równie często co w 2021 roku (spadek o 1 punkt procentowy), deklarują, że będą kontynuować naukę na wybranym przez siebie kierunku studiów, przy czym znaczna część tej grupy (34% ogółu) zamierza jednocześnie studiować i pracować. Zamiar podjęcia studiów deklaruje również ponad połowa uczniów techników (58%), przy czym wyraźnie większa część (37% ogółu) planuje godzić naukę na wyższej uczelni z pracą zarobkową. Z kolei wśród uczniów szkół branżowych niespełna połowa (46%) planuje dalszą naukę w technikum lub liceum, a wśród nich większość

zamierza łączyć ją z pracą (29% ogółu). Wśród uczniów szkół branżowych popularniejszą ścieżką niż wśród innych jest podjęcie pracy etatowej, na umowę czasową lub na zlecenie w firmie państwowej lub prywatnej, albo też pełne usamodzielnienie zawodowe i założenie własnej firmy (po 12% wskazań). Także co dziesiąty (10%) z uczniów kończących technikum przewiduje, że po skończeniu szkoły znajdzie zatrudnienie w jakiejś firmie państwowej lub prywatnej. Ponadto uczniowie techników oraz prywatnych liceów nieco częściej niż pozostali myślą o wyjeździe za granicę (odpowiednio 7% i 9%).

Tabela 5

W przyszłym roku kończysz szkołę, przed Tobą pytanie: co dalej? Jak sądzisz, co będziesz robił(a) po ukończeniu szkoły, do której uczęszczasz?	Odpowiedzi uczniów			
	publicznych liceów ogólnokształcących	prywatnych liceów ogólnokształcących	techników	szkół branżowych
	w procentach			
Będę uczyć się w technikum lub liceum (tylko dla uczniów szkół branżowych)	-	-	-	17
Będę łączyć pracę z nauką w technikum lub liceum (tylko dla uczniów szkół branżowych)	-	-	-	29
Będę uczyć się w szkole pomaturalnej, policealnej	3	4	2	2
Będę studiować na wybranym kierunku studiów	46	32	21	2
Będę łączyć pracę ze studiami na wybranym kierunku	34	29	37	1
Będę pracować w firmie państwowej lub prywatnej	2	3	10	12
Założę własną firmę	3	7	8	12
Będę pracować w gospodarstwie rolnym	0	0	2	1
Wyjadę za granicę na dłuższy czas	3	7	6	4
Wyjadę za granicę na stałe	1	2	1	1
Będę prowadzić dom, wychowywać dzieci i utrzymywać się z zarobków męża (żony)	0	0	1	3
Wstąpię do służby przygotowawczej lub do służby kandydackiej w wojsku	3	2	3	1
Pozostanę bez pracy, będę bezrobotny(a)	1	3	0	1
Będę robić coś innego	4	7	7	14

Badanie KCPU 2025

Ocena rynku pracy i własnych szans na nim

Czynniki decydujące o znalezieniu pracy

Uczniowie zapytani o to, co – ich zdaniem – decyduje, że po ukończeniu szkoły można znaleźć pracę, podobnie jak w 2021 roku, w większości (54% wskazań, spadek o 5 punktów procentowych) stwierdzili, że jest to inteligencja i zdolności. W roku 2025 niewiele mniej wskazań zyskała opcja, że są to jeszcze znajomości i układy (51%, wzrost o 10 punktów). W dalszej kolejności, ze zdecydowanie mniejszą liczbą wskazań, znalazły się takie czynniki jak: kompetencje w zakresie znajomości języków obcych (40% wskazań, spadek o 4 punkty), rodzaj zdobytego zawodu (34%, spadek o 5 punktów) oraz przedsiębiorczość i odwaga (30%, spadek o 3 punkty). Tradycyjnie niżej w hierarchii czynników, które według badanych uczniów decydują o znalezieniu pracy, znalazły się takie cechy jak: szczęście, przypadek (17% wskazań, wzrost o 2 punkty), a także takie cechy osobiste jak spryt, cwaniactwo (13%, wzrost o 1 punkt) oraz urok osobisty (7%, wzrost o 2 punkty). W zakresie możliwości zatrudnienia, zdaniem uczniów, istotną rolę odgrywa miejsce, gdzie się mieszka, czyli wielkość zamieszkiwanej miejscowości (12%, wzrost o 3 punkty) oraz region zamieszkania (7%, bez zmian).

Rys. 4. **Co, Twoim zdaniem, decyduje o tym, że po ukończeniu szkoły można znaleźć pracę?**

Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wskazać kilka różnych czynników
Badanie KCPU 2025

Od pomiaru z 2018 roku wśród młodzieży zmniejsza się przekonanie o merytokratycznych uwarunkowaniach sprzyjających znalezieniu zatrudnienia, zarówno w 2021 roku, jak i obecnie wyraźnie ubyło opinii, że czynnikiem określającym możliwość znalezienia pracy jest rodzaj wyuczonego zawodu (w 2021 roku spadek o 8 punktów, obecnie dalszy spadek o 5 punktów). W części może to wynikać z coraz większych możliwości szybkiego przekwalifikowania się czy też nabycia dodatkowych kompetencji, jak również z dynamicznie zmieniających się potrzeb rynku pracy, które sprawiają, że pracodawcy coraz bardziej doceniają kompetencje miękkie oraz gotowość i predyspozycje do nabywania nowych kwalifikacji, niż tylko pozostawania przy umiejętnościach wyuczonych na etapie zdobywania wykształcenia. W porównaniu z sytuacją z 2021 roku zmniejszyło się także przekonanie o wadze w procesie skutecznego poszukiwania pracy zdolności i inteligencji kandydata (o 5 punktów), znajomości języków obcych (o 4 punkty) oraz jego indywidualnej przedsiębiorczości i odwagi (o 3 punkty).

Natomiast zdecydowanie wzrosło poparcie dla konstatacji, iż o możliwości znalezienia pracy decyduje nie merytoryczne przygotowanie, ale posiadane znajomości i układy (wzrost o 10 punktów). A w niewielkim stopniu także częściej niż w 2021 roku podkreślano znaczenie wielkości miejscowości, w której się mieszka (wzrost o 3 punkty), życiowego szczęścia i przypadku (o 2 punkty), a także takich cech osobistych jak urok osobisty i wdzięk (o 2 punkty) oraz spryt i cwaniactwo (o 1 punkt).

Tabela 6

Co, Twoim zdaniem, decyduje o tym, że po ukończeniu szkoły można znaleźć pracę?	1994	1996	1998	2003	2008	2010	2013	2016	2018	2021	2025
	w procentach										
Inteligencja, zdolności	39	40	48	45	46	43	39	52	56	59	54
Znajomości, układy	42	41	40	55	40	50	60	48	40	41	51
Znajomość języków obcych	56	62	62	65	60	48	41	48	45	44	40
Rodzaj zawodu, jaki się zdobyło	53	54	54	40	52	49	46	45	47	39	34
Odwaga, przedsiębiorczość	24	27	24	23	28	22	22	25	32	33	30
Szczęście, przypadek	16	15	11	13	13	15	20	14	13	15	17
Spryt, cwaniactwo	11	8	7	8	8	8	9	11	9	12	13
Wielkość miejscowości, w której się mieszka	9	10	10	9	10	12	10	7	8	9	12
Region, województwo, w którym się mieszka	12	14	13	11	9	9	10	10	8	7	7
Wdzięk, urok osobisty	7	6	5	6	7	5	6	4	5	5	7
Coś innego	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	4

Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wskazać kilka różnych czynników
Badania statutowe CBOS: 1994, 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Poczucie zagrożenia bezrobociem

Dość stabilna sytuacja na rynku pracy w ostatnich latach i w niewielkim stopniu zmieniający się wskaźnik rejestrowanego bezrobocia sprawiają, że również poczucie zagrożenia bezrobociem wśród młodzieży zmienia się w niewielkim zakresie. Poziom obaw przed pozostawaniem bez pracy ewoluuje proporcjonalnie do skali bezrobocia rejestrowanego w kraju.

Obecnie w sumie ponad jedna trzecia uczniów kończących szkołę czuje się zagrożona bezrobociem, przy czym dla co dziesiątego (10%) jest to duże zmartwienie i powód do niepokoju, zaś prawie jedna czwarta (24%) choć podziela

obawy przed trudnościami w znalezieniu pracy bezpośrednio po szkole, to jednak nie niepokoi się tym zanadto. Z kolei dwie trzecie ankietowanych jest nastawionych optymistycznie i przewiduje, że będzie mogło znaleźć pracę. W tym 29% jest tego pewna i sądzi, że znajdzie ją bez trudu, zaś 37% jest bardziej powściągliwa w swym optymizmie i tylko wyraża przypuszczenie, że ją znajdzie.

Największe obawy związane z trudnościami w znalezieniu pracy po szkole młodzież wyrażała na początku lat 90. W ciągu dekady stopniowo stawały się one coraz rzadsze, jednak w 2003 roku nastroje ponownie bardzo się pogorszyły. Wraz ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej bezrobocie zaczęło spadać, co przełożyło się na opinie młodzieży na temat ich szans na rynku pracy. Kolejny pomiar – z 2008 roku – przyniósł w tym zakresie poprawę nastrojów. Jednak w następnych latach – na skutek światowego kryzysu gospodarczego oraz jego konsekwencji w zakresie wzrostu stopy bezrobocia (również w Polsce) – zwiększyło się także poczucie zagrożenia bezrobociem wśród młodych ludzi. Kulminacja tego wzrostu stopy rejestrowanego bezrobocia miała miejsce w latach 2012–2013 i w 2013 roku zanotowaliśmy kolejne apogeum obaw przed brakiem pracy wśród uczniów. W późniejszym okresie wraz ze spadkiem stopy bezrobocia poczucie zagrożenia brakiem pracy znowu zaczęło spadać i w 2021 roku było ono najniższe w historii badań, podobnie jak najniższy po 1989 roku (obok notowanego w 2019 roku) był poziom bezrobocia w Polsce. Obecnie, w porównaniu z 2021 rokiem, zarówno rejestrowane bezrobocie, jak i obawy przed nim wśród młodzieży nieco się zwiększyły.

W porównaniu z sytuacją z 2021 roku odsetek młodych ludzi, którzy twierdzą, że obawiają się bezrobocia, zwiększył się w sumie o 6 punktów procentowych (z 28% do 34%). W takim samym stopniu wzrósł odsetek uczniów bardzo obawiających się bezrobocia, jak i tych, dla których jest to tylko powód do lekkiego niepokoju (po 3 punkty). Tym samym zmniejszyła się liczba optymistów, przede wszystkim tych, którzy przypuszczają, że znajdą pracę (spadek o 6 punktów), a w minimalnym stopniu także pewnych, że im się to uda (o 1 punkt).

Rys. 5. **Czy Ty osobiście czujesz się zagrożony(a) bezrobociem?**

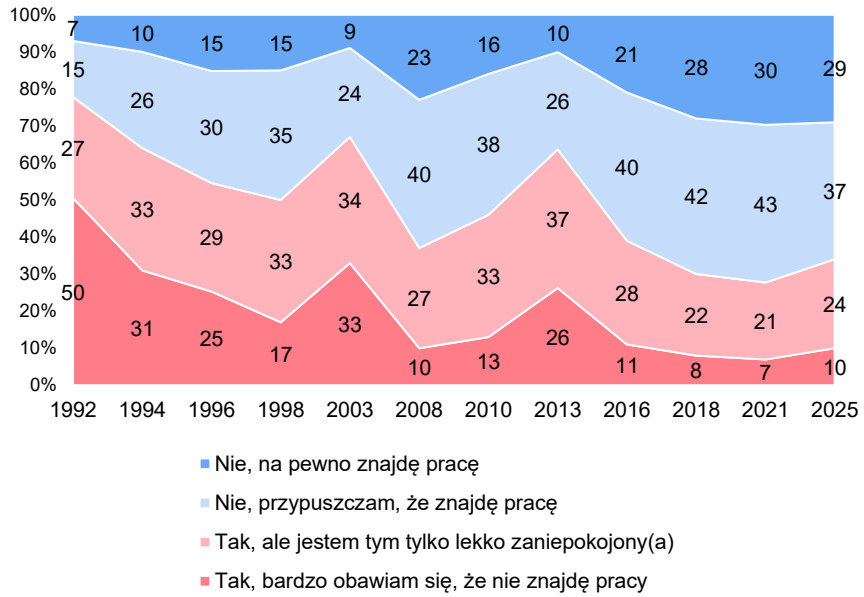

Badania statutowe CBOS: 1994, 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Rys. 6. **Stopa rejestrowanego bezrobocia (%)**

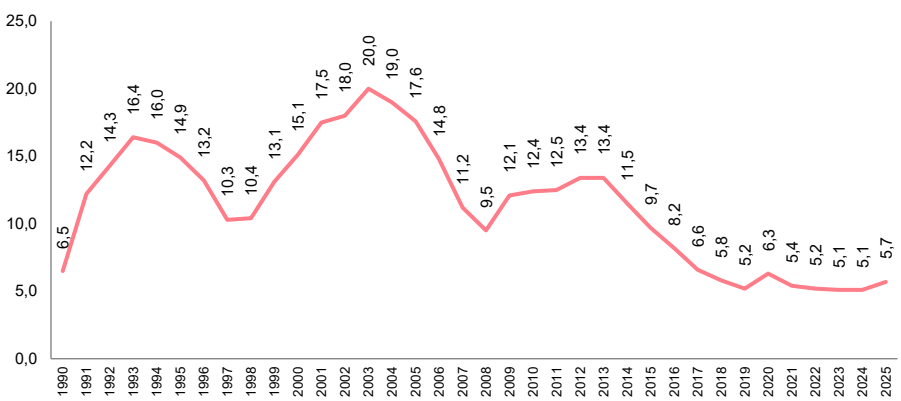

Źródło: dane GUS – notowania na grudzień danego roku

Poczucie zagrożenia bezrobociem a miejsce zamieszkania, płeć i typ szkoły

Niezależnie od wielkości miejscowości zamieszkania młodzi ludzie w większości są przekonani o dostępności zatrudnienia. Obecnie minimalnie częściej są spokojni o pracę uczniowie mieszkający na wsi i w najmniejszych miastach, a także w miastach liczących od 100 000 do 499 999 mieszkańców, zaś relatywnie najbardziej boją się o możliwość zatrudnienia uczniowie mieszkający w największych aglomeracjach liczących co najmniej 500 000 mieszkańców. Nie są to jednak duże różnice.

Tabela 7

Czy Ty osobiście czujesz się zagrożony(a) bezrobociem?	Odpowiedzi respondentów mieszkających				
	na wsi	w miastach poniżej 20 000 mieszkańców	w miastach od 20 000 do 99 999 mieszkańców	w miastach od 100 000 do 499 999 mieszkańców	w miastach od 500 000 mieszkańców
	w procentach				
Tak, bardzo obawiam się, że nie znajdę pracy	9	9	12	7	12
Tak, ale jestem tym tylko lekko zaniepokojony	23	24	23	25	25
Nie, przypuszczam, że znajdę pracę	39	40	37	36	29
Nie, na pewno znajdę pracę	29	27	28	31	34

Badanie KCPU 2025

Poczucie zagrożenia bezrobociem niezmiennie różnicuje płeć respondentów. Wprawdzie zarówno wśród dziewcząt, jak i chłopców przeważa przekonanie o dostępności zatrudnienia, jednak w przypadku chłopców wyrażane jest ono znacznie częściej niż wśród dziewcząt. Zgodnie z wynikami aktualnego pomiaru uczennice przeszło dwukrotnie częściej niż uczniowie wyrażają duże obawy w kwestii możliwości znalezienia pracy (13% wobec 6%), częściej mówią także o „lekkim zaniepokojeniu" (27% wobec 20%). Są przy tym dwukrotnie rzadziej niż chłopcy przekonane, że na pewno znajdą pracę (21% wskazań wobec 38% wśród chłopców). W porównaniu z pomiarem z 2021 roku wśród obu płci obawy przed bezrobociem wzrosły, minimalnie bardziej wśród chłopców niż dziewcząt.

Rys. 7. **Czy Ty osobiście czujesz się zagrożony(a) bezrobociem?**

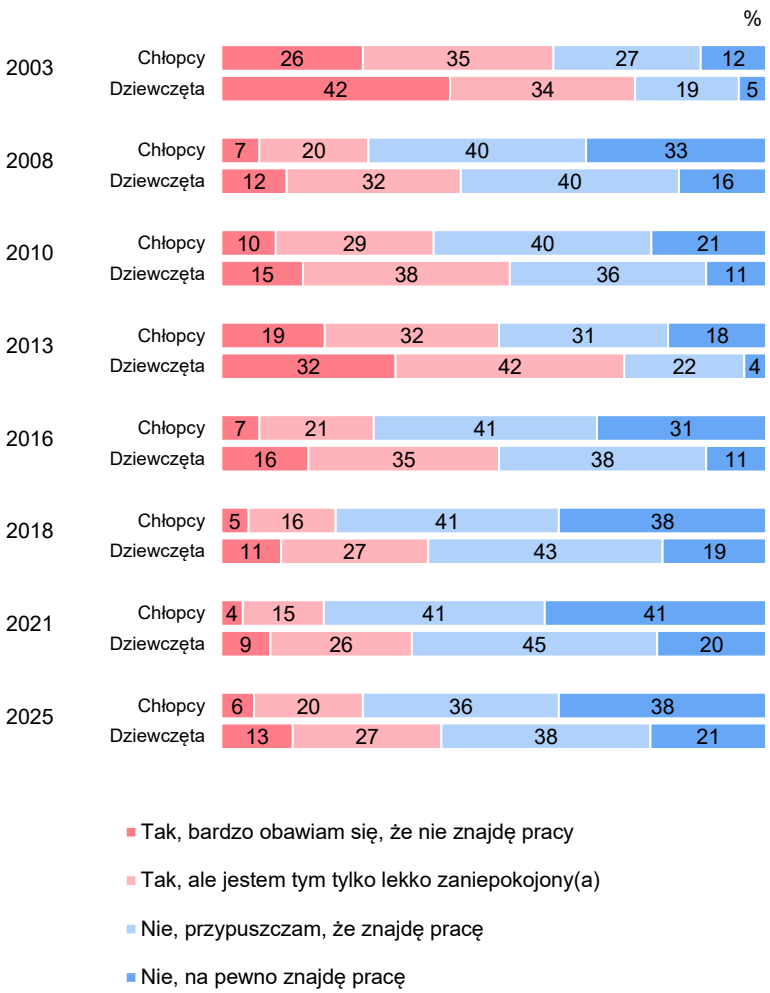

Badania KBPN/KCPU

W postrzeganiu własnych perspektyw na rynku pracy nie bez znaczenia pozostaje także typ szkoły. Jest to również zależność w miarę stała, obserwowana od 2008 roku. Poczucie pewności zatrudnienia najczęściej towarzyszy młodzieży uczęszczającej do szkół branżowych (dawniej określanych jako szkoły zawodowe). Zdecydowana większość badanych z tej grupy (79%) nie czuje się zagrożona bezrobociem, w tym aż 45% (spadek od ostatniego pomiaru o 3 punkty procentowe) jest przekonanych, że na pewno znajdzie pracę. Uczniowie techników, a tym bardziej publicznych liceów ogólnokształcących, postrzegają swoje szanse na rynku pracy wyraźnie mniej optymistycznie. Mniejsze lub większe obawy w tym zakresie wyraża co trzeci uczeń technikum (34%) oraz więcej niż co trzeci licealista (37%), podczas gdy w szkołach branżowych podobne lęki odczuwa co piąty uczeń (21%). Warto dodać, że wśród uczniów liceów prywatnych odsetek tego typu deklaracji wynosi 30%.

W porównaniu z poprzednim pomiarem z 2021 roku poziom obaw przed bezrobociem zwiększył się wśród uczniów wszystkich typów szkół – w największym stopniu wśród uczniów techników (o 8 punktów procentowych).

Rys. 8. **Czy Ty osobiście czujesz się zagrożony(a) bezrobociem?**

Badania KBPN/KCPU

Tabela 8

Czy Ty osobiście czujesz się zagrożony(a) bezrobociem?	Odpowiedzi respondentów według typu szkoły							
	publiczne liceum ogólnokształcące		prywatne liceum ogólnokształcące		technikum		szkoła branżowa	
	w procentach							
Tak, bardzo obawiam się, że nie znajdę pracy	11	37	10	30	10	34	5	21
Tak, ale jestem tym tylko lekko zaniepokojony	26		20		24		16	
Nie, przypuszczam, że znajdę pracę	39	64	39	70	36	66	34	79
Nie, na pewno znajdę pracę	25		31		30		45	

Badanie KCPU 2025

Przedsiębiorczość

W pytaniu o projekty życiowe na najbliższą przyszłość co szesnasty uczeń (6%) wybrał opcję założenia własnej firmy, częściej byli to chłopcy niż dziewczęta, najczęściej uczniowie szkół branżowych, najwyraźniej mający bardziej skonkretyzowane plany zawodowe i w większym stopniu pewni posiadanych umiejętności. Analizując jednak szerzej potencjał przedsiębiorczości wśród młodzieży, zadaliśmy dodatkowo pytanie o gotowość do pełnego zawodowego usamodzielnienia i podjęcia próby założenia w bliżej nieokreślonej przyszłości (niekoniecznie tuż po ukończeniu szkoły) własnej firmy. Ponad połowa uczniów (56%) nie wykluczyła takiej ewentualności, a więcej niż co dwunasty ankietowany (7%) stwierdził, że w ogóle nie bierze pod uwagę takiej możliwości. Niespełna dwie piąte uczniów (37%) nie potrafiło jednoznacznie ocenić, czy kiedykolwiek byliby w stanie podjąć ryzyko poprowadzenia własnego biznesu.

Rys. 9. **Jak myślisz, czy założenie przez Ciebie w przyszłości własnego biznesu:**

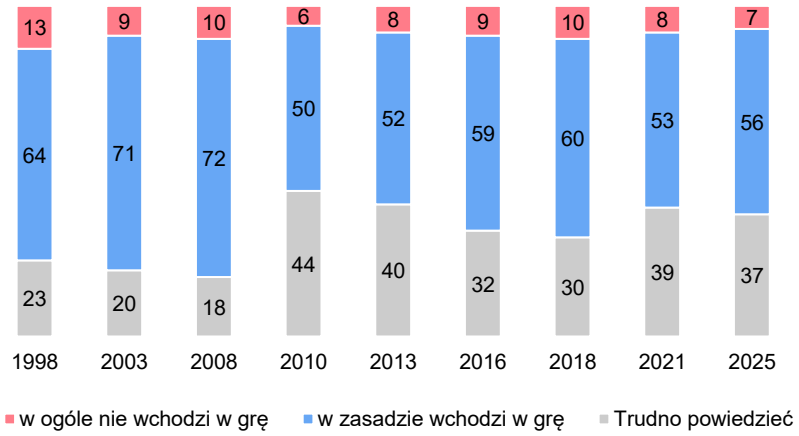

Badanie statutowe CBOS: 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

W porównaniu z poprzednim pomiarem deklarowana skłonność młodych Polaków do rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej minimalnie się zwiększyła (z 53% w 2021 roku do 56% obecnie) przy jednoczesnym minimalnym spadku obu pozostałych opcji, czyli odsetka tych, którzy nie mają sprecyzowanej opinii w tej kwestii (z 39% do 37%) oraz liczby tych, którzy odrzucają taką możliwość (z 8% do 7%). W sumie odsetki te niewiele się zmieniają od 2010 roku (odrzucenia w zakresie 6–10%, akceptacja w zakresie 50–60%), natomiast wyraźnie większy optymizm i prorynkowa inicjatywność panowała wśród młodych na przełomie wieków, między 1998 a 2008 rokiem (akceptacja na poziomie 64–72%), choć jednocześnie i odrzucenia były minimalnie większe (9–13%).

Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w przyszłości znacznie częściej poważnie biorą pod uwagę chłopcy niż dziewczęta (62% wobec 51%), co jednak nie oznacza, że uczennice częściej definitywnie odrzucają taką ewentualność. Raczej częściej niż chłopcy po prostu o tym nie myślą i zapewne dlatego częściej udzielają odpowiedzi „trudno powiedzieć". Bowiem tylko 7% dziewcząt, czyli tyle samo co wśród chłopców, twierdzi, że w ich przypadku prowadzenie w przyszłości własnego biznesu w ogóle nie wchodzi w grę. W porównaniu z poprzednim pomiarem założenie własnej firmy jest rozważane przez obie płcie nieco częściej niż pięć lat temu, choć w większym stopniu przez chłopców (wzrost o 4 punkty) niż przez dziewczynki (wzrost o 2 punkty).

Tabela 9

Jak myślisz, czy założenie przez Ciebie w przyszłości własnego biznesu:	Odpowiedzi	
	chłopców	dziewcząt
	w procentach	
– w ogóle nie wchodzi w grę	7	7
– w zasadzie wchodzi w grę	62	51
Trudno powiedzieć	31	42

Badanie KCPU 2025

Tak postawione pytanie ujawnia również, że obecnie do podjęcia własnej działalności gospodarczej, nawet tylko mentalnie, bardziej gotowi są uczniowie szkół branżowych niż pozostała młodzież kończąca edukację na poziomie średnim. W 2025 roku, inaczej niż w poprzednich latach, założenie w przyszłości własnego biznesu częściej rozważali uczniowie szkół branżowych (65%) niż techników (58%) oraz maturzyści kończący prywatne licea ogólnokształcące (56%) czy licea publiczne (53%). W porównaniu z wynikami z 2021 roku odsetek uczniów szkół branżowych myślących o prowadzeniu własnej firmy wzrósł aż o 21 punktów procentowych, podczas gdy wśród uczniów techników w ogóle się nie zmienił, zaś wśród uczniów liceów wzrósł średnio tylko minimalnie (o 2 punkty).

Tabela 10

Jak myślisz, czy założenie przez Ciebie w przyszłości własnego biznesu:	Odpowiedzi uczniów*			
	publicznych liceów ogólno-kształcących	prywatnych liceów ogólno-kształcących	techników	szkół branżowych
	w procentach			
– w ogóle nie wchodzi w grę	8	7	6	4
– w zasadzie wchodzi w grę	53	56	58	65
Trudno powiedzieć	39	37	36	31

Badanie KCPU 2025

★

Deklaracje uczniów z 2025 roku wskazują na postępującą zmianę w strukturze wartości życiowych młodzieży. Od roku 2016 lekko, a potem – od czasu pandemicznej izolacji społecznej – w sposób zdecydowany na liście życiowych priorytetów wybija się miłość i przyjaźń, choć w ostatnim czasie nieco straciła na znaczeniu. Natomiast na drugie miejsce, osiągając maksymalną wartość w całym trzydziestoleciu, wyraźnie wysunęło się dążenie do zdobycia majątku i osiągnięcia finansowego komfortu. Jednocześnie w oczach młodych straciły (osiągając historyczne minimum) wartości związane ze spełnieniem zawodowym – atrakcyjna i zgodna z zainteresowaniami praca, jeszcze w latach 90. główna życiowa wytyczna młodzieży, a w mniejszym stopniu również kariera i osiągnięcie wysokiej pozycji zawodowej. Mimo niewielkiego wzrostu na relatywnie niższym poziomie utrzymuje się także udane życie rodzinne i posiadanie dzieci, co nie wróży dobrze naszym wskaźnikom dzietności.

Wydaje się, że tego rodzaju przewartościowania, co najmniej w części, mogą być pochodną zmian w ogólnym kształcie gospodarki rynkowej – z jednej strony oligarchizacji i niebywałej koncentracji kapitału w rękach nielicznych, a z drugiej – spadku wartości pracy najemnej, która niekiedy nawet nie pozwala na samodzielne utrzymanie. Krótko mówiąc, młodzi ludzie widzą, że obecnie posiadanie pieniędzy czy majątku jest dużo bardziej atrakcyjne i przynosi większą „rentę" niż życie nawet z najbardziej satysfakcjonującej pracy własnych rąk na rzecz innych. W Polsce dodatkowo wpływa na to kształt rynku pracy i niedostatek tzw. pracy etatowej dla młodych, pozwalającej na stabilizację i projektowanie życia w dłuższej perspektywie. Zapewne także to może wpływać na relatywnie niższą pozycję wśród życiowych priorytetów rodziny i dzieci.

Po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej tradycyjnie już większość uczniów zamierza nadal się uczyć, łącznie 71% uczniów planuje kontynuować edukację w jakiejś formie. Blisko dwie trzecie (63%) zamierza podjąć studia na wybranym kierunku, przy czym połowa z nich (32%) chciałaby łączyć studia z pracą zarobkową. Patrząc na zmiany w zainteresowaniu studiami, można powiedzieć, że między 2013 a 2016 rokiem liczba uczniów chcących kontynuować naukę na wyższej uczelni była nieco niższa (57–59%) niż potem – od 2018 roku utrzymuje się na poziomie ponad trzech piątych wskazań (62–63%). Łącznie 8% badanych planuje edukację w szkole pomaturalnej, policealnej lub – w przypadku uczniów szkół zasadniczych – w liceum bądź technikum.

Jeżeli chodzi o postrzeganie krajowego rynku pracy i ocenę swoich szans na nim – opinie młodych zmieniają się dość dynamicznie – wraz z obiektywną sytuacją gospodarczą. W ostatnich latach wraz z lekkim wzrostem stopy bezrobocia odsetek młodych ludzi, którzy twierdzą, że się go obawiają, zwiększył się w sumie o 6 punktów procentowych (z 28% do 34%). Tym samym zmniejszyła się liczba głosów optymistów, którzy przypuszczają lub są pewni, że znajdą pracę (spadek z 73% do 66%).

Wraz z obawami o swoją sytuację na rynku pracy w ostatnim czasie minimalnie wzrosło wśród młodzieży dążenie do usamodzielnienia i ewentualnego uruchomienia w przyszłości własnej działalności gospodarczej. Obecnie ponad połowa uczniów (56%, wzrost o 3 punkty procentowe od 2021 roku) nie wyklucza takiej ścieżki kariery zawodowej, a więcej niż co dwunasty ankietowany (7%, spadek o 1 punkt) stwierdzi, że w ogóle nie bierze pod uwagę takiej możliwości.

Marcin Głowacki

SYTUACJA RODZINNA MŁODYCH LUDZI

Między rokiem 2010 a 2013 nastąpił kilkupunktowy spadek odsetka osób, które mieszkają z obojgiem rodziców (i jednocześnie lekko wzrósł odsetek mieszkających jedynie z matką). Ustalona wówczas proporcja osób wychowywanych tylko przez matkę i wychowywanych przez dwoje rodziców utrzymuje się do chwili obecnej – ponad 70% młodych ludzi mieszka z obojgiem rodziców, niespełna 20% – tylko z matką.

Tabela 11

Czy na stałe mieszkasz:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	2003	2008	2010	2013	2016	2018	2021	2025
	w procentach							
– z obojgiem rodziców	82	81	81	77	75	75	71	72
– tylko z matką	12	13	12	15	15	17	19	17
– tylko z ojcem	1	1	2	2	3	2	3	2
– z kimś z dalszej rodziny (np. z babcią)	2	2	1	2	2	1	2	2
Inna sytuacja	3	3	4	4	5	5	5	6

Badania KBPN/KCPU

W raporcie z roku 2021 pisaliśmy, że rośnie liczba młodych ludzi wychowujących się w niepełnych rodzinach. Dziś sytuacja jest bardzo podobna, lecz nie możemy już mówić o wzroście. W roku 2025 odsetek osób wychowywanych tylko przez matkę spadł o 2 punkty procentowe i jednocześnie minimalnie wzrósł odsetek młodych ludzi wychowywanych przez oboje rodziców.

Relacje z rodzicami

Młodzi ludzie w przeważającej większości mają dobre relacje ze swoją matką (w sumie 90% odpowiedzi „bardzo dobra" i „dobra"). Jeśli respondent deklaruje, że z którymś z rodziców w ogóle nie utrzymuje kontaktu, to prawie zawsze chodzi o ojca.

Prawdopodobieństwo bardzo dobrej relacji z matką jest niemal o połowę większe niż z ojcem (54% wobec 39%).

Swoją relację z ojcem jako dobrą lub bardzo dobrą określa 76%, a więc także przeważająca większość respondentów.

Rys. 10. **Jak określił(a)byś swoją relację:**

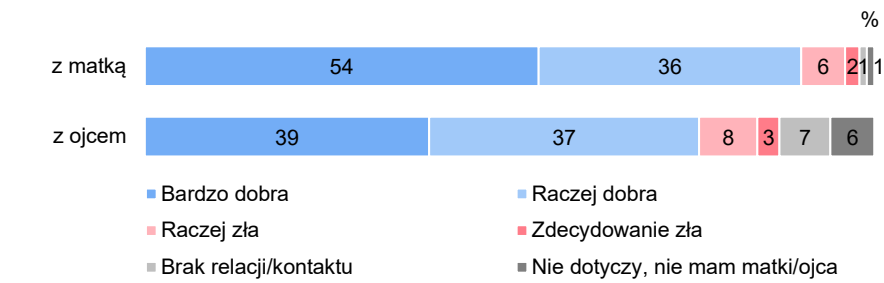

Badanie KCPU 2025

Chłopcy wyraźnie częściej (60%) niż dziewczęta (49%) określają swoją relację z matką jako bardzo dobrą. Także relację z ojcem wyżej oceniają młodzi mężczyźni (45%) niż młode kobiety (34%).

Uczniów określających relację z matką jako złą stosunkowo najczęściej spotykamy wśród młodzieży narodowości innej niż polska (15%), a także wychowującej się w rodzinach, w których rodzice legitymują się wykształceniem podstawowym (16%), oraz negatywnie oceniającej materialne warunki życia swoich rodzin (23,5%). Podobne zróżnicowania obserwujemy w odniesieniu do relacji z ojcem.

Ponadprzeciętne prawdopodobieństwo niedobrej relacji z ojcem pojawia się wśród uczniów, których ojcowie legitymują się stosunkowo niskim poziomem wykształcenia i rośnie wraz ze spadkiem oceny warunków materialnych rodziny. Co ciekawe, niezadowolenie z tej relacji częściej od innych deklarują uczniowie niewierzący i niezdecydowani w kwestii wiary.

Postrzeganie przez młodych ludzi relacji z rodzicami a skłonność do uzależnień

Czy zainteresowanie używkami i substancjami psychoaktywnymi może w jakikolwiek sposób wiązać się z tym, jak młodzi ludzie postrzegają relację ze swoimi rodzicami? Jest to prawdopodobne, zważywszy na fakt, że atmosfera domu rodzinnego przekłada się na wszelkie aspekty funkcjonowania człowieka.

Respondenci w przeważającej większości deklarują zadowolenie z relacji z matką (90%) i ojcem (76%). Jako „bardzo dobrą" określa ją odpowiednio 54% i 39% rozmówców.

Wśród osób, które w ostatnich 30 dniach piły piwo, ewentualne różnice w poziomie zadowolenia z relacji z matką i z ojcem (mierzone testem Chi-kwadrat) nie są istotne statystycznie.

Podobnie jest w przypadku młodych ludzi, którzy deklarują, że w ciągu ostatniego miesiąca pili wino.

Istotne statystycznie zależności istnieją natomiast pomiędzy:

- postrzeganiem relacji z obydwojgiem rodziców a faktem upicia się;
- postrzeganiem relacji z obydwojgiem rodziców a paleniem papierosów przez młodych ludzi;
- postrzeganiem relacji z obydwojgiem rodziców a skłonnością do używania przez ich dzieci środków odurzających.

Tabela 12

Osoby, które w ostatnich 30 dniach:	Ocena relacji z matką		Ocena relacji z ojcem	
	dobra	zła	dobra	zła
	w procentach			
– piły wino	27	27	26	35
– nie piły wina	73	73	74	65

Tabela 13

Osoby, które w ostatnich 30 dniach:	Ocena relacji z matką		Ocena relacji z ojcem	
	dobra	zła	dobra	zła
	w procentach			
– nie upiły się	40	46	41	50
– upiły się	60	54	59	50

Tabela 14

Osoby, które:	Ocena relacji z matką		Ocena relacji z ojcem	
	dobra	zła	dobra	zła
	w procentach			
– palą papierosy	6	8	6	5
– palą czasem	21	28	21	42
– nie palą	73	64	74	53

Tabela 15

Osoby, które:	Ocena relacji z matką		Ocena relacji z ojcem	
	dobra	zła	dobra	zła
	w procentach			
– używały środków odurzających	9	50	8	13
– nie używały środków odurzających	91	50	92	87

Małgorzata Omyła-Rudzka

WARUNKI MATERIALNE MŁODZIEŻY

Ocena warunków materialnych własnych rodzin

Obecnie zdecydowana większość (74%) młodych ludzi określa sytuację materialną swojej rodziny jako dobrą lub bardzo dobrą, co piąty (21%) jako przeciętną, a jedynie nieliczni (5%) jako złą.

Rys. 11. **Jak oceniasz obecne warunki materialne Twojej rodziny?**

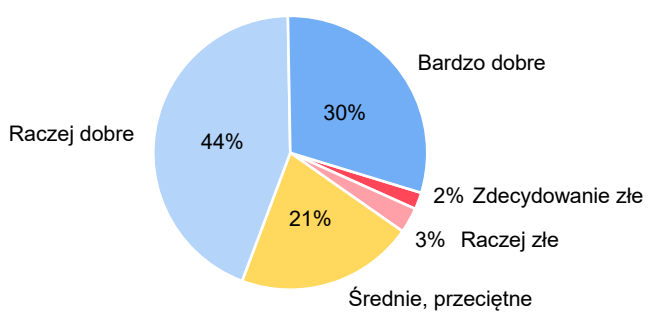

Badanie KCPU 2025

Ocena położenia materialnego w znacznej mierze zależy od sytuacji rodzinnej – wyraźnie lepiej niż inni postrzegają ją uczniowie mieszkający z obojgiem rodziców. Pewne znaczenie w tym kontekście odgrywa również wykształcenie matki i ojca. Częściej zadowolenie z sytuacji materialnej wyrażają dzieci rodziców lepiej wykształconych.

Tabela 16

Cechy badanych		Jak oceniasz obecne warunki materialne Twojej rodziny?		
		Złe	Średnie	Dobre
		w procentach		
Wykształcenie matki	podstawowe/gimnazjalne	20	34	46
	zasadnicze zawodowe	6	29	65
	średnie	4	24	72
	wyższe	3	16	81
Wykształcenie ojca	podstawowe/gimnazjalne	22	38	40
	zasadnicze zawodowe	5	27	67
	średnie	4	21	76
	wyższe	2	15	83
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	3	18	79
	z jednym rodzicem	10	29	60
	inna sytuacja	8	28	64

Badanie KCPU 2025

Od 2021 roku minimalnie wzrósł udział badanych dobrze lub bardzo dobrze postrzegających położenie materialne swojej rodziny (o 2 punkty procentowe), zmniejszył oceniających je średnio (o 3 punkty), a odsetek niezadowolonych praktycznie się nie zmienił (wzrósł o 1 punkt). Patrząc z dłuższej perspektywy, zauważyć można bardzo wyraźną poprawę ocen położenia materialnego. Obecnie udział młodych ludzi pozytywnie oceniających warunki materialne swojej rodziny jest najwyższy w historii naszych badań.

Rys. 12. **Jak oceniasz obecne warunki materialne swojej rodziny?**

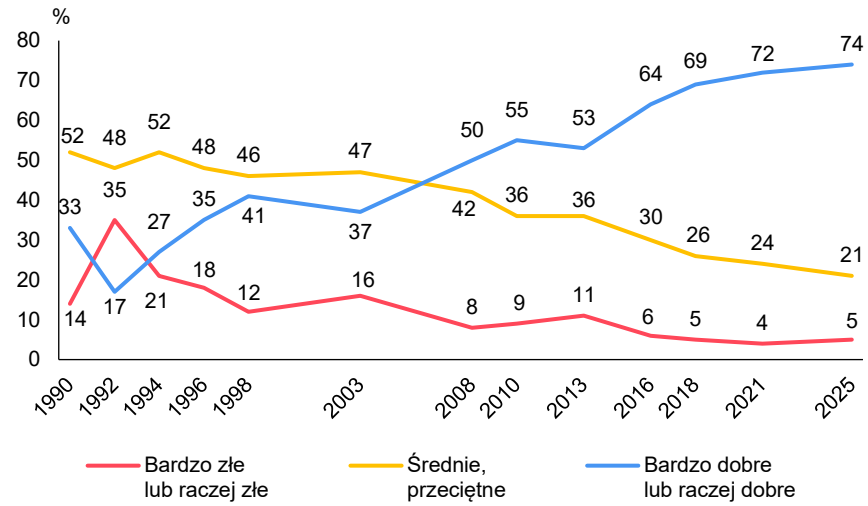

Badania statutowe CBOS: 1990, 1992, 1994, 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Stan posiadania młodych ludzi

Pytając młodych ludzi o posiadanie wybranych sprzętów – podobnie jak poprzednio – skoncentrowaliśmy się na tych związanych z dostępem do nowoczesnych technologii, których posiadanie można traktować jako pewien wskaźnik położenia materialnego.

Praktycznie wszyscy młodzi ludzie mają własne smartfony (98%, a 1% korzysta, ale nie ma ich na własność). O posiadanie smartfonów pytamy od 2016 roku i już wówczas ogromna większość miała własne smartfony (92%), a od tego czasu odsetek ten jeszcze wzrósł.

Zdecydowana większość uczniów ma na własność komputer stacjonarny lub laptop (85%), dalsze 13% użytkuje je wspólnie z innymi domownikami, a jedynie 3% nie ma komputera w domu. Od 2021 roku zwiększył się odsetek uczniów mających na własność komputer stacjonarny lub laptop i obecnie jest on najwyższy w historii naszych badań. W ciągu ostatnich trzech dekad, kiedy o to pytamy, nastąpiła w tym obszarze ogromna poprawa. W latach 90. posiadający w domu komputer należeli do mniejszości, a relatywnie niewielu miało go na własność (20–24%). Począwszy od 2003 roku w większości domów młodych ludzi są komputery, choć jeszcze wtedy mniej więcej co drugi badany miał ten sprzęt na

własny wyłączny użytek. Dopiero w późniejszych latach nastąpiła spora zmiana i od 2008 roku zdecydowana większość deklaruje, że ma komputer do swojej dyspozycji.

Obecnie połowa młodych ludzi ma w domu tablet (50%), w tym 40% ma ten sprzęt na własność. W stosunku do 2021 roku odsetek mających w domu tablety zwiększył się (z 44% do 50%), choć jest mniejszy niż w latach 2016–2018. Natomiast udział posiadających tablet na wyłączność jest aktualnie najwyższy, od kiedy o to pytamy, czyli od roku 2013 roku.

Tabela 17

Czy masz na własność, na swój wyłączny użytek, lub korzystasz z posiadanego przez rodziców (opiekunów), rodzeństwo:	1996	1998	2003	2008	2010	2013	2016	2018	2021	2025
	w procentach									
Mam na własność										
smartfon	-	-	-	-	-	-	92	95	99	98
komputer stacjonarny lub laptop	21	24	52	73	73	78	80	78	81	85
tablet	-	-	-	-	-	21	32	33	28	40
Korzystam, ale nie mam na własność										
smartfon	-	-	-	-	-	-	2	2	1	1
komputer stacjonarny lub laptop	10	13	18	21	23	20	19	20	16	13
tablet	-	-	-	-	-	14	25	23	16	10
Nie mam w domu										
smartfon	-	-	-	-	-	-	6	3	0	1
komputer stacjonarny lub laptop	69	63	30	5	2	2	1	2	3	3
tablet	-	-	-	-	-	65	43	44	56	50

Badania statutowe CBOS: 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Dochody i wydatki na własne potrzeby

Znaczna część młodych ludzi otrzymuje pieniądze na swoje wydatki od rodziców lub innych członków rodziny – nieco więcej niż połowa otrzymuje je w postaci regularnego kieszonkowego (53%, wzrost o 6 punktów procentowych w stosunku do roku 2021), a nieco mniej niż połowa otrzymuje je nieregularnie (46%, tak jak w 2021 roku).

Ważnym źródłem dochodów młodych ludzi jest praca zarobkowa. Najczęściej jest to praca wakacyjna (52%, spadek o 2 punkty procentowe), bądź dorywcza (41%, wzrost o 3 punkty). Co piąty zarabia w internecie (19%, wzrost o 2 punkty),

a trochę mniej uzyskuje dochody ze stałej pracy (12%, wzrost o 3 punkty) bądź z praktyk zawodowych (10%).

Relatywnie niewielu otrzymuje pieniądze ze stypendiów szkolnych (9%) oraz z innych źródeł (9%), wśród których wymieniane były: renta, alimenty oraz zakłady bukmacherskie.

Tabela 18

Skąd masz pieniądze na swoje wydatki?	1994	1996	1998	2003	2008	2010	2013	2016	2018	2021	2025
	odsetki odpowiedzi twierdzących										
Mam stałe miesięczne kieszonkowe, które dostaję od rodziców lub innych członków rodziny	26	30	34	37	38	38	38	39	43	47	53
Pracuję podczas wakacji	-	-	-	-	-	-	-	59	62	54	52
Nie mam stałego kieszonkowego, ale nieregularnie dostaję pieniądze od rodziców lub innych członków rodziny	70	64	62	55	51	53	56	55	51	46	46
Pracuję nieregularnie, dorywczo	24	31	30	34	39	41	38	38	47	38	41
Zarabiam w internecie*	-	-	-	-	-	-	10	12	14	17	19
Mam stałą pracę zarobkową (ale nie praktyki zawodowe)	2	2	3	2	4	4	4	8	11	9	12
Dostaję pieniądze za praktyki zawodowe	24	19	11	12	10	12	9	13	13	11	10
Dostaję stypendium w szkole	4	2	4	9	6	5	6	6	7	7	9
Mam inne źródła dochodów	12	13	11	13	14	12	10	7	3	5	9

* Do roku 2021 było: „Z handlu w internecie”

Badania statutowe CBOS: 1994, 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Patrząc z dłuższej perspektywy, zauważyć można, że młodzi ludzie obecnie częściej niż w latach 90. otrzymują fundusze od rodziny w formie regularnego, a rzadziej – nieregularnego kieszonkowego. Obecnie odsetek otrzymujących stałe, regularne kieszonkowe jest najwyższy w historii naszych badań.

Z analiz wynika, że regularne kieszonkowe częściej niż pozostali otrzymują uczniowie dobrze oceniający warunki materialne swojej rodziny, których matka lub ojciec mają wyższe wykształcenie, a także młodzi ludzie mieszkający w dużych i największych miastach. Biorąc pod uwagę typ szkoły, są to najczęściej uczniowie liceów ogólnokształcących. Z kolei fundusze od rodziny w formie nieregularnego kieszonkowego częściej niż inni otrzymują uczniowie przeciętnie lub źle oceniający warunki materialne swojej rodziny oraz mieszkańcy małych miast i wsi.

Pracę zarobkową niezależnie od jej rodzaju częściej podejmują starsi uczniowie, mający 19 lat i więcej. Na stałą pracę zarobkową częściej decydują się uczniowie techników i szkół branżowych. Uczniowie techników również częściej niż pozostali pracują dorywczo oraz podczas wakacji. Jeśli chodzi o zarabianie w internecie, to najczęściej na tę formę zarobkowania decydują się uczniowie szkół branżowych, a dopiero w drugiej kolejności uczniowie techników. Z deklaracji badanych wynika również, że w internecie wyraźnie częściej zarabiają chłopcy niż dziewczęta. Chłopcy także trochę częściej niż dziewczęta podejmują pracę dorywczą oraz wakacyjną. Ponadto zauważyć można, że zarabianie w internecie stosunkowo często dotyczy uczniów niezadowolonych z warunków materialnych.

Z kolei stypendia szkolne, co naturalne, zdecydowanie częściej niż inni otrzymują uczniowie piątkowi lub szóstkowi.

Uczniowie zapytani, ile pieniędzy mieli na swoje wydatki we wrześniu 2025 roku oraz w październiku tego samego roku, podawali bardzo różne kwoty. Mniej więcej jedna piąta badanych miała zarówno we wrześniu, jak i w październiku nie więcej niż 300 zł, a mniej więcej jedna piąta miała we wrześniu do swojej dyspozycji co najmniej 2500 zł, a w październiku co najmniej 2000 zł. Znaczna część młodych ludzi nie potrafiła sprecyzować konkretnej kwoty (29% we wrześniu i 33% w październiku). Generalnie we wrześniu uczniowie dysponowali wyższymi kwotami niż w październiku, co może wynikać z oszczędności zgromadzonych podczas pracy wakacyjnej oraz z dodatkowych funduszy otrzymywanych od rodziców na wydatki związane z początkiem roku szkolnego. Przeciętnie uczniowie mieli do dyspozycji na swoje wydatki 1000 zł we wrześniu i 800 zł w październiku (mediany podawanych kwot).

Tabela 19

Kwoty do dyspozycji we wrześniu 2025 roku		Kwoty do dyspozycji w październiku 2025 roku	
Do 300 zł	18%	Do 300 zł	19%
301 – 999 zł	17%	301 – 799 zł	14%
1000 – 2499 zł	18%	800 – 1999 zł	15%
2500 zł i więcej	18%	2000 zł i więcej	19%
Trudno powiedzieć	29%	Trudno powiedzieć	33%

Badanie KCPU 2025

Z analizy zróżnicowań społeczno-demograficznych wynika, że przeciętnie większymi kwotami dysponowali chłopcy niż dziewczęta, co można wiązać z faktem, iż częściej niż dziewczęta podejmowali oni pracę zarobkową. Ponadto przeciętnie więcej do swojej dyspozycji mieli uczniowie zadowoleni z warunków materialnych życia swojej rodziny, a uwzględniając typ szkoły – uczęszczający do techników lub szkół branżowych niż do liceów.

Tabela 20

Cechy badanych	Kwoty do dyspozycji we wrześniu 2025 roku	Kwoty do dyspozycji w październiku 2025 roku
	mediany w złotych	
Ogółem	1000	800
Płeć		
Chłopcy	1000	1000
Dziewczęta	600	600
Typ szkoły		
Publiczne liceum ogólnokształcące	600	500
Technikum	1200	1000
Szkoła branżowa	1000	1000
Prywatne liceum ogólnokształcące	500	500
Ocena materialnych warunków życia rodziny		
Złe	800	600
Średnie	700	600
Dobre	1000	800

Badanie KCPU 2025

Kwoty, jakimi dysponowali uczniowie, w znacznej mierze zależą od źródła ich pozyskiwania. Generalnie można zauważyć, że relatywnie wysokimi kwotami, zarówno we wrześniu, jak i w październiku dysponowali uczniowie mający stałą pracę zarobkową, a niskimi – otrzymujący regularnie, stałe miesięczne kieszonkowe.

Tabela 21

Skąd masz pieniądze na swoje wydatki?	Kwoty do dyspozycji we wrześniu 2025 roku	Kwoty do dyspozycji w październiku 2025 roku
	mediany w złotych	
Mam stałe miesięczne kieszonkowe, które dostaję od rodziców lub innych członków rodziny	700	500
Nie mam stałego kieszonkowego, ale nieregularnie dostaję pieniądze od rodziców lub innych członków rodziny	1000	1000
Dostaję stypendium w szkole	1000	1000
Dostaję pieniądze za praktyki zawodowe	1110	1350
Mam stałą pracę zarobkową (ale nie praktyki zawodowe)	2500	2000
Pracuję nieregularnie, dorywczo	1500	1000
Pracuję podczas wakacji	1200	1000
Zarabiam w internecie	1500	1300
Mam inne źródła dochodów	2000	1750

Badanie KCPU 2025

Warunki materialne a konsumpcja substancji psychoaktywnych

Zależność między oceną warunków materialnych życia rodziny a używaniem narkotyków i środków odurzających nie jest istotna statystycznie, natomiast występuje istotny statystycznie związek między postrzeganiem sytuacji materialnej a spożywaniem alkoholu. Uczniowie znajdujący się w trudniejszym położeniu materialnym częściej w ciągu miesiąca poprzedzającego sondaż upijali się, w tym częściej robili to wielokrotnie (to jest co najmniej 3–5 razy).

Tabela 22

Ocena materialnych warunków życia rodziny	Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?			
	Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	1–2 razy	3–5 razy	6 razy lub więcej
	w procentach			
Złe	53	29	10	7
Średnie	66	24	8	3
Dobre	58	32	7	4

Badanie KCPU 2025

Tabela 23

Ocena materialnych warunków życia rodziny	Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Złe	9	91
Średnie	10	90
Dobre	9	91

Badanie KCPU 2025

Daria Litwin

ŻYCIE SZKOLNE

Stres i poczucie satysfakcji

Część pytań poświęconych atmosferze w szkole i relacjom między uczniami a nauczycielami rozpoczęliśmy pytaniem o częstość odczuwania zdenerwowania, stresu oraz poczucia satysfakcji. W porównaniu z pomiarem z 2021 roku spadło nieznacznie poczucie bycia w szkole docenianym – średnia wskazań na siedmiopunktowej skali wyniosła 3,62. Jest to najniższy wynik od 2016 roku, jednak wciąż wyższy niż w roku 2013. Wzrósł za to odsetek uczniów regularnie odczuwających stres i zdenerwowanie – średnia wskazań wyniosła w tym przypadku 4,60, co stanowi najwyższy odnotowany przez nas jak dotąd wynik. Porównując średnie, można stwierdzić, że w 2025 roku uczniowie częściej doświadczali frustracji niż zadowolenia. Obserwacja wyników na przestrzeni ostatnich lat pokazuje, że od 2016 roku wzrasta wśród uczniów poczucie stresu, a maleje poczucie bycia docenianym.

Tabela 24

Jak często w szkole:	Średnie na skali od 1 do 7 (na której 1 oznacza, że taki stan w ogóle nie jest doznawany, a 7 – że jest on permanentny, występuje zawsze)				
	2013	2016	2018	2021	2025
– denerwujesz się, odczuwasz stres	3,9	3,77	4,33	4,51	4,60
– czujesz się doceniany, odnosisz sukcesy	3,41	3,91	3,8	3,66	3,62

Badania KBPN/KCPU

Wyniki dotyczące odczuwania stresu oraz poczucia bycia docenianym nie uległy wyraźnym zmianom. Utrzymują się na podobnym poziome co w 2021 roku.

O 2 punkty procentowe spadł odsetek osób wskazujących, iż nigdy nie odczuwają w szkole stresu, o tyle samo zmniejszył się również odsetek uczniów, którzy określili swoje poczucie bycia docenianym na 5.

Rys. 13. **Jak często w szkole denerwujesz się, odczuwasz stres?**

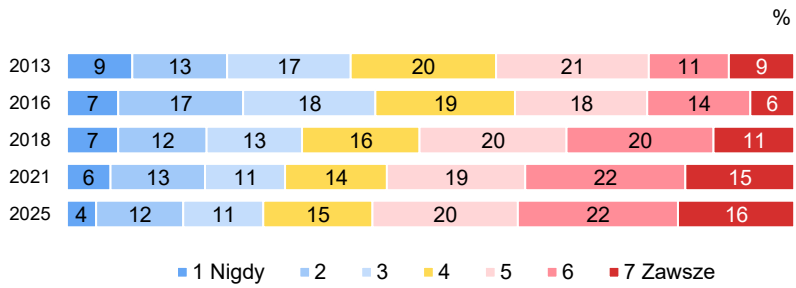

Jak często w szkole czujesz się doceniany(a), odnosisz sukcesy?

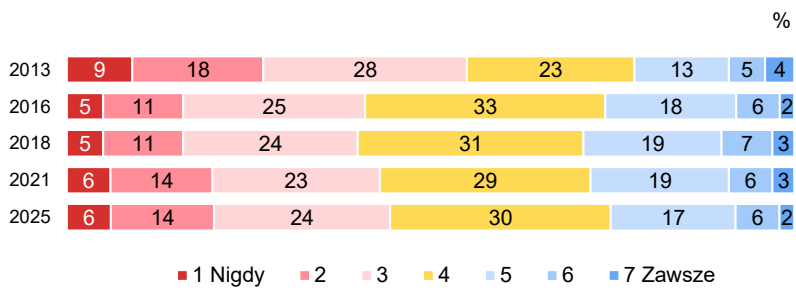

Badania KBPN/KCPU

Podobnie jak przy poprzednim pomiarze odnotowujemy zależność między poziomem odczuwanego w szkole stresu a ocenami ucznia – uczniowie „szóstkowi" odczuwają stres rzadziej niż „dwójkowi". Ogólny wzrost poziomu stresu w stosunku do ubiegłej edycji badania najmniej wyraźnie zaznaczył się w grupie uczniów „trójkowych", jednak wśród wszystkich uczniów, niezależnie od ocen, osiągnął najwyższe jak dotąd notowania.

Jeśli chodzi o poczucie odnoszenia sukcesów, to tak jak przy wszystkich poprzednich pomiarach przodują w tym względzie uczniowie „piątkowi", podczas gdy „szóstkowi" plasują się nieco za nimi. Najrzadziej doceniani czują się uczniowie „dwójkowi".

Tabela 25

Czy uważasz się za ucznia:	Jak często w szkole denerwujesz się, odczuwasz stres?					Jak często w szkole czujesz się doceniany, odnosisz sukcesy?				
	2013	2016	2018	2021	2025	2013	2016	2018	2021	2025
	Średnia na skali od 1 (nigdy) do 7 (zawsze)									
dwójkowego	3,87	4,01	4,58	4,59	4,88	2,74	2,99	3,03	2,99	2,72
trójkowego	3,98	3,95	4,28	4,56	4,60	3,09	3,46	3,51	3,36	3,33
czwórkowego	4,06	3,94	4,39	4,52	4,59	3,73	4,00	3,95	3,79	3,86
piątkowego	3,95	3,63	4,34	4,45	4,53	4,30	4,67	4,55	4,32	4,46
szóstkowego	3,29	3,91	3,78	4,18	4,33	3,53	4,27	4,31	4,20	3,96

Badania KBPN/KCPU

Zestawienie odpowiedzi dziewcząt i chłopców pokazuje – podobnie jak przy wszystkich poprzednich pomiarach – że to dziewczęta częściej od chłopców odczuwają w szkole stres, a jednocześnie rzadziej mają poczucie, że odnoszą sukcesy. Średnia wskazań przy pytaniu o odczuwanie stresu osiągnęła rekordowo wysoki poziom w obydwu grupach, jednak szczególnie alarmujący wśród dziewcząt – 5,26.

Tabela 26

Płeć	Jak często w szkole denerwujesz się, odczuwasz stres?					Jak często w szkole czujesz się doceniany, odnosisz sukcesy?				
	2013	2016	2018	2021	2025	2013	2016	2018	2021	2025
	Średnia na skali od 1 (nigdy) do 7 (zawsze)									
Chłopcy	3,39	3,48	3,78	3,88	3,91	3,46	3,83	3,93	3,81	3,71
Dziewczęta	4,48	4,40	4,81	5,02	5,26	3,39	3,69	3,68	3,55	3,54

Badania KBPN/KCPU

Na emocje doświadczane przez uczniów w toku edukacji wpływ może wywierać również typ szkoły, do jakiej uczęszczają. Najwyższy poziom stresu i jednocześnie najniższy poziom zadowolenia ze swoich sukcesów deklarują uczniowie publicznych liceów ogólnokształcących. Podobnie jak w ubiegłych latach odczuwanie stresu najrzadziej deklarują uczniowie szkół branżowych (wcześniej zasadniczych szkół zawodowych), a poczucie bycia docenianym jest najczęstsze wśród uczniów prywatnych liceów ogólnokształcących.

Tabela 27

Typ szkoły	Jak często w szkole denerwujesz się, odczuwasz stres?					Jak często w szkole czujesz się doceniany, odnosisz sukcesy?				
	2013	2016	2018	2021	2025	2013	2016	2018	2021	2025
	Średnia na skali od 1 (nigdy) do 7 (zawsze)									
Publiczne liceum ogólnokształcące	4,15	4,24	4,72	4,85	4,89	3,45	3,76	3,73	3,62	3,56
Prywatne liceum ogólnokształcące	3,12	3,63	4,94	3,71	4,52	4,23	4,32	4,11	4,15	3,93
Technikum	4,24	3,91	4,26	4,54	4,56	3,41	3,81	3,79	3,64	3,65
Szkoła branżowa (zasadnicza zawodowa)	2,74	3,06	3,02	3,18	3,44	3,30	3,69	4,01	3,78	3,58
Liceum profilowane, zawodowe lub techniczne	-	4,29	4,64	-	-	-	3,62	3,85	-	-

Badania KBPN/KCPU

Relacje z nauczycielami oraz koleżankami i kolegami

Odsetki uczniów deklarujących wejście w konflikt z którymś ze swoich nauczycieli nie ulegają większym zmianom od 2018 roku. Najnowszy pomiar wskazuje, iż spadł odsetek uczniów twierdzących, że w ciągu ostatniego roku szkolnego nie wdali się w ani jeden taki spór (60% względem 64% w 2021 roku), a co piątemu zdarzyło się to raz (18%, bez zmian). Nieznacznie częściej uczniowie deklarują kilkukrotne konflikty i nieporozumienia – 12% zdarzyło się to z jednym nauczycielem (wzrost o 2 punkty procentowe względem 2021 roku), natomiast 10% z różnymi (wzrost o 2 punkty względem poprzedniego pomiaru).

Rys. 14. **Czy w ciągu tego roku szkolnego zdarzyło Ci się jakieś nieporozumienie, konflikt z którymś z nauczycieli?**

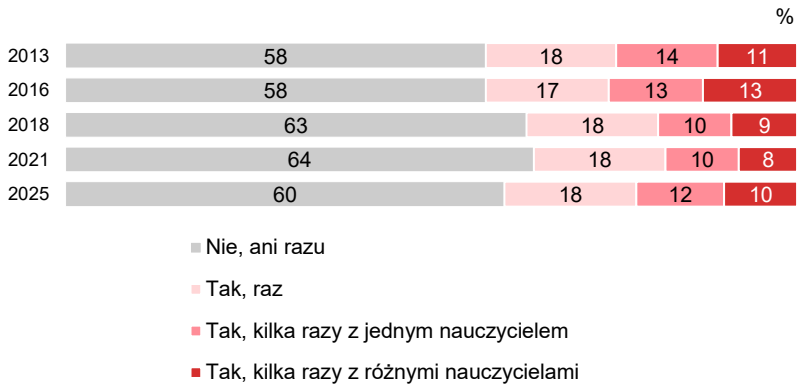

Badania KBPN/KCPU

Analizując wyniki w zależności od typu szkoły, można zauważyć, że skala nieporozumień zmniejszyła się znacząco w szkołach branżowych (dawniej zasadniczych zawodowych), w mniejszym stopniu – w liceach ogólnokształcących oraz technikach. Ogólnie rzecz biorąc, typ szkoły nie wydaje się znacząco warunkować liczby konfliktów między uczniami a nauczycielami – odsetki wskazań w każdym przypadku utrzymują się na zbliżonym poziomie.

Tabela 28

Czy w ciągu tego roku szkolnego zdarzyło Ci się mieć jakieś nieporozumienie, konflikt z którymś z nauczycieli?	Odpowiedzi uczniów														
	liceów ogólnokształcących					techników					szkół branżowych (zasadniczych szkół zawodowych)				
	’13	’16	’18	’21	’25	’13	’16	’18	’21	’25	’13	’16	’18	’21	’25
	w procentach														
Nie, ani razu	60	62	64	64	60	59	54	62	64	59	44	54	63	69	60
Tak, raz	16	17	20	19	19	20	17	17	17	18	17	15	16	16	16
Tak, kilka razy z jednym nauczycielem	13	10	10	9	11	13	14	12	12	13	18	15	9	9	12
Tak, kilka razy z różnymi nauczycielami	10	10	7	8	10	8	15	10	7	10	20	15	12	6	10

Badania KBPN/KCPU

Jak natomiast kształtują się relacje uczniów z koleżankami i kolegami z klasy? Relacje koleżeńskie między uczniami dalej pozostają na poziomie zbliżonym do odnotowanego w ubiegłej edycji badania. Niezmienny pozostał odsetek uczniów nieposiadających w szkole żadnych przyjaciół (10%), a także odsetki uczniów deklarujących, że mają trzech oraz co najmniej sześciu bliskich znajomych w klasie. Nieznaczny spadek notujemy jedynie w przypadku osób, które mają tylko jednego bliskiego znajomego (z 18% w 2021 do 16% obecnie). Wzrosły natomiast odsetki uczniów twierdzących, że mają w klasie dwóch, czterech lub pięciu przyjaciół. Bez zmian pozostaje także średnia bliskich szkolnych znajomości – obecnie przeciętny uczeń ma ich cztery.

Rys. 15. **Ilu kolegów/koleżanek z Twojej klasy zaliczył(a)byś do swoich przyjaciół, najbliższych znajomych?**

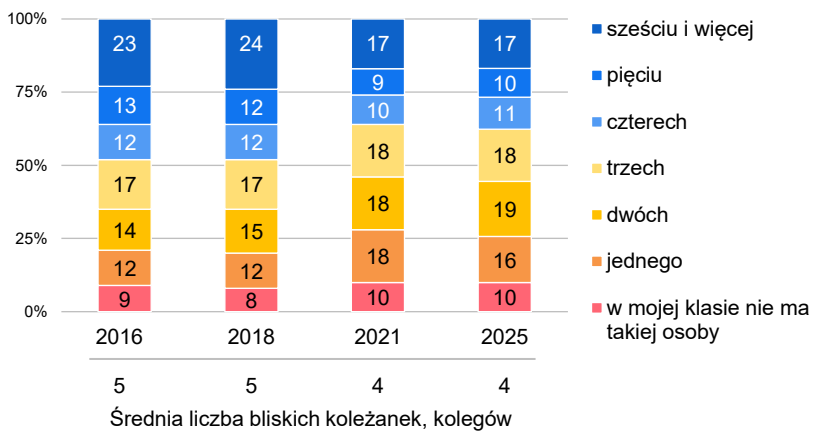

Badania KBPN/KCPU

Rozkłady deklaracji ze względu na typ szkoły pokazują, że wszędzie średnia liczba bliskich znajomych jest taka sama. Największy odsetek badanych nieposiadających żadnych bliskich znajomych w klasie notujemy w szkołach branżowych (11%), jednak nie jest to znacząco odmienny wynik niż w technikach oraz liceach publicznych. Najmniejszy odsetek nieposiadających bliskich relacji obserwujemy w liceach prywatnych. Należy przy tym zaznaczyć, że udział uczniów z prywatnych liceów był w naszej próbie mniejszy od innych typów szkół (N = 94).

Tabela 29

Ilu kolegów/koleżanek z Twojej klasy zaliczył(a)byś do swoich przyjaciół, najbliższych znajomych?	Średnia liczba bliskich koleżanek, kolegów	Odsetek odpowiedz „w mojej klasie nie ma takiej osoby”
Publiczne liceum ogólnokształcące	4	10
Technikum	4	10
Szkoła branżowa	4	11
Prywatne liceum ogólnokształcące	4	6

Badanie KCPU 2025

Przemoc w szkole

Uczniów zapytaliśmy także o różne formy przemocy – zarówno fizycznej, jak i psychicznej – jakich zdarza im się doświadczać w szkołach. Odpowiedzi w każdej z kategorii pogorszyły się względem wyniku z 2021 roku. Podobnie jak przy obu poprzednich pomiarach najczęściej wskazywaną formą przemocy okazała się przemoc psychiczna, polegająca na wykluczaniu lub odtrąceniu ucznia przez grupę rówieśników. Doświadczenie tego rodzaju przemocy deklaruje 37% (wzrost o 11 punktów procentowych względem 2021 roku), z czego 22% wielokrotnie (również wzrost o 8 punktów).

Tabela 30

Czy Tobie osobiście zdarzyło się w ciągu ostatniego roku, że:	Nie, nigdy	Raz	Kilka razy	Wiele razy
	w procentach			
– zostałeś wykluczony, odtrącony przez innych uczniów	63	15	16	6
– uderzył Cię lub pobił który(a)ś z kolegów (koleżanek) z klasy lub uczeń innej klasy	90	5	3	2
– ktoś z uczniów Twojej szkoły zmuszał Cię do fundowania sobie za Twoje pieniądze papierosów, piwa lub innych rzeczy	94	2	2	2
– w szkole ukradziono Ci pieniądze lub jakiś przedmiot	85	10	4	1
– ktoś z uczniów twojej szkoły zabrał Ci pieniądze lub przedmiot używając siły lub grożąc jej użyciem	96	3	0,6	0,4
– otrzymałeś obraźliwego SMS-a lub wiadomość w komunikatorze internetowym od któregoś z uczniów z Twojej szkoły	80	7	7	6
– ktoś z uczniów Twojej szkoły opublikował w internecie informacje o Tobie lub zdjęcia/filmy z Twoim udziałem, których nie chciałe(a)ś ujawnić	90	5	3	2
– ktoś z uczniów Twojej szkoły napastował cię w szkole seksualnie (np. próbował Cię dotykać, rozebrać)	94	2	2	2

Badanie KCPU 2025

Kolejną formą przemocy pojawiającą się najczęściej w deklaracjach uczniów była tzw. cyberprzemoc. W ostatnim roku szkolnym 20% uczniów otrzymało obraźliwego SMS-a lub wiadomość w komunikatorze internetowym od innego ucznia ze szkoły – to wzrost o 7 punktów procentowych w stosunku do pomiaru z 2021 roku. Z kolei 10% uczniów doświadczyło upokorzenia związanego z publikacją przez innego ucznia ośmieszających lub kompromitujących ich materiałów – tutaj mamy do czynienia z 4-punktowym wzrostem względem 2021 roku. Według deklaracji 15% uczniów padło ofiarą kradzieży w ciągu ostatniego roku szkolnego (wzrost o 6 punktów względem poprzedniego pomiaru), 10% zostało pobitych (wzrost o 4 punkty), od 6% wyłudzano pieniądze na piwo, papierosy lub inne rzeczy (wzrost o 3 punkty), 6% doświadczyło napastowania seksualnego (3 punkty procentowe więcej niż w 2021), a 4% zabrano pieniądze lub jakiś przedmiot przy użyciu siły lub grożąc jej użyciem (wzrost o 2 punkty względem 2021).

Jeśli zestawimy ze sobą wszystkie odpowiedzi badanych, okaże się, że 52% uczniów doświadczyło osobiście przynajmniej jednej z form przemocy wymienionych w naszym kwestionariuszu. To najwyższy notowany wynik od kiedy monitorujemy tę kwestię. Za taki wzrost odpowiadają przede wszystkim deklaracje doświadczania więcej niż jednej z form przemocy.

Rys. 16. **Liczba osobiście doświadczonych różnych form przemocy**

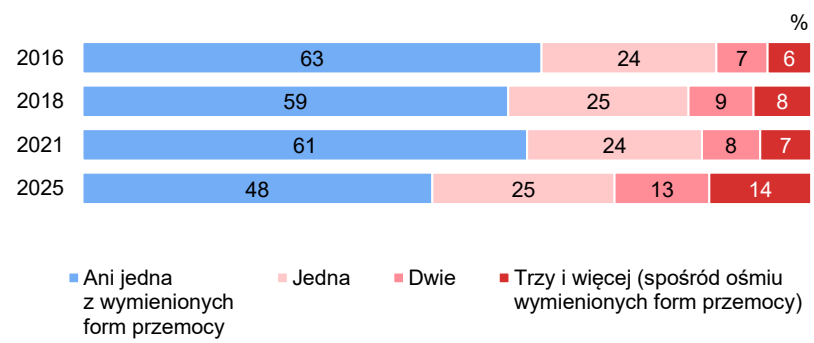

Badania KBPN/KCPU

Analiza odpowiedzi uczniów ujawnia istotne różnice w skali przemocy rówieśniczej w zależności od typu szkoły. Przypadki wykluczenia lub odtrącenia przez grupę najczęściej dotykają uczniów prywatnych liceów ogólnokształcących (takie doświadczenia miało 42% uczniów tych szkół), podczas gdy w szkołach branżowych odsetek ten jest najniższy (31%). W tych ostatnich najczęściej dochodzi do publikowania w internecie materiałów o uczniach bez ich zgody (16%). Prywatne licea wyróżniają się odsetkiem pobić, których doświadczył niemal co czwarty uczeń (24%). Natomiast w przypadku kradzieży zarówno prywatne licea ogólnokształcące, jak i szkoły branżowe wykazują najwyższy wskaźnik na poziomie 22%. Pozostałe formy przemocy występują we wszystkich typach szkół z porównywalną częstotliwością.

Tabela 31

Czy Tobie osobiście zdarzyło się w ciągu ostatniego roku, że:		Odpowiedzi uczniów			
		publicznych liceów ogólnokształcących	techników	szkół branżowych	prywatnych liceów ogólnokształcących
		w procentach			
– zostałeś wykluczony, odtrącony przez innych uczniów	Nie, nigdy	60	65	69	58
	Raz	17	14	11	16
	Kilka razy	16	17	15	13
	Wiele razy	7	4	5	13
– uderzył Cię lub pobił który(a)ś z kolegów (koleżanek) z klasy lub uczeń innej klasy	Nie, nigdy	91	90	86	76
	Raz	5	2	6	11
	Kilka razy	3	2	4	4
	Wiele razy	1	2	4	9
– ktoś z uczniów Twojej szkoły zmuszał Cię do fundowania sobie za Twoje pieniądze papierosów, piwa lub innych rzeczy	Nie, nigdy	93	95	90	93
	Raz	3	2	7	0
	Kilka razy	2	1	1	4
	Wiele razy	2	2	2	3
– w szkole ukradziono Ci pieniądze lub jakiś przedmiot	Nie, nigdy	86	86	78	78
	Raz	9	11	15	13
	Kilka razy	3	2	5	8
	Wiele razy	2	1	2	1
– ktoś z uczniów Twojej szkoły zabrał Ci pieniądze lub przedmiot używając siły lub grożąc jej użyciem	Nie, nigdy	96	96	92	96
	Raz	3	3	4	2
	Kilka razy	1	0	4	2
	Wiele razy	0	1	0	0
– otrzymałeś obraźliwego SMS-a lub wiadomość w komunikatorze internetowym od któregoś z uczniów z Twojej szkoły	Nie, nigdy	79	80	80	75
	Raz	7	8	5	5
	Kilka razy	8	6	8	12
	Wiele razy	6	6	7	8
– ktoś z uczniów Twojej szkoły opublikował w internecie informacje o Tobie lub zdjęcia /filmy z Twoim udziałem, których nie chciałe(a)ś ujawnić	Nie, nigdy	88	93	84	86
	Raz	6	3	9	9
	Kilka razy	3	3	4	2
	Wiele razy	3	1	3	3
– ktoś z uczniów Twojej szkoły napastował cię w szkole seksualnie (np. próbował Cię dotykać, rozebrać)	Nie, nigdy	94	93	93	93
	Raz	2	3	1	1
	Kilka razy	2	2	2	4
	Wiele razy	2	2	4	2

Badanie KCPU 2025

Analiza wskazuje, że uczniowie innej narodowości niż polska częściej doświadczają przemocy – odsetek ten jest o 8 punktów procentowych wyższy niż w przypadku ich polskich rówieśników (odpowiednio: 60% do 52%). Najbardziej wyraźne różnice odnotowano w grupie osób deklarujących doświadczenie trzech form przemocy; w tej kategorii odsetek wskazań wśród uczniów innej narodowości był o 7 punktów procentowych wyższy.

Tabela 32

Liczba osobiście doświadczonych różnych form przemocy	Odpowiedzi uczniów narodowości	
	polskiej	innej niż polska
	w procentach	
Ani jedna z wymienionych form przemocy	48	40
Dwie	25	24
Trzy	13	20
Trzy i więcej (spośród ośmiu wymienionych form przemocy)	14	16

Badanie KCPU 2025

Przemoc uczniów wobec nauczycieli

Przemoc w szkołach może dotykać nie tylko uczniów, ale i nauczycieli, a internet pozwala stosować ją anonimowo. Wyniki niniejszego badania pokazują, że wzrost przemocy rówieśniczej idzie w parze z przemocą wobec nauczycieli. Odsetek badanych deklarujących, że w ich szkołach uczniowie zamieszczali w internecie zdjęcia lub filmy kompromitujące ich nauczycieli, wyniósł 35%, czyli o 7 punktów więcej niż w 2021 roku. Oznacza to powrót do wartości notowanych w roku 2018 (wówczas 34% uczniów twierdziło, że tego rodzaju treści są zamieszczane w internecie).

Rys. 17. **Czy w Twojej szkole zdarzyło się, że uczniowie zamieścili w internecie bez zgody nauczycieli zdjęcia lub filmy kompromitujące nauczycieli, ośmieszające ich lub przedstawiające ich w złym świetle?**

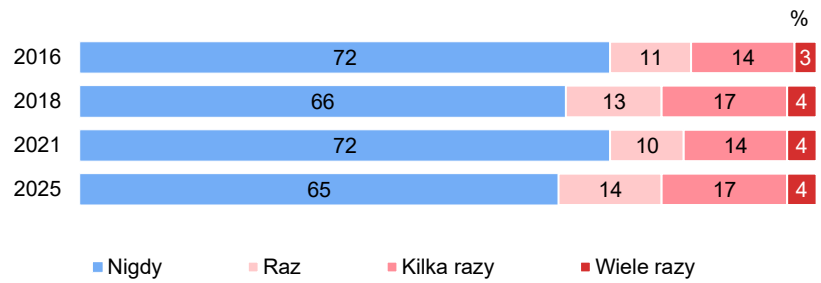

Badania KBPN/KCPU

Problem przemocy cyfrowej względem nauczycieli okazał się najbardziej rozpowszechniony w liceach ogólnokształcących, jednak nie w placówkach publicznych (jak dotychczas), a w prywatnych. Ponad dwie piąte uczniów (45%) deklaruje, że w jego szkole doszło do takiego zajścia przynajmniej raz w ciągu ostatniego roku szkolnego. Jest to najwyższy wynik w historii pomiarów, należy jednak pamiętać o niskiej liczebności uczniów szkół prywatnych w naszej próbie. Rekordową liczbę deklaracji na temat cyberprzemocy względem nauczycieli notujemy również w przypadku techników – 34% badanych przyznało, że w ich szkołach uczniowie zamieszczali w internecie zdjęcia lub filmy kompromitujące nauczycieli. W przypadku publicznych liceów ogólnokształcących odsetek ten wyniósł 37%. W najmniejszym stopniu problem ten zdaje się dotykać szkół branżowych (25% badanych z tej grupy deklaruje, że w ich szkołach dochodziło do cyberprzemocy względem nauczycieli).

Tabela 33

Czy w Twojej szkole zdarzyło się, że uczniowie zamieścili w internecie bez zgody nauczycieli zdjęcia lub filmy kompromitujące nauczycieli, ośmieszające ich lub przedstawiające ich w złym świetle?					
Odpowiedzi uczniów:		2016	2018	2021	2025
		w procentach			
– publicznych liceów ogólnokształcących	Nigdy	63	56	68	63
	Raz	14	16	11	15
	Kilka razy	20	23	16	17
	Wiele razy	3	5	5	5
– techników	Nigdy	75	71	76	66
	Raz	10	12	8	13
	Kilka razy	11	15	13	18
	Wiele razy	4	3	3	3
– szkół branżowych (zasadniczych szkół zawodowych)	Nigdy	88	86	75	75
	Raz	8	7	13	8
	Kilka razy	3	3	7	12
	Wiele razy	1	3	5	5
– prywatnych liceów ogólnokształcących	Nigdy	89	74	94	55
	Raz	0	5	0	31
	Kilka razy	11	16	6	13
	Wiele razy	0	5	0	1

Badania KBPN/KCPU

Konsumpcja substancji psychoaktywnych na terenie szkoły

Po raz dziewiąty zapytaliśmy polskich uczniów o problem spożywania substancji psychoaktywnych na terenie szkoły. Powtarzane od ponad dwudziestu lat pytania pozwalają na identyfikację pewnych długofalowych tendencji. W najnowszym badaniu obserwujemy wzrost deklaracji dotyczących spożywania wszelkich substancji psychoaktywnych na terenie szkół. Największą zmianę odnotowaliśmy w przypadku narkotyków – o ich zażywaniu na terenie szkoły donosiło 38% uczniów wobec 29% przy poprzednim pomiarze. To najwyższy z odnotowanych wyników od 2010 roku, kiedy to 44% ankietowanych mówiło o przypadkach ich zażywania. Od tamtej pory postrzegana konsumpcja narkotyków w szkołach stopniowo spadała, a w ubiegłym roku osiągnęła rekordowo niską wartość. Tak jak przy wszystkich poprzednich pomiarach narkotyki pozostają najmniej rozpowszechnioną w szkołach używką. O 5 punktów wzrósł odsetek uczniów deklarujących, że na terenie ich szkół spożywa się alkohol – obecnie wynosi on 50% (w 2021 roku wynosił 45%). To wciąż znacznie niższy wynik niż przy

naszych pierwszych pomiarach – w 1998 roku odsetek ten wynosił 71%, a w 2003 – 73%. Tak jak przy wszystkich poprzednich badaniach alkohol stanowi drugą najbardziej rozpowszechnioną w szkołach substancję psychoaktywną. Pierwsze miejsce zajmują papierosy. W tym przypadku również notujemy 5-punktowy wzrost względem poprzedniego pomiaru (obecnie odsetek wynosi 87% wobec 82% w 2021 roku). Ich postrzegana konsumpcja wyraźnie spadła w stosunku do naszych pierwszych pomiarów – w 1998 roku obecność papierosów w szkołach zgłaszali niemal wszyscy uczniowie (96%). Od tamtej pory notowaliśmy powolną tendencję spadkową. Tym razem jednak po raz pierwszy od początku prowadzenia pomiarów doszło do wzrostu tego odsetka.

Tabela 34

Czy w twojej szkole zdarzają się przypadki:	1998	2003	2008	2010	2013	2016	2018	2021	2025
	w procentach								
– zażywania narkotyków przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często	5	10	4	4	4	4	4	4	3
Dosyć często	15	20	8	8	8	7	6	6	7
Dosyć rzadko	35	34	31	32	21	23	22	19	28
W ogóle	45	36	57	55	66	65	67	71	62
– picia alkoholu przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często	7	10	6	4	4	3	4	5	3
Dosyć często	16	18	10	10	9	6	6	8	8
Dosyć rzadko	48	45	43	48	37	27	33	32	39
W ogóle	28	26	41	38	50	65	57	55	50
– palenia papierosów przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często	62	66	53	51	42	43	40	41	51
Dosyć często	25	20	28	26	28	25	26	25	23
Dosyć rzadko	9	9	12	12	16	17	18	16	13
W ogóle	4	5	6	10	14	15	17	18	13

Badanie statutowe CBOS: 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Po zestawieniu wszystkich odpowiedzi możemy zauważyć, iż po raz pierwszy od 2016 roku liczba szkół, w których używki – wedle deklaracji uczniów – w ogóle się nie pojawiają, spadła do rekordowo niskiego poziomu. Obecnie odsetek takich szkół wynosi 13%, w 2021 roku wynosił 17%, a w 2016 – 14%. Stale rośnie za to udział szkół, w których obecne są wszystkie trzy typy używek, o które pytamy – aktualnie wynosi on rekordowe 30%, w 2021 wynosił 26%, a w 2016 roku – 23%.

Rys. 18. **Czy w Twojej szkole zdarzają się przypadki: zażywania narkotyków, picia alkoholu lub palenia papierosów przez uczniów na terenie szkoły?**

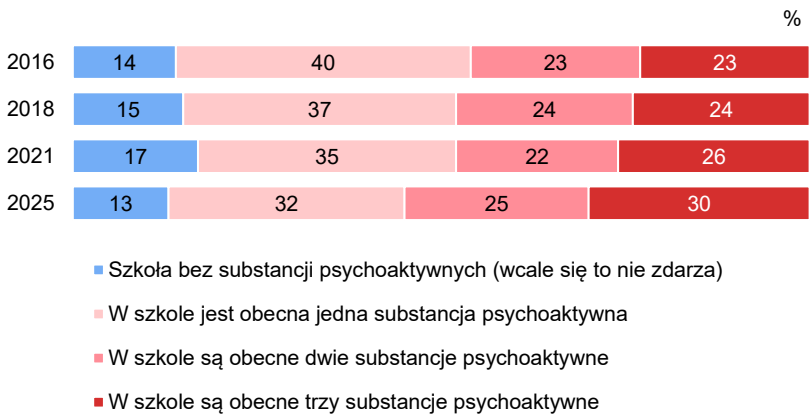

Badania KBPN/KCPU

Rozkłady odpowiedzi ze względu na typ szkoły sugerują, że najmniej używek pojawia się w szkołach branżowych – 20% ich uczniów twierdzi, że w ich szkołach w ogóle nie zdarzają się przypadki przyjmowania substancji psychoaktywnych. Choć prywatne licea prowadziły pod tym względem przy poprzednich pomiarach, należy mieć na uwagę fakt, iż obecnie niemal potroiła się liczba uczniów tego typu szkół w próbie (N = 34 w 2021 roku, natomiast w 2025 roku N = 94). Mimo to liczebność ta nadal jest niska, więc należy podchodzić do wyników z pewną ostrożnością. Wedle deklaracji uczniów najmniej szkół wolnych od narkotyków jest wśród publicznych liceów ogólnokształcących (11%), natomiast najwięcej szkół, w których pojawiają się wszystkie trzy typy używek, jest *ex aequo* w technikach i liceach prywatnych (32%).

Tabela 35

Czy w Twojej szkole zdarzają się przypadki: zażywania narkotyków, picia alkoholu lub palenia papierosów przez uczniów na terenie szkoły?	Odpowiedzi uczniów			
	publicznych liceów ogólnokształcących	techników	szkół branżowych	prywatnych liceów ogólnokształcących
	W procentach			
Szkoła bez substancji psychoaktywnych (wcale się to nie zdarza)	11	12	20	12
W szkole jest obecna jedna substancja psychoaktywna	32	32	34	24
W szkole są obecne dwie substancje psychoaktywne	27	24	17	32
W szkole są obecne trzy substancje psychoaktywne	30	32	29	32

Badanie KCPU 2025

Jak pokazują poniższe, szczegółowe zestawienia, obserwujemy negatywne zmiany w wynikach w stosunku do poprzedniego pomiaru przede wszystkim w liceach ogólnokształcących. Według deklaracji uczniów narkotyki najczęściej pojawiają się w technikach (ich obecność na terenie placówki zgłosiło 39% ich uczniów), jednak różnice między typami szkół są śladowe (obecność narkotyków na terenie szkoły deklaruje 36% uczniów szkół branżowych oraz 37% uczniów liceów ogólnokształcących). Z kolei alkohol okazuje się najbardziej rozpowszechniony w liceach (52%), a najmniej w szkołach branżowych (39%). Również palenie papierosów jest najbardziej powszechne w liceach (88%), a najmniej w szkołach branżowych (81%). Wzrost deklarowanego spożycia narkotyków na terenie szkoły wzrósł o 11 punktów procentowych (26% w 2021 względem 37% w 2025), zaś w przypadku alkoholu i papierosów wzrosty wyniosły odpowiednio 7 (wzrost z 45% do 52%) i 8 (z 80% do 88%) punktów. W technikach również notujemy znaczący wzrost, jeśli chodzi o narkotyki – względem poprzedniego pomiaru o 8 punktów procentowych zwiększyło się deklarowane spożycie (31% w 2021 względem 39% w 2025). O 12 punktów procentowych spadł za to odsetek palących papierosy w szkołach branżowych (z 93% w 2021 do 81% w 2025). Za zmianę tę odpowiada w przeważającej mierze odsetek odpowiedzi „dosyć rzadko" – odsetek odpowiedzi „bardzo często" lub „dosyć często" utrzymuje się na niezmiennym poziomie (70%).

Tabela 36

Czy w Twojej szkole zdarzają się przypadki:	Odpowiedzi uczniów **liceów ogólnokształcących**								
	1998	2003	2008	2010	2013	2016	2018	2021	2025
	w procentach								
– zażywania narkotyków przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często lub dosyć często	14	24	6	7	9	6	7	8	9
Dosyć rzadko	41	37	28	28	21	19	21	18	28
W ogóle	45	39	65	64	70	75	72	74	63
– picia alkoholu przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często lub dosyć często	18	21	11	9	10	5	9	10	12
Dosyć rzadko	53	50	42	49	40	25	30	35	40
W ogóle	29	29	47	41	50	70	61	55	48
– palenia papierosów przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często lub dosyć często	79	86	75	72	66	59	63	61	72
Dosyć rzadko	14	8	17	16	17	25	21	19	16
W ogóle	7	6	7	12	17	16	16	20	12

Badanie statutowe CBOS: 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Tabela 37

Czy w Twojej szkole zdarzają się przypadki:	Odpowiedzi uczniów **techników**								
	1998	2003	2008	2010	2013	2016	2018	2021	2025
	w procentach								
– zażywania narkotyków przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często lub dosyć często	26	33	15	12	11	14	10	10	10
Dosyć rzadko	47	34	35	36	20	27	24	21	29
W ogóle	26	32	50	52	68	59	66	69	61
– picia alkoholu przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często lub dosyć często	25	27	19	17	14	9	10	14	9
Dosyć rzadko	51	50	48	50	35	29	36	35	40
W ogóle	24	22	32	33	51	62	55	51	51
– palenia papierosów przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często lub dosyć często	93	87	87	81	76	77	68	74	76
Dosyć rzadko	5	9	9	9	15	11	16	13	11
W ogóle	2	4	4	10	9	12	17	13	13

Badanie statutowe CBOS: 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Tabela 38

Czy w Twojej szkole zdarzają się przypadki:	Odpowiedzi uczniów **szkół branżowych (zasadniczych zawodowych)**								
	1998	2003	2008	2010	2013	2016	2018	2021	2025
	w procentach								
– zażywania narkotyków przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często lub dosyć często	22	34	20	24	27	19	20	19	12
Dosyć rzadko	28	31	30	33	23	26	21	19	24
W ogóle	49	35	50	42	50	55	59	62	64
– picia alkoholu przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często lub dosyć często	32	36	25	18	20	16	18	19	9
Dosyć rzadko	40	33	38	41	28	25	30	18	30
W ogóle	27	30	35	40	52	58	52	63	61
– palenia papierosów przez uczniów na terenie szkoły									
Bardzo często lub dosyć często	90	83	83	80	67	68	67	70	70
Dosyć rzadko	7	8	8	8	15	12	14	23	11
W ogóle	3	7	7	11	18	20	19	18	19

Badanie statutowe CBOS: 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Magdalena Gwiazda

RELIGIJNOŚĆ MŁODZIEŻY

Wiara i praktyki religijne

Aktualne badanie wskazuje na zahamowanie obserwowanego od kilkunastu lat trendu powolnego spadku wiary wśród uczniów. Notowane w 2025 roku odsetki uczniów deklarujących się jako wierzący (w tym głęboko), niezdecydowani w sprawach wiary bądź niewierzący są niemal identyczne jak cztery lata wcześniej.

W 2025 roku mianem wierzącego (także głęboko wierzącego) określało się 55% młodych ludzi. Blisko co czwarty (24%) uważał się za osobę niewierzącą, a co piąty (21%) był niezdecydowany w sprawach wiary.

Rys. 19. **Niezależnie od udziału w praktykach religijnych, czy uważasz się za osobę:**

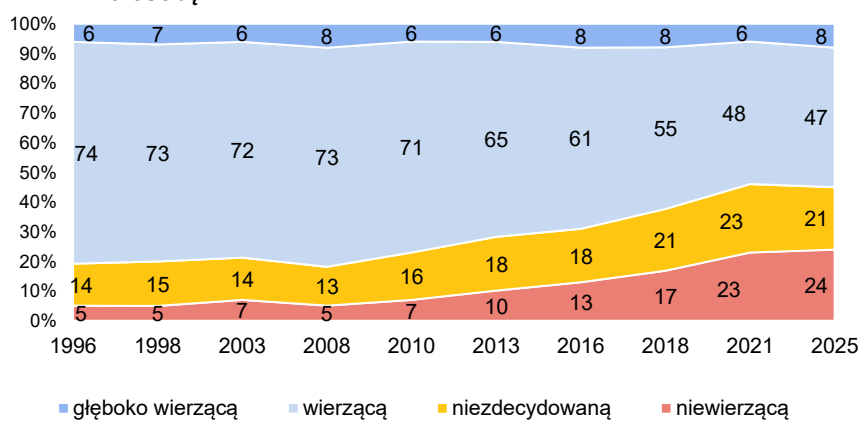

Badania statutowe CBOS: 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

W porównaniu do populacji ogółu dorosłych Polaków odsetek niewierzących wśród uczniów jest czterokrotnie wyższy (24% wobec 6%). Wyraźna jest też różnica w deklaracjach wiary (85% wśród ogółu Polaków w stosunku do 55% wśród badanych uczniów).

Rys. 20. **Niezależnie od udziału w praktykach religijnych, czy uważasz się za osobę:**

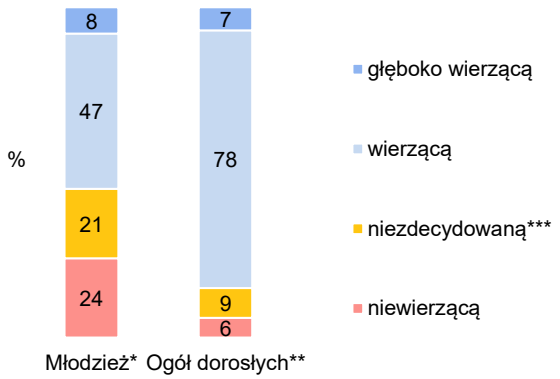

* Badanie KCPU 2025
** Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (październik 2025)
*** W badaniu populacyjnym kafeteria odpowiedzi jest sformułowana inaczej

Czynnikami w największym stopniu różnicującymi deklaracje wiary wśród młodzieży (spośród uwzględnionych w badaniu) są płeć i miejsce zamieszkania.

Jako wierzący częściej deklarują się chłopcy niż dziewczęta, przy czym dotyczy to zarówno kategorii „wierzący/a", jak i „głęboko wierzący/a". Jest to o tyle zaskakujące, że we wcześniejszych pomiarach to dziewczęta zwykle cechowały się wyższą deklarowaną religijnością. Symptomy zmiany tego stanu rzeczy dały się zaobserwować już w poprzednim pomiarze, kiedy to płeć w zasadzie nie różnicowała deklaracji wiary.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania – najwyższe odsetki wierzących młodych ludzi notujemy na wsiach i w najmniejszych miastach, zaś niewierzących – wśród młodych mieszkańców dużych i największych miast. Co ciekawe, głęboko wierzących najwięcej jest wśród młodzieży wielkomiejskiej.

Rys. 21. **Niezależnie od udziału w praktykach religijnych, czy uważasz się za osobę:**

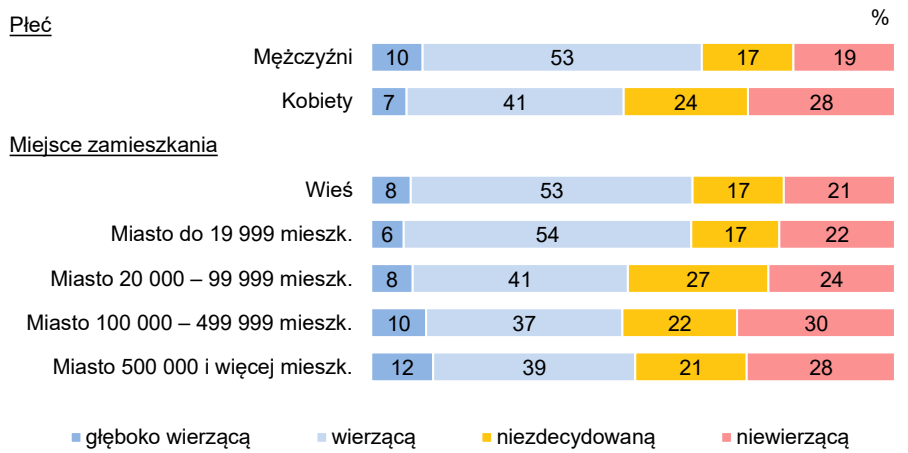

Badanie KCPU 2025

Poza deklaracjami wiary istotnym wymiarem religijności jest udział w praktykach religijnych, o który również pytamy uczniów cyklicznie od połowy lat 90. Także w tym zakresie dał się zaobserwować wieloletni trend spadkowy, nawet bardziej wyraźny niż w przypadku autoidentyfikacji religijnej.

Spadek udziału w praktykach religijnych odnotowany w poprzedniej edycji badania w 2021 roku był jednym z najbardziej radykalnych w historii naszych badań, co bez wątpienia podyktowane było m.in. pandemią COVID-19 i towarzyszącymi jej obostrzeniami, które na różnych etapach, w mniejszym lub większym zakresie, utrudniały dostęp do instytucjonalnych praktyk religijnych. Obecnie, po czterech latach, interesujące jest sprawdzenie, czy i jaka część uczniów powróciła do praktykowania religii.

Rys. 22. **Czy bierzesz udział w praktykach religijnych, takich jak msze, nabożeństwa lub spotkania religijne?**

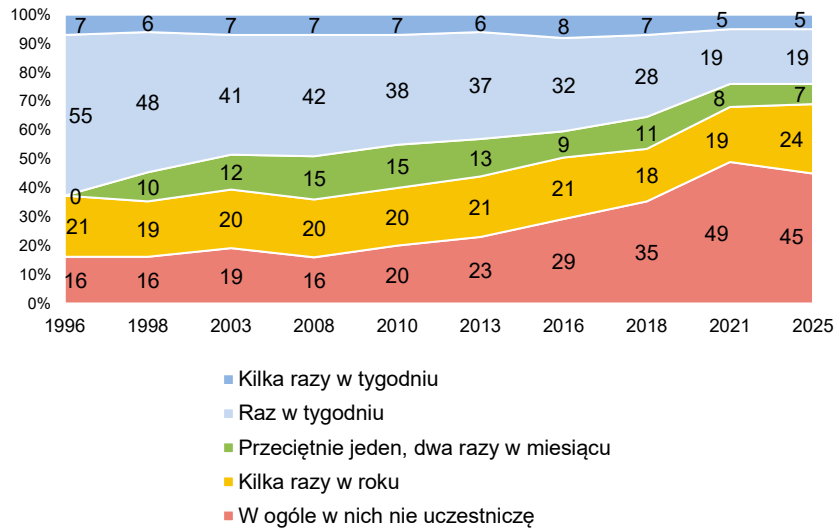

Badania statutowe CBOS: 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

W 2025 roku do regularnych praktyk religijnych (co najmniej raz w tygodniu) przyznała się niespełna jedna czwarta badanych (24%) – dokładnie tyle samo, co poprzednio. W stosunku do 2021 roku praktycznie nie zmienił się też odsetek praktykujących nieregularnie (jeden, dwa razy w miesiącu). Zanotowana zmiana dotyczy natomiast praktykujących okazjonalnie i niepraktykujących. Udział tych pierwszych uległ zwiększeniu (o 5 punktów w stosunku do 2021 roku), natomiast odsetek tych drugich lekko spadł (o 4 punkty). Powrót do praktykowania religii po okresie pandemii miał zatem charakter jedynie symboliczny: ci – relatywnie nieliczni – którzy powrócili, praktykują obecnie w trybie okazjonalnym (kilka razy do roku).

Porównując dane dotyczące uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych z wynikami reprezentatywnymi dla populacji ogółu dorosłych Polaków zebranymi w podobnym okresie, daje się zauważyć, że odsetek osób w ogóle niepraktykujących religijnie wśród uczniów jest ponad dwukrotnie wyższy niż w próbie ogólnopolskiej (45% wobec 20%). Z kolei regularnie praktykujących jest wśród badanych uczniów znacząco mniej niż przeciętnie w całej Polsce (24% wobec 36%). Rozdźwięk

pomiędzy danymi pochodzącymi z reprezentatywnej próby ogólnopolskiej a młodzieżą zmniejsza się jednak z uwagi na spadek praktykujących regularnie wśród ogółu dorosłych Polaków: w 2021 roku relacja ta wynosiła 24% wobec 41%.

Rys. 23. **Czy bierzesz udział w praktykach religijnych, takich jak msze, nabożeństwa lub spotkania religijne?**

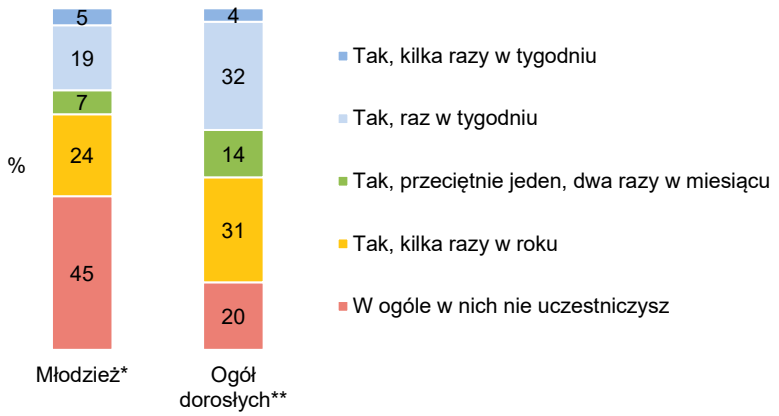

* Badanie KCPU 2025

** Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (październik 2025)

Praktyki religijne nie zawsze idą w parze z deklarowaną wiarą. Uczniowie określający się jako „głęboko wierzący" zazwyczaj regularnie biorą udział w praktykach religijnych (72%), aczkolwiek nie brakuje wśród nich również takich, którzy praktykują wyłącznie okazjonalnie (14%) lub nie praktykują w ogóle (11%).

Znacznie mniejsza skłonność do praktyk religijnych występuje w grupie osób określających się mianem „wierzących". Regularnie praktykuje tylko mniej niż jedna trzecia z nich (32%), największa grupa (42%) uczęszcza na msze, nabożeństwa i inne praktyki religijne nieregularnie bądź okazjonalnie, a więcej niż co czwarty (26%) w ogóle nie praktykuje.

Zupełny brak udziału w tradycyjnych instytucjonalnych praktykach religijnych deklaruje ponad połowa (54%) młodych niezdecydowanych co do swojej wiary oraz dominująca większość niewierzących (88%).

Rys. 24. **Udział w praktykach religijnych a deklarowana wiara**

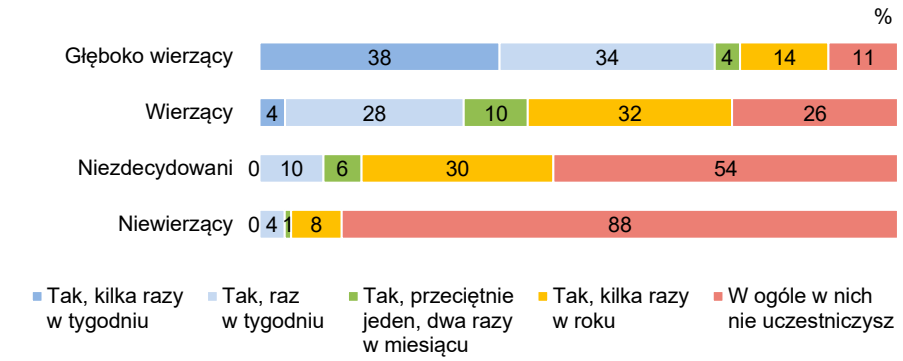

Badanie KCPU 2025

Czynnikami najsilniej różnicującymi udział młodzieży w praktykach religijnych (spośród uwzględnionych w badaniu) są płeć, wiek, typ szkoły i miejsce zamieszkania.

Niepodejmowanie praktyk religijnych w większym stopniu dotyczy dziewcząt niż chłopców, co koresponduje z niższym poziomem deklaracji wiary wśród dziewcząt.

Biorąc pod uwagę typ szkoły – odsetek niepraktykujących jest najniższy wśród uczniów publicznych liceów ogólnokształcących, nieco wyższy w grupach uczniów techników i szkół branżowych, najwyższy natomiast – w prywatnych liceach ogólnokształcących.

Regularnym praktykom religijnym sprzyja młodszy wiek: częściej podejmują je uczniowie 18-letni i młodsi niż 19-latkowie.

Znaczącą zmienną w kontekście regularnych praktyk bądź zupełnego ich braku jest miejsce zamieszkania. Przynajmniej raz w tygodniu uczestniczą w nabożeństwach przede wszystkim młodzi mieszkańcy wsi i najmniejszych miast; w tych grupach notujemy też najniższy odsetek deklaracji braku praktyk. Na drugim biegunie lokuje się młodzież z miast średniej wielkości i dużych (ale nienajwiększych) – wśród nich odsetek regularnych praktyk jest najniższy, a braku praktyk – najwyższy.

Rys. 25. **Czy bierzesz udział w praktykach religijnych, takich jak msze, nabożeństwa lub spotkania religijne?**

Badanie KCPU 2025

Wiara i religijność a konsumpcja substancji psychoaktywnych

Po analizie deklaracji badanych na temat ich wiary w połączeniu z częstością używania narkotyków bądź upijania się nasuwa się wniosek, że wiara nie jest czynnikiem chroniącym w kontekście konsumpcji substancji psychoaktywnych przez młodzież. Odsetki deklaracji upicia się napojem alkoholowym w ciągu 30 dni poprzedzających badanie (ani razu/1–2 razy/3–5 razy/6 razy lub więcej) i odsetki

deklaracji używania środków odurzających w ciągu ostatniego roku (tak/nie) są zbliżone w grupach definiujących się jako głęboko wierzący, wierzący, niezdecydowani bądź niewierzący.

W odróżnieniu od wiary pewien potencjał chroniący wydają się mieć w tym kontekście regularne praktyki religijne. W porównaniu z osobami uczestniczącymi w nich okazjonalnie, nieregularnie bądź nieuczestniczącymi w ogóle młodzi ludzie praktykujący raz w tygodniu znacząco częściej zachowują umiar w konsumpcji alkoholu i wstrzemięźliwość wobec środków odurzających. Co ciekawe, prawidłowość ta nie dotyczy tych, którzy praktykują ponadprzeciętnie często (kilka razy w tygodniu).

Tabela 39

Deklarowana częstość udziału w praktykach religijnych	Deklarowana częstość upicia się napojem alkoholowym **w ciągu ostatnich 30 dni**			
	Ani razu	1–2 razy	3–5 razy	6 razy lub więcej
	procentowanie w wierszu			
Tak, kilka razy w tygodniu	65	17	13	5
Tak, raz w tygodniu	65	29	4	2
Tak, przeciętnie jeden, dwa razy w miesiącu	52	39	6	3
Tak, kilka razy w roku	58	31	6	4
W ogóle w nich nie uczestniczysz	58	29	9	4

Badanie KCPU 2025

Tabela 40

Deklarowana częstość udziału w praktykach religijnych	Deklarowana częstość używania narkotyków, środków odurzających **w ciągu ostatniego roku**	
	Tak	Nie
	procentowanie w wierszu	
Tak, kilka razy w tygodniu	12	88
Tak, raz w tygodniu	5	95
Tak, przeciętnie jeden, dwa razy w miesiącu	13	87
Tak, kilka razy w roku	8	93
W ogóle w nich nie uczestniczysz	11	90

Badanie KCPU 2025

Religia w szkole

Istotnym uzupełnieniem diagnozy religijności młodych Polaków jest analiza ich uczestnictwa w lekcjach religii. CBOS bada tę kwestię od ponad 30 lat. Pierwszy pomiar w kształcie zachowanym do dziś miał miejsce w roku szkolnym 1990/1991, w którym weszła w życie instrukcja Ministra Edukacji Narodowej z 30 sierpnia 1990 roku o wprowadzeniu nauczania religii do szkół.

Jak wynikało z deklaracji badanych uzyskanych w 1991 roku, w okresie, kiedy katecheza odbywała się jeszcze w punktach katechetycznych przy parafiach, uczestniczyło w niej około 92% ówczesnych uczniów. W pierwszym roku szkolnym po wprowadzeniu religii do szkół frekwencja na tych lekcjach znacząco się zmniejszyła – do 81%. W kolejnych latach notowaliśmy jednak tendencję wzrostową (z wyjątkiem 1996 roku) aż do roku 2010, w którym odsetek deklarujących udział w lekcjach religii osiągnął rekordowe 93%. Wyniki uzyskane trzy lata później były już symptomem odwrócenia trendu – po raz pierwszy od 12 lat udział młodych ludzi uczestniczących w szkolnych lekcjach religii spadł wówczas w stosunku do poprzedniego pomiaru (o 4 punkty procentowe). Na przestrzeni ostatnich lat tendencja spadkowa utrwaliła się – notowane w kolejnych pomiarach odsetki deklaracji uczestnictwa w lekcjach religii każdorazowo opisywane były jako najniższe w historii naszych pomiarów. Tempo spadku przyspieszyło w 2021 roku – w szkolnej katechezie uczestniczyło wówczas 54% ogółu badanych uczniów, co oznaczało spadek o 16 punktów procentowych w stosunku do poprzedniego pomiaru.

Aktualne dane dotyczące omawianej kwestii są na swój sposób przełomowe: nie tylko notujemy kolejny rekordowy spadek deklaracji uczestnictwa w szkolnej katechezie (o 19 punktów procentowych w porównaniu z danymi z 2021 roku), ale też po raz pierwszy w historii naszych pomiarów uczniowie nieuczestniczący w szkolnej katechezie stanowią zdecydowaną większość. Udziału w lekcjach religii nie bierze 65% uczniów, zaś uczestniczy w nich tylko nieco więcej niż co trzeci (35%).

Rys. 26. **Czy obecnie bierzesz udział w lekcjach religii w szkole?**

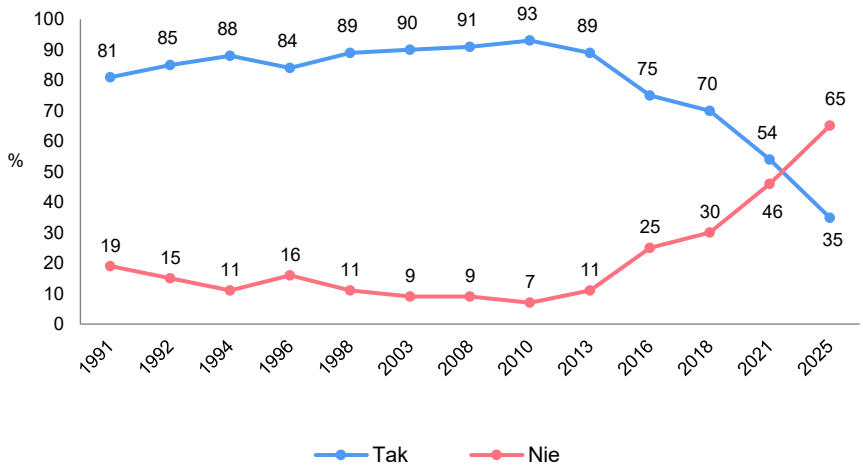

Badania statutowe CBOS: 1991,1992, 1994, 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Podobnie jak w latach poprzednich analiza danych potwierdza, że udział w lekcjach religii nie jest prostą konsekwencją przynależności do określonej wspólnoty wyznaniowej, ale warunkowany bywa zarówno czynnikami religijnymi, jak społecznymi i środowiskowymi.

Deklarowany poziom uczestnictwa w lekcjach religii najsilniej różnicuje miejsce zamieszkania. Odsetek uczestniczących w szkolnej katechezie jest odwrotnie proporcjonalny do wielkości miejscowości – od 45% wśród młodzieży mieszkającej na wsiach do 19–22% w dużych i największych miastach.

Znaczący spadek odsetka deklaracji udziału w szkolnej katechezie w stosunku do danych z 2021 roku zauważalny jest w niemal wszystkich kategoriach miejscowości. Największy ubytek notujemy wśród młodych mieszkańców dużych miast (100 000 – 499 999 mieszkańców), gdzie w ciągu tych czterech lat frekwencja na lekcjach religii spadła o ponad połowę. Radykalnemu ograniczeniu uległ udział uczniów mieszkających na wsiach i w najmniejszych miastach – po 24 punkty procentowe. Dla porównania – pomiędzy 2018 a 2021 rokiem spadek frekwencji w tych kategoriach sięgał odpowiednio 9 i 14 punktów.

Z tego schematu wyłamują się młodzi mieszkańcy największych miast – to jedyna kategoria, w której notujemy wzrost zainteresowania szkolną katechezą – bierze w niej obecnie udział nieco więcej niż co piąty uczeń ostatniej klasy szkoły ponadpodstawowej, co oznacza wzrost o 6 punktów procentowych w porównaniu z rokiem 2021.

Rys. 27. **Odsetki uczniów deklarujących udział w lekcjach religii w szkole wg miejsca zamieszkania**

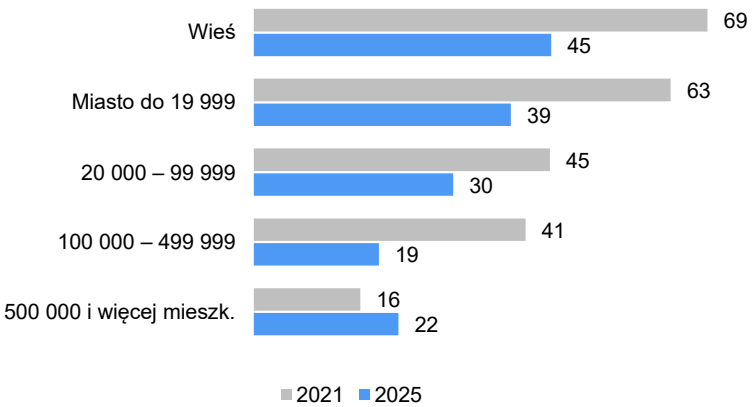

Badania KBPN/KCPU

Biorąc pod uwagę typ szkoły, najniższą deklarowaną frekwencję na szkolnych lekcjach religii notujemy wśród uczniów prywatnych liceów ogólnokształcących (13%), najwyższą zaś – w publicznych liceach (41%).

Spadek frekwencji na szkolnej katechezie na przestrzeni czterech lat ma miejsce we wszystkich typach szkół[1]. W największym stopniu dotyczy to szkół branżowych, gdzie obecnie na lekcje religii uczęszcza o połowę mniej uczniów ostatnich klas niż w 2021 roku (spadek z 70% do 35%) oraz techników, gdzie notujemy zmniejszenie deklarowanej frekwencji o 27 punktów procentowych (z 58% do 31%). Mniejsza zmiana miała miejsce w publicznych liceach ogólnokształcących (spadek o 9 punktów).

[1] Z porównania wykluczono prywatne licea z uwagi na zbyt małą liczebność w 2021 roku.

Rys. 28. **Odsetki uczniów deklarujących udział w lekcjach religii w szkole**

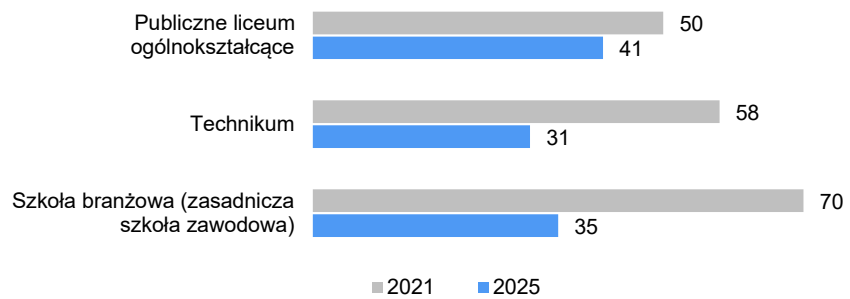

Badania KBPN/KCPU

Mogłoby się wydawać, że w lekcjach religii uczestniczyć powinny osoby definiujące się jako wierzące i praktykujące. Tej pozornej oczywistości nie potwierdzają jednak dane: w szkolnej katechezie nie biorą udziału znaczące odsetki młodych ludzi identyfikujących się z wiarą (głęboko wierzący i wierzący), a uczestniczy w niej część uczniów niewierzących i niepraktykujących. Generalnie podobnie jak w latach ubiegłych, uczestnictwu w lekcjach religii w szkole w większym stopniu sprzyja regularny udział w praktykach religijnych niż deklarowana wiara.

W porównaniu z danymi z 2021 roku obserwujemy spadek odsetków deklaracji udziału w szkolnej katechezie we wszystkich grupach wyodrębnionych na podstawie deklaracji wiary i częstości praktyk religijnych.

Biorąc pod uwagę deklarowaną wiarę, najbardziej spektakularny spadek udziału w katechezie notujemy wśród uczniów definiujących się jako „głęboko wierzący" i „wierzący" (po 26 punktów procentowych).

W kontekście praktyk religijnych – udział w lekcjach religii najbardziej ograniczyli w ostatnich latach uczniowie biorący udział w nabożeństwach tylko okazjonalnie, kilka razy w roku (spadek o 30 punktów). W grupie niepraktykujących w ogóle udział uczestniczących w lekcjach religii zmniejszył się o połowę (z 32% do 14%).

Rys. 29. **Odsetki uczniów deklarujących udział w lekcjach religii w szkole w zależności od deklarowanej wiary**

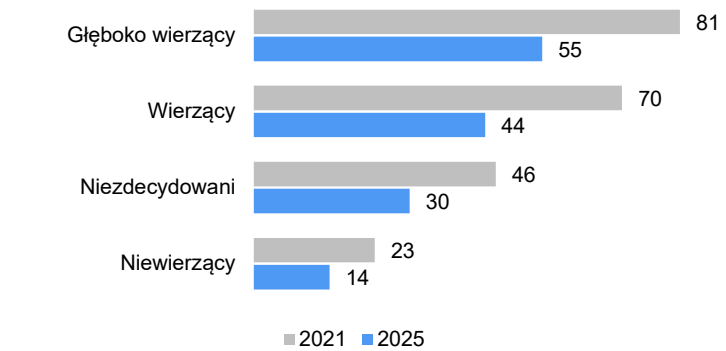

Badania KBPN/KCPU

Rys. 30. **Odsetki uczniów deklarujących udział w lekcjach religii w szkole w zależności od deklarowanego udziału w praktykach religijnych**

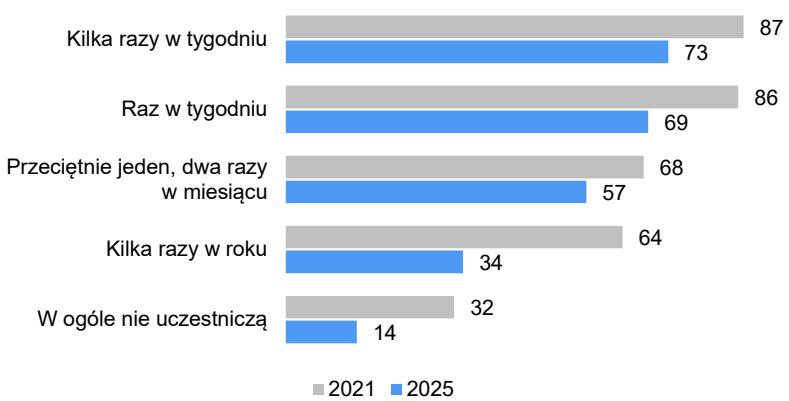

Badania KBPN/KCPU

Podobnie jak w latach ubiegłych szkolne lekcje religii oceniane są raczej krytycznie – wśród ogółu uczestniczących w nich uczniów przeważa opinia, że są jak każde inne lekcje – niczym szczególnym się nie wyróżniają (41%).

Przeciwną opinię („lekcje religii są ciekawe i chodzę na nie z ochotą") podziela 32% uczestników badania. Zbliżona liczebnie (27%) jest grupa tych, w których ocenie lekcje religii są nudne i nic ważnego się na nich nie dzieje.

Rys. 31. **Jeśli obecnie bierzesz udział w lekcjach religii w szkole, jak je oceniasz?**

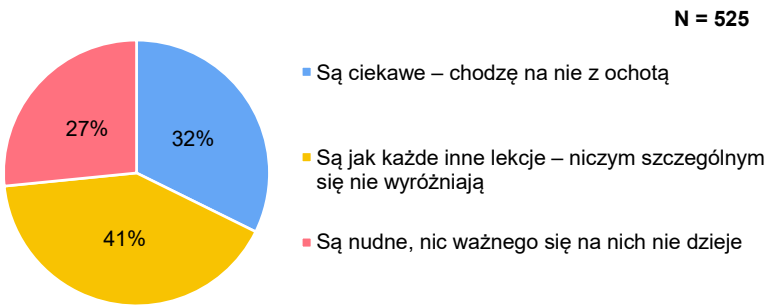

Badanie KCPU 2025

W 2021 roku pozytywną opinią o szkolnej katechezie wyróżniali się na tle pozostałych uczniowie szkół branżowych. Na przestrzeni czterech lat dzielących poprzedni pomiar od obecnego różnica ta zanikła i obecnie ocena jakości szkolnej katechezy jest zbliżona wśród uczniów wszystkich typów szkół. Nowością jest natomiast nienotowana wcześniej różnica w ocenie wystawianej przez dziewczęta i chłopców: uczestniczące w szkolnych lekcjach religii uczennice ostatnich klas szkół ponadpodstawowych są w swojej ocenie zdecydowanie bardziej krytyczne niż uczniowie.

Rys. 32. **Ocena lekcji religii w poszczególnych typach szkół***

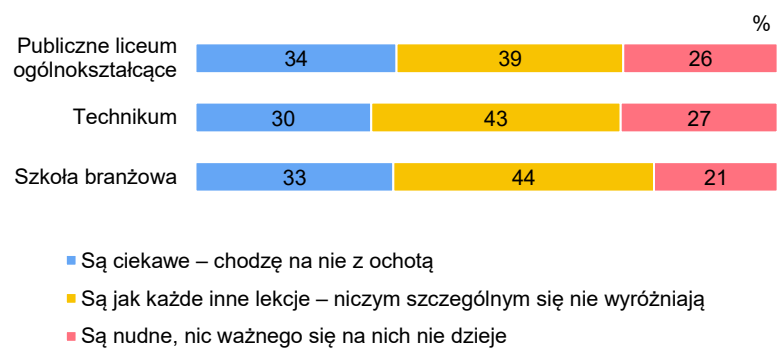

Badanie KCPU 2025

* Ze względu na zbyt małą liczebność w zestawieniu pominięto uczniów prywatnych liceów

Rys. 33. **Ocena lekcji religii w zależności od płci**

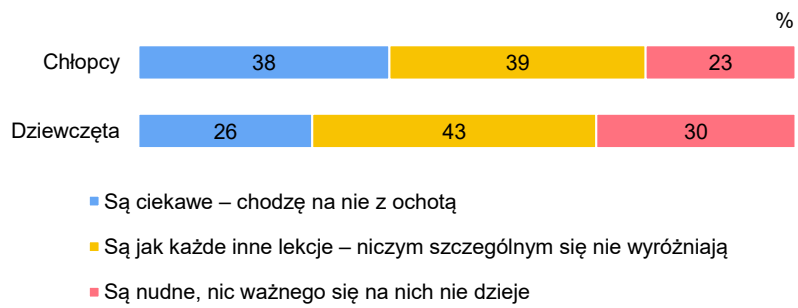

Badanie KCPU 2025

Ocena szkolnych lekcji religii powiązana jest z częstością praktyk religijnych i deklarowaną wiarą. Szkolna katecheza jest oceniana jako ciekawa przede wszystkim przez uczniów ponadprzeciętnie często praktykujących (kilka razy w tygodniu) i deklarujących głęboką wiarę.

Rys. 34. **Ocena lekcji religii w zależności od deklarowanej częstości praktyk religijnych**

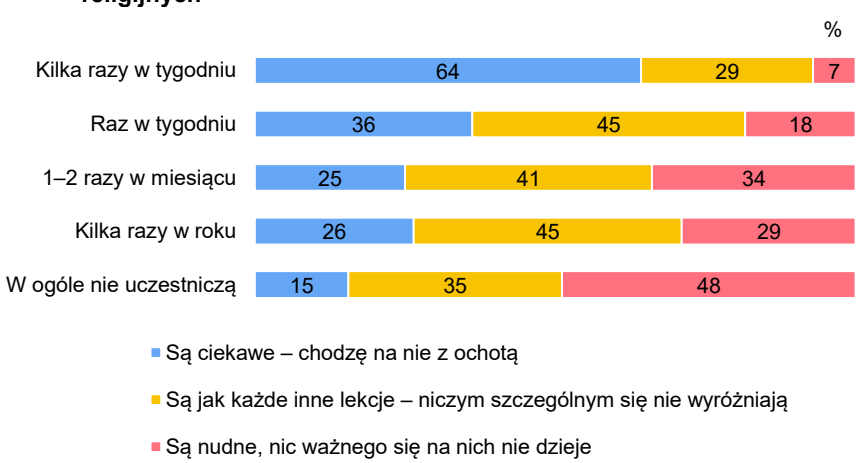

Badanie KCPU 2025

Rys. 35. **Ocena lekcji religii w zależności od deklarowanej wiary**

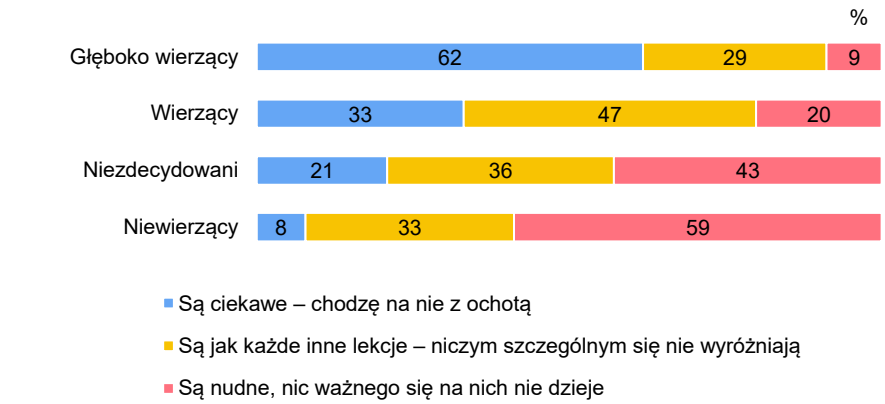

Badanie KCPU 2025

Michał Feliksiak, Beata Roguska

ZDROWIE PSYCHICZNE

Samopoczucie psychiczne

W 2021 roku w związku z doświadczeniem pandemii po raz pierwszy zapytaliśmy uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych o ich samopoczucie psychiczne. Ankietowani mieli za zadanie określić częstość doznawania w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie różnych stanów emocjonalnych – pozytywnych (przyjemnych), jak i negatywnych (nieprzyjemnych). Ten sam zestaw pytań powtórzyliśmy w 2025 roku.

W analogiczny sposób regularnie od roku 1990 CBOS bada samopoczucie psychiczne na ogólnopolskich reprezentatywnych próbach dorosłych. Daje to możliwość zestawienia rezultatów badania w obu grupach i porównania kondycji psychicznej wchodzących w dorosłość uczniów i całej populacji.

Badania realizowane na ogólnopolskiej próbie dorosłych w grudniu 2025 roku pokazują, że – ogólnie rzecz biorąc – pytani częściej doświadczają pozytywnych niż negatywnych emocji. Inaczej jest z uczniami. Intensywność przeżywania przyjemnych i nieprzyjemnych stanów emocjonalnych jest w tej grupie porównywalna.

W stosunku do 2021 roku wzrosła jeszcze wśród uczniów częstotliwość doznawania większości emocji, o które pytamy. Tym bardziej warto zauważyć, że równocześnie zmalał nieco odsetek osób często doświadczających poczucia bezradności i myśli samobójczych.

Spośród negatywnych odczuć młodzi ludzie deklarowali przede wszystkim częste zdenerwowanie, rozdrażnienie (76%) – był i jest to najczęściej rozpoznawany stan emocjonalny. Ponadto większość uczniów często lub bardzo często czuła się zniechęcona, znużona (ogółem 69%), nieszczęśliwa (59%) i bezradna (54%). Prawie połowa (46%) przyznała, że w ciągu roku poprzedzającego badanie często lub bardzo często była wściekła, „miała ochotę wszystko rozwalić" (46%). Znaczący

odsetek młodych (14%) zadeklarował, że w 2025 roku często lub bardzo często myślał o popełnieniu samobójstwa.

Rys. 36. **Częstość doznawania emocji pozytywnych**

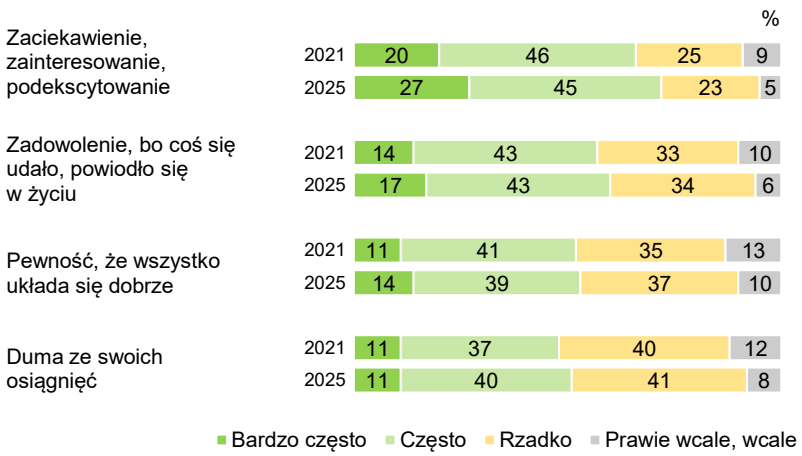

Częstość doznawania emocji negatywnych

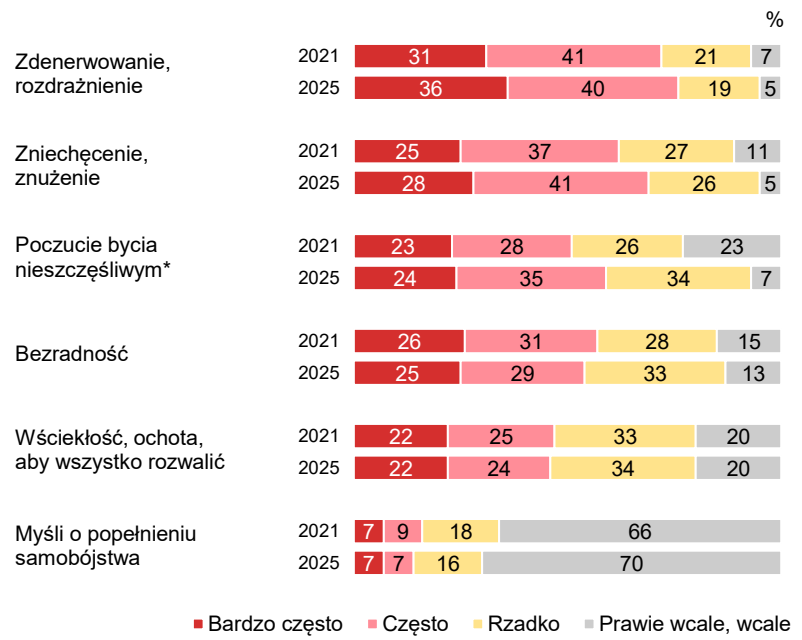

* W 2021 roku treść pytania brzmiała: „Czułe(a)ś się nieszczęśliwy(a), byłe(a)ś w depresji”
Badania KBPN/KCPU

Rys. 37. **Częstość doznawania emocji pozytywnych**

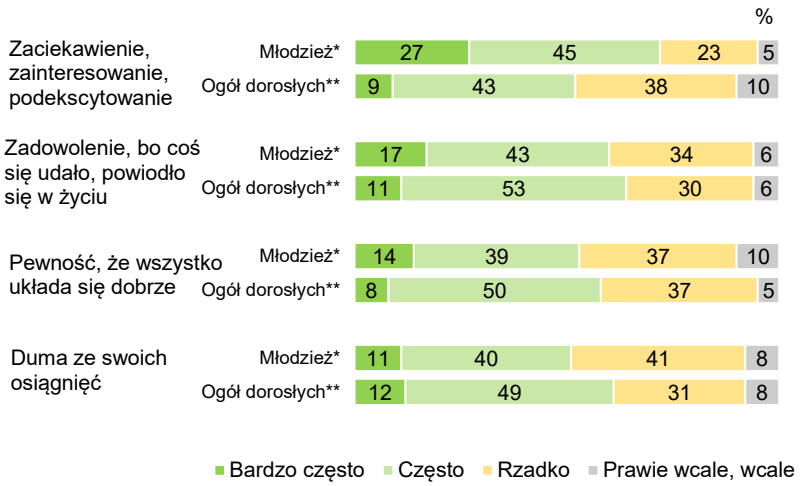

Częstość doznawania emocji negatywnych

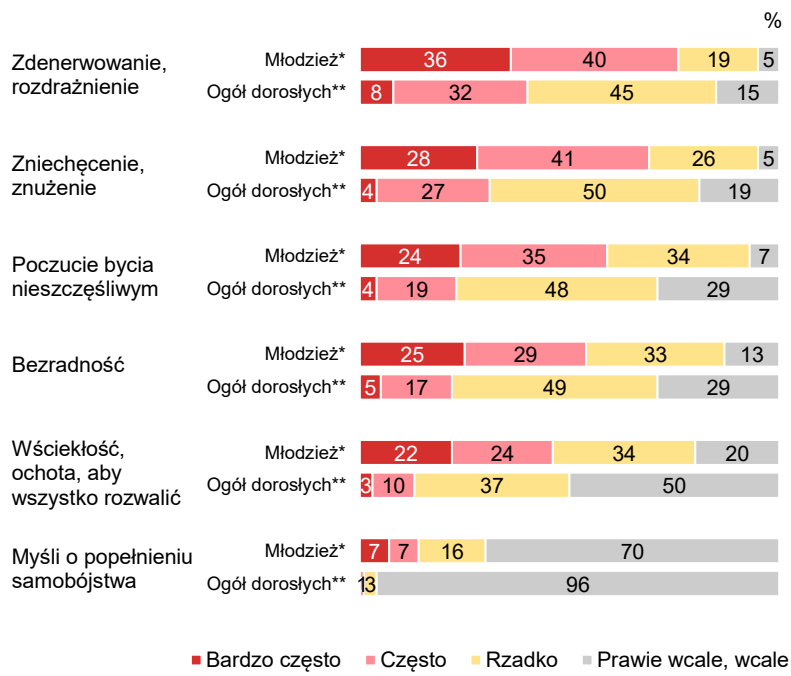

* Badanie KCPU 2025

** Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (grudzień 2025)

Najczęściej doznawaną emocją pozytywną wśród uczniów było – według deklaracji – zaciekawienie, podekscytowanie: w minionym roku często lub bardzo często odczuwało je prawie trzy czwarte uczniów (72%). Większość (60%) często lub bardzo często była zadowolona, bo coś się udało, powiodło w życiu. Ponad połowa uczniów wielokrotnie odczuwała dumę ze swoich osiągnieć (51%) i miała poczucie, że wszystko dobrze się układa (53%).

Na podstawie omawianych danych utworzono syntetyczny wskaźnik samopoczucia uczniów. Jest to średnia nasilenia wszystkich omawianych emocji mierzona na skali od 1 do 4, gdzie 1 oznacza dyskomfort psychiczny, definiowany jako deklarowanie bardzo częstych doznań negatywnych i brak emocji pozytywnych, a 4 – komfort psychiczny, określony przez bardzo częste występowanie uczuć pozytywnych przy braku występowania uczuć negatywnych. Średnia wartość wskaźnika samopoczucia uczniów – tak samo jak w 2021 roku – wyniosła 2,54.

Samopoczucie psychiczne uczniów istotnie różnicuje płeć. Wartości wskaźnika samopoczucia pokazują, że w istotnie lepszej kondycji psychicznej są chłopcy (2,68) niż dziewczęta (2,40).

Rys. 38. **Średnia wartość wskaźnika samopoczucia uczniów na skali od 1 (dyskomfort psychiczny) do 4 (komfort psychiczny)**

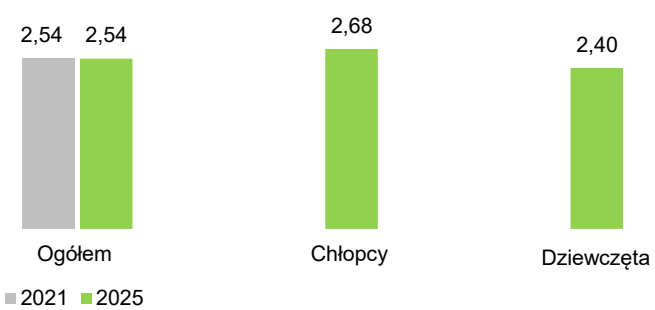

Badania KBPN/KCPU

Tabela 41

Wartość wskaźnika samopoczucia uczniów	Ogół uczniów		Chłopcy		Dziewczęta	
	2021	2025	2021	2025	2021	2025
	w procentach					
Do 2,00	20	18	11	10	27	25
Od 2,01 do 2,50	27	31	22	27	31	35
Od 2,51 do 3,00	36	35	43	40	30	30
Powyżej 3,00	17	16	24	23	12	10

Badania KBPN/KCPU

Dziewczęta rzadziej niż chłopcy przeżywają emocje pozytywne, wyraźnie częściej natomiast doświadczają emocji negatywnych. Największe różnice notujemy w częstości odczuwania bezradności. Do częstego lub bardzo częstego jej doświadczania przyznaje się 40% chłopców i 67% dziewcząt. Najmniejsze, pięciopunktowe różnice dotyczą odczuwania zadowolenia z życia oraz zaciekawienia, podekscytowania.

Tabela 42

	Odsetki często lub bardzo często doświadczających poszczególnych odczuć:	
	chłopców	dziewcząt
Zadowolenie, bo coś się udało, powiodło się w życiu	63 (18)	58 (17)
Duma ze swoich osiągnięć	60 (14)	44 (8)
Pewność, że wszystko układa się dobrze	59 (17)	47 (12)
Zaciekawienie, zainteresowanie, podekscytowanie	75 (29)	70 (27)
Zdenerwowanie, rozdrażnienie	67 (23)	85 (49)
Zniechęcenie, znużenie	61 (19)	77 (38)
Bezradność	40 (15)	67 (34)
Poczucie bycia nieszczęśliwym,	52 (19)	67 (30)
Wściekłość, ochota, aby wszystko rozwalić	39 (16)	53 (27)
Myśli o popełnieniu samobójstwa	10 (6)	17 (7)

W nawiasach podano odsetki udzielających odpowiedzi „Bardzo często”
Badanie KCPU 2025

Spośród podstawowych cech społeczno-demograficznych duże znaczenie dla kondycji psychicznej ma także sytuacja bytowa. Im lepsze oceny materialnych warunków życia rodziny, tym lepsze samopoczucie. Zależność ta dotyczy zarówno chłopców, jak i dziewcząt. W najgorszej kondycji psychicznej są dziewczęta źle oceniające warunki materialne życia swojej rodziny, w najlepszej – chłopcy określający sytuację materialną rodziny jako bardzo dobrą.

Tabela 43

Ocena materialnych warunków życia rodziny	Średnia wartość wskaźnika samopoczucia		
	ogół uczniów	chłopcy	dziewczęta
Złe	2,29	2,45	2,12
Średnie	2,36	2,50	2,24
Raczej dobre	2,56	2,69	2,43
Bardzo dobre	2,68	2,82	2,53

Badanie KCPU 2025

W badaniu z 2021 roku samopoczucie psychiczne mierzone częstością odczuwania zarówno przyjemnych, jak i nieprzyjemnych emocji różnicowała wiara, udział w praktykach religijnych, a także szerzej – identyfikacja polityczna. Wyraźnie niższe niż przeciętnie wartości wskaźnika uzyskiwały osoby określające się jako niewierzące, niepraktykujące oraz deklarujące lewicowe poglądy polityczne. Obecnie zależności te straciły na znaczeniu. Notujemy jednie pewien związek między samopoczuciem a deklarowaną wiarą. Wśród osób wierzących wartość wskaźnika samopoczucia jest wyższa niż wśród niewierzących oraz wśród tych, których można określić jako agnostyków (niepotrafiących określić się ani jako osoby wierzące, ani jako niewierzące). Dotyczy to zarówno dziewcząt, jak i chłopców.

Tabela 44

Niezależnie od udziału w praktykach religijnych, czy uważasz się za osobę:	Średnia wartość wskaźnika samopoczucia uczniów		
	ogół uczniów	chłopcy	dziewczęta
– głęboko wierzącą	2,58	2,72	2,40
– wierzącą	2,64	2,74	2,52
– niezdecydowaną	2,43	2,61	2,30
– niewierzącą	2,41	2,59	2,30

Badanie KCPU 2025

Na samopoczucie psychiczne najistotniejszy wpływ ma jakość funkcjonowania w środowisku rodzinnym i szkolnym, a ponadto styl życia: sposób korzystania z internetu, aktywność fizyczna, kontakty ze znajomymi. Jeśli wziąć pod uwagę wartość stworzonego przez nas wskaźnika, widać, że dobra kondycja psychiczna wiąże się z dobrymi relacji z rodzicami, dobrostanem ucznia w szkole (przede wszystkim niskim poziomem stresu w szkole, sukcesami szkolnymi, a ponadto z brakiem doświadczenia przemocy szkolnej), a dalszej kolejności także z korzystaniem z internetu w sposób nienoszący znamion jego nadużywania, uprawianiem sportu oraz częstymi kontaktami ze znajomymi. O ile wpływ środowiska rodzinnego odgrywa dużą rolę niezależnie od płci, o tyle stres szkolny, sposób korzystania

z internetu, aktywność fizyczna i częstotliwość kontaktów ze znajomymi w nieco większym stopniu rzutują na samopoczucie chłopców niż dziewcząt.

Tabela 45

Cechy badanych		Średnia wartość wskaźnika samopoczucia		
		ogół uczniów	chłopcy	dziewczęta
Wskaźnik problemowego korzystania z internetu*	poniżej 2	2,62	2,77	2,46
	2 do poniżej 3	2,42	2,54	2,30
	3 i więcej	2,15	2,26	2,05
Ocena relacji z ojcem	bardzo dobra	2,72	2,83	2,58
	raczej dobra	2,48	2,62	2,35
	raczej zła	2,24	2,38	2,15
	bardzo zła	2,07	2,18	2,02
	brak relacji, kontaktu	2,44	2,62	2,31
	nie mam ojca	2,51	2,57	2,44
Ocena relacji z matką	bardzo dobra	2,68	2,79	2,53
	raczej dobra	2,42	2,55	2,31
	raczej zła	2,14	2,30	2,05
	bardzo zła	2,15	2,32	2,10
	brak relacji, kontaktu	2,42	2,40	2,43
	nie mam matki	2,47	2,51	2,43
Jak często w szkole: denerwujesz się, odczuwasz stres?	1. Nigdy	2,86	2,92	2,57
	2	2,86	2,90	2,73
	3	2,79	2,83	2,68
	4	2,66	2,70	2,61
	5	2,49	2,56	2,43
	6	2,40	2,51	2,34
	7. Zawsze	2,16	2,18	2,15
Jak często w szkole: czujesz się doceniany(a), odnosisz sukcesy	1. Nigdy	2,30	2,38	2,20
	2	2,32	2,55	2,15
	3	2,41	2,55	2,31
	4	2,60	2,72	2,48
	5	2,72	2,83	2,60
	6	2,81	2,97	2,62
	7. Zawsze	3,02	3,13	2,91

* Im niższa wartość wskaźnika nadużywania internetu, tym mniejsze zagrożenie uzależnieniem od internetu. Zob. „Zainteresowania i aktywności", M. Feliksiak, M. Omyła-Rudzka w niniejszym tomie

Badanie KCPU 2025

Tabela 45 cd.

Cechy badanych		Średnia wartość wskaźnika samopoczucia		
		ogół uczniów	chłopcy	dziewczęta
Doświadczanie przemocy szkolnej	Brak doświadczeń	2,66	2,78	2,54
	Doświadczenie jednego rodzaju przemocy	2,49	2,69	2,32
	Doświadczenie dwóch rodzajów przemocy	2,43	2,65	2,25
	Doświadczenie trzech lub więcej rodzajów przemocy	2,31	2,40	2,20
Czy uważasz się za ucznia:	dwójkowego	2,35	2,53	2,11
	trójkowego	2,50	2,65	2,33
	czwórkowego	2,61	2,77	2,48
	piątkowego	2,60	2,78	2,50
	szóstkowego	2,58	2,53	2,65
Jak często spotykasz się ze znajomymi poza szkołą?	Codziennie	2,61	2,73	2,45
	Kilka razy w tygodniu	2,62	2,76	2,46
	Raz w tygodniu	2,54	2,67	2,43
	2–3 razy w miesiącu	2,45	2,62	2,35
	Raz w miesiącu	2,50	2,67	2,33
	Rzadziej niż raz w miesiącu	2,37	2,55	2,23
	Nigdy	2,31	2,35	2,24
Jak często uprawiasz jakiś sport bądź podejmujesz aktywność fizyczną – poza lekcjami WF?	Codziennie	2,66	2,75	2,46
	Kilka razy w tygodniu	2,64	2,75	2,47
	Raz w tygodniu	2,50	2,63	2,40
	2–3 razy w miesiącu	2,45	2,66	2,32
	Raz w miesiącu lub rzadziej	2,44	2,55	2,38
	W ogóle nie uprawiam sportu, nie podejmuję aktywności fizycznej	2,38	2,46	2,34

Badanie KCPU 2025

Objawy depresji

Do pomiaru zastosowano standaryzowaną skalę Patient Health Questionnaire-8, która służy do oceny częstotliwości pojawiania się objawów depresyjnych w określonym czasie[2]. Składa się na nią osiem pytań dotyczących częstotliwości występowania różnych zachowań i stanów psychicznych w ciągu dwóch tygodni poprzedzających badanie. Poniższy rysunek prezentuje ich rozkłady. Mimo że przedmiotem analizy będzie syntetyczny wynik testu, a nie wyniki składających się na niego pytań, warto w tym miejscu zwrócić uwagę na trzy kwestie, które w ciągu dwóch tygodni poprzedzających pomiar były codziennym doświadczeniem znacznej części badanych. Prawie każdego dnia w okresie dwóch tygodniu poprzedzających pomiar aż blisko jedna trzecia uczniów czuła zmęczenie lub brak energii, ponad jedna piąta miała problem ze skupieniem uwagi i w zasadzie tyle samo – kłopoty z zaśnięciem, przerywany sen albo zbyt długi sen.

[2] PHQ-8 różni się od oryginalnego zestawu pytań PHQ-9 brakiem pytania o myśli samobójcze. Skrócony wskaźnik ma zbliżoną rzetelność i trafność diagnostyczną do PHQ-9 i jest szeroko stosowany w ilościowych, ankietowych badaniach epidemiologicznych. Więcej w: P. Toczyski, M. Feliksiak, *Depression Can Affect Anyone*: Report on Three Waves of National Representative Survey in Poland Measured With PHQ-8, „Depression and Anxiety", 2024, art. 2241722, DOI: 10.1155/2024/2241722.

Rys. 39. **Jak często w ciągu ostatnich dwóch tygodni dokuczały Ci następujące problemy?**

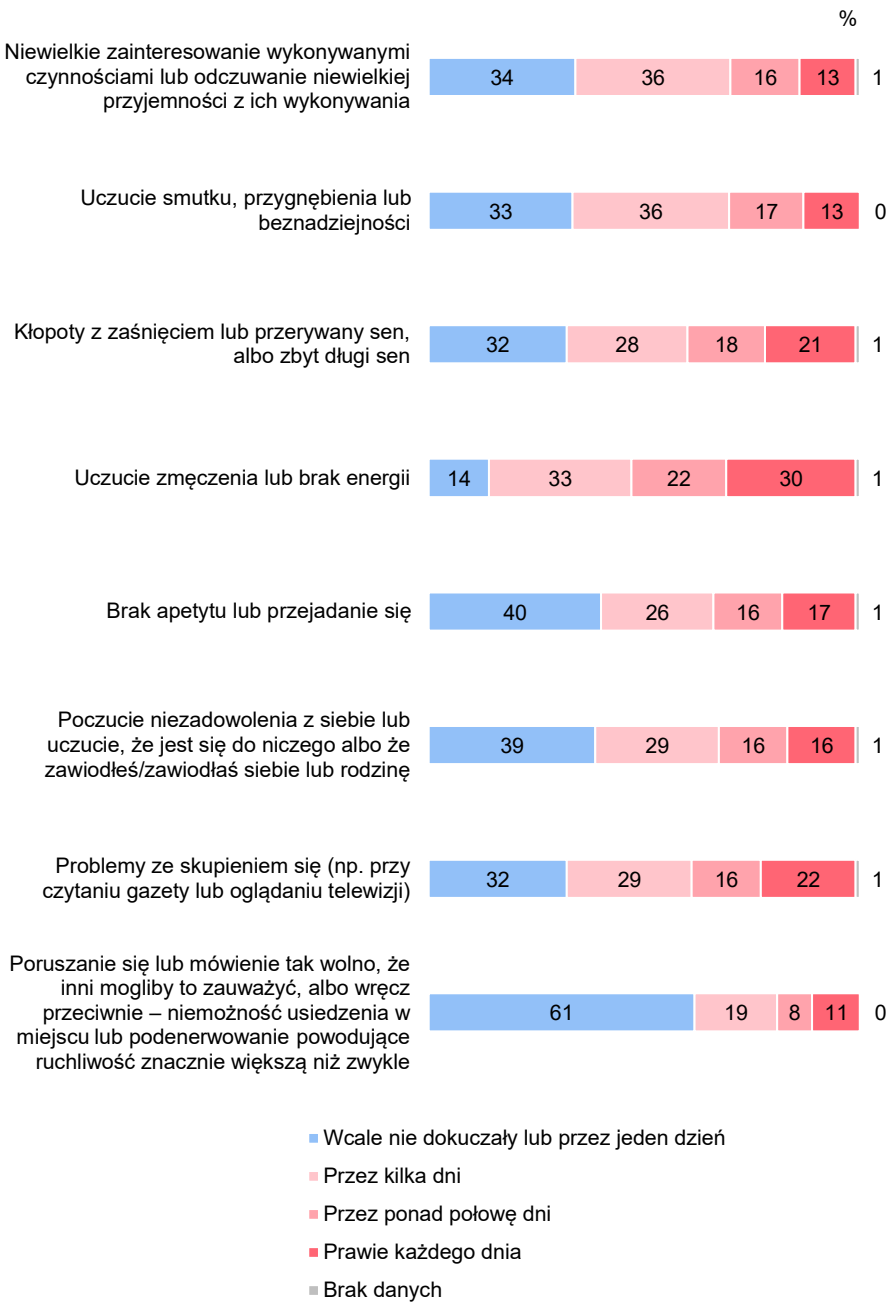

Badanie KCPU 2025

Zliczenie[3] odpowiedzi respondentów na osiem powyższych pytań pozwala stworzyć syntetyczną miarę objawów depresji. Na jej podstawie można powiedzieć, że łagodne objawy depresji prezentuje niemal jedna trzecia uczniów (30%), a poważniejsze (co najmniej umiarkowane) – ponad dwie piąte (42%), z czego jedna piąta (21%) – umiarkowane, jedna ósma (13%) – umiarkowane nasilone, a ośmiu na stu (8%) – silne. Tylko co czwarty badany (25%) nie wykazuje objawów depresji.

Rys. 40. **Nasilenie objawów depresji**

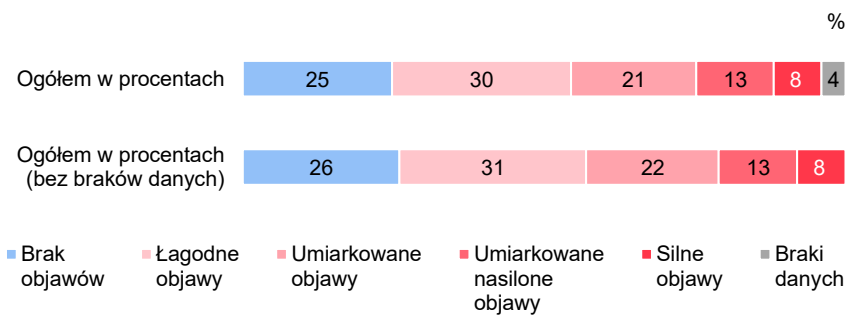

Badanie KCPU 2025

Wyniki te w dużym stopniu odbiegają od danych z badań reprezentatywnych dla ogółu dorosłych przeprowadzonych w latach 2022–2023[4], z których wynika, że umiarkowane lub bardziej nasilone objawy depresji przejawiała niespełna jedna dziesiąta (9,4%, w tym 5,5% – umiarkowane, 2,7% – umiarkowane nasilone, a 1,2% – silne), łagodne – 16,4%, a 68,6% nie miało objawów[5]. Nawet jeśli z populacji ogólnej wyłonić najmłodszą grupę badanych (18–24 lata), to odsetek osób doświadczających umiarkowanych lub bardziej nasilonych symptomów depresji wynosi w niej 16,4% (wobec 42% wśród badanej tu młodzieży).

[3] Indeks bazuje na sumie odpowiedzi na osiem pytań na czterostopniowej skali, na której 1 oznacza, że dany stan w ogóle nie był doznawany, a 4 – że był doznawany prawie każdego dnia. Indeks przyjmuje więc wartości od 8 do 32. Wartości od 8 do 12 oznaczają brak objawów depresji, od 13 do 17 – łagodne objawy, od 18 do 22 – umiarkowane objawy, od 23 do 27 – umiarkowane nasilone objawy, a od 28 do 32 – silne objawy.
[4] Badania Akademii Pedagogiki Specjalnej realizowane przez CBOS.
[5] Toczyski, Feliksiak, *Depression Can Affect Anyone,* s. 4.

Czynniki ryzyka i korelaty depresji

Najsilniejsze zróżnicowania w doznawaniu symptomów depresji obserwujemy w przypadku płci oraz sytuacji materialnej badanych. Umiarkowane lub poważniejsze objawy znacznie częściej dotyczą dziewcząt niż chłopców. Dziewczęta około trzykrotnie częściej niż chłopcy doświadczały umiarkowanie nasilonych i silnych objawów depresji. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że różnice te mogą wynikać w jakiejś mierze również z różnej gotowości (dziewcząt – większej, a chłopców – mniejszej) do przyznawania się do stanów czy zachowań, które mogą być odbierane jako coś niepożądanego społecznie, np. jako słabość, wycofanie. Symptomy depresji zauważalnie częściej występują u osób, które określiły swoją sytuację materialną jako przeciętną i – szczególnie – złą. Pewne znaczenie ma także typ szkoły. Większe nasilenie objawów depresji przejawiają uczniowie liceów ogólnokształcących, zwłaszcza prywatnych, natomiast *in minus* pod tym względem wyróżniają się badani ze szkół branżowych. Należy mieć na uwadze, że zależność ta może być w jakiejś mierze funkcją płci badanych i tego, że w szkołach branżowych przeważają chłopcy, a w liceach dziewczęta. Analizując skalę doświadczania objawów mogących wskazywać na depresję, warto jeszcze zwrócić uwagą na osoby innej niż polska narodowości, które częściej niż badani narodowości polskiej wykazywały silne symptomy depresji[6].

[6] Trzeba jednocześnie mieć na uwadze to, że liczba osób narodowości innej niż polska jest w próbie stosunkowo niewielka (N = 55).

Tabela 46

Cechy badanych		Nasilenie objawów depresji					
		Brak objawów	Łagodne objawy	Umiarkowane objawy	Umiarkowane nasilone objawy	Silne objawy	Średnia punktacja
		w procentach					
Ogółem		26	31	22	13	8	17,31
Płeć	chłopcy	36	35	17	7	4	15,23
	dziewczęta	16	27	26	19	12	19,32
Narodowość	polska	26	31	22	13	8	17,26
	inna	23	27	17	13	19	18,77
Typ szkoły	publiczne liceum ogólnokształcące	19	32	24	17	8	18,05
	prywatne liceum ogólnokształcące	22	27	21	16	14	18,53
	technikum	30	32	20	10	9	16,76
	szkoła branżowa	43	25	19	8	5	15,20
Ocena własnej sytuacji materialnej	zła	13	24	29	19	15	19,58
	średnia	17	26	27	18	12	18,98
	dobra	29	33	20	11	7	16,67

Badanie KCPU 2025

Czynniki, które okazują się mieć związek z odczuwaniem objawów depresji, zostały podzielone na wymiary. Pierwszy z nich obejmuje sferę relacji z bliskimi. Duże znaczenie mają tu relacje z rodzicami. Złe, a zwłaszcza bardzo złe relacje z matką lub ojcem sprzyjają większemu nasileniu symptomów depresji. Jak wynika z analiz, mniejsze ryzyko w tym względzie stwarza zupełny brak relacji z danym rodzicem. Istotne są też relacje z rówieśnikami. Osoby, które nie spotykają się poza szkołą ze znajomymi, relatywnie często doświadczają silnych objawów depresji. Podobna zależność, choć nieco słabsza, występuje w przypadku tych, którzy zadeklarowali, że nikt z klasy nie zalicza się do grona ich przyjaciół. Małe znaczenie na tym tle i – co ciekawe, odmienne niż podpowiadałaby intuicja – ma posiadanie partnera lub partnerki. Można bowiem zauważyć, że uczniowie deklarujący bycie w takiej relacji nieco częściej niż pozostali doświadczali objawów depresji w umiarkowanym natężeniu.

Tabela 47

Cechy badanych		Nasilenie objawów depresji					
		Brak objawów	Łagodne objawy	Umiarkowane objawy	Umiarkowane nasilone objawy	Silne objawy	Średnia punktacja
		w procentach					
Ogółem		26	31	22	13	8	17,31
Relacja z matką	Bardzo dobra	32	32	19	11	6	16,21
	Raczej dobra	19	33	25	14	9	18,08
	Raczej zła	12	19	26	27	17	21,03
	Bardzo zła	8	16	8	24	44	23,88
	Brak	26	15	38	12	9	17,41
Relacja z ojcem	Bardzo dobra	37	31	18	10	4	15,59
	Raczej dobra	21	33	23	15	9	17,89
	Raczej zła	8	32	26	19	15	19,96
	Bardzo zła	8	14	30	24	24	22,16
	Brak	22	30	25	11	12	17,80
Ilu kolegów/koleżanek z Twojej klasy zaliczył(a)byś do swoich przyjaciół, najbliższych znajomych?	Zero	22	23	23	18	15	18,81
	Jedną osobę	20	29	25	15	12	18,53
	Dwie osoby	28	31	18	13	10	17,25
	Trzy osoby lub więcej	27	33	22	12	6	16,75
Czy obecnie masz chłopaka lub dziewczynę?	Tak	21	32	22	16	9	17,84
	Nie	30	30	21	11	8	16,90
Jak często spotykasz się ze znajomymi poza szkołą?	Co najmniej raz w tygodniu	28	31	22	12	6	16,84
	Co najmniej raz w miesiącu	20	35	21	14	10	17,86
	Rzadziej niż raz w miesiącu	22	21	24	21	12	19,02
	Wcale	30	23	13	10	25	18,51

Badanie KCPU 2025

Drugim wymiarem, któremu warto się przyjrzeć, jest funkcjonowanie szkolne i takie jego aspekty, jak satysfakcja z osiągnięć, stres i doświadczanie przemocy. Częstotliwość doświadczania objawów depresji w bardzo wyraźnym stopniu współwystępuje z odczuwaniem stresu w szkole. I odwrotnie – osoby, które nie doświadczały stresu, w zdecydowanej większości nie przejawiają symptomów

depresji lub przejawiają tylko jej łagodne symptomy. Z większym nasileniem objawów depresji współwystępuje także brak lub sporadyczne poczucie bycia docenianym w szkole. Co jednak ciekawe, samoocena własnej wydajności szkolnej (czyli zaliczenie się do uczniów słabszych, przeciętnych lub najlepszych) nie ma w tej kwestii znaczenia. Wpływ doświadczania przemocy szkolnej na zdrowie psychiczne wydaje się oczywisty i również znajduje potwierdzenie w wynikach. Osoby, które doświadczyły przemocy szkolnej w roku poprzedzającym badanie, szczególnie te, które doświadczyły dwóch lub więcej jej typów (łącznie w kwestionariuszu było ich osiem), wykazują wyższe od pozostałych ryzyko bardziej nasilonych symptomów depresji.

Tabela 48

Cechy badanych		Nasilenie objawów depresji					
		Brak objawów	Łagodne objawy	Umiarkowane objawy	Umiarkowane nasilone objawy	Silne objawy	Średnia punktacja
		w procentach					
Ogółem		26	31	22	13	8	17,31
Jak często w szkole czujesz się doceniany(a), odnosisz sukcesy?	1 Nigdy	15	22	26	15	21	20,20
	2	16	24	26	19	15	19,56
	3	16	34	25	17	8	18,34
	4	28	35	19	12	6	16,51
	5	36	29	22	8	5	15,82
	6	41	32	15	8	4	14,84
	7 Zawsze	69	7	10	3	10	13,83
Jak często w szkole denerwujesz się, odczuwasz stres?	1 Nigdy	48	26	15	8	3	14,02
	2	49	29	14	7	1	13,84
	3	41	35	18	3	3	14,43
	4	33	34	21	9	2	15,50
	5	18	41	23	11	7	17,54
	6	15	29	25	21	10	19,05
	7 Zawsze	9	16	27	23	26	22,15
Doświadczanie przemocy szkolnej	Brak doświadczeń	35	32	19	10	4	15,70
	Doświadczenie jednego rodzaju przemocy	20	32	24	15	8	18,00
	Doświadczenie dwóch rodzajów przemocy	19	30	22	14	15	18,80
	Doświadczenie trzech lub więcej rodzajów przemocy	12	24	27	21	16	20,14

Badanie KCPU 2025

Dość istotnym wymiarem w diagnozowaniu występowania symptomów depresji jest aktywność online. Wyższy poziom ryzyka współwystępuje przede wszystkim z długim czasem spędzanym w ciągu dnia w internecie (9 godzin i więcej) oraz sposobem korzystania z sieci, który wskazuje na problemowe używanie internetu lub zagrożenie problemowym jego używaniem. Generalny styl korzystania z internetu – bycie cały czas online *versus* wchodzenie do internetu w konkretnym celu – nie ma w tym względzie tak istotnego znaczenia.

Tabela 49

Cechy badanych		Nasilenie objawów depresji					
		Brak objawów	Łagodne objawy	Umiarkowane objawy	Umiarkowane nasilone objawy	Silne objawy	Średnia punktacja
		w procentach					
Ogółem		26	31	22	13	8	17,31
Wartość wskaźnika problemowego korzystania z internetu (skala 1–5)	Poniżej 2	32	32	21	10	5	16,19
	2 – poniżej 3	15	29	24	18	14	19,30
	3 lub więcej	7	22	22	24	25	21,62
Liczba godzina spędzanych online w ciągu dnia	1	37	27	13	7	17	16,93
	2	37	29	17	10	7	16,00
	3	35	30	19	8	7	16,09
	4–5	23	35	23	14	5	17,19
	6–8	23	28	24	14	11	18,00
	9 i więcej	16	22	25	19	18	19,78
Styl korzystania z internetu	W zasadzie cały czas jestem online, ma bieżąco otrzymuję informacje i reaguję na wiadomości	22	31	24	14	9	17,90
	Na ogół uruchamiam aplikacje internetowe tylko wówczas, kiedy chcę coś zrobić, np. coś sprawdzić lub skontaktować się z kimś	30	31	19	12	8	16,62

Badanie KCPU 2025

Poza wyżej opisanymi wymiarami interesujący wydaje się również związek między depresją a sportem. Jest on istotny statystycznie, ale nie tak silny, jak mogłoby się wydawać. Można zauważyć, że osoby uprawiające sport z dużą częstotliwością (co najmniej kilka razy w tygodniu) charakteryzują się nieco niższym ryzykiem wystąpienia objawów niż pozostali. Z kolei ci, którzy sportu w ogóle nie uprawiają, w większym stopniu doświadczali silnych objawów depresji.

Tabela 50

Jak często uprawiasz jakiś sport bądź podejmujesz aktywność fizyczną – poza lekcjami WF-u?	Nasilenie objawów depresji					
	Brak objawów	Łagodne objawy	Umiarkowane objawy	Umiarkowane nasilone objawy	Silne objawy	Średnia punktacja
	w procentach					
Ogółem	26	31	22	13	8	17,31
Codziennie	30	31	18	12	10	16,83
Kilka razy w tygodniu	32	34	19	9	6	16,06
1–2 razy w tygodniu	21	31	24	15	8	17,88
2–3 razy w miesiącu	23	27	24	18	8	18,10
Raz w miesiącu lub rzadziej	23	31	21	17	8	17,82
W ogóle nie uprawiam sportu, nie podejmuję aktywności fizycznej	19	25	30	14	13	18,84

Badanie KCPU 2025

Samopoczucie psychiczne a wskaźnik depresji

Istnieje bardzo duża zbieżność między wskaźnikiem występowania symptomów depresji i wskaźnikiem samopoczucia psychicznego, co potwierdza wartość statystyki eta kwadrat – 41% zmienności opisanego wskaźnika samopoczucia psychicznego jest wyjaśniane przez wartość indeksu depresji.

Tabela 51

Depresja – indeks	Średnia wartość wskaźnika samopoczucia		
	ogół uczniów	chłopcy	dziewczęta
Brak objawów	2,95	2,97	2,90
Łagodne objawy	2,65	2,69	2,59
Umiarkowane objawy	2,42	2,48	2,38
Umiarkowane nasilone objawy	2,13	2,17	2,11
Silne objawy	1,86	1,91	1,85

KCPU 2025

Kondycja psychiczna a używanie substancji psychoaktywnych

Czy istnieje związek między depresją a nadużywaniem alkoholu, za którego wskaźnik przyjęto tu pytanie o upijanie się w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie? Można zauważyć, że podwyższony poziom ryzyka występowania objawów depresji współwystępuje z upiciem się w tym okresie trzy lub więcej razy. W przypadku tych, którzy nie upili się wcale lub zrobili to jeden-dwa razy, poziom ryzyka jest zbliżony do przeciętnego.

Tabela 52

Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?	Nasilenie objawów depresji					
	Brak objawów	Łagodne objawy	Umiarkowane objawy	Umiarkowane nasilone objawy	Silne objawy	Średnia punktacja
	w procentach					
Ogółem	26	31	22	13	8	17,31
Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	28	32	20	13	7	16,89
1–2 razy	23	31	24	14	8	17,64
3–5 razy	16	28	27	14	14	19,13
6 razy lub więcej	31	16	24	14	16	18,18

Badanie KCPU 2025

Można zauważyć, że osoby, które przejawiają silne objawy depresji, częściej niż pozostali badani sięgały w miesiącu poprzedzającym badanie po jeszcze inne niż alkohol substancje odurzające. Zależność ta nie jest jednak istotna statystycznie.

Tabela 53

Nasilenie objawów depresji	Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Ogółem	9	91
Brak objawów	7	93
Łagodne objawy	9	91
Umiarkowane objawy	9	91
Umiarkowane nasilone objawy	8	92
Silne objawy	16	84

Badanie KCPU 2025

Związek między używaniem substancji psychoaktywnych a samopoczuciem jest istotny statystycznie, choć nieduży. Uczniowie niedeklarujący nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków są w lepszej kondycji psychicznej niż ci, którzy to robią. Najniższą wartość wskaźnika samopoczucia notujemy wśród dziewcząt deklarujących, że w ciągu ostatniego miesiąca zażywały środki odurzające.

Tabela 54

Używanie substancji psychoaktywnych		Średnia wartość wskaźnika samopoczucia		
		ogół uczniów	chłopcy	dziewczęta
Ogółem		2,54	2,68	2,40
Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?	Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	2,57	2,71	2,44
	1–2 razy	2,49	2,67	2,34
	3–5 razy	2,48	2,63	2,32
	6 razy lub więcej	2,44	2,51	2,30
Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	Tak	2,43	2,55	2,17
	Nie	2,55	2,70	2,41

Badanie KCPU 2025

Jan Kujawski, Jonathan Scovil

ZAGROŻENIA I WYZWANIA POKOLENIOWE

W 2025 roku w obszarze naszych zainteresowań badawczych znalazły się zagrożenia i wyzwania pokoleniowe, jakie obecny, zmieniający się dynamicznie świat, stawia przed młodzieżą. Zadaliśmy ankietowanym pytania o ich obawy związane z szeregiem różnorodnych istotnych zagadnień o charakterze cywilizacyjnym.

Wśród tych zagadnień znalazły się kwestie związane ze środowiskiem naturalnym (zmiany klimatu, globalne ocieplenie) oraz dotyczące możliwości wystąpienia konfliktów zbrojnych (wojna światowa, potencjalna inwazja Rosji na Polskę) czy też problemów demograficznych (masowe migracje do Europy ludności z Afryki i Bliskiego Wschodu, starzenie się społeczeństw). Zapytaliśmy również o negatywne konsekwencje rozwoju sztucznej inteligencji czy możliwość wystąpienia pandemii potencjalnie groźniejszych niż COVID-19. Interesowały nas także kwestie o charakterze aksjologicznym (upadek tradycyjnych wartości, takich jak religia, rodzina, naród), politycznym (rozwój nacjonalizmów i fundamentalizmów, oligarchizacja władzy), a także społecznym (wzrost nierówności ekonomicznych).

Największe obawy młodzieży budzi możliwość wybuchu nowego konfliktu o zasięgu globalnym. Ryzyko wybuchu wojny światowej wywołuje niepokój aż siedmiu na dziesięciu badanych. W nieco mniejszym stopniu ankietowani obawiają się negatywnych konsekwencji rozwoju sztucznej inteligencji, a także potencjalnej inwazji Rosji na Polskę.

Dla więcej niż połowy badanych powodem do obaw są masowe migracje do Europy ludności z Afryki i Bliskiego Wschodu oraz narastanie nierówności ekonomicznych na świecie, a także upadek tradycyjnych wartości utożsamianych z religią, rodziną czy też narodem.

Nieco mniej niż połowa badanych obawia się zmian klimatu (globalnego ocieplenia), a także rosnącej centralizacji władzy w rękach wąskiej elity, zaś przeszło czterech na dziesięciu badanych wyraża obawy związane ze starzeniem się społeczeństw.

Rozwój ruchów nacjonalistycznych czy fundamentalistycznych zarówno w Polsce, jak i na świecie budzi niepokój jednej trzeciej badanych. Podobny odsetek młodych ludzi obawia się wybuchu pandemii groźniejszych niż COVID-19.

Rys. 41. **Na ile obawiasz się?**

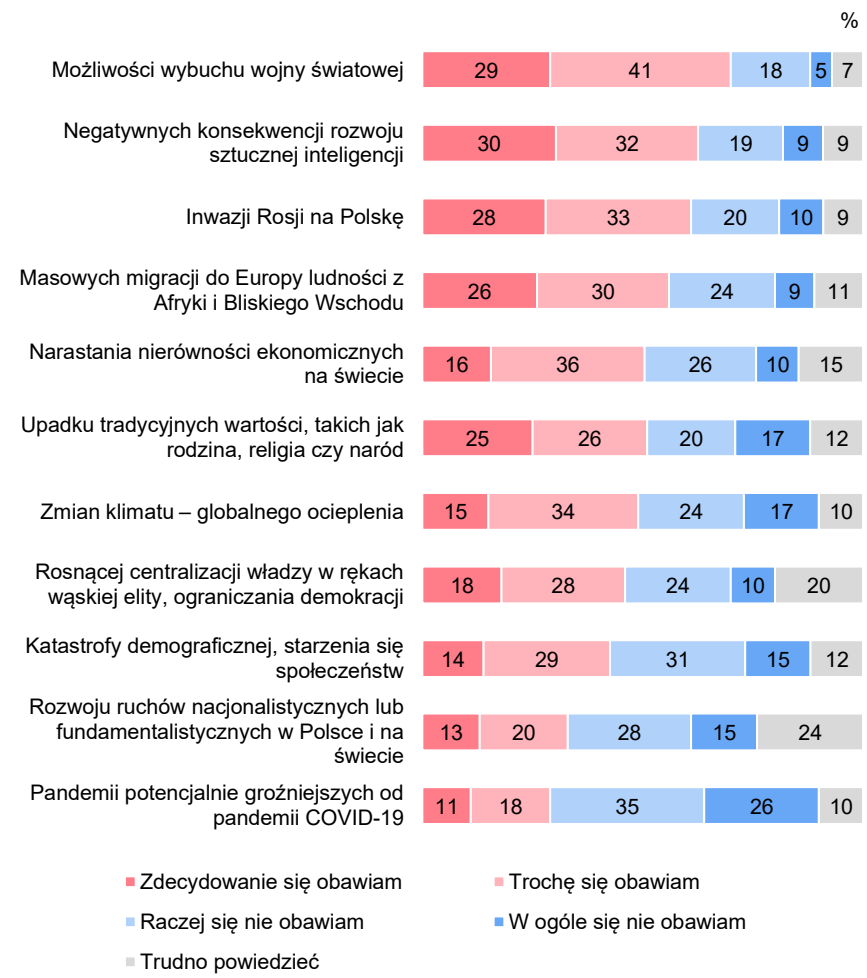

Odsetki mogą nie sumować się do 100 ze względu na zaokrąglenia

Badanie KCPU 2025

W większości wymienionych kwestii częściej obawy wyrażają dziewczęta niż chłopcy. Zagrożeniem, które budzi wyraźnie większe obawy wśród chłopców niż wśród dziewcząt, są przede wszystkim masowe migracje do Europy ludności z Afryki i Bliskiego Wschodu (63% w stosunku do 50%).

Ponadto chłopcy nieco częściej obawiają się upadku tradycyjnych wartości, takich jak rodzina, religia czy naród (54% względem 50%), katastrofy demograficznej – starzenia się społeczeństw (45% w stosunku do 41%), a także rosnącej centralizacji władzy w rękach wąskiej elity (48% względem 46%).

Nasze pytania zaczerpnęliśmy z badania najmłodszych pokoleń dorosłych Polaków (Z: 18–29 lat oraz Y: 30–44 lata), które przeprowadziliśmy jesienią 2024 roku, dlatego zestawienie wyników z danymi z tamtego pomiaru wydaje się interesujące[7]. Również w tamtym badaniu pandemie znalazły się na samym dole listy, co można tłumaczyć tym, że akurat tej sytuacji respondenci mieli okazję doświadczyć, a wielu młodym ludziom wprowadzone wówczas restrykcje wydawały się przesadne i uderzające szczególnie w ich grupę wiekową, ograniczając ich możliwości edukacji czy prowadzenia normalnego życia towarzyskiego w kluczowym momencie rozwoju. Podobnie w badaniu pokoleń Z i Y globalne ocieplenie nie znalazło się wcale na szczycie listy, mimo że szczególny niepokój o konsekwencje zmian klimatu jest często kojarzony z młodszymi pokoleniami.

Między odpowiedziami z badania uczniów i badania najmłodszych pokoleń dorosłych Polaków występują jednak też ciekawe różnice. W tym drugim pomiarze listę zagrożeń budzących największe obawy otwierały masowe migracje do Europy ludności z Afryki i Bliskiego Wschodu – wśród uczniów zagrożenie to zajmuje już czwartą pozycję. Ci drudzy znacznie bardziej obawiają się natomiast negatywnych konsekwencji rozwoju sztucznej inteligencji, które w badaniu pokolenia Z i Y było dopiero na piątej pozycji.

Podobnie jak w badaniu pokoleń Z i Y zapytaliśmy badanych, czy uważają, że ich pokolenie czekają większe wyzwania niż te, przed którymi stawało pokolenie ich rodziców. Zgodziła się z tym większość pytanych (59%). Nie zgadzało się z nim 19% respondentów, a 21% wybrało odpowiedź „Trudno powiedzieć". Są to wyniki zbliżone do odnotowanych w badaniu pokoleń Z i Y.

[7] Zob. komunikat CBOS „Młodzi Polacy o wyzwaniach stojących przed ich pokoleniem", czerwiec 2025 (oprac. J. Scovil).

Rys. 42. **Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że Twoje pokolenie czekają większe wyzwania niż te, przed którymi stawało pokolenie Twoich rodziców?**

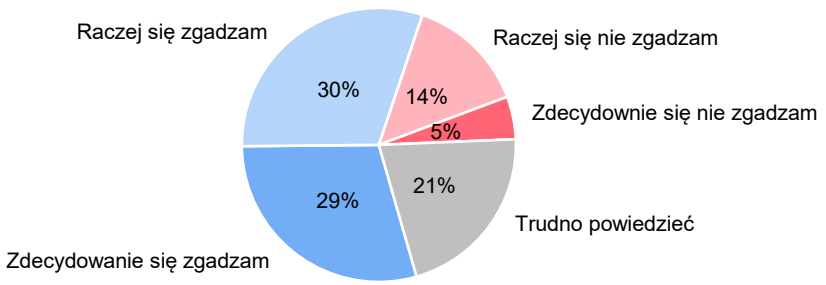

Badanie KCPU 2025

O tym, że pokolenie badanych czekają większe wyzwania niż te, przed którymi stawało pokolenie ich rodziców, częściej przekonane były młode kobiety (65% wobec 54% wśród mężczyzn), uczniowie prywatnych liceów ogólnokształcących (67% wobec 54% w szkołach branżowych) oraz źle oceniający warunki materialne swoich rodzin (73% wobec 59% wśród oceniających je jako dobre).

Barbara Badora

MŁODZI OBYWATELE O POLITYCE I DEMOKRACJI

Zainteresowanie polityką

Deklarowane zainteresowanie polityką w listopadzie 2025 roku jest najwyższe z notowanych w badaniach uczniów kończących szkoły ponadpodstawowe/ponadgimnazjalne w okresie od 1998 roku – większe było tylko w roku 1996. Warto jednak podkreślić, iż badanych deklarujących bardzo duże i duże zainteresowanie było w ostatnim badaniu tyle samo co w roku 1996 (17%), a dodatkowo tylko w latach 2016 i 2021 odsetki najbardziej zainteresowanych polityką osiągnęły ten poziom. Jednocześnie w roku 2025 tylko 18% badanych uczniów zadeklarowało, że polityka ich praktycznie nie interesuje (w porównaniu z rokiem 2021 spadek o 3 punkty procentowe) i jedynie w roku 1996 udział całkowicie niezainteresowanych polityką był mniejszy niż obecnie.

Tak jak w poprzednich pomiarach najwięcej młodych ludzi kończących edukację w szkołach ponadpodstawowych określiło swoje zainteresowanie polityką jako średnie – śledzą jedynie najważniejsze wydarzenia polityczne (41%, od 2021 roku wzrost o 1 punkt procentowy). Niezmiennie w zdecydowanej mniejszości są uczniowie twierdzący, że uważnie obserwują scenę polityczną, a w szczególności osoby bardzo zainteresowane tymi kwestiami (obecnie 4%). Można też powiedzieć, iż od roku 1996 udział uczniów deklarujących bardzo duże zainteresowanie polityką, uważnie, szczegółowo śledzących prawie wszystko, co się dzieje w tym obszarze, jest stabilny (zmiany nie są istotne statystycznie). Od 1996 roku dość stabilny jest też udział uczniów deklarujących nikłe, na tyle niewielkie zainteresowanie polityką, że często umykają ich uwadze nawet ważne wydarzenia (20%, od 2021 roku wzrost o 1 punkt procentowy).

Rys. 43. **Jak określił(a)byś swoje zainteresowanie polityką?**

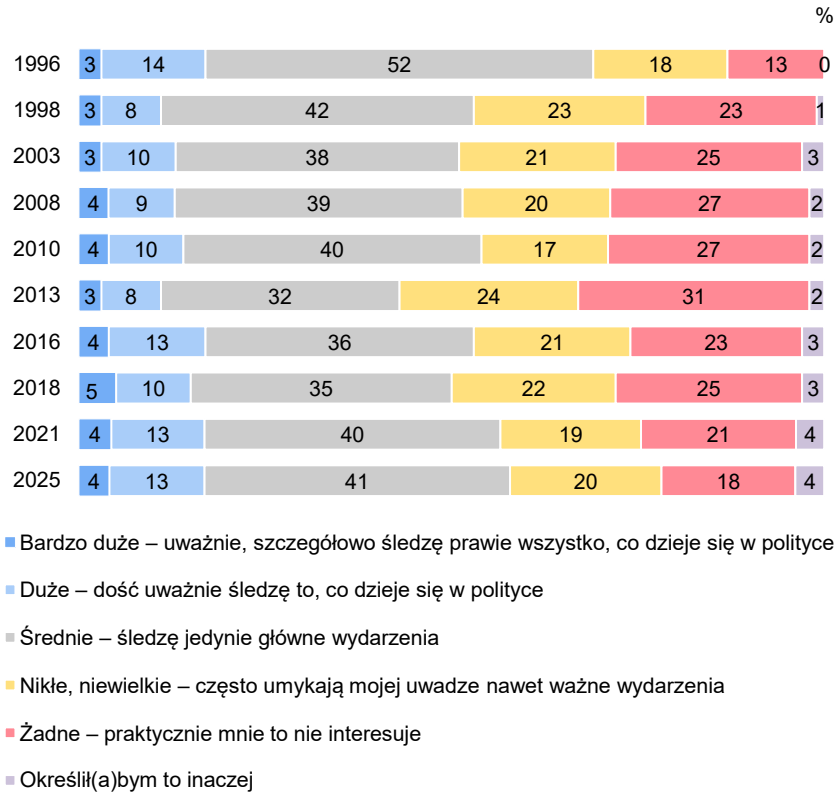

Badania statutowe CBOS: 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Zainteresowanie polityką młodzieży kończącej szkoły ponadpodstawowe/ponadgimnazjalne jest generalnie mniejsze niż deklarowane przez ogół dorosłych Polaków. Co ciekawe jednak, bardzo duże zainteresowanie polityką uczniowie deklarują z częstością identyczną jak ogół ludności Polski w wieku 18+. Jednocześnie uczniowie rzadziej niż ogół dorosłych deklarują duże nią zainteresowanie, czyli że dość uważnie śledzą to, co się dzieje w polityce (w 2025 roku: 13% wobec 16%), rzadziej też mówią o średnim zainteresowaniu sprawami polityki, ograniczającym się jedynie do śledzenia głównych wydarzeń (odpowiednio: 41% wobec 46%). Wśród badanych uczniów nieznacznie mniejszy niż wśród ogółu dorosłych jest też odsetek tych, których polityka interesuje w niewielkim stopniu, czyli że ich uwadze często umykają nawet ważne wydarzenia (20% wśród badanych uczniów wobec 22% wśród ogółu dorosłych). Znacznie większy odsetek uczniów

niż ogółu dorosłych twierdzi natomiast, że polityką w ogóle się nie interesuje (18% wobec 12%).

Rys. 44. **Zainteresowanie polityką: uczniowie na tle ogółu dorosłych Polaków**

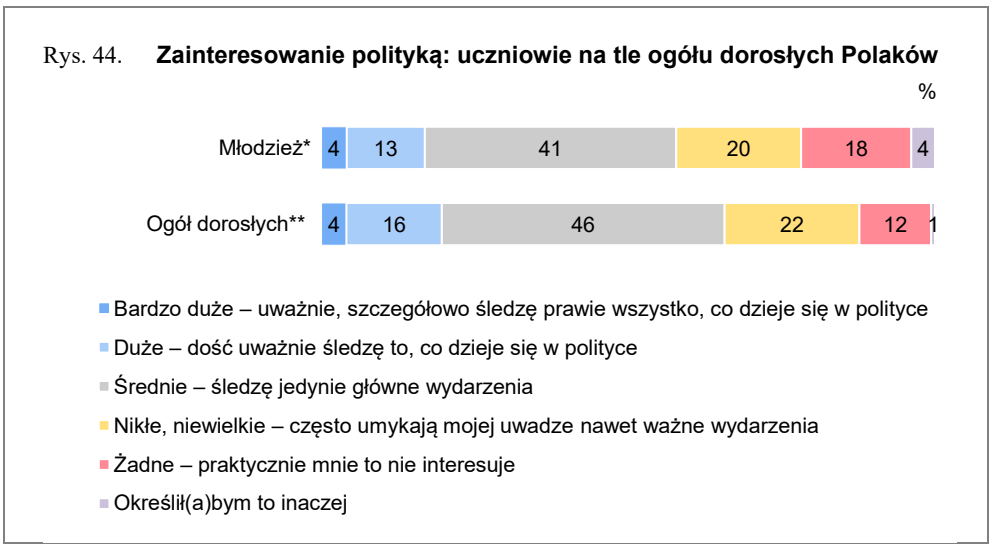

* Badanie KCPU 2025
** Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (listopad 2025)

Z przeprowadzonych analiz wielozmiennowych[8] wynika, że kluczową zmienną różnicującą zainteresowanie polityką jest obecnie płeć. Choć także w poprzednich badaniach nieco częściej zainteresowanie polityką deklarowali chłopcy niż dziewczęta, to w 2025 roku ta różnica wyraźnie się zwiększyła, co jest efektem wzrostu zainteresowania polityką wśród uczniów płci męskiej przy jednoczesnym jego spadku wśród żeńskiej części badanej populacji (w szczególności wśród chłopców w porównaniu z rokiem 2021 o 6 punktów ubyło deklarujących całkowity brak zainteresowania polityką, a o 8 punktów przybyło tych, którzy deklarują co najmniej średnie nią zainteresowanie, natomiast wśród dziewcząt odsetek co najmniej średnio zainteresowanych polityką zmniejszył się w tym czasie o 6 punktów procentowych, a o 5 punktów przybyło wśród nich tych, które deklarują żadne bądź nikłe nią zainteresowanie). W 2025 roku chłopcy znacznie częściej niż dziewczęta deklarowali bardzo duże (6% wobec 2%) i duże zainteresowanie (17% wobec 8%), a dziewczęta częściej niż chłopcy swoje zainteresowanie polityką określały jako nikłe, niewielkie (23% wobec 17%) lub deklarowały całkowity brak zainteresowania polityką (22% wobec 14%).

[8] Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

Rys. 45. **Zainteresowanie polityką a płeć uczniów**

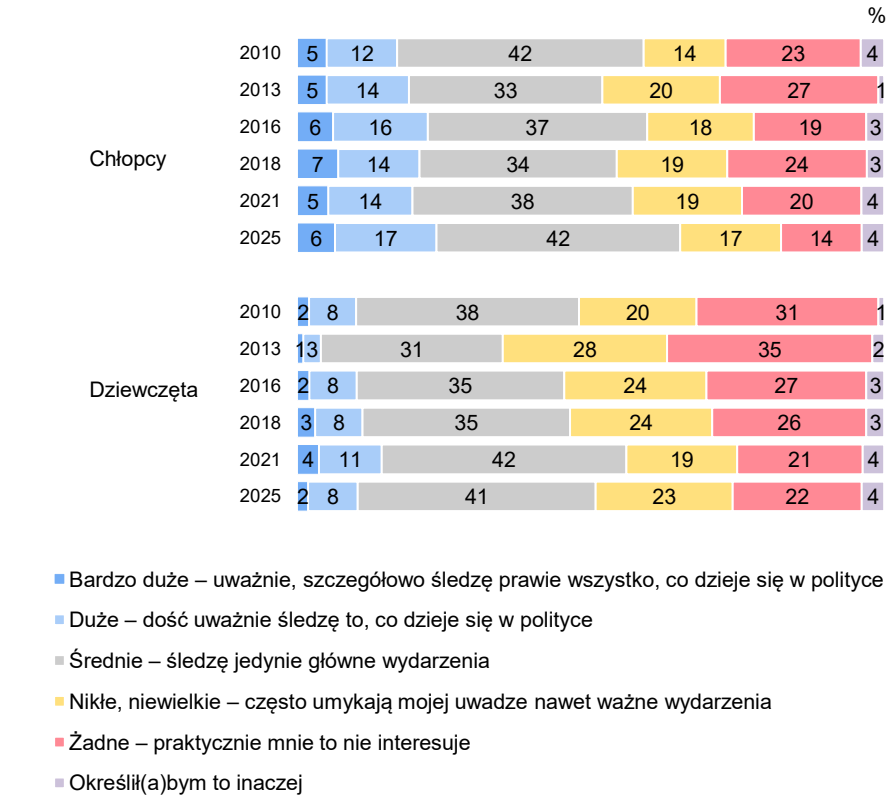

Badania KBPN/KCPU

Tak jak w poprzednich badaniach, zmienną różnicującą poziom zainteresowania polityką jest też typ szkoły, do jakiej uczęszczają badani. Uczniowie szkół kończących się egzaminem maturalnym, czyli liceów ogólnokształcących i techników, znacznie częściej deklarują zainteresowanie polityką niż uczniowie szkół branżowych. Warto też zauważyć, iż w porównaniu z rokiem 2021 nieco wzrosło zainteresowanie polityką wśród uczniów techników, a zmalało wśród uczęszczających do liceów ogólnokształcących i w efekcie obie te grupy bardzo pod tym względem upodobniły się do siebie.

Rys. 46. **Zainteresowanie polityką a typ szkoły**

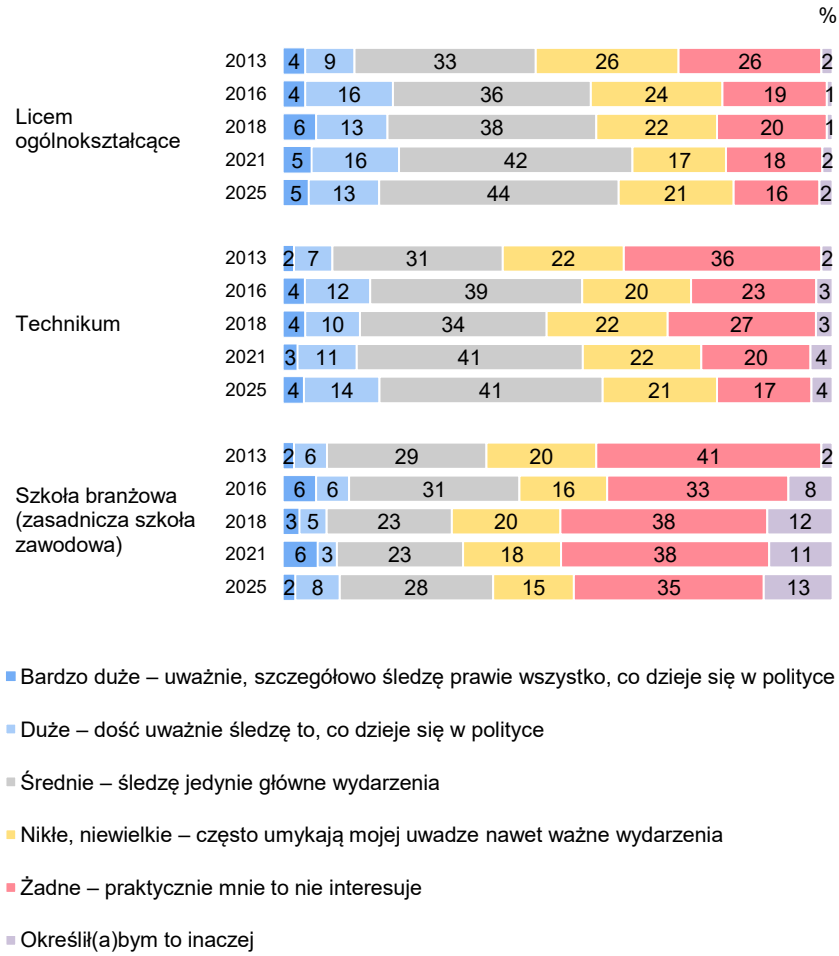

Badania KBPN/KCPU

Ponadto przeprowadzone analizy wskazują na związek deklarowanego przez uczniów szkół ponadpodstawowych poziomu zainteresowania polityką z wykształceniem ich rodziców. Generalnie – im wyższy poziom wykształcenia rodziców, tym rzadziej uczniowie deklarują brak zainteresowania polityką. O tym, że zainteresowanie polityką jest elementem szerszego potencjału kulturowego, świadczy też związek deklaracji na ten temat ze szkolnymi osiągnięciami. Uczniowie uzyskujący lepsze oceny częściej interesują się polityką niż ich słabsi rówieśnicy, natomiast uczniowie deklarujący się jako dwójkowi/trójkowi znacznie częściej niż pozostali twierdzą, że polityka ich praktycznie nie interesuje.

Tabela 55

Jak określił(a)byś swoje zainteresowanie polityką?	Za jakiego ucznia się uważasz?		
	Dwójkowego/ trójkowego	Czwórkowego	Piątkowego/ szóstkowego
	w procentach		
Bardzo duże – uważnie, szczegółowo śledzę prawie wszystko, co dzieje się w polityce	3	3	9
Duże – dość uważnie śledzę to, co dzieje się w polityce	11	13	16
Średnie – śledzę jedynie główne wydarzenia	38	46	39
Nikłe, niewielkie – często umykają mojej uwadze nawet ważne wydarzenia	22	19	17
Żadne – praktycznie mnie to nie interesuje	21	15	14
Inna odpowiedź	4	4	4

Badanie KCPU 2025

Stosunek do demokracji jako formy rządów

Podobnie jak w poprzednich badaniach opinie młodzieży na temat demokracji jako formy rządów nie są jednoznaczne. W listopadzie 2025 roku ponad dwie piąte (43%) badanych uchyliło się od zajęcia stanowiska w tej kwestii i jest to najwyższy odsetek z dotąd notowanych, czyli od 1994 roku. Mimo iż pozostali najczęściej (33%) uważają ustrój demokratyczny za najlepszą formę sprawowania władzy, to w porównaniu z rokiem 2021 zdeklarowanych zwolenników demokracji wśród uczniów kończących szkoły ponadpodstawowe ubyło (spadek o 4 punkty procentowe). Jednocześnie w ostatnim badaniu po raz kolejny odnotowaliśmy jeden z najniższych z dotąd rejestrowanych poziomów poparcia dla rozwiązań niedemokratycznych (16%, czyli tyle samo co w roku 2021), wyrażający się w wyborze stwierdzenia, że niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne (wcześniej zbliżony odsetek badanych popierał je tylko w roku 1998, a w pozostałych badaniach był wyraźnie wyższy). Na najniższym poziomie w historii tych badań utrzymuje się też odsetek uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych uznających za najbliższe swoim przekonaniom stwierdzenie: „Dla ludzi takich jak ja nie ma w gruncie rzeczy znaczenia, czy rząd jest demokratyczny czy niedemokratyczny” (7%, tyle samo, co w roku 2021).

Rys. 47. **Które spośród stwierdzeń jest najbliższe Twoim przekonaniom?**

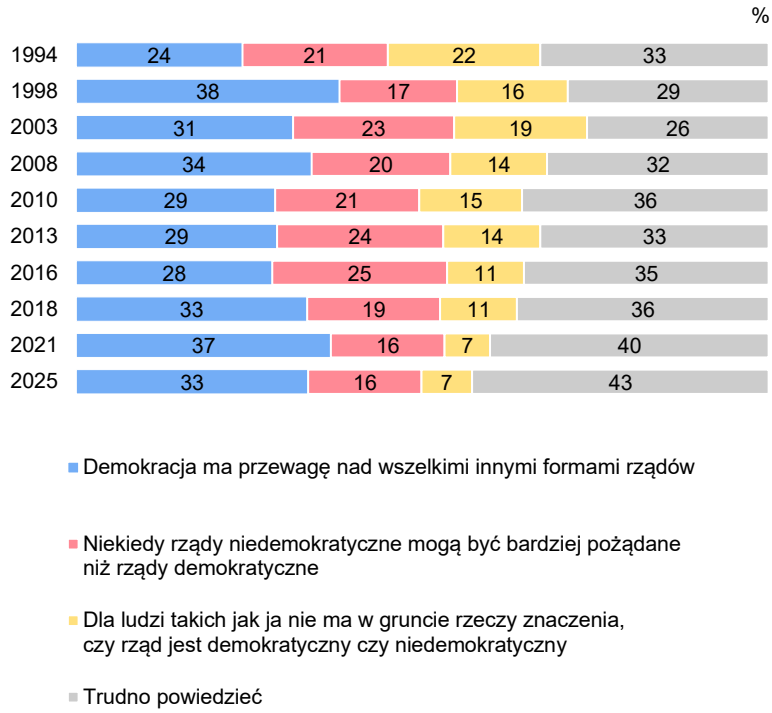

Badania statutowe CBOS: 1994, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Tak jak w poprzednich badaniach stosunek do demokracji najbardziej różnicuje zainteresowanie polityką. Potwierdza się też stwierdzona wcześniej zależność, iż im większe deklarowane zainteresowanie polityką, tym generalnie bardziej sprecyzowane poglądy, jeżeli chodzi o preferowany ustrój państwa, ale także częstsza akceptacja rozwiązań niedemokratycznych (od 9% wśród uczniów, których polityka w ogóle nie interesuje, do 36% wśród deklarujących bardzo duże nią zainteresowanie). Jednocześnie jednak wśród uczniów deklarujących choćby nikłe zainteresowanie polityką największy odsetek za najbliższe swoim przekonaniom wybiera stwierdzenie, że demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów, a najczęściej są o tym przekonani młodzi ludzie deklarujący bardzo duże lub duże zainteresowanie polityką (po 49%). Warto też dodać, iż brak zainteresowania polityką relatywnie często współwystępuje z przekonaniem, że dla ludzi takich jak respondent nie ma w gruncie rzeczy znaczenia, czy rząd jest demokratyczny czy niedemokratyczny.

Tabela 56

Które z poniższych stwierdzeń jest najbliższe Twoim przekonaniom?	Zainteresowanie polityką					
	Bardzo duże*	Duże	Średnie	Nikłe	Żadne	Inna odpowiedź*
	w procentach					
Demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów	49	49	43	25	13	7
Niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne	36	28	17	12	9	10
Dla ludzi takich jak ja nie ma w gruncie rzeczy znaczenia, czy rząd jest demokratyczny czy niedemokratyczny	3	5	5	9	12	7
Trudno powiedzieć	11	18	35	54	66	76

* Wyniki należy traktować ostrożnie z powodu małej liczebności badanych określających swoje zainteresowanie polityką jako bardzo duże i określających je inaczej
Badanie KCPU 2025

Tak jak we wcześniejszych badaniach stosunek do demokracji różnicują również deklarowane poglądy polityczne. Mimo tego, że niezależnie od deklarowanych poglądów politycznych badani najczęściej wskazywali, iż najbliższe ich przekonaniom jest stwierdzenie, że demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów, to uczniowie identyfikujący się z prawicą znacznie częściej niż pozostali ankietowani skłonni są dopuszczać niedemokratyczne formy rządów.

Tabela 57

Które z poniższych stwierdzeń jest najbliższe Twoim przekonaniom?	Deklarowane poglądy polityczne			
	lewicowe	centrowe	prawicowe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów	48	38	42	19
Niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne	15	18	26	9
Dla ludzi takich jak ja nie ma w gruncie rzeczy znaczenia czy rząd jest demokratyczny czy niedemokratyczny	6	6	6	10
Trudno powiedzieć	31	38	26	62

Badanie KCPU 2025

Warto też zwrócić uwagę na znaczące różnice w odpowiedziach dziewcząt i chłopców. Przede wszystkim dziewczęta znacznie częściej niż chłopcy nie potrafiły określić swojego stanowiska w tej kwestii (odpowiednio: 52% wobec 33%), co jest zapewne efektem mniejszego zainteresowania polityką wśród dziewcząt. Choć

wśród uczniów obu płci największe odsetki wskazań uzyskało stwierdzenie, że demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów (36% wśród chłopców i 31% wśród dziewcząt), to warto zauważyć, iż chłopcy znacznie częściej niż dziewczęta jako najbliższe swoim przekonaniom wybierali stwierdzenie, że niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne (23% wobec 10%).

Rys. 48. **Stosunek do demokracji jako formy rządów a płeć**

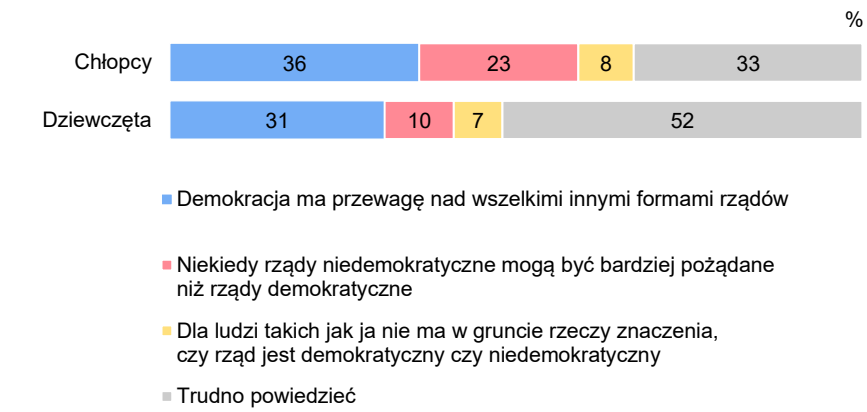

Badanie KCPU 2025

Ocena funkcjonowania demokracji w Polsce

Mimo iż badani uczniowie częściej wyrażają krytycyzm wobec sposobu funkcjonowania demokracji w Polsce (40%) niż są z niego zadowoleni (28%), to ostatnie wyniki są jednymi z najlepszych w historii naszych badań, czyli od 1996 roku. W 2025 roku, w porównaniu z rokiem 2021, o 18 punktów procentowych przybyło zadowolonych, a o 29 punktów ubyło niezadowolonych ze sposobu funkcjonowania demokracji w naszym kraju. Rekordowo wysoki jest też jednak odsetek uchylających się od zajęcia stanowiska w tej kwestii (32%, w porównaniu z rokiem 2021 wzrost o 11 punktów procentowych). Należy dodać, iż ostatnia poprawa odbioru polskiej demokracji nastąpiła po odnotowanym w roku 2021 wyraźnym pogorszeniu. Warto też zaznaczyć, iż w historii tych badań jedynie w roku 1998 uczniowie ostatnich klas szkół ponadpodstawowych częściej byli skłonni wystawiać funkcjonowaniu demokracji w Polsce dobre niż krytyczne noty.

Rys. 49. **Czy, ogólnie rzecz biorąc, jesteś zadowolony(a) czy niezadowolony(a) ze sposobu funkcjonowania demokracji w naszym kraju?**

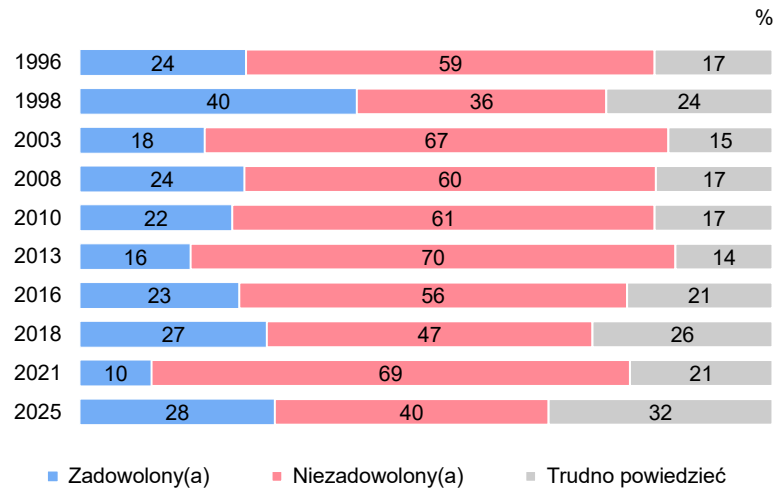

Badania statutowe CBOS: 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Postrzeganie demokracji w Polsce przez badanych uczniów jest znacznie mniej pozytywne niż wśród ogółu dorosłych Polaków. O ile odsetek niezadowolonych z funkcjonowania demokracji w Polsce jest wśród badanej młodzieży zbliżony do notowanego wśród całej dorosłej populacji (40% wobec 42%), to zadowolenie wśród młodzieży deklarowane jest znacznie rzadziej niż wśród ogółu dorosłych Polaków (28% wobec 46%). W efekcie wśród badanych uczniów wyraźną przewagę nad zadowolonymi mają niezadowoleni, a wśród ogółu dorosłych dominują zadowoleni.

Rys. 50. **Ocena funkcjonowania demokracji w Polsce: uczniowie na tle ogółu dorosłych Polaków**

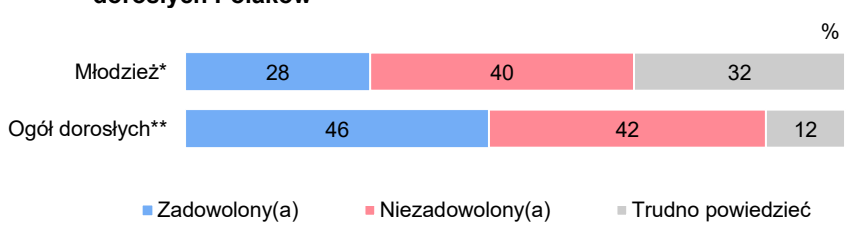

* Badanie KCPU 2025

** Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (październik 2025)

Oceny funkcjonowania demokracji w Polsce wiążą się przede wszystkim z poziomem zainteresowania polityką. A co ciekawe, im większe zainteresowanie, tym wyższy odsetek uczniów deklarujących niezadowolenie ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju (od 29% wśród w ogóle niezainteresowanych polityką do 69% wśród deklarujących bardzo duże nią zainteresowanie). Ponadto nieliczni badani najbardziej zainteresowani polityką, tzn. twierdzący, że uważnie, szczegółowo śledzą prawie wszystko, co się w niej dzieje, znacznie rzadziej niż mniej nią zainteresowani wyrażają zadowolenie z funkcjonowania demokracji w Polsce.

Tabela 58

Czy, ogólnie rzecz biorąc, jesteś zadowolony(a) czy niezadowolony(a) ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju?	Jak określił(a)byś swoje zainteresowanie polityką?					
	Bardzo duże*	Duże	Średnie	Nikłe	Żadne	Inna odpowiedź*
	w procentach					
Zadowolony(a)	23	30	34	32	14	5
Niezadowolony(a)	69	54	40	34	29	34
Trudno powiedzieć	8	15	26	35	56	60

* Wyniki należy traktować ostrożnie z powodu małej liczebności badanych określających swoje zainteresowanie polityką jako bardzo duże i określających je inaczej
Badanie KCPU 2025

Oceny funkcjonowania demokracji w Polsce wiążą się także z ogólnym stosunkiem badanych do niej, przy czym najwięcej zadowolonych ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju, jest w grupie uważających, że demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów (41%). Jest to też jedyna grupa, w której najliczniejszą część stanowią zadowoleni z jej funkcjonowania w Polsce. Najwięcej niezadowolonych z funkcjonowania polskiej demokracji jest natomiast wśród przekonanych, że niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne (58%).

Tabela 59

Czy, ogólnie rzecz biorąc, jesteś zadowolony(a) czy niezadowolony(a) ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju?	Które z poniższych stwierdzeń jest najbliższe Twoim przekonaniom?			
	Demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów	Niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne	Dla ludzi takich jak ja nie ma w gruncie rzeczy znaczenia czy rząd jest demokratyczny czy niedemokratyczny	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zadowolony(a)	41	30	18	19
Niezadowolony(a)	37	58	44	33
Trudno powiedzieć	22	11	38	48

Badanie KCPU 2025

Oprócz ogólnej oceny funkcjonowania demokracji w naszym kraju, badani wyrażali także swoje opinie poprzez ustosunkowanie się do trzech stwierdzeń opisujących konkretne aspekty jej funkcjonowania. Znaczące polepszenie opinii młodzieży o polskiej demokracji widoczne jest także w odpowiedziach na te pytania. W porównaniu z rokiem 2021 o 8 punktów procentowych ubyło przekonanych, że zwykli obywatele nie mają wpływu na, to co robi rząd (spadek z 72% do 64%), a o 4 punkty procentowe przybyło niezgadzających się z tym stwierdzeniem (wzrost z 20% do 24%). W stosunku do roku 2021 znacząco (o 7 punktów procentowych) zwiększył się natomiast odsetek przekonanych, że w Polsce podczas wyborów głosujący mają szansę dokonania rzeczywistego wyboru (wzrost z 56% do 63%), a ubyło niezgadzających się z tym stwierdzeniem (spadek o 4 punkty procentowe z 28% do 24%). Minimalnie (o 3 punkty procentowe) przybyło ponadto przekonanych, że partie polityczne reprezentują interesy i poglądy obywateli (wzrost z 24% do 27%), a ubyło (spadek o 4 punkty procentowe) niezgadzających się z tym stwierdzeniem (spadek z 57% do 53%).

Warto tu przypomnieć, iż wyniki badania z roku 2018 prezentowały jeden z najlepszych obrazów funkcjonowania polskiej demokracji w historii realizowanych przez CBOS badań uczniów szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych, natomiast w roku 2021 w tej grupie wyraźnie obniżył się poziom społecznej legitymizacji systemu politycznego w Polsce. Odnotowana w roku 2025 poprawa ocen sprawiła, że uzyskane wyniki są na poziomie zbliżonym do odnotowanego w roku 2018.

Analizy wielozmiennowe wskazują, iż spośród trzech analizowanych wymiarów oceny funkcjonowania demokracji największy wpływ na ogólną ocenę ma postrzeganie procesu wyborczego, a badani uczniowie, którzy zgadzają się z opinią,

że w Polsce podczas wyborów głosujący mają szansę dokonania rzeczywistego wyboru znacznie częściej niż pozostali wyrażają zadowolenie z tego, jak funkcjonuje demokracja w naszm kraju (38%). Młodzi ludzie, którzy nie zgadzają się z tą opinią dotyczącą polskich wyborów, są natomiast w większości (60%) niezadowoleni z funkcjonowania polskiej demokracji.

Rys. 51. **Czy zgadzasz się, czy też nie zgadzasz z opinią, że:**

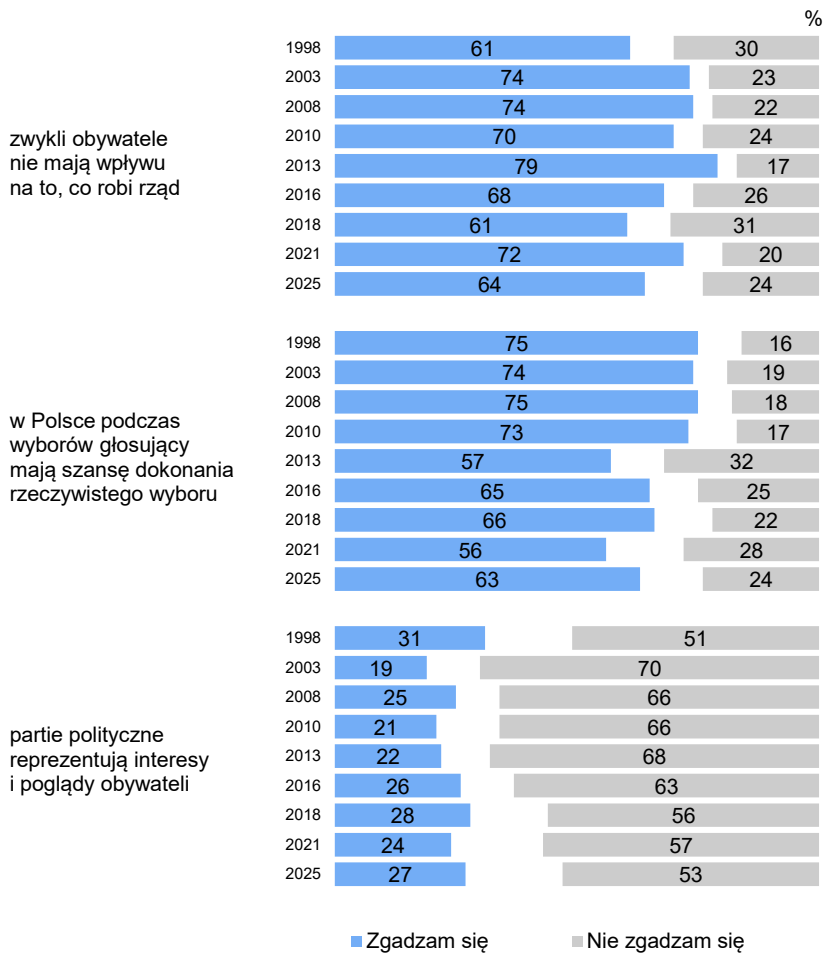

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”
Badanie statutowe CBOS: 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Tabela 60

Czy, ogólnie rzecz biorąc, jesteś zadowolony(a) czy niezadowolony(a) ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju?	W Polsce podczas wyborów głosujący mają szansę dokonania rzeczywistego wyboru		
	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zadowolony(a)	38	12	11
Niezadowolony(a)	34	60	29
Trudno powiedzieć	28	27	60

Badanie KCPU 2025

W 2021 roku do wcześniej stosowanych wskaźników oceny funkcjonowania systemu demokratycznego w Polsce dodaliśmy pytanie o poczucie bycia lekceważonym przez władzę. Także w przypadku tego pytania widać wyraźną poprawę. Odsetek młodych ludzi kończących szkoły ponadpodstawowe, którzy w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie bardzo często czuli się lekceważeni przez władze, spadł o 16 punktów procentowych (z 27% do 11%), w tym o 5 punktów procentowych (z 24% do 19%) ubyło tych, którzy w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie czuli się tak często. Znacząco (o 9 punktów procentowych, z 23% do 32%) zwiększyła się natomiast grupa twierdzących, że prawie wcale lub wcale takie uczucia im nie towarzyszyły, oraz tych, którzy doznawali ich rzadko (wzrost o 11 punktów procentowych, z 25% do 36%).

Rys. 52. **Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy czułe(a)ś się jako obywatel(ka) wyraźnie lekceważony(a) przez władzę?**

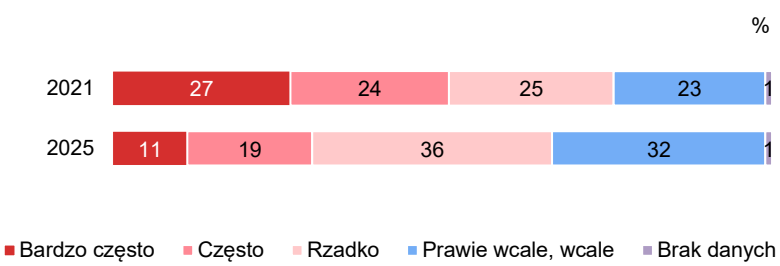

Badania KBPN/KCPU

Identyczne pytanie zadawane jest pod koniec każdego roku w statutowych badaniach CBOS realizowanych na próbach reprezentatywnych dla ogółu dorosłych Polaków. Rozkłady odpowiedzi młodzieży z ostatnich klas szkół ponadpodstawowych i ogółu dorosłych Polaków są do siebie – ogólnie rzecz biorąc – zbliżone,

choć większy odsetek badanych uczniów niż ogółu dorosłych deklaruje, iż w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie prawie wcale lub wcale nie zdarzało się im czuć, że są jako obywatele lekceważeni przez władze (32% wobec 26% wśród ogółu dorosłych Polaków), natomiast u mniejszej części uczniów takie uczucia pojawiały się często (19% wobec 24% wśród ogółu dorosłych Polaków).

Rys. 53. **Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy czułe(a)ś się jako obywatel(ka) wyraźnie lekceważony(a) przez władzę?**

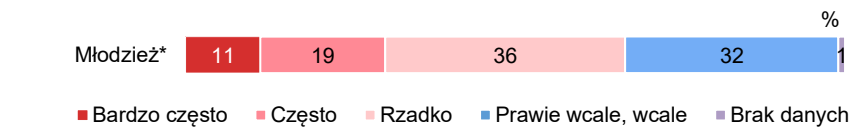

Jak często w ciągu mijającego roku czuł(a) się Pan(i) jako obywatel(ka) wyraźnie lekceważony(a) przez władzę?

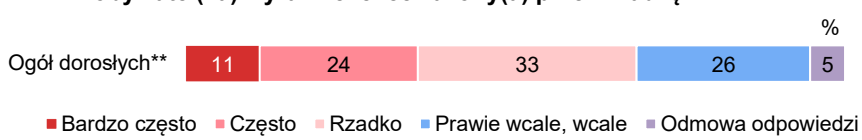

* Badanie KCPU 2025
** Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (grudzień 2025)

Tak jak poprzednio poczucie bycia wyraźnie lekceważonym przez władzę silnie wiąże się z deklarowanym zainteresowaniem polityką. W ciągu ostatnich dwunastu miesięcy poprzedzających moment badania najczęściej wyraźnie lekceważeni przez władzę czuli się uczniowie deklarujący bardzo duże zainteresowanie polityką, tj. uważnie, szczegółowo śledzący prawie wszystko, co się w niej dzieje (48% zadeklarowało, że czuło się tak bardzo często, a 20% – że często). Co najmniej często poczucie lekceważenia przez władzę towarzyszyło także połowie (50%) badanych deklarujących duże zainteresowanie polityką, czyli dość uważnie śledzącym to, co się w niej dzieje. Im mniejsze deklarowane zainteresowanie polityką, tym rzadziej pojawiają się odczucia bycia lekceważonym przez władzę. Większość badanych co najwyżej średnio zainteresowanych polityką nie miała takich odczuć w ogóle lub pojawiały się one rzadko.

Tabela 61

Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy czułe(a)ś się jako obywatel(ka) wyraźnie lekceważony(a) przez władzę?	Zainteresowanie polityką					
	Bardzo duże*	Duże	Średnie	Nikłe	Żadne	Inna odpowiedź*
	w procentach					
Bardzo często	48	19	10	6	9	10
Często	20	31	20	15	11	24
Rzadko	20	39	38	38	36	22
Prawie wcale, wcale	13	10	31	42	42	41
Brak danych	0	1	1	0	3	2

* Wyniki należy traktować ostrożnie z powodu małej liczebności badanych określających swoje zainteresowanie polityką jako bardzo duże i określających je inaczej
Badanie KCPU 2025

Tak jak w 2021 roku odczucia w tym względzie wyraźnie różnicuje płeć badanych. O ile jednak poprzednio znacznie częściej w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie lekceważone przez władzę czuły się dziewczęta niż chłopcy, to w 2025 roku sytuacja się odwróciła. Należy jednak podkreślić, iż poprawa w tym względzie nastąpiła wśród obu płci, choć w znacznie większym stopniu dotyczy ona odczuć dziewcząt niż chłopców.

Rys. 54. **Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy czułe(a)ś się jako obywatel(ka) wyraźnie lekceważony(a) przez władzę?**

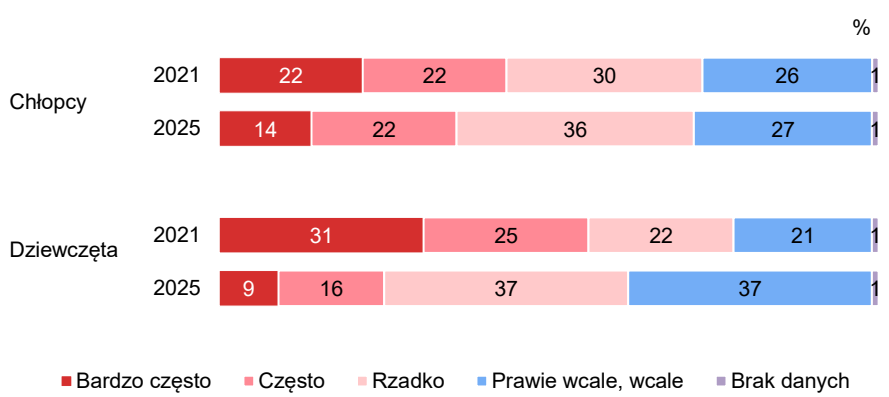

Badania KBPN/KCPU: 2021, 2025

Deklaracje w tym względzie różnicują też poglądy polityczne, przy czym częściej jako obywatele wyraźnie lekceważeni przez władzę czuli się uczniowie deklarujący bardziej skrajne poglądy, a w szczególności identyfikujący się z lewicą. Wśród badanych o poglądach lewicowych lub prawicowych po 15% deklaruje, że w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy poprzedzających badanie czuło się tak bardzo często, a dodatkowo odpowiednio 27% i 22% czuło się tak często. Łącznie zatem 42% uczniów o poglądach lewicowych i 37% o poglądach prawicowych w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy poprzedzających badanie co najmniej często czuło, że jako obywatele są wyraźnie lekceważeni przez władzę. Dla porównania poczucie bycia lekceważonym co najmniej często towarzyszyło 26% badanych identyfikujących się z politycznym centrum i 22% niepotrafiących określić swoich poglądów politycznych na osi lewica-centrum-prawica. Brak takich odczuć najczęściej deklarują badani niepotrafiący określić swoich poglądów politycznych na osi lewica-centrum-prawica (41%). Można zatem powiedzieć, iż dystans czy wręcz alienacja od świata polityki chroni przed poczuciem bycia przez niego lekceważonym.

Tabela 62

Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy czułe(a)ś się jako obywatel(ka) wyraźnie lekceważony(a) przez władzę?	Deklarowane poglądy polityczne			
	lewicowe	centrowe	prawicowe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Bardzo często	15	9	15	8
Często	27	17	22	14
Rzadko	34	42	36	36
Prawie wcale, wcale	23	31	27	41
Brak danych	1	1	1	1

Badanie KCPU 2025

Poczucie bycia jako obywatel wyraźnie lekceważonym przez władzę wiąże się z ocenami funkcjonowania demokracji w naszym kraju – im częściej badani je odczuwali, tym częściej są niezadowoleni z tego, jak działa demokracja w Polsce. W szczególności blisko trzy czwarte (73%) bardzo często odczuwających w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy poprzedzających badanie lekceważenie ze strony władzy i ponad połowa (52%) odczuwających je często jest niezadowolonych z funkcjonowania demokracji w naszym kraju.

Tabela 63

Czy, ogólnie rzecz biorąc, jesteś zadowolony(a) czy niezadowolony(a) ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju?	Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy czuła(a)ś się jako obywatel(ka) wyraźnie lekceważony(a) przez władzę?			
	Bardzo często	Często	Rzadko	Prawie wcale, wcale
	w procentach			
Zadowolony(a)	10	26	32	32
Niezadowolony(a)	73	52	36	24
Trudno powiedzieć	18	22	32	44

Badanie KCPU 2025

Opinie na temat aktualnej sytuacji w kraju

Za wyjątkiem roku 1998 we wszystkich badaniach uczniowie z ostatnich klas szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych najczęściej twierdzili, iż – ogólnie rzecz biorąc – sytuacja w naszym kraju zmierza w złym kierunku. W 2025 roku takiego zdania było 46% badanych, a tylko co dziesiąty (10%) uważał, że kierunek rozwoju sytuacji w kraju jest dobry. Rekordowo wysoki był jednocześnie odsetek badanych niepotrafiących zająć stanowiska tej kwestii (44%, w porównaniu z rokiem 2021 wzrost o 26 punktów procentowych).

Rys. 55. **Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?**

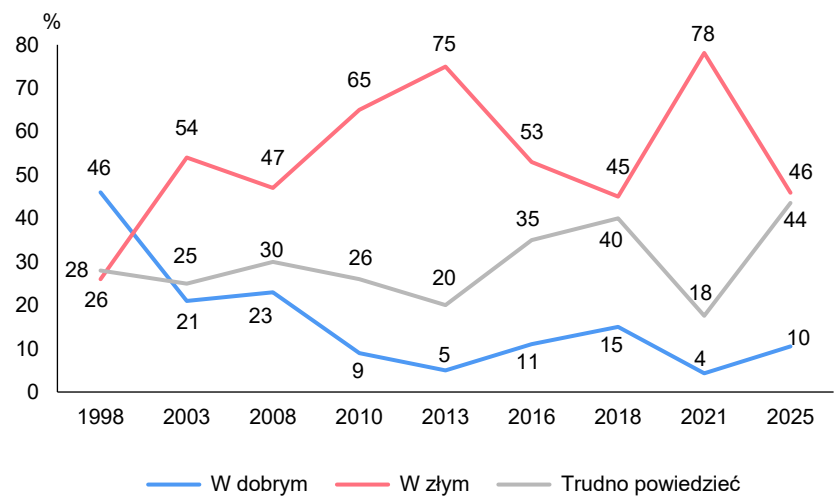

Badanie statutowe CBOS: 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

W porównaniu z poprzednim badaniem z roku 2021 wśród młodzieży kończącej szkoły ponadpodstawowe nastąpiła wyraźna poprawa nastrojów – odsetek przekonanych, że – ogólnie rzecz biorąc – sytuacja w naszym kraju zmierza w złym kierunku, spadł o 32 punkty procentowe, o 6 punktów przybyło przekonanych, że ten kierunek jest dobry.

Co ciekawe, młodzież z ostatnich klas szkół ponadpodstawowych niemal równie często co ogół dorosłych Polaków wyrażała przekonanie, że – ogólnie rzecz biorąc – sytuacja w naszym kraju zmierza w złym kierunku (46% wobec 47%), ale znacznie rzadziej twierdziła, że ten kierunek jest dobry (10% wobec 34%). Jednocześnie uczniowie znacznie częściej niż ogół dorosłych uchylali się od zajęcia jednoznacznego stanowiska w tej kwestii (44% wobec 19%).

Rys. 56. **Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?**

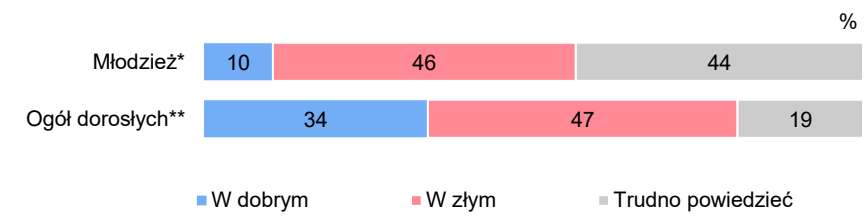

* Badanie KCPU 2025
** Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (listopad 2025)

Tak jak poprzednio oceny kierunku rozwoju sytuacji w kraju wiążą się przede wszystkim z ocenami funkcjonowania demokracji w Polsce, a im bardziej funkcjonowanie polskiej demokracji jest dla badanych niesatysfakcjonujące, tym częściej wyrażane jest przekonanie, że sytuacja w kraju zmierza w złym kierunku. Ponadto jedyną grupą, z której większość (52%) jest zdania, że – ogólnie rzecz biorąc – sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym kierunku, są uczniowie bardzo zadowoleni ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju, natomiast wśród pozostałych badanych przeważają opinie, że – ogólnie rzecz biorąc – sytuacja w naszym kraju zmierza w złym kierunku. Warto jednak dodać, iż także uczniowie raczej zadowoleni z funkcjonowania demokracji w naszym kraju kierunek rozwoju sytuacji w kraju oceniają znacznie lepiej od tych, którzy są z niego w różnym stopniu niezadowoleni (różnica jest istotna statystycznie).

Tabela 64

Jak oceniasz, czy ogólnie rzecz biorąc sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Czy, ogólnie rzecz biorąc, jesteś zadowolony(a) czy niezadowolony(a) ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach				
W dobrym	52	21	5	5	7
W złym	24	30	60	84	37
Trudno powiedzieć	24	49	35	11	56

Badanie KCPU 2025

Zmienną demograficzną, która najbardziej różnicuje odpowiedzi badanych, jest płeć, przy czym chłopcy znacznie częściej niż dziewczęta (15% wobec 6%) są zdania, że – ogólnie rzecz biorąc – sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym kierunku, natomiast dziewczęta znacznie częściej niż chłopcy nie mają w tej kwestii zdania (48% wobec 39%).

Rys. 57. **Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?**

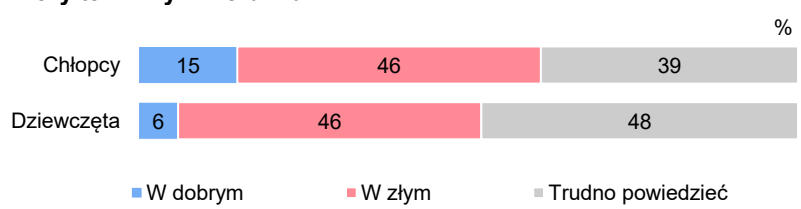

Badanie KCPU 2025

Opinie na temat rozwoju wydarzeń w Polsce są też związane z deklarowanymi przez uczniów poglądami politycznymi, a wyraźnie gorzej niż pozostali badani kierunek rozwoju sytuacji w Polsce oceniają uczniowie o poglądach lewicowych. Mimo iż we wszystkich wyróżnionych grupach najczęściej wyrażano opinie negatywne, to wśród sympatyków lewicy są one znacznie częstsze niż wśród pozostałych badanych (aż 55% z nich uważa, że – ogólnie rzecz biorąc – sytuacja w naszym kraju zmierza w złym kierunku), natomiast o połowę rzadziej niż uczniowie o poglądach prawicowych lub centrowych twierdzą oni, że sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym kierunku (7% wobec 14%).

Tabela 65

Jak oceniasz, czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Deklarowane poglądy polityczne			
	lewicowe	centrowe	prawicowe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
W dobrym	7	14	14	8
W złym	55	46	47	41
Trudno powiedzieć	38	40	38	51

Badanie KCPU 2025

Ocena efektów integracji Polski z Unią Europejską

Stosunek uczniów kończących szkoły ponadpodstawowe/ponadgimnazjalne do integracji Polski z Unią Europejską trzykrotnie badany był przez CBOS przed akcesją (w latach 1996, 1998 oraz 2003) i pomiary te dotyczyły przewidywań młodzieży dotyczących skutków, jakie przyniesie integracja naszemu krajowi.

Rys. 58. **Czy, ogólnie rzecz biorąc, integracja z Unią Europejską przynosi Polsce:**

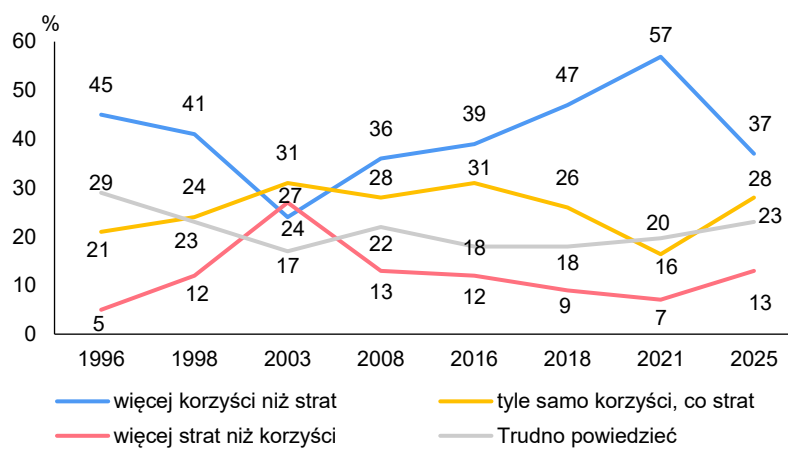

W latach 1996–2003 pytanie brzmiało „Czy, ogólnie rzecz biorąc, pełna integracja z Unią Europejską przyniesie Polsce: ...".
Badania statutowe CBOS: 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2016, 2018, 2021, 2025

W latach 1996–2003 opinie badanych uczniów na temat ewentualnych skutków przystąpienia Polski do Unii Europejskiej systematycznie się zmieniały – malał odsetek euroentuzjastów, spodziewających się po integracji więcej korzyści niż strat, przy jednocześnie zwiększającej się grupie eurosceptyków, oczekujących raczej

strat niż korzyści dla kraju, oraz rosnącej grupie tych, którzy oceniali, że wejście do UE przyniesie naszemu krajowi tyle samo korzyści, ile strat. W latach 1996 i 1998 młodzież najczęściej uważała, że – ogólnie rzecz biorąc – pełna integracja z UE przyniesie Polsce więcej korzyści niż strat, natomiast w 2003 roku najliczniejsze grupy były zdania, że proces ten przyniesie naszemu krajowi tyle samo korzyści, ile strat lub więcej strat niż korzyści.

W roku 2008 pytanie po raz pierwszy zostało zadane w sytuacji, gdy Polska była już członkiem Unii Europejskiej, i dotyczyło ono oceny realnych następstw członkostwa Polski w tej organizacji. Cztery lata po akcesji opinie badanych uczniów o efektach integracji z UE w porównaniu z rokiem 2003 znacząco się poprawiły. Kolejną niewielką poprawę odnotowaliśmy w 2016 roku, kiedy to odsetki ocen pozytywnych i negatywnych zbliżyły się do tych z roku 1998. Dwa lata później, pod koniec 2018 roku, nastąpiła jeszcze jedna znacząca poprawa ocen i w efekcie blisko połowa badanych uważała wtedy, że – ogólnie rzecz biorąc – integracja z Unią Europejską przynosi Polsce więcej korzyści niż strat, a odsetek przekonanych, że straty z tego powodu przeważają nad korzyściami, spadł do 9%.

W 2021 roku po raz pierwszy w historii tych badań większość (57%) młodych ludzi uznała, że – ogólnie rzecz biorąc – integracja z Unią Europejską przynosi Polsce więcej korzyści niż strat (od 2018 roku odsetek przekonanych o tym wzrósł o 10 punktów procentowych i o tyle samo ubyło twierdzących, że członkostwo Polski w UE przynosi naszemu krajowi tyle samo korzyści, co strat). Nieznacznie mniej badanych niż wcześniej twierdziło, że straty przewyższają korzyści, a więcej nie miało w tej kwestii zdania.

W listopadzie roku 2025, w porównaniu z poprzednim badaniem z roku 2021, odnotowaliśmy znaczące pogorszenie ocen bilansu korzyści i strat związanych z przynależnością Polski do Unii Europejskiej, a rozkład opinii uczniów kończących szkoły ponadpodstawowe na ten temat był niemal identyczny jak w roku 2008. W porównaniu z rokiem 2021 aż o 20 punktów procentowych ubyło badanych przekonanych, że – ogólnie rzecz biorąc – integracja z Unią Europejską przynosi Polsce więcej korzyści niż strat (spadek z 57% do 37%), natomiast o 12 punktów procentowych przybyło uważających, że korzyści i straty związane z członkostwem w UE się równoważą (wzrost z 16% do 28%), a o 6 punktów procentowych wzrosła grupa twierdzących, że więcej jest z tego strat niż korzyści (wzrost z 7% do 13%).

Porównanie odpowiedzi uczniów kończących szkoły ponadpodstawowe z opiniami ogółu dorosłych Polaków pokazuje, że badana młodzież jest znacznie mniej euroentuzjastyczna niż ogół dorosłej populacji, tzn. przede wszystkim znacznie

rzadziej skłonna jest twierdzić, iż integracja z Unią Europejską przynosi Polsce więcej korzyści niż strat.

Rys. 59. **Ocena skutków członkostwa Polski w Unii Europejskiej**

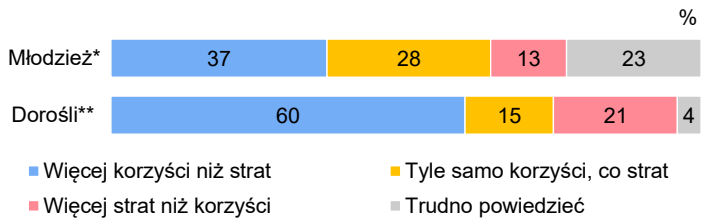

* Badanie KCPU 2025. Pytanie brzmiało „Czy, ogólnie rzecz biorąc, integracja z Unią Europejską przynosi Polsce: więcej korzyści niż strat; tyle samo korzyści, co strat; więcej strat niż korzyści; Trudno powiedzieć"

** Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (styczeń 2026). Respondenci wskazywali punkt na siedmiopunktowej skali, gdzie 1 oznacz „Członkostwo w UE przynosi Polsce więcej korzyści niż strat" a 7 – „Członkostwo w UE przynosi Polsce więcej strat niż korzyści" Odpowiedzi zrekodowano: Członkostwo w UE przynosi Polsce więcej korzyści niż strat (punkty 1–3 na skali); Członkostwo w UE przynosi Polsce tyle samo korzyści co strat (punkt 4 na skali); Członkostwo w UE przynosi Polsce więcej strat niż korzyści (punkty 5–7 na skali)

Z przeprowadzonych analiz statystycznych wynika, iż – tak jak w poprzednich badaniach – postrzeganie skutków członkostwa Polski w Unii Europejskiej jest elementem przekonań politycznych badanych uczniów, o czym świadczy silny związek opinii o bilansie korzyści i strat z odpowiedziami na inne pytania dotyczące obszaru polityki, który przeważa nad związkiem z cechami społeczno-demograficznymi respondentów. W szczególności przejawia się to w zróżnicowaniu opinii w zależności od deklarowanych poglądów politycznych. Najbardziej pozytywne opinie o efektach integracji z Unią Europejską mają uczniowie identyfikujący się z lewicą i jest to jedyna grupa, w której wyraźna większość (67%) ocenia, iż przynosi ona Polsce więcej korzyści niż strat. Takie opinie są też najczęstsze, choć już wyraźnie mniejszościowe (38%), wśród badanych o poglądach centrowych. Najbardziej podzielone są natomiast oceny skutków przynależności naszego kraju do UE wśród uczniów deklarujących poglądy prawicowe – najczęściej twierdzą oni, że integracja z Unią Europejską przynosi Polsce tyle samo korzyści co strat (36%), natomiast pozostali z tej grupy nieco częściej wskazują na przewagę strat (28%) niż korzyści (24%). Warto też zauważyć, iż najwięcej problemów z oceną efektów integracji Polski z UE mają badani niepotrafiący określić swoich poglądów politycznych na osi lewica-centrum-prawica (36%).

Tabela 66

Czy Twoim zdaniem, ogólnie rzecz biorąc integracja z Unią Europejską przynosi Polsce:	Deklarowane poglądy polityczne			
	lewicowe	centrowe	prawicowe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
– więcej korzyści niż strat	67	38	24	29
– tyle samo korzyści, co strat	19	32	36	26
– więcej strat niż korzyści	3	9	28	9
Trudno powiedzieć	11	21	12	36

Badanie KCPU 2025

Warto jednak przeanalizować także różnice w postrzeganiu skutków integracji Polski z UE w zależności od płci badanych. Przede wszystkim chłopcy znacznie częściej niż dziewczęta mają wyrobione opinie na ten temat. Ponadto uczniowie płci męskiej mają w tej kwestii zdania dość podzielone i są mniej euroentuzjastyczni niż dziewczęta. Mimo iż uczniowie obu płci najczęściej wyrażają zdanie, że integracja z UE przynosi Polsce więcej korzyści niż strat (39% wśród dziewcząt i 34% wśród chłopców), to wśród dziewcząt jest to opinia wyraźnie dominująca, natomiast chłopcy niemal równie często (31%) uważają, że bilans korzyści i strat wychodzi na zero (wśród dziewcząt taką opinię podziela co czwarta). Największą różnicę pomiędzy uczniami obu płci widać jednak w przypadku twierdzenia, że integracja z UE przynosi Polsce więcej strat niż korzyści – opinię tę podziela 21% chłopców i tylko 6% dziewcząt

Rys. 60. **Ocena efektów integracji Polski z Unią Europejską a płeć badanych**

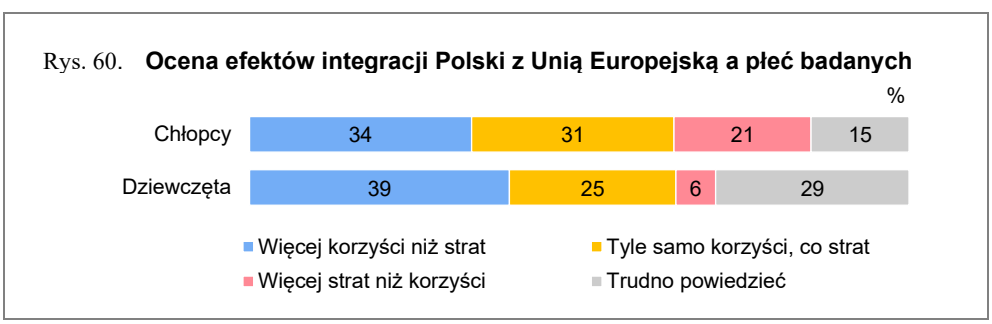

Badanie KCPU 2025

Oceny skutków integracji Polski z UE związane są także z typem szkoły, do jakiej uczęszczają badani. Tak jak we wcześniejszych badaniach najwięcej euroentuzjastów można znaleźć wśród uczniów ostatnich klas liceów ogólnokształcących – 41% z nich ocenia, że – ogólnie rzecz biorąc – integracja z Unią Europejską przynosi Polsce więcej korzyści niż strat. Tę opinię podziela także nieco ponad jedna trzecia (35%) uczniów techników. Jednocześnie jednak częściej niż ich koledzy i koleżanki

z liceów ogólnokształcących skłonni są oni twierdzić, że straty przeważają nad korzyściami (17% wobec 9%). Największy kłopot z oceną skutków integracji mają uczniowie szkół branżowych – ponad jedna trzecia (36%) nie potrafiła tego zrobić. Wśród pozostałych uczniów szkół branżowych opinie są mocno podzielone: największą grupę (25%) stanowią oceniający, iż integracja z Unią Europejską przynosi Polsce tyle samo korzyści, co strat, co piąty (20%) jest zdania, że korzyści przeważają nad stratami i niemal tyle samo (19%) uważa, że – ogólnie rzecz biorąc – integracja z UE przynosi Polsce więcej strat niż korzyści.

Tabela 67

Czy Twoim zdaniem, ogólnie rzecz biorąc integracja z Unią Europejską przynosi Polsce:	Typ szkoły		
	Liceum ogólnokształcące	Technikum	Szkoła branżowa
	w procentach		
– więcej korzyści niż strat	41	35	20
– tyle samo korzyści, co strat	29	26	25
– więcej strat niż korzyści	9	17	19
Trudno powiedzieć	21	21	36

Badanie KCPU 2025

Uczestnictwo w protestach społecznych

Uczestnictwo w protestach społecznych, takich jak: demonstracja, marsz, strajk, blokada, okupacja itp., które miały miejsce w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed momentem badania, zadeklarowało 8% pytanych. To znacznie mniej niż w roku 2021 (spadek o 28 punktów procentowych). Warto przypomnieć, iż w 2021 roku okres 12 miesięcy przed datą badania obejmował m.in. protesty Strajku Kobiet po wyroku Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z art. 38 w związku z art. 30 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Art. 4a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. Nr 17, poz. 78, z 1995 r. Nr 66, poz. 334, z 1996 r. Nr 139, poz. 646, z 1997 r. Nr 141, poz. 943 i Nr 157, poz. 1040, z 1999 r. Nr 5, poz. 32 oraz z 2001 r. Nr 154, poz. 1792). W 2021 roku większość protestujących, czyli niemal jedna piąta (19%) ogółu respondentów brała udział w takich działaniach więcej niż raz, natomiast w 2025 roku protestujący więcej niż raz stanowili tylko 3% ogółu badanych.

Rys. 61. **Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyłe(a)ś w proteście społecznym, takim jak demonstracja, marsz, strajk, blokada, okupacja itp.?**

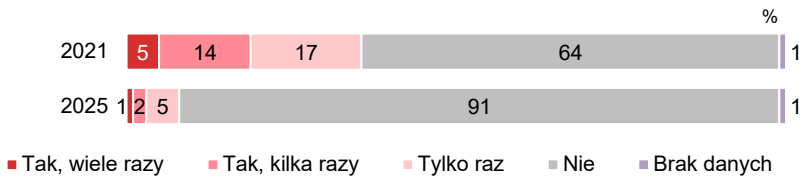

Badania KBPN/KCPU

Tezę o wpływie wyroku TK na aktywność protestacyjną młodzieży w 2021 roku potwierdza fakt, iż znacznie częściej w protestach społecznych, takich jak demonstracja, marsz, strajk, blokada, okupacja, w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie uczestniczyły wtedy dziewczęta niż chłopcy (45% wobec 24%). Obecnie płeć badanych uczniów nie różnicuje istotnie ich aktywności w tym zakresie, choć chłopcy deklarują nieznacznie częstszy udział (11% wobec 7%).

Rys. 62. **Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyłe(a)ś w proteście społecznym, takim jak demonstracja, marsz, strajk, blokada, okupacja itp.?**

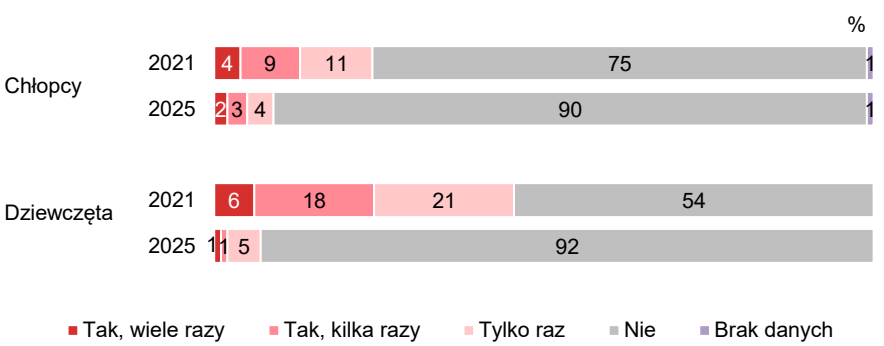

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń
Badania KBPN/KCPU

W listopadzie 2025 roku, tak jak w 2021 roku, udziałowi w protestach społecznych, takich jak demonstracja, marsz, strajk, blokada, okupacja itp., sprzyjało większe zainteresowanie polityką. Spośród uczniów deklarujących bardzo duże zainteresowanie polityką, uważnie śledzących prawie wszystko co się w niej dzieje, przynajmniej raz w jakimś proteście w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie

uczestniczyła ponad jedna trzecia (36%), a większość uczestników protestów brała w nich udział wielokrotnie. Wśród deklarujących duże zainteresowanie polityką uczestnicy protestów stanowili 13%, przy czym na ogół był to tylko jednokrotny udział.

Tabela 68

Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyłe(a)ś w proteście społecznym, takim jak demonstracja, marsz, strajk, blokada, okupacja itp.?	Zainteresowanie polityką					
	Bardzo duże*	Duże	Średnie	Nikłe	Żadne	Inna odpowiedź*
	w procentach					
Tak, wiele razy	16	0	1	0	1	0
Tak, kilka razy	7	4	2	2	1	2
Tylko raz	13	9	5	2	3	3
Nie	64	87	92	95	94	95
Brak danych	0	0	0	1	1	0

* Wyniki należy traktować ostrożnie z powodu małej liczebności badanych określających swoje zainteresowanie polityką jako bardzo duże i określających je inaczej

Badanie KCPU 2025

Deklaracje dotyczące udziału w protestach społecznych wiążą się także z ocenami funkcjonowania demokracji w Polsce. Co ciekawe, udział w protestach najczęściej deklarują uczniowie najbardziej zadowoleni z funkcjonowania polskiej demokracji – łącznie co czwarty z nich brał udział w jakimś proteście, z czego większość kilkukrotnie. Drugie miejsce pod względem częstości zaangażowania w protesty społeczne zajmują badani bardzo niezadowoleni ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju – w protestach brał udział niemal co piąty z nich, z czego większość więcej niż raz.

Tabela 69

Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyłe(a)ś w proteście społecznym, takim jak demonstracja, marsz, strajk, blokada, okupacja itp.?	Czy, ogólnie rzecz biorąc, jesteś zadowolony(a) czy niezadowolony(a) ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Tak, wiele razy	5	1	1	5	1
Tak, kilka razy	10	2	3	5	1
Tylko raz	10	4	6	9	3
Nie	76	92	90	81	95
Brak danych	0	0	1	2	0

Badanie KCPU 2025

Ponadto deklaracje badanych w tym względzie istotnie różnicują deklarowane poglądy polityczne. W protestach społecznych częściej brała udział młodzież o poglądach bardziej skrajnych (13% wśród deklarujących poglądy lewicowe i 11% wśród deklarujących poglądy prawicowe), niż uczniowie identyfikujący się z politycznym centrum lub niepotrafiący określić swoich poglądów na osi lewica-centrum-prawica (po 5%).

Tabela 70

Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyłe(a)ś w proteście społecznym, takim jak demonstracja, marsz, strajk, blokada, okupacja itp.?	Deklarowane poglądy polityczne			
	lewicowe	centrowe	prawicowe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, wiele razy	2	0	2	1
Tak, kilka razy	2	1	3	2
Tylko raz	9	4	6	2
Nie	86	93	89	95
Brak danych	1	1	0	0

Badanie KCPU 2025

Deklarowane poglądy polityczne

Mimo iż czterech na dziesięciu (40%) badanych uczniów nie potrafi określić swoich poglądów politycznych na osi lewica-centrum-prawica, to jest ich znacznie mniej niż we wcześniejszych badaniach. W porównaniu z poprzednim pomiarem, zrealizowanym w 2021 roku, odsetek ten zmniejszył się o 12 punktów procentowych i jest to już drugi z kolei znaczący spadek. W listopadzie 2025 roku, na tle wcześniejszych badań, wśród uczniów kończących szkoły ponadpodstawowe/ponadgimnazjalne odnotowaliśmy rekordowy odsetek deklarujących poglądy prawicowe (27%). W porównaniu z rokiem 2021 odsetek młodych ludzi identyfikujących się z prawicą wzrósł o 16 punktów procentowych. Minimalnie (o 2 punkty procentowe) przybyło też badanych deklarujących poglądy centrowe i w efekcie ich udział jest jednym z największych w historii tych badań (14%, tyle samo co w roku 1996). O 5 punktów procentowych ubyło natomiast uczniów deklarujących poglądy lewicowe, choć i tak identyfikacja z lewicą jest znacznie częstsza niż przed rokiem 2021 (20%).

Rys. 63. **Deklarowane poglądy polityczne**

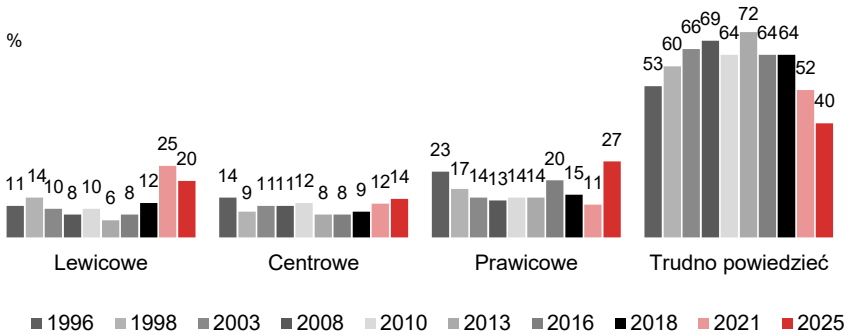

Badania statutowe CBOS: 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Porównując deklaracje badanych uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych z odpowiedziami ogółu dorosłych Polaków, można zauważyć, iż ci pierwsi nadal znacznie częściej nie potrafią określić swoich poglądów na skali lewica-centrum-prawica (40% wobec 13%). Jednocześnie w obu analizowanych grupach odsetki badanych potrafiących umieścić swoje poglądy na tej skali znacząco wzrosły i w większym stopniu dotyczy to badanych uczniów niż całej dorosłej populacji Polski. Widać jednak też odmienne trendy, jeśli chodzi o orientację polityczną badanych uczniów i ogółu dorosłych – w porównaniu z rokiem 2021 – wśród ogółu dorosłych Polaków wyraźnie przybyło deklarujących poglądy lewicowe, choć nieznacznie więcej jest też osób o poglądach prawicowych, a minimalnie ubyło identyfikujących się z politycznym centrum.

Rys. 64. **Deklarowane poglądy polityczne ogółu badanych**

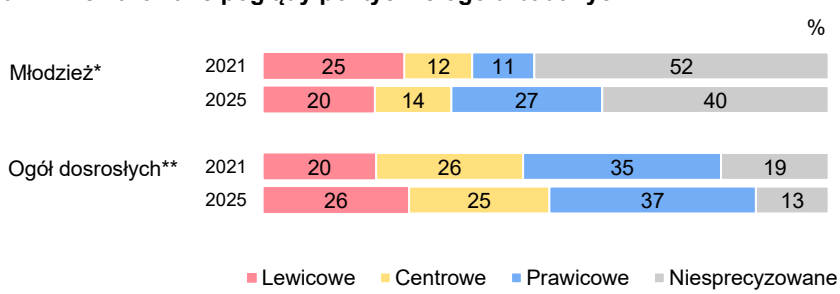

* Badania KBPN/KCPU 2021, 2025

** Badania CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (październik 2021, listopad 2025)

Biorąc pod uwagę wyłącznie badanych, którzy potrafią umieścić swoje poglądy polityczne na osi lewica-centrum-prawica, możemy jednak zauważyć, iż zmiany w orientacji politycznej, które nastąpiły wśród uczniów oraz ogółu dorosłych Polaków pomiędzy październikiem roku 2021 a listopadem roku 2025, skutkują upodobnieniem się rozkładów odpowiedzi w obu porównywanych grupach.

Rys. 65. **Identyfikacje badanych mających sprecyzowane poglądy polityczne**

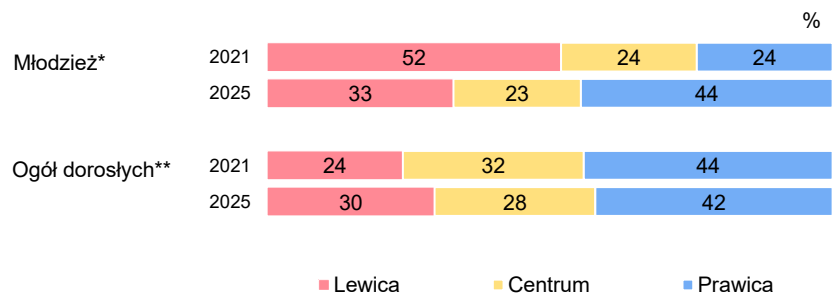

* Badania KBPN/KCPU 2021, 2025
** Badania CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (październik 2021, listopad 2025)

Analizy wielozmiennowe – potwierdzając wnioski z wcześniejszych badań – wykazały, że umiejętność zidentyfikowania swoich poglądów politycznych na osi lewica-centrum-prawica jest związana przede wszystkim z deklarowanym poziomem zainteresowania polityką. Badani opisujący swoje zainteresowanie polityką jako co najmniej średnie – czyli deklarujący, że śledzą przynajmniej główne wydarzenia – w zdecydowanej większości potrafią swoje poglądy polityczne w taki sposób określić, natomiast większość respondentów, którzy deklarują nikłe lub żadne zainteresowanie tą tematyką, nie potrafi tego zrobić.

Badani uczniowie szkół ponadpodstawowych, którzy deklarują co najmniej średnie zainteresowanie polityką, znacznie częściej skłonni są określać swoje poglądy polityczne jako prawicowe niż lewicowe lub centrowe. Dominacja poglądów prawicowych najbardziej widoczna jest w grupie uczniów deklarujących duże zainteresowanie polityką, czyli dość uważnie śledzących to, co się w niej dzieje. Warto też jednak zauważyć, iż wraz ze wzrostem deklarowanego zainteresowania polityką rośnie odsetek identyfikujących się z lewicą, choć we wszystkich wyróżnionych grupach stanowią oni wyraźną mniejszość.

Tabela 71

Deklarowane poglądy polityczne	Jak określił(a)byś swoje zainteresowanie polityką?					
	Bardzo duże – uważnie, szczegółowo śledzę prawie wszystko, co dzieje się w polityce*	Duże – dość uważnie śledzę to, co dzieje się w polityce	Średnie – śledzę jedynie główne wydarzenia	Nikłe, niewielkie – często umykają mojej uwadze nawet ważne wydarzenia	Żadne – praktycznie mnie to nie interesuje	Określił(a)-bym to inaczej*
	procentowanie w kolumnach					
Lewicowe	33	30	24	16	7	7
Centrowe	7	14	15	13	12	16
Prawicowe	42	50	32	18	7	9
Trudno powiedzieć	18	6	29	53	73	69

* Wyniki należy traktować ostrożnie z powodu małej liczebności badanych określających swoje zainteresowanie polityką jako bardzo duże i określających je inaczej

Badanie KCPU 2025

Spośród zmiennych określających usytuowanie badanych uczniów w strukturze społecznej deklaracje dotyczące własnych poglądów politycznych najsilniej różnicuje płeć. Tak jak w poprzednich latach, częściej sprecyzowane poglądy polityczne mają chłopcy niż dziewczęta (71% wobec 49%), ponadto wskutek znaczącego (o 20 punktów procentowych) wzrostu odsetka chłopców potrafiących określić swoje poglądy polityczne na osi lewica-centrum-prawica różnica pomiędzy płciami wyraźnie się zwiększyła w porównaniu z poprzednimi badaniami. W stosunku do roku 2021 także wśród dziewcząt wzrósł odsetek potrafiących określić swoją orientację polityczną na skali lewica-centrum-prawica, ale w znacznie mniejszym stopniu niż wśród chłopców (wzrost o 3 punkty procentowe).

Zestawiając deklarowane poglądy obu płci, można ponadto zauważyć, iż w porównaniu z rokiem 2021 nastąpiło ich przesunięcie na prawo, przy czym w znacznie większym stopniu dotyczy to chłopców niż dziewcząt. Mimo iż zarówno wśród dziewcząt, jak i chłopców ubyło deklarujących poglądy lewicowe (o 7 punktów procentowych wśród dziewcząt i o 2 punkty procentowe wśród chłopców), a przybyło identyfikujących się z prawicą (o 6 punktów procentowych wśród dziewcząt i o 24 punkty procentowe wśród chłopców), to nadal wśród dziewcząt dominują sympatie lewicowe (25%). Należy też podkreślić, iż mimo że sentyment prawicowy od lat odgrywa wiodącą rolę wśród badanych uczniów płci męskiej, to nigdy nie był tak rozpowszechniony jak ostatnio (poglądy prawicowe zadeklarowało 43% badanych chłopców). W efekcie tych zmian różnice między poglądami dziewcząt i chłopców kończących edukację w szkołach ponadpodstawowych zwiększyły się.

Rys. 66. **Deklarowane poglądy polityczne a płeć**

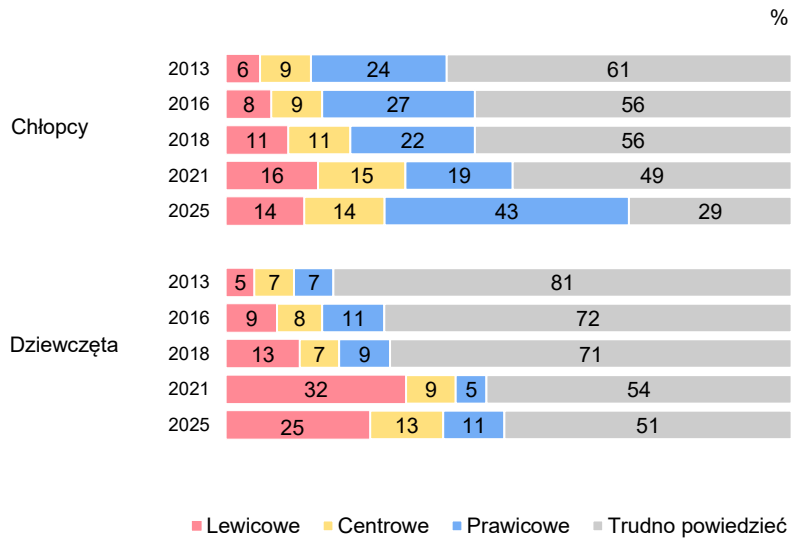

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń
Badania KBPN/KCPU

Jeszcze wyraźniej widać różnice w poglądach politycznych obu płci, gdy porównamy wyłącznie osoby potrafiące je określić na osi lewica-centrum-prawica. Można też powiedzieć, że wśród chłopców struktura deklarowanych poglądów politycznych w listopadzie 2025 roku była zbliżona do odnotowanej w latach 2013 i 2016, kiedy to sentyment prawicowy również stanowił wyraźną większość wśród badanych uczniów płci męskiej. Dziewczęta potrafiące określić swoje przekonania polityczne nadal, podobnie jak w roku 2021, w większości deklarują sympatie lewicowe, choć nie są one tak dominujące jak poprzednio.

Rys. 67. **Deklarowane poglądy polityczne młodzieży o sprecyzowanych poglądach politycznych a płeć**

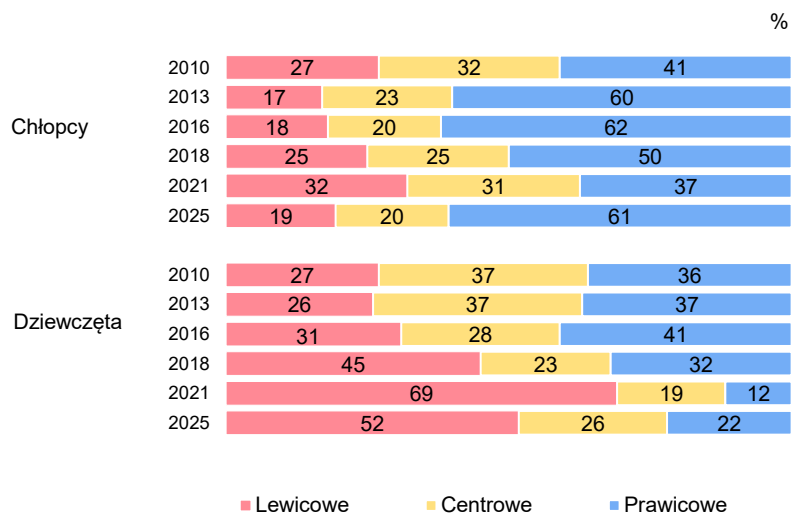

Badania KBPN/KCPU

Warto dodać, iż świadomość polityczna, którą można mierzyć umiejętnością odnalezienia się w podziale na lewicę, centrum i prawicę, wiąże się z typem szkoły, do której uczęszczają badani. Tradycyjnie już najtrudniej przychodzi określić swoje poglądy polityczne na osi lewica-centrum-prawica uczniom szkół branżowych (wcześniej zasadniczych szkół zawodowych). W porównaniu z rokiem 2021 we wszystkich typach szkół przybyło uczniów o sprecyzowanych poglądach politycznych, ale w większym stopniu dotyczy to uczniów szkół zawodowych, a w szczególności techników, niż liceów ogólnokształcących (wzrost: w technikach o 20 punktów procentowych, w szkołach branżowych o 12 punktów i o 4 punkty procentowe w liceach ogólnokształcących).

W szkołach zawodowych uczniowie najczęściej deklarują poglądy prawicowe (31% w technikach i 22% w szkołach branżowych), natomiast w liceach ogólnokształcących poglądy prawicowe i lewicowe równoważą się (po 24%).

Rys. 68. **Deklarowane poglądy polityczne a typ szkoły**

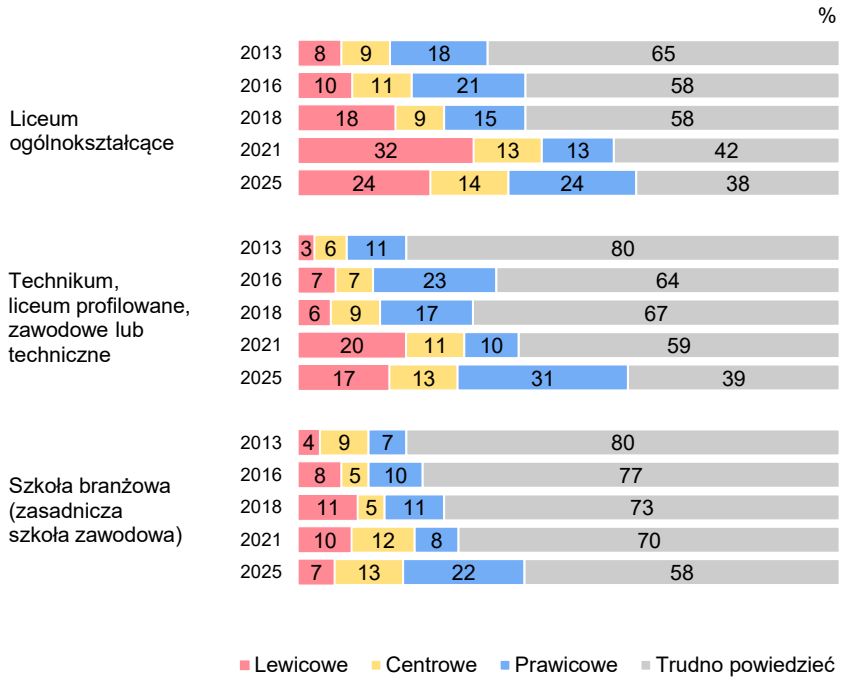

Badania KBPN/KCPU

W porównaniu z rokiem 2021 we wszystkich typach szkół opcja lewicowa straciła na popularności, znacznie częściej wskazywana jest natomiast prawa strona skali. Wzrost popularności poglądów prawicowych najbardziej widoczny jest wśród uczniów kończących technika, natomiast popularność poglądów lewicowych najbardziej zmniejszyła się w liceach ogólnokształcących.

Warto też dodać, iż we wszystkich wyróżnionych typach szkół uczniowie płci męskiej częściej niż ich koleżanki potrafią określić swoje poglądy polityczne na osi lewica-centrum-prawica oraz są bardziej prawicowi niż uczące się w tych samych typach szkół dziewczęta.

Tabela 72

Deklarowane poglądy polityczne	Odpowiedzi uczniów					
	liceów ogólnokształcących		techników (liceów profilowanych, zawodowych lub technicznych)		szkół branżowych	
	Chłopcy	Dziewczęta	Chłopcy	Dziewczęta	Chłopcy	Dziewczęta
	w procentach					
Lewicowe	17	29	13	22	8	5
Centrowe	15	14	14	10	12	14
Prawicowe	41	12	49	9	30	7
Trudno powiedzieć	28	44	24	58	50	75

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń
Badania KBPN/KCPU

Sympatie partyjne

Nieco ponad jedna czwarta (26%) badanych uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych w mniej lub bardziej precyzyjny sposób potrafiła wymienić, która z istniejących w Polsce partii bądź ugrupowań politycznych najbardziej im się podoba. Jest to znacznie wyższy odsetek niż w badaniach przeprowadzonych w latach 2013–2021 (w porównaniu z rokiem 2021 wzrost o 7 punktów procentowych). Jednocześnie jednym z najniższych z notowanych od 1998 roku jest odsetek badanych twierdzących, że na polskiej scenie politycznej nie ma takiej partii (41%, w porównaniu z rokiem 2021 spadek o 9 punktów procentowych). Co trzeci (33%) badany uczeń nie potrafił wśród istniejących w Polsce partii bądź ugrupowań politycznych wskazać takiego, które mu się podoba, ale nie stwierdził jednoznacznie, że takiej partii lub takiego ugrupowania nie ma (od 2021 roku wzrost o 2 punkty procentowe).

Rys. 69. **Która z istniejących w Polsce partii bądź ugrupowań politycznych najbardziej Ci się podoba?**

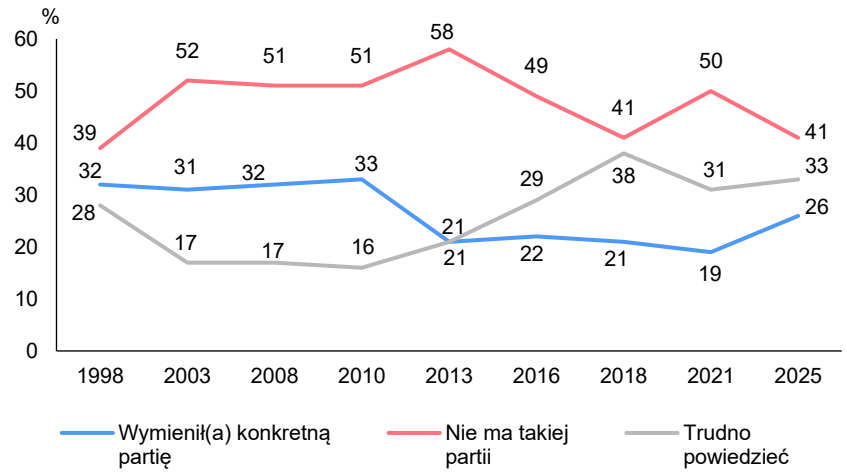

Badanie statutowe CBOS: 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Odpowiedzi na pytanie o partię/ugrupowanie polityczne, które najbardziej podoba się respondentowi, wyraźnie różnicuje deklarowane zainteresowanie polityką – im jest ono większe, tym większy odsetek badanych potrafi taką partię/ugrupowanie wymienić (od 8% w grupie deklarujących całkowity brak zainteresowania do 70% wśród bardzo zainteresowanych).

Tabela 73

Która z istniejących w Polsce partii bądź ugrupowań politycznych najbardziej Ci się podoba?	Zainteresowanie polityką					
	Bardzo duże*	Duże	Średnie	Nikłe	Żadne	Inna odpowiedź*
	w procentach					
Wymienił(a) konkretną partię	70	58	29	12	8	12
Nie ma takiej partii	18	35	46	44	37	31
Trudno powiedzieć	11	8	25	43	55	57

* Wyniki należy traktować ostrożnie z powodu małej liczebności badanych określających swoje zainteresowanie polityką jako bardzo duże i określających je inaczej

Badanie KCPU 2025

Tak jak we wcześniejszych badaniach postrzeganie przez uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych oferty dostępnej na polskiej scenie politycznej związane jest z deklarowanymi poglądami politycznymi i tak jak dotychczas największy problem z wytypowaniem ulubionej partii politycznej mieli uczniowie niepotrafiący określić swoich poglądów na osi lewica-centrum-prawica. Uczniowie o niesprecyzowanych poglądach politycznych najrzadziej byli w stanie wybrać spośród istniejących partii tę, która im się podoba (7% w tej grupie). Ponadto połowa z nich (50%) nie wiedziała, czy takie ugrupowanie istnieje, a 43% stwierdziło, że żadna z istniejących w Polsce partii im nie odpowiada.

Podobnie jak w poprzednich badaniach wskazanie partii politycznej bliskiej własnym preferencjom najłatwiej przychodziło uczniom deklarującym prawicowe poglądy polityczne, spośród których 45% potrafiło wymienić takie ugrupowanie, a tylko 36% wyraziło przekonanie, że takiego na polskiej scenie politycznej nie ma. Jest to wynik zbliżony do odnotowanego w roku 2021. W listopadzie 2025 roku niewiele niższym poziomem identyfikacji z polską sceną polityczną charakteryzują się jednak także uczniowie deklarujący poglądy lewicowe, z których 42% potrafi wymienić partię, która im się podoba, a 39% twierdzi, że takiego ugrupowania nie ma. W porównaniu z badaniami przeprowadzonymi w latach 2013–2021 identyfikacja młodych ludzi deklarujących lewicowy światopogląd z ofertą partyjną w Polsce wyraźnie wzrosła (od roku 2021 o 8 punktów procentowych przybyło potrafiących wskazać partię/ugrupowanie, które im się podoba, a o 6 punktów ubyło twierdzących, że takiego ugrupowania w Polsce nie ma).

Spośród badanych potrafiących umiejscowić swoje poglądy polityczne na osi lewica-centrum-prawica nadal największy problem ze znalezieniem wśród istniejących ugrupowań politycznych takiego, które mogą obdarzyć sympatią, miały osoby identyfikujące się z politycznym centrum, spośród których tylko 23% potrafiło wymienić jakieś ugrupowanie, a blisko połowa (47%) twierdziła wprost, że nie ma w Polsce takiej partii. Warto jednak dodać, iż także badani o poglądach centrowych bliskie sobie ugrupowania polityczne wymieniali częściej niż w roku 2021 (wzrost o 5 punktów procentowych), a rzadziej twierdzili, że takiego ugrupowania w Polsce nie ma (spadek o 4 punkty procentowe).

Rys. 70. **Która z istniejących w Polsce partii bądź ugrupowań politycznych najbardziej Ci się podoba?**

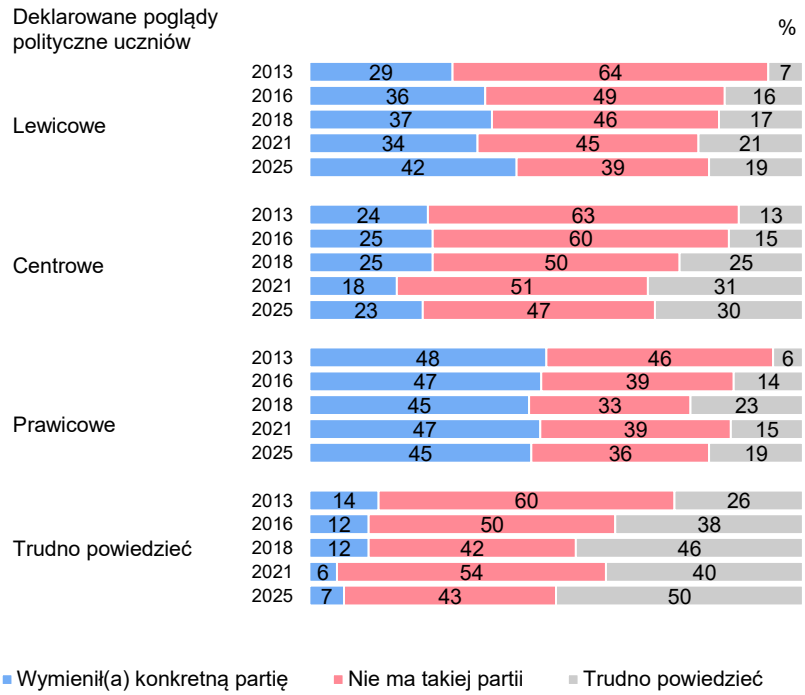

Badania KBPN/KCPU

Partię bliską sobie znacznie łatwiej było wskazać chłopcom niż dziewczętom (35% wobec 18%), natomiast dziewczęta częściej niż chłopcy twierdziły, że nie wiedzą, czy takie ugrupowanie istnieje (41% wobec 24%). Co ciekawe, uczniowie obu płci równie często twierdzili, że w Polsce nie ma takiej partii, która by im się podobała (41%).

Rys. 71. **Która z istniejących w Polsce partii bądź ugrupowań politycznych najbardziej Ci się podoba?**

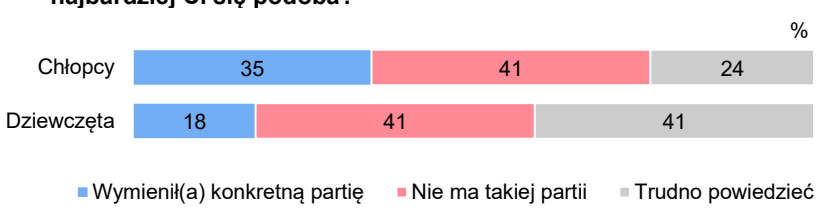

Badanie KCPU 2025

W rankingu partii politycznych, które najbardziej podobają się młodym ludziom, pierwsze miejsce zajęła Konfederacja, którą wymienił co dziesiąty badany uczeń (10%). O połowę mniejszą popularnością cieszy się druga w tym rankingu partia Razem (5%). Nieco mniej sympatyków mają największe obecnie siły parlamentarne, czyli Koalicja Obywatelska oraz Prawo i Sprawiedliwość (po 4%). Wśród partii, które wymienił co najmniej 1% badanych, znalazły się jeszcze tylko Nowa Lewica i Konfederacja Korony Polskiej (po 1%). Pozostałe partie i ugrupowania wymieniane były incydentalnie (łącznie innych odpowiedzi udzielił 1% badanych).

Rys. 72. **Która z istniejących w Polsce partii bądź ugrupowań politycznych najbardziej Ci się podoba?**

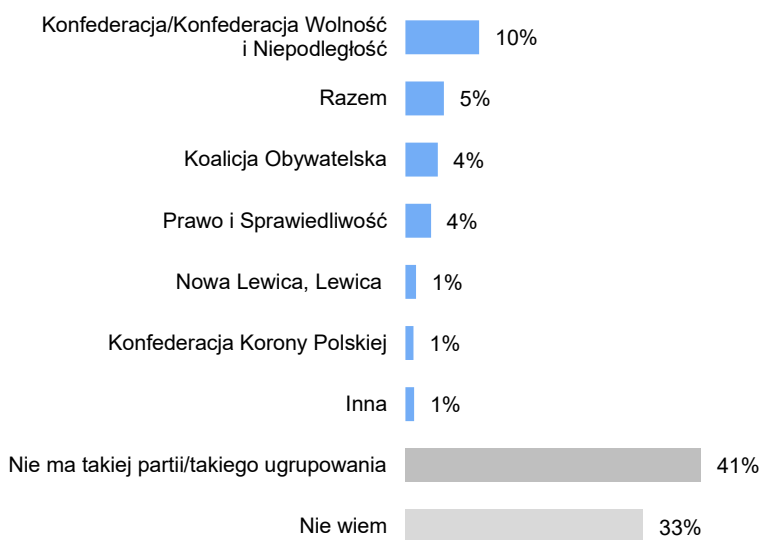

Badanie KCPU 2025

Sympatie partyjne młodych ludzi wiążą się z ich poglądami politycznymi. Przejawia się to zarówno w wyborze partii, które najbardziej podobają się badanym, jak i w częstości ich wymieniania. W najliczniejszej grupie, czyli wśród uczniów, którzy nie potrafili określić swoich poglądów na osi lewica-centrum-prawica, ci, którzy mają jakieś preferencje partyjne, są w zdecydowanej mniejszości, a potrafiący wskazać partię, z którą sympatyzują, najczęściej wymieniali Konfederację/ Konfederację Wolność i Niepodległość (3%).

Wśród uczniów deklarujących prawicowe poglądy polityczne największą popularnością cieszy się obecnie Konfederacja Wolność i Niepodległość, którą wymieniło 30% badanych z tej grupy. Na drugim miejscu znalazło się – znacznie rzadziej wymieniane – Prawo i Sprawiedliwość (8%), a na trzecim Konfederacja Korony Polskiej (4%).

Badani deklarujący poglądy lewicowe jako partię lub ugrupowanie polityczne, które najbardziej im się podoba, najczęściej wymieniali partię Razem (22%). Druga pod względem popularności jest w tej grupie Koalicja Obywatelska, którą wymieniło jednak znacznie mniej ankietowanych (13%), a na trzecim miejscu znalazła się Nowa Lewica (7%).

Młodzi ludzie o poglądach centrowych, czyli ci, którym najbardziej doskwiera brak ugrupowania reprezentującego ich poglądy, najczęściej jako partie, które najbardziej im się podobają, wymieniali: Koalicję Obywatelską (7%), Konfederację Wolność i Niepodległość (6%), Razem (5%) oraz Prawo i Sprawiedliwość (4%).

Tabela 74

Która z istniejących w Polsce partii lub ugrupowań politycznych najbardziej Ci się podoba?	Odpowiedzi uczniów deklarujących poglądy polityczne			
	lewicowe	centrowe	prawicowe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Koalicja Obywatelska	**13**	**7**	2	1
Konfederacja/Konfederacja Wolność i Niepodległość	1	**6**	**30**	**3**
Konfederacja Korony Polskiej	0	0,5	**4**	0,2
Nowa Lewica, Lewica	**7**	0	0	0,2
Prawo i Sprawiedliwość	0,3	**4**	**8**	2
Razem	**22**	**5**	1	0,3
Inne odpowiedzi	1	0,5	2	1
Odmowa odpowiedzi	0	0	0,3	0,2
Nie wiem	19	30	19	50
Nie ma takiej partii/takiego ugrupowania	39	47	36	43

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ niektórzy respondenci wymieniali więcej niż jedną partię
Badanie KCPU 2025

Z uwagi na różnice w deklarowanych poglądach politycznych dziewcząt i chłopców warto jeszcze przyjrzeć się preferencjom partyjnym obu płci. Dominacja poglądów prawicowych wśród uczniów płci męskiej przejawia się przede wszystkim w sympatyzowaniu z Konfederacją Wolność i Niepodległość (18%). Pozostałe partie były przez chłopców wymieniane znacznie rzadziej – na drugim miejscu znalazły się dwie partie, czyli Prawo i Sprawiedliwość oraz Razem (po 5%), a kolejne miejsce

zajęła Koalicja Obywatelska (4%). Wśród partii wymienianych przez dziewczęta jako te, które im się najbardziej podobają, nie ma wyraźnego lidera: po 5% wymieniło Koalicję Obywatelską i Razem, 3% Konfederację Wolność i Niepodległość, a po 2% Nową Lewicą oraz Prawo i Sprawiedliwość.

Tabela 75

Która z istniejących w Polsce partii lub ugrupowań politycznych najbardziej Ci się podoba?	Płeć	
	Chłopcy	Dziewczęta
	w procentach	
Koalicja Obywatelska	4	5
Konfederacja/Konfederacja Wolność i Niepodległość	18	3
Konfederacja Korony Polskiej	2	0
Nowa Lewica, Lewica	1	2
Prawo i Sprawiedliwość	5	2
Razem	5	5
Inne odpowiedzi	1	1
Odmowa odpowiedzi	0,1	0,1
Nie wiem	24	41
Nie ma takiej partii/takiego ugrupowania	41	41

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ niektórzy respondenci wymieniali więcej niż jedną partię oraz z powodu zaokrągleń

Badanie KCPU 2025

Postawy młodzieży wobec sfery publicznej a konsumpcja substancji psychoaktywnych

Analizy statystyczne wykazały istotne powiązania między postawami młodzieży wobec sfery publicznej (polityki, demokracji, instytucji) a konsumpcją substancji psychoaktywnych (alkoholu oraz narkotyków i środków odurzających).

Istnieje związek postaw wobec demokracji z zachowaniami ryzykownymi. Częstsze upijanie się alkoholem odnotowaliśmy wśród uczniów o bardziej zdystansowanym lub obojętnym stosunku do ustroju (przekonanych, że dla ludzi takich jak oni forma rządów nie ma znaczenia).

Tabela 76

Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?	Które z poniższych stwierdzeń jest najbliższe Twoim przekonaniom?			
	Demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów	Niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne	Dla ludzi takich jak ja nie ma w gruncie rzeczy znaczenia, czy rząd jest demokratyczny czy niedemokratyczny	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach			
Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	59	64	48	60
1–2 razy	30	28	32	30
3 razy lub więcej*	11	8	20	11

* Z uwagi na małą liczebność połączono odpowiedzi „3–5 razy" i „6 razy i więcej"
Badanie KCPU 2025

W przypadku konsumpcji narkotyków, środków odurzających zależności są słabsze, choć nieco częściej ich używanie deklarują młodzi ludzie dopuszczający niedemokratyczne formy rządów (różnice w tym przypadku nie są jednak istotne statystycznie).

Tabela 77

Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	Które z poniższych stwierdzeń jest najbliższe Twoim przekonaniom?			
	Demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów	Niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne	Dla ludzi takich jak ja nie ma w gruncie rzeczy znaczenia, czy rząd jest demokratyczny czy niedemokratyczny	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach			
Tak	9	13	10	8
Nie	91	87	90	92

Badanie KCPU 2025

Konsumpcji substancji psychoaktywnych sprzyjają skrajne oceny funkcjonowania demokracji w Polsce – zarówno bardzo pozytywne, jak i bardzo negatywne wiążą się z częstszym używaniem alkoholu i narkotyków oraz środków odurzających. Wskazuje to, że większe natężenie emocji wobec systemu politycznego – niezależnie od kierunku – może sprzyjać zachowaniom ryzykownym.

Tabela 78

Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?	Czy, ogólnie rzecz biorąc, jesteś zadowolony(a) czy niezadowolony(a) ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju?				
	Bardzo zadowolony(a)*	Raczej zadowolony(a)	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach				
Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	33	60	57	54	63
1–2 razy	43	30	31	25	29
3 razy lub więcej**	24	10	11	21	8

* Wyniki należy traktować ostrożnie z powodu małej liczebności badanych bardzo zadowolonych ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju

**Z uwagi na małą liczebność połączono odpowiedzi „3–5 razy" i „6 razy i więcej"

Badanie KCPU 2025

Tabela 79

Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	Czy, ogólnie rzecz biorąc, jesteś zadowolony(a) czy niezadowolony(a) ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju?				
	Bardzo zadowolony(a)*	Raczej zadowolony(a)	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach				
Tak	14	10	9	19	5
Nie	86	90	91	81	95

* Wyniki należy traktować ostrożnie z powodu małej liczebności badanych bardzo zadowolonych ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju

Badanie KCPU 2025

Częstszemu używaniu narkotyków, środków odurzających sprzyja ponadto negatywna ocena bilansu skutków integracji Polski z Unią Europejską.

Tabela 80

Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	Czy Twoim zdaniem, ogólnie rzecz biorąc integracja z Unią Europejską przynosi Polsce:			
	więcej korzyści niż strat	tyle samo korzyści, co strat	więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach			
Tak	9	9	14	6
Nie	91	91	86	94

Badanie KCPU 2025

Deklaracje dotyczące używania narkotyków, środków odurzających istotnie różnicują poglądy polityczne określane na osi lewica-centrum-prawica, a im bliżej prawego końca tej osi, tym częściej uczniowie przyznają, że w ciągu ostatniego roku ich używali.

Tabela 81

Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	Poglądy polityczne			
	lewicowe	centrowe	prawicowe	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach			
Tak	8	10	15	5
Nie	92	90	85	95

Badanie KCPU 2025

Deklaracje dotyczące używania narkotyków, środków odurzających wiążą się także istotnie statystycznie z sympatiami partyjnymi, a ich użytkowników najczęściej możemy spotkać wśród sympatyków Konfederacji Korony Polskiej oraz Konfederacji Wolność i Niepodległość.

Tabela 82

Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	Która z istniejących w Polsce partii bądź ugrupowań politycznych najbardziej Ci się podoba?							
	Koalicja Obywatelska/ Platforma Obywatelska, prawe skrzydło platformy (Sikorski)	Konfederacja/ Konfederacja Wolność i Niepodległość	Konfederacja Korony Polskiej	Nowa Lewica, Lewica	Prawo i Sprawiedliwość	Razem	Nie wiem	Nie ma takiej partii /takiego ugrupowania
	procentowanie w kolumnach							
Tak	14	16	24	9	13	13	5	8
Nie	86	84	76	91	87	87	95	92

Badanie KCPU 2025

Dla konsumpcji substancji psychoaktywnych, tj. alkoholu oraz narkotyków, substancji odurzających, kluczowe jest zaangażowanie społeczne i „bunt" – sprzyja jej duże zaangażowanie w protesty społeczne, takie jak demonstracje, marsze, strajki, blokady, okupacje itp. Uczniowie, którzy uczestniczyli w nich wiele razy, znacznie częściej niż pozostali deklarują upijanie się alkoholem i używanie narkotyków, substancji odurzających.

Tabela 83

Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?	Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyłe(a)ś w proteście społecznym, takim jak demonstracja, marsz, strajk, blokada, okupacja itp.?			
	Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie
	procentowanie w kolumnach			
Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	35	48	45	61
1–2 razy	15	30	38	30
3 razy lub więcej*	50	21	17	10

* Z uwagi na małą liczebność połączono odpowiedzi „3–5 razy" i „6 razy i więcej"
Badanie KCPU 2025

Tabela 84

Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyłe(a)ś w proteście społecznym, takim jak demonstracja, marsz, strajk, blokada, okupacja itp.?			
	Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie
	procentowanie w kolumnach			
Tak	35	18	13	8
Nie	65	82	87	92

Badanie KCPU 2025

Kolejnym czynnikiem sprzyjającym konsumpcji substancji psychoaktywnych jest poczucie bycia lekceważonym przez władze. Subiektywne doświadczenie marginalizacji obywatelskiej stanowi więc istotny czynnik ryzyka zarówno w przypadku picia alkoholu, jak i używania narkotyków, środków odurzających.

Tabela 85

Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?	Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy czułe(a)ś się jako obywatel(ka) wyraźnie lekceważony(a) przez władzę?			
	Bardzo często	Często	Rzadko	Prawie wcale, wcale
	procentowanie w kolumnach			
Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	58	57	59	62
1–2 razy	22	29	33	29
3 razy lub więcej*	20	14	8	10

* Z uwagi na małą liczebność połączono odpowiedzi „3–5 razy" i „6 razy i więcej"
Badanie KCPU 2025

Tabela 86

Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	Jak często w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy czułe(a)ś się jako obywatel(ka) wyraźnie lekceważony(a) przez władzę?			
	Bardzo często	Często	Rzadko	Prawie wcale, wcale
	procentowanie w kolumnach			
Tak	18	9	8	7
Nie	82	91	92	93

Badanie KCPU 2025

Paradoksalnie, większe zainteresowanie polityką wiąże się z częstszym używaniem narkotyków, środków odurzających – najwyższe wskaźniki odnotowano wśród uczniów bardzo zaangażowanych w śledzenie życia politycznego. Wśród uczniów deklarujących co najmniej duże zainteresowanie polityką odsetek używających narkotyków, środków odurzających w ciągu ostatniego roku jest znacznie wyższy niż wśród pozostałych badanych. Ponadto odsetek ten jest wyższy wśród młodzieży bardzo zainteresowanej polityką, tj. uważnie, szczegółowo śledzącej prawie wszystko, co dzieje się w polityce, niż wśród tych, którzy określają swoje zainteresowanie jako duże, czyli dość uważnie śledzących to, co dzieje się w polityce.

Tabela 87

Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	Jak określił(a)byś swoje zainteresowanie polityką?				
	Bardzo duże – uważnie, szczegółowo śledzę prawie wszystko, co dzieje się w polityce	Duże – dość uważnie śledzę to, co dzieje się w polityce	Średnie – śledzę jedynie główne wydarzenia	Nikłe, niewielkie – często umykają mojej uwadze nawet ważne wydarzenia	Żadne – praktycznie mnie to nie interesuje
	procentowanie w kolumnach				
Tak	20	14	8	8	8
Nie	80	86	92	92	92

Badanie KCPU 2025

Marcin Głowacki

PODMIOTOWOŚĆ I POCZUCIE WPŁYWU NA SPRAWY PUBLICZNE

Uczniowie szkół średnich na ogół nie myślą o sobie jako o osobach szczególnie wpływowych, mogących decydować o sprawach publicznych. Poczucie wpływu jest oczywiście tym większe, im bliższego otoczenia dotyczy pytanie. Stosunkowo największa grupa (59%, prawie dwie trzecie młodych ludzi) deklaruje, że mają wpływ na sprawy dotyczące szkoły, do której chodzą. O sile własnego wpływu na sprawy miasta lub gminy przekonanych jest wciąż sporo, bo 43% respondentów. Poczucie wpływu na sprawy Polski ma prawie co czwarty (23%) badany, w tym jedynie 5% na to pytanie odpowiada „zdecydowanie tak".

Rys. 73. **Czy, Twoim zdaniem, osoby takie jak Ty mają wpływ:**

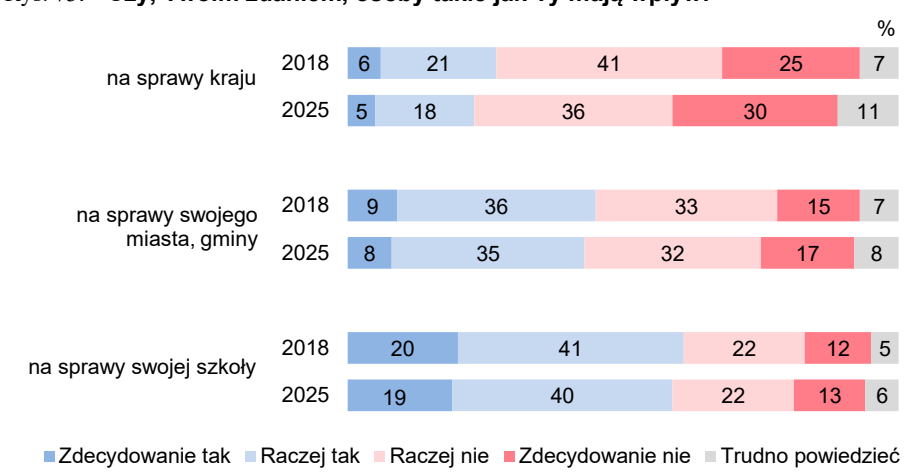

Badania KBPN/KCPU 2018, 2025

Fakt, że ktoś ma poczucie wpływu na sprawy ogólnokrajowe, najprawdopodobniej wiąże się z przekonaniem, że taki wpływ zapewniają mu demokratyczne procedury wyborcze. Możemy zatem stwierdzić, że w roku 2025 niespełna 25-procentowa grupa uczniów wyróżniała się zaufaniem do tych procedur, wyrażając przekonanie, że dzięki nim dysponują możliwością wpływania na losy kraju, w tym 5-procentowa grupa miała niewzruszoną pewność, że tak właśnie jest.

Od 2018 roku w postrzeganiu własnego wpływu na sprawy dotyczące kraju, miejscowości i szkoły nie nastąpiły znaczące zmiany. Proporcje zwolenników opinii pozytywnych i negatywnych są bardzo podobne. Oznacza to, że poglądy i oceny dotyczące możliwości wpływania na bliższe i dalsze otoczenie są dość trwale ugruntowane w świadomości kolejnych roczników młodych ludzi wchodzących w wiek dorosły i w latach dzielących oba pomiary nie miały miejsca zdarzenia, które mogłyby wpłynąć na zmianę tych poglądów.

W porównywalnym okresie (wrzesień 2025 roku) pytanie o poczucie wpływu na sprawy publiczne zadaliśmy także respondentom comiesięcznego badania przeglądowego „Aktualne Problemy i Wydarzenia".

Większość (59%) dorosłych Polaków dostrzega możliwość własnego wpływu na sprawy swojego miasta lub gminy, natomiast wśród ankietowanych uczniów odsetek takich deklaracji nie sięga połowy.

Z poczuciem wpływu na sprawy ogólnokrajowe jest nieco inaczej. Relatywnie mniejsza liczba osób uważa, że mają taki wpływ, a ponadto różnica między młodzieżą (23%) a dorosłymi (34%) jest w tym przypadku mniejsza.

Rys. 74. **Czy, Twoim zdaniem, osoby takie jak Ty mają wpływ:**

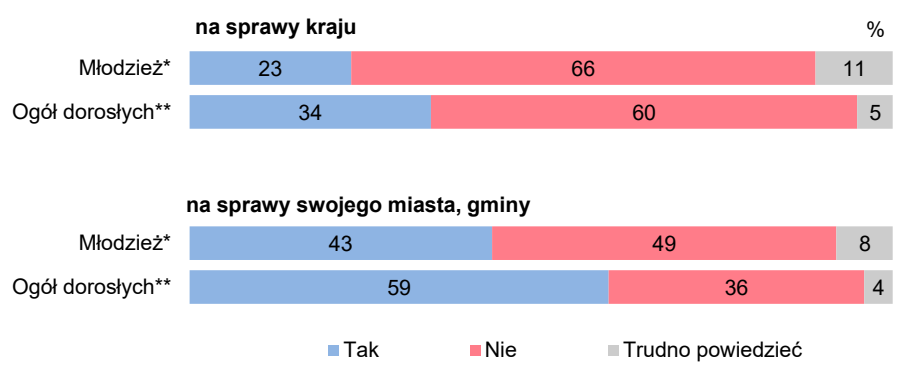

* Badanie KCPU 2025

** Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (wrzesień 2025)

Zaufanie do innych i postawy prospołeczne

W raporcie z badania „Młodzież 2018” zauważyliśmy, że im wyższy jest poziom zaufania do innych ludzi, tym większe poczucie wpływu na sprawy publiczne, a także większa skłonność do angażowania się w te sprawy, np. poprzez wzięcie udziału w wyborach.

Wskaźnik poczucia wpływu na sprawy publiczne nigdy nie był wysoki. Wahał się w granicach od 7% w roku 1998 do 13% w roku 2008. Obecna wartość (8%) jest jedną z najniższych, jakie dotychczas notowaliśmy. Siłą rzeczy więc wartość wskaźnika nieufności (84%) jest jedną z najwyższych, jakie dotychczas obserwowaliśmy.

Rys. 75. **Które z pary podanych niżej stwierdzeń jest Ci bliższe?**

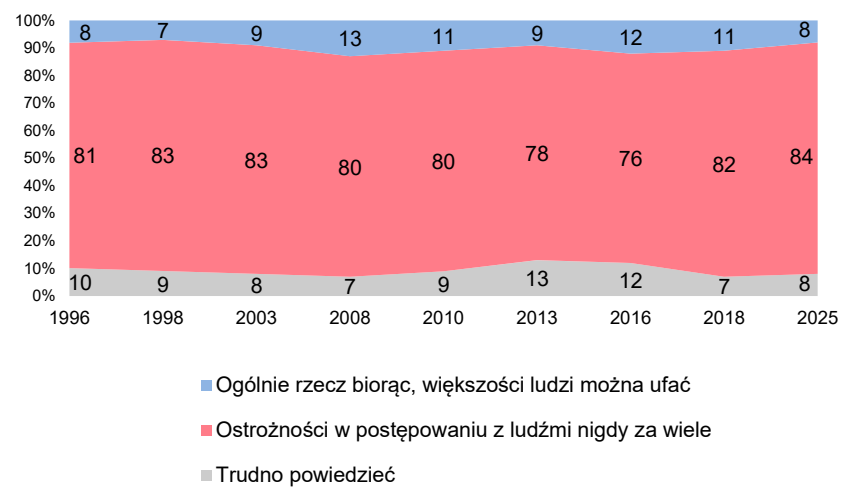

Badania statutowe CBOS: 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2025

Niski poziom społecznego zaufania wśród młodych ludzi w Polsce ma zapewne swoje źródła historyczne i społeczne. Być może jest to element pokoleniowego przekazu płynącego od rodziców i dziadków, jako część ich doświadczenia związanego z trudnymi czasami, w których żyli.

Czy i jak ten rodzaj zamknięcia na innych, postawa nieufności wobec nich przekładają się na inne sfery życia?

W raporcie z badania, które przeprowadziliśmy w roku 2018, zauważyliśmy, że skutkuje ono mniejszym poczuciem wpływu na sprawy publiczne oraz niższym stopniem gotowości do wzięcia udziału w wyborach.

W najnowszym badaniu przyjrzeliśmy się innym korelatom postawy społecznego zaufania lub jego braku, takim jak nastroje społeczne lub poczucie politycznej alienacji.

Okazuje się, że postrzeganie relacji społecznych z punktu widzenia zaufania lub jego braku może mieć bardzo rozległe zakorzenienie w szeroko pojętej postawie młodego człowieka wobec świata społecznego.

Tabela 88

Czy uważasz, że ogólnie rzecz biorąc:	Jak oceniasz, czy ogólnie rzecz biorąc sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– większości ludzi można ufać	19	38	42
– ostrożności w postępowaniu z ludźmi nigdy za wiele	10	47	43
Trudno powiedzieć	11	40	49

Badanie KCPU 2025

Standardowy wskaźnik optymizmu/pesymizmu, który CBOS od lat stosuje w swoich cyklicznych badaniach przeglądowych, okazuje się przyjmować różne wartości w zależności od tego, czy rozmówca jest bardziej czy mniej otwarty na relacje z innymi ludźmi. Osoby bardziej skłonne ufać innym wykazują większy od innych optymizm w kwestii kierunku, w jakim zmierza rozwój Polski.

Skoro społeczne zaufanie różnicuje poziom społecznego optymizmu, to warto sprawdzić także, czy ta kwestia ma przełożenie na ogólnie pojęte nastawienie wobec demokracji.

Wśród osób uważających, że demokracja jest najdoskonalszą formą rządzenia, notujemy relatywnie wyższy poziom zaufania do innych ludzi niż wśród zwolenników poglądu, że „niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne”.

Tabela 89

Czy uważasz, że ogólnie rzecz biorąc:	Które z poniższych stwierdzeń jest najbliższe Twoim przekonaniom?			
	Demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów	Niekiedy rządy niedemokratyczne mogą być bardziej pożądane niż rządy demokratyczne	Dla ludzi takich jak ja nie ma w gruncie rzeczy znaczenia, czy rząd jest demokratyczny czy niedemokratyczny	Trudno powiedzieć
	w procentach			
– większości ludzi można ufać	42	25	10	23
– ostrożności w postępowaniu z ludźmi nigdy za wiele	34	16	7	42
Trudno powiedzieć	19	14	8	59

Badanie KCPU 2025

Wspomniany raport z badania przeprowadzonego w 2018 roku wskazywał, że w okresie 2013–2018 wśród polskiej młodzieży utrzymywał się wyjątkowo wysoki poziom indywidualizmu.

W roku 2025 obserwujemy niewielkie osłabienie tej tendencji (z 56% na 47%), przy względnie stałym odsetku opinii, że w obecnych czasach współdziałanie z innymi może zapewnić życiowy sukces.

Rys. 76. **Które z pary podanych niżej stwierdzeń jest Ci bliższe?**

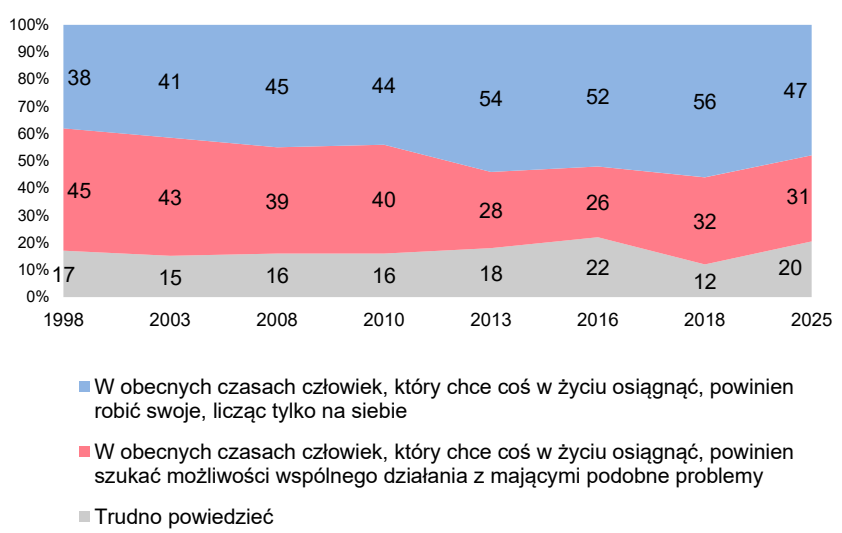

Badania statutowe CBOS: 1996, 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2025

Fakt, że wiara w sens wspólnego działania nawet nieznacznie rośnie wśród młodych ludzi, należy niewątpliwie uznać za pozytywny. Wiemy z badania przeprowadzonego w roku 2018, że ta wiara w pewnym stopniu przekłada się na gotowość do działań podejmowanych wspólnie z innymi.

Podobnie jak to było w przypadku kwestii zaufania do innych, gotowość do działania wspólnego lub preferowanie samotnego dążenia do sukcesu w życiu zestawiliśmy ze wskaźnikiem optymizmu-pesymizmu dotyczącym rozwoju sytuacji w kraju oraz wskaźnikiem zaufania do demokracji.

Tabela 90

Czy uważasz, że ogólnie rzecz biorąc:	Jak oceniasz, czy ogólnie rzecz biorąc sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– w obecnych czasach człowiek, który chce coś w życiu osiągnąć powinien robić swoje, licząc tylko na siebie	9	52	39
– w obecnych czasach człowiek, który chce coś w życiu osiągnąć powinien szukać możliwości wspólnego działania	13	43	44
Trudno powiedzieć	9	36	54

Badanie KCPU 2025

Różnice między zwolennikami podejścia indywidualistycznego i kolektywistycznego są mniejsze niż te, które obserwowaliśmy, kiedy kryterium rozróżnienia był stopień zaufania społecznego. Jednak kierunek zróżnicowania jest podobny: osoby zorientowane na działanie wspólne z innymi bardziej optymistycznie oceniają kierunek rozwoju sytuacji w kraju niż ci młodzi ludzie, którzy preferują pogląd, że aby coś w życiu osiągnąć, należy działać w pojedynkę i liczyć tylko na siebie.

Odpowiedzi na pytania o stosunek do demokracji podlegają znacznie mniejszemu zróżnicowaniu ze względu na preferencje „działanie kolektywne *versus* działanie indywidualne" niż ze względu stopień zaufania społecznego. Możemy więc stwierdzić, że pogląd młodych ludzi na demokrację nie zależy od tego, czy ktoś preferuje postawę indywidualistyczną czy kolektywistyczną.

Jonathan Scovil

RELACJE DAMSKO-MĘSKIE I POGLĄDY NA TEMAT RÓL PŁCIOWYCH

W tej edycji badania po raz pierwszy zapytaliśmy młodych o życie uczuciowe – związki, w jakie wchodzą, lub takie, których poszukują – oraz ich życie erotyczne, a także o poglądy na temat tradycyjnych ról płciowych. Pytania zaczerpnęliśmy z badania pokolenia Z i Y przeprowadzonego przez CBOS jesienią 2024 roku[9]. Interesowało nas, czy zaobserwowane w najmłodszych pokoleniach dorosłych Polaków tendencje uwidocznią się również wśród młodzieży szkolnej dopiero wchodzącej w dorosłość.

Związki

Ponad połowa pytanych uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych nie była w żadnym związku w chwili badania (56%). Dla porównania w naszym jesiennym badaniu w pokoleniu Z[10] odsetek „wolnych" respondentów wynosił 44%, a w starszym pokoleniu millenialsów już tylko 21%[11], co wydaje się dość naturalne. Wśród pozostałych osób 25% miało chłopaka, a 19% – dziewczynę.

[9] Odpowiedzi na zadane w tym badaniu pytania dotyczące życia uczuciowego i erotycznego respondentów omówiono w komunikacie CBOS „Życie towarzyskie i uczuciowe młodych Polaków" opublikowanym w czerwcu 2025 roku (oprac. J. Scovil).

[10] Warto zaznaczyć, że uczniowie ostatnich klas szkół ponadpodstawowych objęci głównym badaniem omawianym w tym raporcie również należeli do pokolenia Z. Dla uproszczenia dalszych porównań będziemy jednak używać terminu „pokolenie Z" wyłącznie w odniesieniu do w większości starszych przedstawicieli tej generacji objętych badaniem z jesieni 2024 roku, którzy mieli wówczas od 18 do 29 lat.

[11] Komunikat CBOS „Życie towarzyskie i uczuciowe młodych Polaków", czerwiec 2025 (oprac. J. Scovil), s. 7.

Rys. 77. **Czy obecnie masz chłopaka lub dziewczynę?**

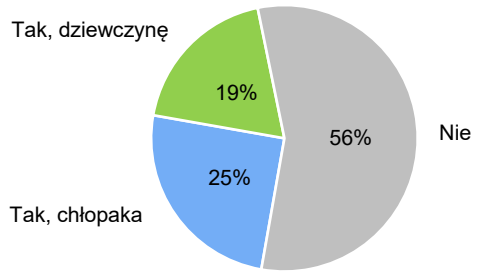

Badanie KCPU 2025

Zwraca uwagę znacząca różnica między odsetkami osób mających chłopaka i dziewczynę. Za różnicę tę odpowiada fakt, że w związkach jest znacznie więcej młodych kobiet niż mężczyzn (51% wobec 37%). Udział dziewczyn i chłopców znajdujących się w związkach homoseksualnych był dość niewielki i w obu przypadkach wyniósł mniej więcej 4%. Kilkunastopunktowa różnica między odsetkiem młodych kobiet i mężczyzn w związkach koresponduje znów z wynikami naszego jesiennego badania – w pokoleniu Z odsetek kobiet w związkach również był wyższy, ale już o około 10 punktów, natomiast w pokoleniu Y różnica ta zacierała się.

Rys. 78. **Czy obecnie masz chłopaka lub dziewczynę?**

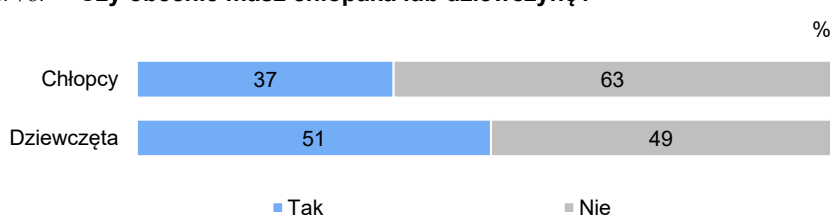

Połączono odpowiedzi „Tak, chłopaka” i „Tak, dziewczynę”
Badanie KCPU 2025

Rys. 79. **Sytuacja osobista osób z pokolenia Z i Y**

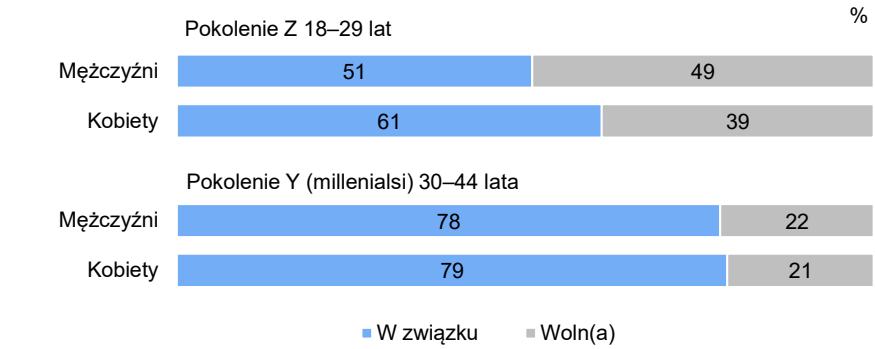

Połączono sytuacje „w związku małżeńskim" i „w związku nieformalnym"
Badanie CBOS „Orientacje życiowe" (październik–listopad 2024)

Poza tym odsetek uczniów w związkach jest wyższy wśród osób innej narodowości niż polska (53% wobec 44% wśród Polaków, choć warto zaznaczyć, że liczba takich uczniów w próbie była niewielka, ledwie przekraczając 50 osób), uczniów szkół branżowych i techników (odpowiednio: 49% i 47% wobec 40% w publicznych liceach ogólnokształcących), dzieci rodziców o wykształceniu podstawowym lub niepełnym podstawowym (53% zarówno w przypadku matki, jak i ojca, choć liczebność tych dwóch kategorii w próbie była znów niewielka), uczniów niemieszkających ze swoimi rodzicami (55% wobec 43% wśród mieszkających z obojgiem rodziców) oraz posiadających nieokreślone lub lewicowe poglądy polityczne (odpowiednio: 47% i 46% wobec 39% wśród prawicowców). Uczniowie uczący się kiepsko są też częściej w związkach niż uczący się bardzo dobrze (45% w grupie uczniów „dwójkowych" lub „trójkowych" wobec 36% wśród uczniów „piątkowych" lub „szóstkowych").

Osoby, które nie były w żadnym związku w chwili badania, zapytaliśmy o to, czy szukają obecnie jakiejś relacji. Najczęściej odpowiadały przecząco (40%), więcej niż co trzecia dążyła do poważnego związku (35%), co piąta była otwarta zarówno na krótkie, jak i poważne relacje (22%), a tylko 4% szukało wyłącznie krótkich relacji i przelotnych romansów. Są to zbliżone wyniki do tych uzyskanych w pokoleniach Z i Y, choć tam dominowały osoby poszukujące poważnego związku (35%), a odsetek osób nieszukających żadnego związku był znacząco niższy (32%)[12].

[12] Tamże, s. 10.

Rys. 80. **Jeśli nie masz chłopaka/dziewczyny to, które z tych stwierdzeń najlepiej określa Twoją sytuację?**

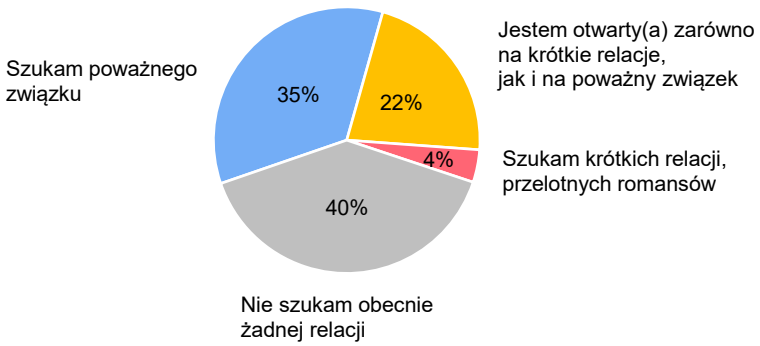

Badanie KCPU 2025

Młode kobiety nieco częściej szukały poważnego związku (37% wobec 33% wśród mężczyzn), a młodzi mężczyźni trochę częściej byli otwarci również na krótkie relacje (24% wobec 19% wśród kobiet). Jeśli chodzi o typ szkoły, to poważnego związku najczęściej szukali uczniowie szkół branżowych (40%), a deklaracje nieszukania żadnej relacji zdarzały się ponadprzeciętnie często w prywatnych liceach ogólnokształcących (48%).

Życie seksualne

Większość badanych nie uprawiała seksu w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie (59%). Znów warto zestawić te dane z wynikami badania pokoleń Z i Y – o ile w grupie badanych od 25 roku życia w górę odsetek osób nieaktywnych seksualnie wynosił od 9% do 14%, o tyle w najmłodszej grupie (18–24 lata) był znacząco wyższy i wynosił aż 33%[13]. W omawianym tu badaniu młodzieży szkolnej odsetek ten jest jeszcze niemal dwa razy wyższy, co wydaje się potwierdzać zarysowaną tendencję – wbrew obiegowym wyobrażeniom, młodzi ludzie uprawiają seks znacząco rzadziej od starszych.

[13] Tamże, s. 16.

Rys. 81. **Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uprawiałeś/uprawiałaś seks?**

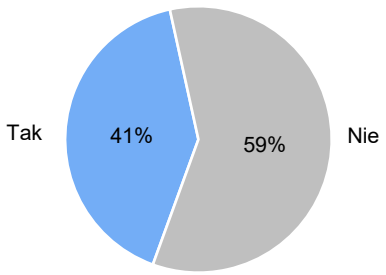

Badanie KCPU 2025

Podobnie jak w przypadku danych dotyczących bycia w związku, odsetek nieaktywnych seksualnie jest wyższy wśród młodych mężczyzn, choć różnica ta nie jest aż tak wyraźna (62% mężczyzn wobec 57% kobiet). Udział ten jest za to znacząco wyższy wśród młodszych uczniów (64% w grupie w wieku 18 lat lub mniej wobec 52% w wieku 19 lat i więcej), badanych mieszkających z obojgiem rodziców (62% wobec 48% wśród niemieszkających z rodzicami), oceniających warunki materialne swojej rodziny jako dobre (60% wobec 51% wśród oceniających je jako złe), często praktykujących religijnie (71% wśród praktykujących kilka razy w tygodniu wobec 55% wśród niepraktykujących wcale) i dobrze uczących się w szkole (69% wśród uczniów „piątkowych" i „szóstkowych" wobec 56% wśród uczniów „dwójkowych" i „trójkowych"). Jeśli chodzi o typ szkoły, to wyraźnie niższym odsetkiem deklaracji braku aktywności seksualnej wyróżniają się zwłaszcza uczniowie techników (52% wobec 65% w publicznych liceach ogólnokształcących).

Substancje psychoaktywne a życie uczuciowe i seksualne

Na zakończenie tego wątku postanowiliśmy sprawdzić, czy istnieje związek między tym, jak wygląda życie uczuciowe i erotyczne badanych, a spożywaniem przez nich substancji psychoaktywnych. Czy np. osoby pozostające w związkach są bardziej stabilne emocjonalnie i przez to używają ich mniej? A może przeciwnie – regularne spożywanie substancji psychoaktywnych koreluje z bardziej rozbudowanym życiem towarzyskim i zwiększa szanse na posiadanie partnera bądź partnerki? Wyniki analiz krzyżowych kierują nas raczej w stronę tej drugiej hipotezy.

Odsetek uczniów będących w związku jest najniższy wśród tych, którzy nie upili się ani razu w ciągu ostatniego miesiąca (41%), a najwyższy wśród tych, którzy zrobili to 3–5 razy (55%). W grupie upijających się częściej (6 i więcej razy na miesiąc) udział osób w związkach nieco się obniża (48%), choć wciąż pozostaje znacząco wyższy niż wśród nieupijających się.

Tabela 91

Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?	Sytuacja osobista	
	w związku	wolny(a)
	w procentach	
Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	41	59
1–2 razy	48	52
3–5 razy	55	45
6 razy lub więcej	48	52

Badanie KCPU 2025

W przypadku narkotyków obserwujemy bardzo podobną zależność. Wśród badanych, którzy przyjmowali je w ciągu ostatniego roku, odsetek osób w związkach jest znacząco wyższy niż wśród tych, którzy ich nie przyjmowali (52% wobec 43%).

Tabela 92

Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	Sytuacja osobista	
	w związku	wolny(a)
	w procentach	
Tak	52	48
Nie	43	57

Badanie KCPU 2025

Jeśli chodzi o związek między aktywnością seksualną a spożyciem substancji psychoaktywnych, to opisana powyżej zależność jest jeszcze silniejsza i wyraźnie kierunkowa. Im częściej badani się upijali, tym częściej uprawiali seks. Wśród nieupijających się odsetek aktywnych seksualnie wynosił 32% wobec 62% wśród upijających się 6 lub więcej razy w miesiącu, co daje różnicę aż 30 punktów procentowych.

Tabela 93

Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?	Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uprawiałeś/uprawiałaś seks?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	32	68
1–2 razy	52	48
3–5 razy	57	43
6 razy lub więcej	62	38

Badanie KCPU 2025

Podobnie w przypadku spożycia narkotyków – wśród osób korzystających z narkotyków odsetek aktywnych seksualnie wynosił 66% wobec 38% wśród niekorzystających.

Tabela 94

Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uprawiałeś/uprawiałaś seks?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Tak	66	34
Nie	38	62

Badanie KCPU 2025

Przedstawione powyżej analizy wskazują dość jednoznacznie na niesłabnącą rolę alkoholu i narkotyków w nawiązywaniu relacji uczuciowych i erotycznych między młodymi ludźmi.

Poglądy na temat ról płciowych

Jako że nasi badani dorastają w okresie dynamicznych przemian obyczajowych, ciekawiły nas również ich opinie na temat ról płciowych oraz tego, jacy powinni, a jacy nie powinni być „prawdziwi" mężczyźni i „prawdziwe" kobiety. Żeby się o tym przekonać, poprosiliśmy ich o ustosunkowanie się do szeregu stwierdzeń opisujących tradycyjne wzorce męskości i kobiecości, obowiązujące przez dziesięciolecia. Wyniki wskazują, że mamy tu do czynienia z nierównomiernymi przemianami, tzn. część wzorców wciąż obowiązuje, część jest sporna, a część wyraźnie odrzucana.

Zacznijmy od tych odnoszących się do mężczyzn. Odpowiedzi pokazują, że wymaga się wciąż od mężczyzn pewnej „galanterii" względem kobiet – niemal

powszechnie zgadzano się, że chłopak powinien przepuszczać dziewczynę w drzwiach (95%), zdecydowana większość uważała też, że powinien płacić za nią na randce (72%). W cenie pozostaje również umiejętność prowadzenia przez mężczyznę samochodu (83%). Choć większość zgadzała się, że chłopak powinien umieć się bić (57%), to w tej kwestii odnotowaliśmy też niemało głosów sprzeciwu (32%). Zdecydowanie największy sprzeciw budziło natomiast przekonanie, że chłopak nie powinien płakać, okazywać słabości (aż 80% głosów przeczących). Warto podkreślić, że żadne ze stwierdzeń opisujących tradycyjne wzorce płciowe – włączając w to stwierdzenia odnoszące się do kobiet, które omówimy dalej – nie spotkało się z aż tak wyraźną kontestacją.

Obserwujemy więc wyraźne, choć częściowe przeobrażenie modelu męskości wśród najmłodszych Polaków, jako że wymóg emocjonalnej powściągliwości i ukrywania słabości za wszelką cenę stanowił przez lata jeden z fundamentów tradycyjnie rozumianej męskości. Wydaje się nieprzypadkowe, że dość wyraźnie kontestowany jest również wymóg zdolności do stosowania przemocy, tutaj przedstawiony jako umiejętność bicia się. Oba te elementy stanowią swego rodzaju „cnoty wojenne" i ich utrzymywaniu się nie sprzyjają zapewne okresy długotrwałego pokoju. W mocy pozostają natomiast wciąż zasady wymagające od mężczyzn uprzejmości względem kobiet i pewnej podstawowej zaradności wyrażającej się umiejętnością prowadzenia samochodu.

Rys. 82. **Czy zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami:**

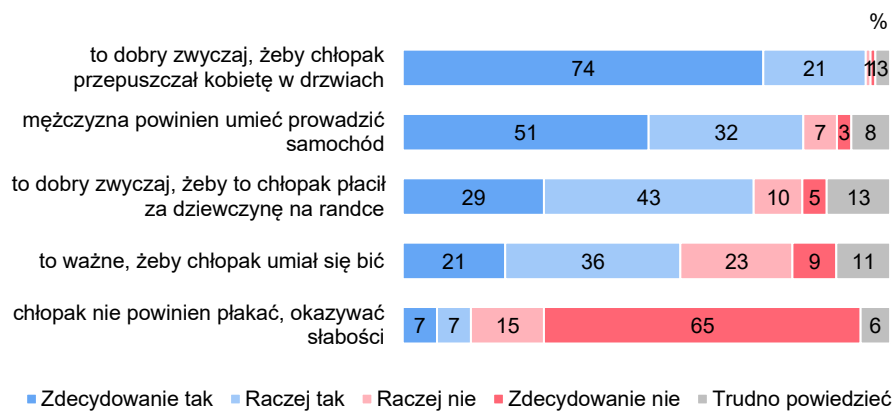

Badanie KCPU 2025

Obserwujemy interesujące zróżnicowanie odpowiedzi ze względu na płeć – na ogół to sami chłopcy częściej popierają tradycyjne wymogi wobec samych siebie. Najwyraźniej uwidacznia się to w przypadku najbardziej kontestowanego stwierdzenia odnoszącego się do nieokazywania emocji. O ile zaledwie 4% uczennic uważa, że chłopak nie powinien nigdy płakać, o tyle podobnego zdania jest niemal co czwarty chłopiec (23%).

Jeśli przyjrzymy się z kolei stosunkowi badanych do stwierdzeń opisujących tradycyjne wzorce kobiecości, zobaczymy, że są one przeciętnie częściej kontestowane – głosy sprzeciwu w każdym przypadku sięgają od 23% do 70%, nie ma więc tutaj ani jednego elementu, który spotykałby się z tak powszechną akceptacją, jak choćby wymóg przepuszczania dziewczyn w drzwiach przez chłopców. Mimo to z większościowym poparciem spotyka się wciąż przekonanie, że dziewczyna powinna zawsze starać się dobrze wyglądać (54% wobec 33% głosów sprzeciwu) i nie mieć w życiu zbyt wielu partnerów seksualnych (54% wobec 22% głosów sprzeciwu i 24% odpowiedzi „Trudno powiedzieć"). Większościowy sprzeciw budzi już natomiast przekonanie, że dziewczyna powinna zawsze być miła (57% wobec 28% głosów poparcia), a zwłaszcza, że dziećmi powinny się zajmować w rodzinie przede wszystkim kobiety (70% wobec 19% głosów poparcia). W tym przypadku również obserwujemy więc wyraźną przemianę modelu kobiecości. Dość silne – choć też kontestowane – pozostają wciąż wymogi odnoszące się do atrakcyjności kobiet i ich skromności, czy też wstrzemięźliwości seksualnej. Natomiast z bardzo wyraźnym odrzuceniem spotyka się tradycyjna wizja kobiety jako opiekunki domu, przejmującej na siebie większą część odpowiedzialności za wychowanie dzieci.

Rys. 83. **Czy zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami:**

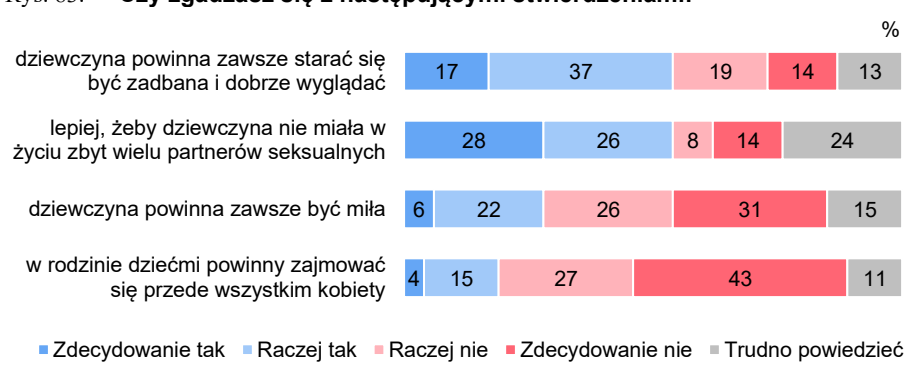

Badanie KCPU 2025

Zróżnicowania odpowiedzi ze względu na płeć są tutaj jeszcze ciekawsze. Okazuje się, że w przypadku każdego z powyższych stwierdzeń mamy do czynienia z bardzo znaczącymi różnicami opinii między uczniami i uczennicami. Znów to chłopcy częściej bronią tradycyjnych wzorców płciowych, ale różnice w odsetkach deklaracji akceptacji sięgają tutaj od kilkunastu do nawet kilkudziesięciu punktów procentowych. Dla przykładu, wymóg dbania o wygląd w każdej sytuacji stawia kobietom 62% chłopców wobec 46% dziewcząt; 40% chłopców uważa też, że dziewczyna powinna być zawsze miła (wobec 17% dziewczyn). Wyraźnie kontestowany na poziomie ogółu pogląd, że to kobiety powinny przede wszystkim zajmować się dziećmi, nie jest już tak jednoznacznie odrzucany przez chłopców – podziela go więcej niż co czwarty z nich (28% wobec 11% dziewczyn). Żadne ze stwierdzeń nie ujawnia jednak tak głębokich różnic między chłopcami a dziewczynami, jak to odnoszące się do wstrzemięźliwości seksualnej kobiet – 74% uczniów uważa, że dziewczyna nie powinna mieć w życiu zbyt wielu partnerów seksualnych, wobec 34% uczennic, co daje aż 40-punktową różnicę.

Wreszcie na koniec poprosiliśmy badanych o ustosunkowanie się do stwierdzenia, że w polskim społeczeństwie lepiej żyje się mężczyznom niż kobietom, które w różnych postaciach powraca w dyskursie feministycznym i przenika do mediów głównego nurtu. Opinie na ten temat okazały się bardzo podzielone: co prawda dominowały odpowiedzi twierdzące (42%), ale prawie co trzeci badany się z tym nie zgadzał (30%), a więcej niż co czwarty wybrał odpowiedź „Trudno powiedzieć" (28%).

Rys. 84. **Czy zgadzasz się z następującym stwierdzeniem:**

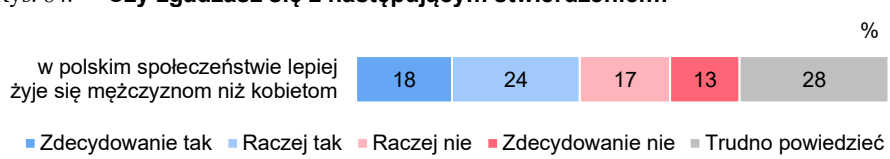

Badanie KCPU 2025

Po poprzednich analizach możemy się już domyślać, po jakiej linii przebiegał w znacznej mierze ten spór – podczas gdy ze stwierdzeniem, że w polskim społeczeństwie lepiej żyje się mężczyznom niż kobietom, zgadzała się zdecydowana większość uczennic (65%), o tyle wśród uczniów odsetek ten sięgał zaledwie 19%, co daje różnicę aż 46 punktów procentowych. Wśród chłopców dominowały głosy sprzeciwu (49%).

Na zakończenie warto podkreślić, że niemal wszystkie opisane w tej sekcji wyniki odpowiadają tendencjom ujawnionym w nieco bardziej rozbudowanym badaniu pokoleń Z i Y, z którego zaczerpnęliśmy nasze stwierdzenia. Tam również zasady wymagające od mężczyzn uprzejmości względem kobiet i podstawowej zaradności pozostawały bardzo silne, a te odnoszące się do wizji niewzruszonego i umiejącego posłużyć się przemocą „twardziela" uległy osłabieniu. Tradycyjne wzorce odnoszące się do kobiet również były bardziej powszechnie kontestowane, choć najsilniejszy pozostawał wymóg dbania o wygląd w każdych okolicznościach i nieposiadania zbyt wielu partnerów seksualnych. Wreszcie to mężczyźni okazywali się też bardziej przywiązani do tradycyjnych wzorców płciowych, zarówno tych odnoszących się do nich samych, jak i do kobiet[14].

Różnice występują za to czasem w intensywności omawianych tendencji. Dla przykładu, wymóg nieokazywania przez mężczyzn emocji jest jeszcze silniej odrzucany wśród uczniów niż wśród starszych badanych (80% głosów sprzeciwu wśród uczniów wobec 69% wśród ogółu przedstawicieli pokoleń Z i Y), co sugeruje w którym kierunku mogą zmierzać opisywane przemiany. Przede wszystkim jednak znacznie ostrzejsze wydają się różnice zdań między młodymi kobietami a mężczyznami, co wpisuje się w popularną tezę o narastającym w młodych pokoleniach konflikcie światopoglądowym między płciami, który może utrudniać im nawiązywanie relacji damsko-męskich. Na przykład w badaniu pokoleń Z i Y mężczyźni też częściej niż kobiety uważali, że kobieta nie powinna mieć zbyt wielu partnerów seksualnych, ale różnica odsetków takich odpowiedzi pomiędzy płciami wynosiła 18 punktów procentowych, a nie 40, jak wśród uczniów. Z kolei odsetek mężczyzn zgadzających się ze stwierdzeniem, że kobietom jest w polskim społeczeństwie trudniej, był niższy o 18 punktów od tego notowanego wśród kobiet – w przypadku uczniów różnica ta sięga 46 punktów.

[14] Tamże, s. 11–12.

Jonathan Scovil

STOSUNEK DO CUDZOZIEMCÓW

Po raz pierwszy w naszym badaniu młodzieży zamieściliśmy kilka pytań dotyczących stosunku uczniów do cudzoziemców. Wątek imigracji przewija się wciąż w polskiej debacie publicznej, a przemiany ostatnich lat – związane m.in. z pełnoskalową rosyjską inwazją na Ukrainę i przybyciem do Polski tysięcy uchodźców – sprawiły, że spotkanie z cudzoziemcem stało się doświadczeniem nieporównanie częstszym niż jeszcze dekadę temu.

Ogólne nastawienie

Na początek postanowiliśmy przyjrzeć się ogólnemu nastawieniu badanych do imigrantów żyjących w Polsce. Poprosiliśmy ich o określenie, które z dwóch stwierdzeń jest im bliższe: czy cudzoziemcom mieszkającym w Polsce można ufać tak samo jak rodakom, czy może w kontaktach z nimi lepiej zachować pewną ostrożność? Zdecydowana większość badanych skłaniała się ku temu drugiemu podejściu (66%). Co piąty wybrał odpowiedź „Trudno powiedzieć" (19%), a udział osób uważających, że obcokrajowcom można ufać tak samo jak rodakom był najmniejszy (15%).

Chociaż w tym rozdziale omawiamy wyłącznie pytanie dotyczące cudzoziemców, to w kwestionariuszu występowało ono w zestawie razem z dwoma innymi pytaniami mierzącymi poziom zaufania społecznego i gotowość do współpracy z innymi. Warto tu przywołać zwłaszcza odpowiedzi na pierwsze z nich, w którym badani zostali poproszeni o wybór pomiędzy dwoma stwierdzeniami: „większości ludzi można ufać" i „ostrożności w postępowaniu z ludźmi nigdy za wiele". To drugie stwierdzenie wybrało aż 84% respondentów, co pokazuje, że deklarowany dystans w stosunkach z cudzoziemcami wyrastał na gruncie dość powszechnej nieufności wobec nieznajomych.

Rys. 85. **Które z pary podanych niżej stwierdzeń jest Ci bliższe? Czy uważasz, że ogólnie rzecz biorąc:**

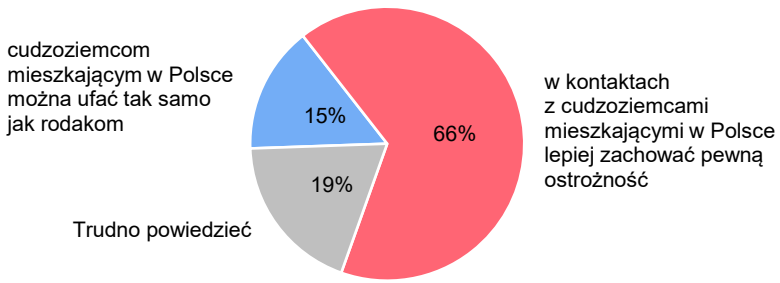

Badanie KCPU 2025

O tym, że w kontaktach z cudzoziemcami mieszkającymi w Polsce lepiej zachować pewną ostrożność, częściej przekonani byli chłopcy (71% wobec 63% wśród dziewczyn), uczniowie polskiej narodowości (67% wobec 55% osób innej narodowości), mieszkańcy mniejszych miejscowości (71% na wsi wobec 60% w największych miastach), lepiej oceniający warunki materialne swoich rodzin (69% wobec 50% oceniających je jako złe), wyznający poglądy prawicowe (84% wobec 45% wśród lewicowców) oraz uczący się źle lub przeciętnie (69% wśród uczniów „czwórkowych" i 68% wśród „trójkowych" i „dwójkowych" wobec 56% wśród „piątkowych" i „szóstkowych"). Jeśli chodzi o typ szkoły, to najniższy udział takich postaw występował w szkołach branżowych (59%), choć przekładało się to nie tyle na wyższy odsetek deklaracji otwartości wobec cudzoziemców mieszkających w Polsce, ile raczej na wyższy odsetek odpowiedzi „Trudno powiedzieć" (26%).

Poprosiliśmy też badanych o określenie swojego ogólnego stosunku do cudzoziemców osiedlających się w Polsce. Dość wyraźnie dominowały deklaracje negatywnego nastawienia (43%), choć co trzeci uczeń określił swój stosunek do imigrantów jako pozytywny (34%), a co czwarty wskazał odpowiedź „Trudno powiedzieć" (23%).

Warto zestawić te wyniki z danymi uzyskanymi w badaniu CBOS z lutego 2025 roku, w którym zadano bardzo zbliżone pytanie wszystkim dorosłym mieszkańcom Polski (użyto tylko słowa „obcokrajowiec" zamiast „cudzoziemiec")[15]. Deklaracje respondentów były znacznie bardziej pozytywne – aż 70% badanych deklarowało pozytywne nastawienie do obcokrajowców osiedlających się w Polsce, co stanowi

[15] Zob. Komunikat CBOS „Skojarzenia Polaków ze słowem *imigrant*", kwiecień 2025 (oprac. J. Scovil).

dwa razy wyższy odsetek niż w przypadku uczniów. W ramach badania przeprowadzono eksperyment – w którym połowie respondentów zadawano to samo pytanie z użyciem słowa „imigrant", a drugiej z użyciem słowa „obcokrajowiec" – wyniki wskazywały, że określenie „imigrant" jest w polskiej debacie publicznej obciążone i wywołuje bardziej negatywne reakcje. Należy jednak zauważyć, że nawet przy użyciu tego słowa odpowiedzi ogółu dorosłych Polaków były wciąż znacznie bardziej pozytywne niż odpowiedzi uczniów (58% pozytywnych deklaracji wobec 34% wśród uczniów). Widzimy więc, że nastawienie uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych do cudzoziemców osiedlających się w Polsce jest wyjątkowo krytyczne na tle całego polskiego społeczeństwa.

Rys. 86. **Jaki jest ogólnie Twój stosunek do cudzoziemców osiedlających się w Polsce?**

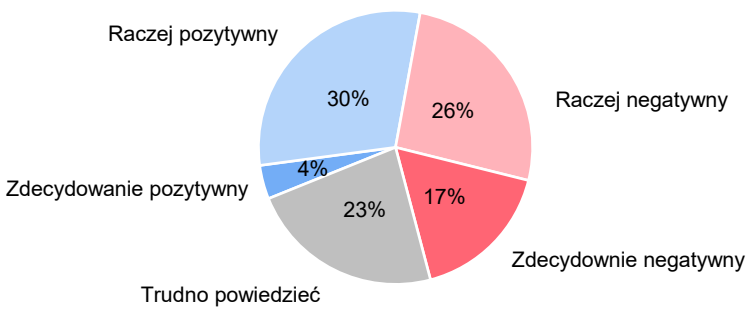

Badanie KCPU 2025

Negatywny stosunek do cudzoziemców osiedlających się w Polsce częściej deklarowali chłopcy (52% wobec 34% wśród dziewczyn), uczniowie techników (48% wobec 32% w prywatnych liceach ogólnokształcących), oceniający warunki materialne swoich rodzin jako dobre (45% wobec 32% wśród oceniających je jako złe), wyznający poglądy prawicowe (65% wobec 22% na lewicy) i gorzej uczący się (47% wśród uczniów „dwójkowych" i „trójkowych" wobec 36% wśród „piątkowych" i „szóstkowych").

Relacje z cudzoziemcami

Postanowiliśmy zbadać też, czy uczniowie mają styczność z cudzoziemcami w życiu codziennym. Żeby się o tym przekonać, zapytaliśmy ich, czy wśród uczniów ich szkół są jakieś osoby innej narodowości, a także czy takie osoby należą do grona

ich znajomych, ludzi, z którymi spędzają czas wolny. Jak się okazało, zdecydowana większość uczniów styka się z obcokrajowcami na co dzień w swoich szkołach (87%), a co czwarty deklarował nawet, że w jego szkole jest „wiele takich osób" (23%).

Nie przekładało się to jednak na równie wiele zażyłych znajomości z cudzoziemcami – regularne spędzanie wolnego czasu z osobami innej narodowości deklarował co trzeci badany (32%). Zdecydowana większość uczniów nie miała obcokrajowców wśród bliskich znajomych (68%).

Rys. 87. **Relacje uczniów z osobami innej narodowości**

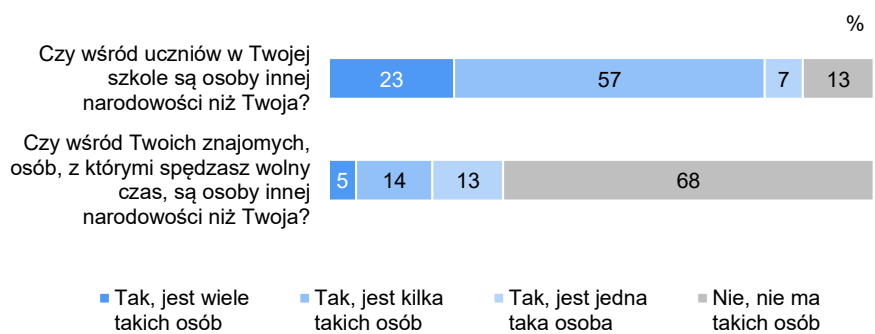

Badanie KCPU 2025

Obecność osób innej narodowości w swojej szkole deklarowali częściej uczniowie liceów (aż 97% w prywatnych liceach ogólnokształcących i 89% w publicznych 84% w technikach i 78% w szkołach branżowych) oraz mieszkańcy większych miejscowości (91% w największych miastach wobec 81% w najmniejszych).

Podobnie bliską znajomość z cudzoziemcem deklarowali ponadprzeciętnie często uczniowie prywatnych liceów ogólnokształcących (45% wobec 30% w technikach) oraz mieszkańcy większych miejscowości (48% w największych miastach wobec 25% na wsi).

Jak kontakty z cudzoziemcami wpływały na stosunek do nich? Analizy pokazują, że im większa obecność cudzoziemskich uczniów w szkole, tym przeciętnie lepszy stosunek do nich deklarują badani, choć efekt ten nie jest bardzo wyraźny i nawet w grupie osób deklarujących, że w ich szkole jest wielu obcokrajowców, dominuje wciąż negatywne nastawienie. Warto też zauważyć, że odsetki osób o negatywnym nastawieniu pozostają właściwie niezmienione

niezależnie od skali obecności obcokrajowców w szkole – za to im ona większa, tym mniej odpowiedzi „Trudno powiedzieć", a więcej pozytywnych.

Tabela 95

Czy wśród Twoich znajomych, osób, z którymi spędzasz wolny czas, są osoby innej narodowości niż Twoja?	Stosunek do cudzoziemców osiedlających się w Polsce		
	Pozytywny	Negatywny	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak, jest wiele takich osób	38	43	19
Tak, jest kilka takich osób	34	43	22
Tak, jest jedna taka osoba	34	43	23
Nie, nie ma takich osób	31	41	28

Badanie KCPU 2025

Znacznie wyraźniejsza jest korelacja pomiędzy pozytywnym stosunkiem do imigrantów a bliską znajomością z nimi. Wśród osób deklarujących posiadanie wielu lub choćby kilku znajomych cudzoziemców odsetek deklaracji pozytywnego nastawienia zdecydowanie dominuje. Z kolei wśród osób nieposiadających żadnych znajomych cudzoziemców odsetki negatywnego oraz nieokreślonego nastawienia do imigrantów osiedlających się w Polsce są najwyższe.

Tabela 96

Czy wśród uczniów w Twojej szkole są osoby innej narodowości niż Twoja?	Stosunek do cudzoziemców osiedlających się w Polsce		
	Pozytywny	Negatywny	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak, jest wiele takich osób	65	18	17
Tak, jest kilka takich osób	50	30	20
Tak, jest jedna taka osoba	40	40	20
Nie, nie ma takich osób	28	48	24

Badanie KCPU 2025

Postrzegana skala obecności imigrantów w Polsce

Na koniec postanowiliśmy zadać badanym pytanie otwarte, prosząc ich o oszacowanie liczby cudzoziemców żyjących w Polsce. Jak pokazuje regularnie powtarzane badanie ośrodka Ipsos MORI zatytułowane „Perils of Perception", badani w wielu krajach na całym świecie – w tym również w Polsce – mają

skłonność do znacznego przeszacowywania skali imigracji do swojego państwa[16]. Ciekawiło nas, czy podobne zjawisko wystąpi również wśród polskich uczniów. Oczywiście dokładne określenie liczby cudzoziemców w Polsce jest bardzo trudne, ale najbardziej wiarygodne szacunki mówią o od 2,5 do 4 milionów obcokrajowców mieszkających w Polsce[17].

Otrzymane od badanych odpowiedzi okazały się bardzo zróżnicowane i sprowadzenie ich do ogólniejszych kategorii możliwych do przedstawienia na wykresie nie było łatwym zadaniem. Jedni uczniowie podawali liczby, drudzy procenty, jeszcze inni odpowiadali, że imigrantów jest „dużo". Ostatecznie tam, gdzie tylko było to możliwe, sprowadzaliśmy odpowiedzi respondentów do liczb, więc jeśli ktoś np. podał odpowiedź „10%", obliczaliśmy 10% z ogółu populacji Polski. Zachowaliśmy tylko dwie kategorie opisowe – „dużo" i „za dużo" – ponieważ występowały bardzo często i w żaden sposób nie dało się ich przełożyć na konkretną liczbę.

Szacunki liczbowe podzieliliśmy na pięć kategorii: 1) poniżej miliona; 2) od 1 000 000 do 1 999 999; 3) od 2 000 000 do 3 999 999 (przyjęliśmy taki zakres, ponieważ to on w największym stopniu odpowiadał oficjalnym szacunkom); 4) od 4 000 000 do 9 999 999; 5) od 10 000 000 wzwyż. Najniższe szacunki podawane przez uczniów stanowiły pojedyncze cyfry – uznawaliśmy te odpowiedzi za trudne do zakwalifikowania i nie włączaliśmy do prezentacji wyników, jako że nie sposób było określić, czy ktoś pisząc „5", miał na myśli właśnie tą liczbę, 5 000, czy może 5 000 000. Z kolei najwyższy szacunek na jaki trafiliśmy wynosił „50%", co odpowiadałoby niemal 24 000 000 – przyporządkowaliśmy go do kategorii „10 000 000 i więcej", która zresztą nie okazała się tak liczna.

Dwa najczęściej wskazywane zakresy to od 2 000 000 do 3 999 999 (23%) – a zatem zakres najbardziej zbliżony do oficjalnych szacunków – oraz poniżej 1 000 000 (23%). Ogółem wśród wskazań liczbowych niewątpliwie więcej było niedoszacowań (łącznie 34%) niż przeszacowań (łącznie 16%), a zatem nasze wyniki nie wydają się wpisywać w trend obserwowany przez Ipsos MORI w dorosłych populacjach różnych krajów na całym świecie. Warto jednak mieć na uwadze, że zapewne część uczniów mogła mieć mylne wyobrażenie o populacji samej Polski. Wskazują na to niektóre odpowiedzi, takie jak „dużo, 100k na pewno" albo „dużo, jakoś 100 tys. albo 50 tys.". Poza szacunkami liczbowymi wiele było

[16] Raport „Perils of Perception 2024", Ipsos MORI.
[17] Zob. „Strategia migracyjna Polski na lata 2025–2030", załącznik do uchwały nr 120 Rady Ministrów z dnia 15 października 2024 r.; „Migracje: niewykorzystana (na razie) szansa Polski", Warsaw Enterprise Institute.

zresztą właśnie odpowiedzi opisowych sprowadzających się do „dużo” (10%), a także „za dużo” (7%). Co dziesiąty uczeń stwierdził też, że po prostu nie wie, ilu jest w Polsce cudzoziemców (10%).

Rys. 88. **Jak uważasz, ilu, mniej więcej, jest teraz w Polsce cudzoziemców?** (pytanie otwarte)

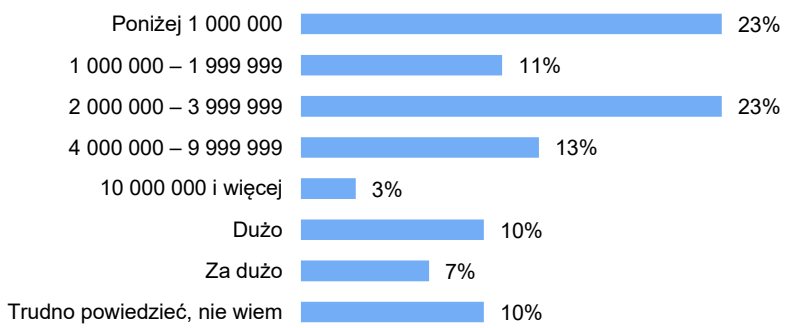

Badanie KCPU 2025

Autorzy badania Ipsos MORI stawiali tezę, że mamy tendencję do przeszacowywania tych zjawisk, które nas niepokoją. Czy zatem wyższe szacunki spotykamy u uczniów o negatywnym stosunku do imigrantów? Nie jest to takie proste. Co ciekawe, na największy odsetek deklaracji pozytywnego stosunku do obcokrajowców żyjących w Polsce natrafiamy wśród uczniów, którzy przeszacowywali ich obecność w najwyższym stopniu, a zatem podawali szacunki od 10 000 000 wzwyż. Była to jednak bardzo niewielka grupa, licząca zaledwie 41 respondentów, więc do wyników należy podchodzić z dużą ostrożnością. Oczywiście znacznie bardziej jednoznaczna jest tendencja wśród osób odpowiadających na pytanie o liczbę imigrantów, że jest ich „za dużo” – 84% z nich ma do cudzoziemców niechętny stosunek. Wśród osób odpowiadających, że imigrantów jest „dużo”, zależność nie jest już tak oczywista. Co prawda, również najwięcej wśród nich osób o negatywnym nastawieniu (38%), ale odsetek pozytywnych deklaracji jest niewiele niższy (32%) i szczególnie wysoki jest udział odpowiedzi „Trudno powiedzieć” (30%). Można przypuszczać, że osoby, które twierdziły, że imigrantów jest w Polsce „dużo”, dawały po prostu wyraz ogólnemu wrażeniu, jakie odnosiły z relacji medialnych czy rozmów ze znajomymi, ale nie miały koniecznie wyraźnego stosunku do tego zjawiska.

Tabela 97

Jak uważasz, ilu, mniej więcej, jest teraz w Polsce cudzoziemców?	Stosunek do cudzoziemców osiedlających się w Polsce		
	Pozytywny	Negatywny	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Poniżej 1 000 000	38	40	22
1 000 000 – 1 999 999	30	48	22
2 000 000 – 3 999 999	39	43	18
4 000 000 – 9 999 999	39	48	13
10 000 000 i więcej	51	34	15
Dużo	32	38	30
Za dużo	6	84	10
Trudno powiedzieć, nie wiem	34	30	36

Badanie KCPU 2025

Podsumowując, polscy uczniowie ostatnich klas szkół ponadpodstawowych mają do osiedlających się w Polsce cudzoziemców dość nieufny stosunek. Wielu odnosi się do nich niechętnie i postawa ta występuje wśród nich znacznie częściej niż w ogóle dorosłej populacji Polaków.

Zdecydowana większość uczniów styka się z cudzoziemcami na co dzień w swoich szkołach, a co trzeci utrzymuje z nimi bliskie kontakty. O ile sama obecność cudzoziemskich uczniów w szkołach badanych wpływa na poprawę stosunku do nich w ograniczonym stopniu, o tyle osoby utrzymujące bliskie relacje z takimi uczniami mają znacznie częściej pozytywny stosunek do imigrantów w ogóle.

Mniej więcej co czwarty uczeń był w stanie prawidłowo oszacować liczbę cudzoziemców w Polsce. Wśród pozostałych wskazań więcej było niedoszacowań niż przeszacowań, ale może to wynikać z tego, że uczniowie mieli mylne wyobrażenie o populacji samej Polski. Co dziesiąty twierdził, że w Polsce jest po prostu „dużo" imigrantów, a co czternasty, że „za dużo" – ta ostatnia odpowiedź wyraźnie korelowała z niechętnym stosunkiem do nich.

Ilona Kawalec

MŁODZIEŻ WOBEC OSÓB LGBT+. POSTAWY, ZMIANY, PODZIAŁY

Tematyka stosunku do osób LGBT+ została włączona do naszych badań młodzieży szkół ponadpodstawowych po raz pierwszy w 2021 roku – w czasie, gdy zagadnienia związane z prawami osób nieheteronormatywnych stały się jednym z najbardziej wyrazistych sporów światopoglądowych w Polsce. Debata wokół związków partnerskich, stanowiska Kościoła katolickiego, uchwał samorządowych czy dyskusji o tzw. ideologii LGBT weszła wówczas do głównego nurtu dyskusji publicznej i politycznej.

W takim kontekście szczególnego znaczenia nabiera pytanie o postawy młodego pokolenia. To właśnie uczniowie ostatnich klas szkół ponadpodstawowych – wchodzący w dorosłość – będą w najbliższych latach współtworzyć dominujący klimat opinii społecznej.

Obecny pomiar zrealizowany w 2025 roku pozwala nie tylko opisać aktualny stan postaw, lecz także uchwycić ich dynamikę w perspektywie ostatnich lat 2021–2025. Ponadto zestawienie danych młodzieżowych z wynikami reprezentatywnych badań ogółu osób dorosłych regularnie prowadzonych przez CBOS umożliwia analizę różnic międzypokoleniowych w podejściu do tej kwestii.

Poziom akceptacji osób LGBT+

Aby zmierzyć stopień akceptacji osób LGBT+, badanym uczniom zadaliśmy pytanie: „Jak określił(a)byś swój stosunek do gejów, lesbijek i innych osób LGBT+?”. Uczniowie poproszeni zostali o umieszczenie swoich odpowiedzi na skali, która miała charakter siedmiostopniowy – od „dużej niechęci” (1) do „pełnej akceptacji” (7), przy czym wartość środkowa (4) oznaczała postawę ambiwalentną, określaną jako „ani niechęć, ani akceptacja, mam mieszane uczucia”.

Rys. 89. **Jak określił(a)byś swój stosunek do gejów, lesbijek i innych osób LGBT+?**

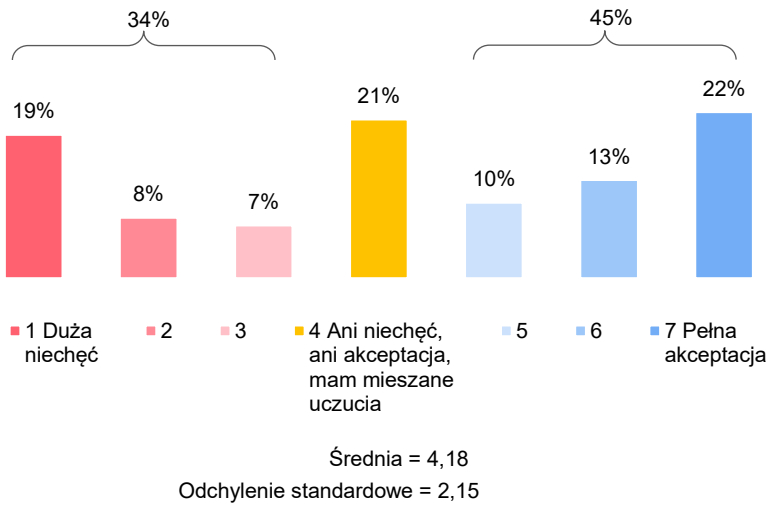

Badanie KCPU 2025

Łącznie 34% badanych lokuje się po stronie szeroko rozumianego spektrum postaw niechętnych wobec osób LGBT+ (suma odpowiedzi 1–3 na skali), przy czym co piąty respondent (19%) wskazał na „dużą niechęć" (odpowiedź 1). Jednocześnie 45% uczniów mieści się w spektrum postaw akceptujących (suma odpowiedzi 5–7), w tym 22% wyraża „pełną akceptację" (odpowiedź 7).

W ujęciu zagregowanym oznacza to, że postawy akceptujące są w badanej populacji częstsze niż niechętne (45% wobec 34%). Jeśli jednak spojrzymy na przeciwne krańce skali – „pełną akceptację" i „dużą niechęć" – okaże się, że różnica między nimi jest niewielka (22% wobec 19%) i mieści się w granicach błędu statystycznego. Można zatem przyjąć, że najbardziej skrajne stanowiska pozytywne i negatywne są liczebnie bardzo zbliżone.

Dodatkowych informacji o ogólnym kierunku postaw badanej młodzieży dostarcza średnia arytmetyczna. Średnia wartość odpowiedzi na skali akceptacji wynosi 4,18, przy odchyleniu standardowym równym 2,15.

Warto zauważyć, że średnia 4,18 znajduje się bardzo blisko środka skali (4 oznacza postawę neutralną), choć nieznacznie po stronie akceptacji. Oznacza to, że ogólny „środek ciężkości" opinii młodzieży lokuje się minimalnie powyżej neutralności. Przesunięcie jest jednak bardzo niewielkie – różnica 0,18 punktu na siedmiostopniowej skali ma raczej symboliczny niż wyraźny charakter. W ujęciu

syntetycznym można więc powiedzieć, że cała badana populacja znajduje się bardzo blisko neutralności, z lekką tendencją w kierunku akceptacji. Trzeba jednak podkreślić, że średnia jako miara syntetyczna nie oddaje w pełni struktury opinii, ponieważ może maskować znaczne zróżnicowanie postaw występujących w badanej populacji.

Dodatkowy wgląd w strukturę opinii badanej młodzieży daje odchylenie standardowe, które w tym przypadku wynosi 2,15. Przy skali od 1 do 7 oznacza to znaczne rozproszenie odpowiedzi i potwierdza obraz dużego zróżnicowania postaw wśród badanej młodzieży. Gdyby opinie koncentrowały się wokół środka skali, wartość tego wskaźnika byłaby wyraźnie niższa. Wysokie odchylenie standardowe pokazuje, że średnia 4,18 nie jest efektem dominacji postaw umiarkowanych, lecz rezultatem równoważenia się silnych stanowisk negatywnych i pozytywnych. Innymi słowy, średnia wartość nie oznacza dominacji postaw neutralnych, lecz jest efektem równoważenia się silnych stanowisk pozytywnych i negatywnych. Postawy młodzieży wobec osób LGBT+ są więc wyraźnie zróżnicowane, a ich charakter wskazuje raczej na współistnienie konkurujących orientacji światopoglądowych niż na stabilny i jednolity konsensus.

Ogólny obraz postaw młodzieży wobec osób LGBT+ stanowi punkt wyjścia do dalszej analizy – zarówno zmian, jakie zaszły w latach 2021–2025, jak i różnic międzypokoleniowych widocznych przy porównaniu z wynikami badań dorosłej populacji.

Akceptacja osób LGBT+ – zmiany w latach 2021–2025 i różnice międzypokoleniowe

Tematyka postaw wobec osób LGBT+ została wprowadzona do realizowanego przez nas projektu badań młodzieży w 2021 roku, co umożliwia dziś porównanie wyników w perspektywie czterech lat. Równolegle pytania dotyczące stosunku do osób LGBT+ pojawiały się w badaniach ogółu dorosłych prowadzonych przez CBOS, co pozwala zestawić wyniki badania młodzieży z danymi dla ogółu dorosłych.

Rys. 90. **Jak określił(a)byś swój stosunek do gejów, lesbijek i innych osób LGBT+?**

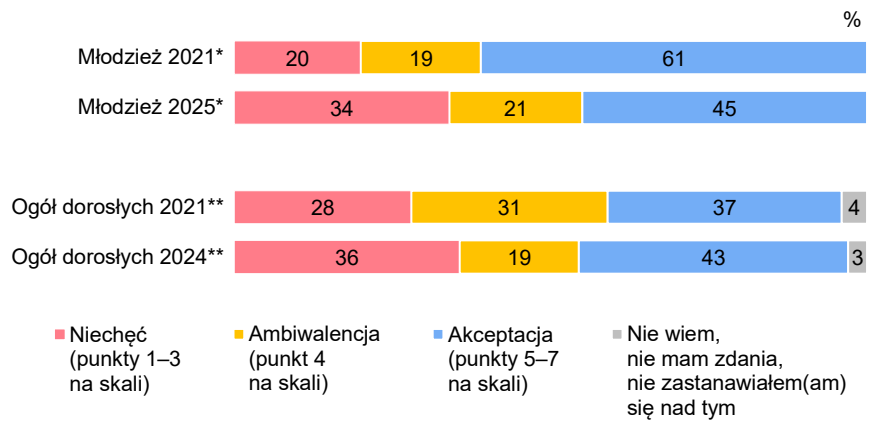

* Badania KBPN /KCPU: 2021, 2025
** Badania CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (wrzesień 2021, sierpień 2024)

Dane przedstawione na rysunku pozwalają prześledzić, jak zmienił się poziom akceptacji osób LGBT+ wśród młodzieży w ciągu czterech lat oraz jak kształtuje się on na tle postaw ogółu dorosłych Polaków.

Porównanie wyników z 2021 i 2025 roku wskazuje na wyraźną zmianę kierunku postaw młodzieży wobec osób LGBT+ w analizowanym okresie. W 2021 roku dominowały postawy akceptujące (61%), postawy niechętne deklarowało 20% respondentów, a ambiwalentne – 19%. W 2025 roku proporcje te uległy istotnemu przesunięciu: akceptacja spadła do 45%, niechęć wzrosła do 34%, a odsetek postaw ambiwalentnych nieznacznie zwiększył się do 21%.

Najbardziej uderzającą zmianą jest więc spadek akceptacji o 16 punktów procentowych oraz równoczesny wzrost niechęci o 14 punktów procentowych. Oznacza to nie tylko osłabienie dominacji postaw afirmatywnych, lecz także wyraźne przesunięcie części młodzieży w stronę stanowisk negatywnych. O ile w 2021 roku postawy akceptujące wyraźnie przeważały nad niechętnymi (61% wobec 20%), o tyle w 2025 roku różnica ta uległa znacznemu zmniejszeniu (45% wobec 34%). Można mówić o przejściu od wyraźnej przewagi akceptacji do sytuacji znacznie bardziej zrównoważonej i spolaryzowanej.

Warto przy tym zauważyć, że poziom ambiwalencji pozostaje relatywnie stabilny (19% → 21%). Zmiana nie polega więc na „przesunięciu" młodzieży do centrum, lecz raczej na redystrybucji między biegunami skali – kosztem postaw

akceptujących rośnie udział postaw negatywnych. Taki układ sugeruje wzrost napięcia światopoglądowego i osłabienie wcześniejszego, bardziej liberalnego klimatu opinii.

Z metodologicznego punktu widzenia różnice rzędu kilkunastu punktów procentowych przy porównywalnej próbie zdecydowanie przekraczają granice błędu statystycznego, co pozwala traktować je jako realną zmianę społeczną, a nie fluktuację losową. O ile w 2021 roku można było mówić wśród młodzieży o wyraźnej postawie akceptującej środowiska LGBT+, o tyle w 2025 roku obraz jest znacznie bardziej podzielony, z silniejszą reprezentacją postaw krytycznych.

Zmiany te można interpretować jako efekt przekształceń kontekstu społeczno-politycznego, rosnącej polaryzacji debaty publicznej lub redefinicji tożsamości światopoglądowej części młodego pokolenia. Niezależnie od przyczyn, dane wskazują na osłabienie wcześniejszej dominacji postaw akceptujących i wyraźny wzrost postaw niechętnych w ciągu czterech lat.

Z danych przedstawionych na rysunku wynika, że w populacji dorosłych w ostatnich latach nastąpił wzrost poziomu akceptacji osób LGBT+. Zmiana ta ma umiarkowany charakter i nie prowadzi do zasadniczego przekształcenia ogólnego rozkładu postaw w tej grupie.

Kluczowe znaczenie ma jednak porównanie wyników dla ogółu dorosłych i młodzieży. W obu analizowanych momentach pomiaru (2021 i 2025) młodzież charakteryzuje się wyższym poziomem akceptacji osób LGBT+ niż ogół dorosłych. Oznacza to utrzymywanie się wyraźnej różnicy międzypokoleniowej w podejściu do tej kwestii.

Warto przy tym zauważyć, że kierunek zmian w obu grupach jest odmienny: wśród ogółu dorosłych obserwujemy stopniowy wzrost akceptacji, natomiast wśród młodzieży jej spadek. Mimo tych przeciwstawnych tendencji młodzież nadal pozostaje grupą bardziej przychylną osobom LGBT+ niż ogół dorosłych.

Akceptacja osób LGBT+ a społeczno-demograficzne linie podziału

Analiza zróżnicowań społeczno-demograficznych postaw wobec osób LGBT+ ujawnia wyraźne i systematyczne różnice między poszczególnymi kategoriami badanych. O ile w całej próbie 34% respondentów deklaruje postawy niechętne, 21% ambiwalentne, a 45% akceptujące, o tyle w grupach wyodrębnionych ze względu na niektóre cechy społeczne, demograficzne i światopoglądowe badanych proporcje te ulegają istotnym przesunięciom.

Najbardziej wyraziste różnice pojawiają się w zależności od deklarowanych poglądów politycznych. Wśród osób identyfikujących się z lewicą aż 80% deklaruje akceptację, a jedynie 11% niechęć. Natomiast wśród osób o poglądach prawicowych dominują postawy negatywne (65%), przy bardzo niskim poziomie akceptacji (13%).

Rys. 91. **Stosunek do gejów, lesbijek i innych osób LGBT+ a poglądy polityczne**

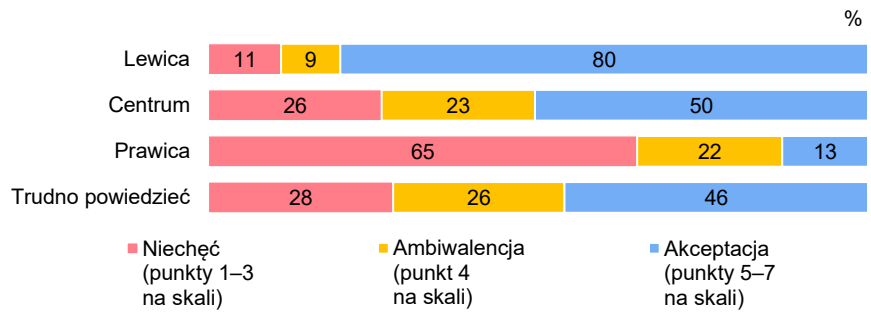

Badanie KCPU 2025

Bardzo silnym czynnikiem różnicującym okazuje się także płeć. Wśród młodych mężczyzn dominują postawy negatywne (57%), przy stosunkowo niskim poziomie akceptacji (24%). Wśród młodych kobiet sytuacja jest odwrotna: niemal dwie trzecie (63%) deklaruje akceptację, a jedynie 13% niechęć. Różnica ta ma charakter wyraźny i wskazuje na głębokie zróżnicowanie postaw między młodzieżą płci męskiej i żeńskiej.

Rys. 92. **Stosunek do gejów, lesbijek i innych osób LGBT+ a płeć**

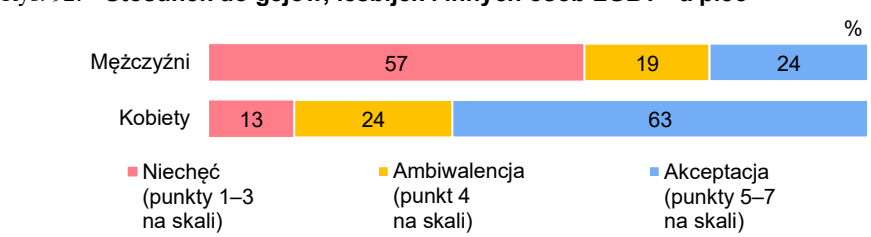

Badanie KCPU 2025

Jednym z najsilniejszych predyktorów postaw jest również religijność, zarówno w wymiarze praktyk, jak i autoidentyfikacji. Wśród osób uczestniczących w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu akceptację deklaruje 24%, natomiast wśród nieuczestniczących – 53%. Jeszcze wyraźniejsze różnice występują przy samoocenie wiary: wśród osób głęboko wierzących niechęć sięga 51%, a akceptacja 21%; wśród niewierzących proporcje te odwracają się – 63% deklaruje akceptację, a 20% niechęć. Dane te wskazują na silny związek między religijnością a stosunkiem do osób LGBT+.

Rys. 93. **Stosunek do gejów, lesbijek i innych osób LGBT+ a praktyki religijne i wiara**

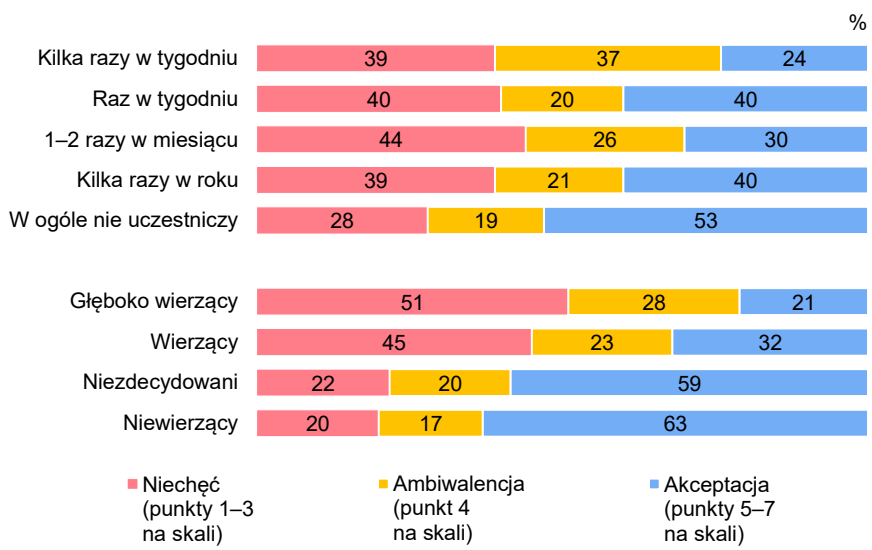

Badanie KCPU 2025

Istotne różnice widoczne są również w zależności od:

- typu szkoły – im bardziej ogólnokształcący i prestiżowy profil szkoły, tym wyższy poziom akceptacji. Jest on zdecydowanie wyższy w prywatnych liceach ogólnokształcących, następnie zaś w publicznych liceach ogólnokształcących, niższy w technikach i zdecydowanie najmniejszy w szkołach branżowych;
- miejsca zamieszkania – ogólnie widoczna jest tendencja do wyższego poziomu akceptacji w miastach niż na wsiach;

- samooceny szkolnej – uczniowie określający się jako „piątkowi/szóstkowi” w większym stopniu deklarują akceptację niż uczniowie „dwójkowi/trójkowi”.

Podsumowując, analiza zróżnicowań społeczno-demograficznych pokazuje, że postawy wobec osób LGBT+ wśród młodzieży nie są jednorodne, lecz silnie powiązane z orientacją polityczną, płcią, religijnością, a w dalszej kolejności także z typem szkoły, miejscem zamieszkania i osiągnięciami szkolnymi. Najsilniejsza polaryzacja postaw wobec osób LGBT+ przebiega wzdłuż osi światopoglądowej – między młodzieżą identyfikującą się z prawicą i religijnością a osobami niewierzącymi i deklarującymi poglądy lewicowe. Bardzo silne różnice wybrzmiewają również między płciami – kobiety znacznie częściej niż mężczyźni deklarują akceptację osób LGBT+.

Osobisty kontakt z osobami LGBT+

W kolejnym kroku zapytaliśmy badanych uczniów, czy znają osobiście geja, lesbijkę lub inną osobę LGBT+. W literaturze socjologicznej i psychologicznej od dawna funkcjonuje hipoteza, zgodnie z którą bezpośredni kontakt z przedstawicielami grup mniejszościowych sprzyja redukcji uprzedzeń i zwiększa poziom akceptacji.

Pytanie o osobistą znajomość osoby LGBT+ pozwala więc sprawdzić, czy deklarowane postawy wobec tej grupy mają charakter raczej abstrakcyjny – oparty na przekazach medialnych i stereotypach – czy też są zakorzenione w doświadczeniu bezpośrednich relacji społecznych.

Rys. 94. **Czy znasz osobiście jakiegoś geja, lesbijkę lub inną osobę LGBT+?**

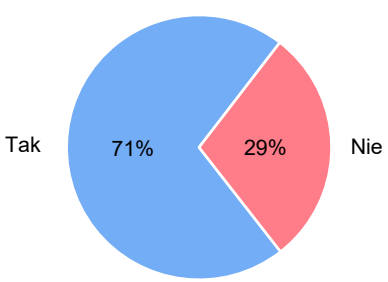

Badanie KCPU 2025

Zdecydowana większość naszych respondentów (71%) deklaruje, iż zna osobiście przynajmniej jedną osobę LGBT+, natomiast 29% takiej znajomości nie potwierdza. Oznacza to, że dla zdecydowanej większości badanej młodzieży problematyka LGBT+ nie jest wyłącznie kwestią abstrakcyjną czy medialną, lecz dotyczy realnych osób funkcjonujących w ich bezpośrednim otoczeniu społecznym – wśród znajomych, rówieśników, a być może także członków rodziny. Tak wysoki odsetek deklarowanej znajomości może świadczyć o rosnącej widoczności osób LGBT+ w środowisku młodzieżowym oraz o większej otwartości w ujawnianiu tożsamości seksualnej lub płciowej. Jednocześnie fakt, że niemal trzy czwarte badanych zna osobiście osoby LGBT+, tworzy istotny kontekst interpretacyjny dla wcześniej analizowanych postaw: oznacza bowiem, że znaczna część negatywnych opinii formułowana jest nie wobec całkowicie anonimowej, „odległej" grupy, lecz wobec kategorii obejmującej osoby potencjalnie bliskie i realnie obecne w codziennym życiu respondentów.

Pytanie to ma zatem podwójne znaczenie analityczne. Po pierwsze, pozwala uchwycić stopień społecznej obecności osób LGBT+ w środowisku młodzieży. Po drugie, stwarza możliwość dalszych analiz porównawczych – sprawdzenia, czy znajomość osobista koreluje z wyższym poziomem akceptacji i czy brak takiego kontaktu wiąże się częściej z postawami niechętnymi. W tym sensie zmienna ta może pełnić funkcję kluczowego czynnika wyjaśniającego zróżnicowanie postaw obserwowane w badaniu.

Osobisty kontakt z osobami LGBT+ a poziom ich akceptacji

Porównanie zależności między znajomością osób LGBT+ a poziomem akceptacji w latach 2021 i 2025 pokazuje, że mechanizm kontaktu nadal działa w tym samym kierunku, jednak jego siła osłabła.

Rys. 95. **Stosunek do gejów, lesbijek i innych osób LGBT+ a znajomość jakiegoś geja, lesbijki lub innej osoby LGBT+**

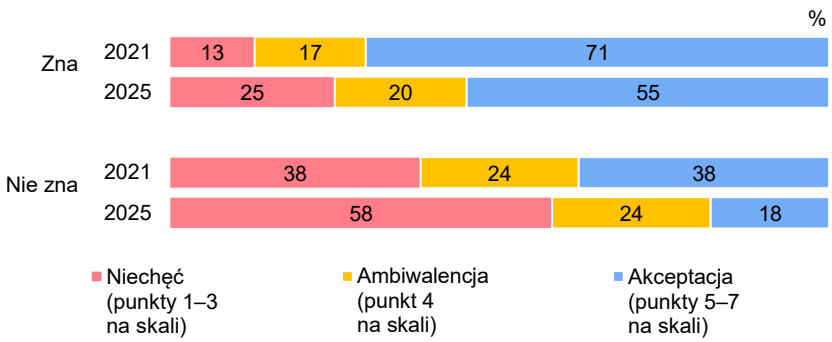

Badania KBPN/KCPU

W 2021 roku różnice między osobami znającymi i nieznającymi osób LGBT+ były bardzo wyraźne. Wśród respondentów deklarujących osobistą znajomość aż 71% prezentowało postawy akceptujące, a jedynie 13% niechętne. Natomiast wśród nieznających osób LGBT+ akceptacja i niechęć wyniosły tyle samo (po 38%). Oznacza to, że kontakt interpersonalny wiązał się wówczas z bardzo silnym wzrostem akceptacji (różnica 33 punktów procentowych) oraz znacznym spadkiem niechęci (różnica 25 punktów procentowych). Wzór zależności był jednoznaczny i wyraźny: znajomość osób LGBT+ niemal podwajała poziom akceptacji.

W 2025 roku kierunek zależności pozostaje ten sam, jednak jej intensywność jest mniejsza. Wśród znających osoby LGBT+ akceptacja wynosi 55%, a niechęć 25%, natomiast wśród nieznających – odpowiednio 18% i 58%. Różnica w poziomie akceptacji między obiema grupami to 37 punktów procentowych, a w poziomie niechęci – 33 punkty procentowe. Formalnie różnice nadal są duże, jednak kluczowa zmiana polega na tym, że sama grupa „znających" stała się wyraźnie mniej akceptująca niż cztery lata wcześniej (spadek akceptacji z 71% do 55%) oraz bardziej niechętna (wzrost z 13% do 25%).

Oznacza to, że w latach 2021–2025 nie zanikła zależność między osobistym kontaktem a postawą, lecz zmienił się jej kontekst. W 2021 roku kontakt z osobą LGBT+ wiązał się z dominacją postaw wyraźnie afirmatywnych. W 2025 roku kontakt nadal koreluje z większą akceptacją niż jej brak, jednak nie gwarantuje już tak silnie postawy pozytywnej. Innymi słowy, doświadczenie osobistego kontaktu przestało być czynnikiem tak jednoznacznie liberalizującym jak wcześniej.

Podsumowując, w obu pomiarach kontakt interpersonalny wiąże się z wyższą akceptacją osób LGBT+, jednak między 2021 a 2025 rokiem nastąpiło przesunięcie całego rozkładu w kierunku większej niechęci, również w grupie mającej osobiste doświadczenie kontaktu. Można mówić nie o zaniku efektu kontaktu, lecz o jego osłabieniu w zmienionym klimacie społecznym.

Osobisty kontakt z osobami LGBT+ – zmiany w latach 2021–2025 i różnice międzypokoleniowe

Jak pisaliśmy wcześniej, pomiar postaw wobec osób LGBT+ przeprowadzamy w naszych badaniach młodzieży już po raz drugi (2021, 2025). Istnieje zatem możliwość bezpośredniego porównania wyników uzyskanych w odstępie czterech lat. Temat badał również CBOS w swoich regularnych badaniach ogólnopolskich osób dorosłych.

Rys. 96. **Czy znasz osobiście jakiegoś geja, lesbijkę lub inną osobę LGBT+?**

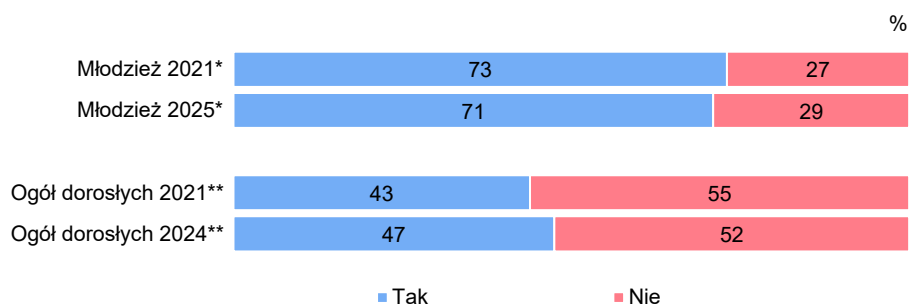

* Badania KBPN/KCPU 2021, 2025
** Badania CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia" (wrzesień 2021, sierpień 2024)

Poziom deklarowanej znajomości osób LGBT+ wśród młodzieży pozostaje wysoki w obu pomiarach i nie ulega zasadniczej zmianie w czasie. Różnice między rokiem 2021 a 2025 są niewielkie i nie wskazują na przełomową transformację w tym obszarze. Można mówić raczej o stabilizacji zjawiska niż o dynamicznym wzroście czy spadku. Oznacza to, że osobisty kontakt z osobą LGBT+ stał się w środowisku młodzieży doświadczeniem powszechnym i utrwalonym, a nie incydentalnym. W ciągu czterech lat nie doszło do wyraźnego poszerzenia ani ograniczenia tego zjawiska.

Wyraźniejsze różnice ujawniają się natomiast przy porównaniu młodzieży z ogółem dorosłych. W obu analizowanych punktach czasowych młodzież częściej niż dorośli deklaruje, że zna osobiście osobę LGBT+. Oznacza to utrzymującą się lukę międzypokoleniową w zakresie bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami tej grupy. Młodsze pokolenie funkcjonuje w środowisku społecznym, w którym obecność osób LGBT+ jest bardziej widoczna i częściej ujawniana, podczas gdy w populacji dorosłych takie doświadczenie jest mniej rozpowszechnione.

Podsumowując, dane wskazują na względną stabilność poziomu kontaktu interpersonalnego wśród młodzieży w latach 2021–2025 oraz na wyraźne zróżnicowanie międzypokoleniowe – młodzież częściej niż ogół dorosłych deklaruje osobistą znajomość osób LGBT+, co może mieć istotne znaczenie dla kształtowania się postaw wobec tej grupy.

Osobisty kontakt z osobami LGBT+ a społeczno-demograficzne linie podziału

Znajomość z gejem, lesbijką lub inną osobą LGBT+ częściej deklarują:

- młode kobiety (86%) niż młodzi mężczyźni (56%) – różnica ta jest bardzo wyraźna i wskazuje na silne zróżnicowanie ze względu na płeć;
- uczniowie prywatnych liceów ogólnokształcących (87%) oraz publicznych liceów ogólnokształcących (73%) niż uczniowie techników (70%) i przede wszystkim szkół branżowych (50%), gdzie odsetek odpowiedzi „tak” jest najniższy;
- osoby o poglądach lewicowych (86%) niż centrowych (74%) i szczególnie prawicowych (57%), co wskazuje na silny związek między orientacją ideologiczną a deklarowaną znajomością osób LGBT+;
- osoby niewierzące (83%) oraz niezdecydowane religijnie (79%) niż osoby wierzące (63%) i głęboko wierzące (60%);
- uczniowie osiągający wyższe wyniki w nauce – określający się jako „piątkowi/szóstkowi” (77%) częściej niż „dwójkowi/trójkowi” (67%);
- respondenci pochodzący z rodzin o wykształceniu wyższym rodziców (ok. 73–74%) niż z rodzin o wykształceniu średnim lub zawodowym rodziców (ok. 66–70%), choć różnice te są umiarkowane;

Z kolei najrzadziej znajomość osób LGBT+ deklarują:

- uczniowie szkół branżowych (50%),
- osoby o poglądach prawicowych (57%),
- mężczyźni (56%),
- osoby głęboko wierzące (60%).

Podsumowując, deklarowana znajomość osób LGBT+ jest zjawiskiem większościowym w badanej populacji, jednak wyraźnie częściej występuje w środowiskach bardziej miejskich, licealnych, mniej religijnych oraz wśród identyfikujących się z lewicą. Wskazuje to, że bezpośredni kontakt interpersonalny z osobami LGBT+ jest silnie osadzony w określonych kontekstach społeczno-kulturowych i światopoglądowych.

Michał Feliksiak, Małgorzata Omyła-Rudzka

ZAINTERESOWANIA I AKTYWNOŚCI

Przynależność do grup, stowarzyszeń i organizacji

Przynależność do grupy nieformalnej, stowarzyszenia, organizacji, klubu, grupy sympatyków lub ruchu religijnego deklaruje blisko jedna trzecia młodych ludzi (31%). W stosunku do pandemicznego 2021 roku to zaangażowanie jest większe (wzrost z 27% do 31%), lecz trochę mniejsze niż przed pandemią (spadek o 4 punkty procentowe w stosunku do roku 2018).

Rys. 97. **Przynależność do grup nieformalnych, stowarzyszeń, organizacji, klubów, grup sympatyków (fanów), związków lub ruchów religijnych**

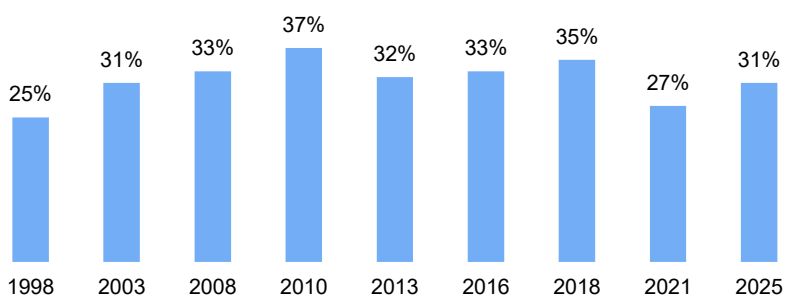

Badanie statutowe CBOS: 1998; badania KBPN/KCPU: 2003, 2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021, 2025

Z analizy zróżnicowań społeczno-demograficznych wynika, że częściej do grup, stowarzyszeń i organizacji należą chłopcy niż dziewczęta, mieszkający w największych miastach, lepsi uczniowie, a uwzględniając typ szkoły – uczący się w prywatnych liceach ogólnokształcących (najrzadziej natomiast uczniowie

techników). Zauważyć można również, że częściej członkostwo w grupach, stowarzyszeniach, organizacjach deklarują identyfikujący się z prawicą oraz z centrum niż utożsamiający się z lewicą bądź osoby o niesprecyzowanych poglądach politycznych.

Tabela 98

Cechy badanych		Przynależność do stowarzyszeń, organizacji, klubów, grup sympatyków (fanów), związków lub ruchów religijnych
		w procentach
Ogółem		31
Płeć	chłopcy	37
	dziewczęta	26
Typ szkoły	publiczne liceum ogólnokształcące	34
	technikum	27
	szkoła branżowa	31
	prywatne liceum ogólnokształcące	37
Miejsce zamieszkania	wieś	30
	miasto poniżej 20 000 mieszk.	30
	miasto od 20 000 do 99 999 mieszk.	29
	miasto od 100 000 do 499 999 mieszk.	33
	miasto od 500 000 mieszk.	44
Poglądy polityczne	lewica	29
	centrum	37
	prawica	39
	trudno powiedzieć	24
Uczniowie	dwójkowi i trójkowi	29
	czwórkowi	31
	piątkowi i szóstkowi	38

Badanie KCPU 2025

Popularność poszczególnych typów grup jest zbliżona do odnotowywanej w ubiegłych latach. Zdecydowanie najwięcej uczniów należy do klubów, związków oraz stowarzyszeń sportowych i kibicowskich (16%), których popularność od poprzedniego pomiaru nieznacznie zwiększyła się. Na drugim miejscu sytuują się kluby kulturalne i hobbystyczne (7%), a na trzecim – organizacje i stowarzyszenia religijne (4%). Relatywnie niewielu deklaruje członkostwo w organizacjach społecznych (3%) oraz w harcerstwie (3%). Bardzo niewielkie, ale stabilne jest zainteresowanie organizacjami i stowarzyszeniami o charakterze politycznym (1%).

Tabela 99

Przynależność do stowarzyszeń, organizacji, klubów, grup sympatyków (fanów), związków lub ruchów religijnych	2008	2010	2013	2016	2018	2021	2025
	w procentach						
Kluby, związki, stowarzyszenia sportowe, w tym kibicowskie	12	15	15	17	18	14	16
Organizacje, stowarzyszenia, kluby kulturalne i hobbystyczne	10	10	6	9	8	6	7
Organizacje, stowarzyszenia, grupy religijne	8	8	4	5	5	3	4
Organizacje, stowarzyszenia, kluby służby publicznej (PCK, MONAR, WOPR, OSP itp.)	3	5	7	6	5	4	3
Harcerstwo	1	1	2	2	2	2	3
Organizacje, stowarzyszenia, kluby polityczne	0	1	1	1	1	1	1
Inne	3	4	2	0	0	1	2
Nie należę do żadnego	65	61	67	67	65	73	69

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymieniać różne grupy i organizacje
Badania KBPN/KCPU

Można zauważyć, że chłopcy ponad dwukrotnie częściej niż dziewczęta należą do grup związanych ze sportem. W przypadku pozostałych rodzajów organizacji i stowarzyszeń zaangażowanie chłopców i dziewcząt jest porównywalne.

Tabela 100

Przynależność do stowarzyszeń, organizacji, klubów, grup sympatyków (fanów), związków lub ruchów religijnych	Płeć	
	chłopcy	dziewczęta
	w procentach	
Kluby, związki, stowarzyszenia sportowe, w tym kibicowskie	22	10
Organizacje, stowarzyszenia, kluby kulturalne i hobbystyczne	6	7
Organizacje, stowarzyszenia, grupy religijne	4	4
Organizacje, stowarzyszenia, kluby służby publicznej (PCK, MONAR, WOPR, OSP itp.)	3	3
Harcerstwo	3	3
Organizacje, stowarzyszenia, kluby polityczne	1	1
Inne	3	2
Nie należę do żadnego	63	74

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymieniać różne grupy i organizacje
Badanie KCPU 2025

Stowarzyszenia sportowe i kibicowskie cieszą się większą popularnością – prawdopodobnie ze względu na większą ofertę – wśród uczniów mieszkających w największych miastach.

Tabela 101

Przynależność do stowarzyszeń, organizacji, klubów, grup sympatyków (fanów), związków lub ruchów religijnych	Miejsce zamieszkania				
	wieś	miasto poniżej 20 000 mieszkańców	miasto od 20 000 do 99 999 mieszkańców	miasto od 100 000 do 499 999 mieszkańców	miasto od 500 000 mieszkańców
	w procentach				
Kluby, związki, stowarzyszenia sportowe, w tym kibicowskie	16	14	14	17	24
Organizacje, stowarzyszenia, kluby kulturalne i hobbystyczne	5	7	8	9	9
Organizacje, stowarzyszenia, grupy religijne	4	5	3	5	6
Organizacje, stowarzyszenia, kluby służby publicznej (PCK, MONAR, WOPR, OSP itp.)	3	3	3	1	2
Harcerstwo	2	3	4	3	4
Organizacje, stowarzyszenia, kluby polityczne	1	1	1	1	1
Inne	2	2	1	3	4
Nie należę do żadnego	70	70	71	67	56

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymieniać różne grupy i organizacje
Badanie KCPU 2025

Występuje również zależność między uzyskiwanymi ocenami a członkostwem w poszczególnych typach organizacji i stowarzyszeń. Okazuje się, że lepsi uczniowie częściej należą do organizacji i stowarzyszeń kulturalnych i hobbystycznych, a także nieco częściej do religijnych oraz do harcerstwa.

Tabela 102

Przynależność do stowarzyszeń, organizacji, klubów, grup sympatyków (fanów), związków lub ruchów religijnych	Uczniowie		
	dwójkowi/ trójkowi	czwórkowi	piątkowi/ szóstkowi
	w procentach		
Kluby, związki, stowarzyszenia sportowe, w tym kibicowskie	16	15	17
Organizacje, stowarzyszenia, kluby kulturalne i hobbystyczne	5	7	13
Organizacje, stowarzyszenia, grupy religijne	3	4	6
Organizacje, stowarzyszenia, kluby służby publicznej (PCK, MONAR, WOPR, OSP itp.)	2	3	3
Harcerstwo	2	3	5
Organizacje, stowarzyszenia, kluby polityczne	1	1	1
Inne	3	2	2
Nie należę do żadnego	71	69	62

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymieniać różne grupy i organizacje
Badanie KCPU 2025

Zauważyć można także, że organizacje sportowe i kibicowskie w większym stopniu (ponad dwukrotnie częściej) przyciągają osoby o prawicowych poglądach politycznych niż o lewicowych. Zależność tę w pewnej mierze można tłumaczyć płcią – częściej udział w tych grupach deklarują chłopcy, chłopcy też częściej niż dziewczęta identyfikują się z prawicą.

Tabela 103

Przynależność do stowarzyszeń, organizacji, klubów, grup sympatyków (fanów), związków lub ruchów religijnych	Poglądy polityczne			
	lewicowe	centrowe	prawicowe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Kluby, związki, stowarzyszenia sportowe, w tym kibicowskie	11	17	23	13
Organizacje, stowarzyszenia, kluby kulturalne i hobbystyczne	11	12	5	4
Organizacje, stowarzyszenia, grupy religijne	2	3	6	4
Organizacje, stowarzyszenia, kluby służby publicznej (PCK, MONAR, WOPR, OSP itp.)	3	4	4	2
Harcerstwo	3	3	4	2
Organizacje, stowarzyszenia, kluby polityczne	2	0	1	1
Inne	2	2	3	2
Nie należę do żadnego	71	63	61	76

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymieniać różne grupy i organizacje
Badanie KCPU 2025

Sposoby spędzania czasu wolnego

Do ulubionych form spędzania czasu wolnego młodzieży należą spotkania ze znajomymi i przyjaciółmi (77%). Co jednak istotne, w stosunku do ostatniego pandemicznego pomiaru (realizowanego w roku 2021) odsetek młodych ludzi preferujących ten sposób spędzania czasu zmniejszył się (o 6 punktów procentowych) i jest obecnie najmniejszy w historii naszych badań. Popularnym sposobem spędzania czasu przez młodych ludzi jest granie na komputerze, konsoli, smartfonie (36%, wzrost o 3 punkty w stosunku do 2021 roku) oraz oglądanie telewizji, filmów, seriali (37%). W poprzednich edycjach badania pytaliśmy jedynie o oglądanie telewizji, więc porównywalność obecnych i poprzednich wyników w przypadku tej kwestii jest bardzo ograniczona. Blisko co trzeci młody człowiek swój wolny czas najchętniej przeznacza na uprawianie sportu (31%, wzrost o 4 punkty w stosunku do pomiaru pandemicznego), a niewiele mniej – na przeglądanie internetu (27%) bądź też na „nicnierobienie" – leżenie, odpoczywanie, spanie (27%). Ta ostatnia aktywność straciła na popularności w stosunku do 2021 i obecnie jest porównywalnie często wskazywana co w okresie przed pandemią. Nieco mniejszy odsetek niż poprzednio i ogólnie najniższy w historii naszych badań najchętniej w czasie wolnym czyta książki (15%, spadek o 3 punkty). Podobną popularnością co czytanie książek cieszy się poświęcanie czasu na aktywności artystyczne (14%), a trochę mniejszą chodzenie na koncerty (9%). Aktywnością tracącą na popularności, od kiedy o to pytamy (tj. od 2013 roku), jest chodzenie do dyskotek i klubów, które obecnie wskazuje 6% młodzieży (spadek o 11 punktów w stosunku do 2021 roku). Bardzo niewielu deklaruje, że najchętniej w wolnym czasie udziela się na portalach społecznościowych (3%, spadek o 4 punkty).

Wśród innych ulubionych form spędzania czasu wolnego (łącznie 8%) wymieniano najczęściej rozwijanie różnych pasji i zainteresowań, w tym motoryzacyjnych, pracę lub naukę, spacery i zwiedzanie, słuchanie muzyki, spotkania z rodziną oraz chodzenie do kina, teatru i podejmowanie innych aktywności kulturalnych.

Rys. 98. **W jaki sposób lubisz najbardziej spędzać czas wolny?**

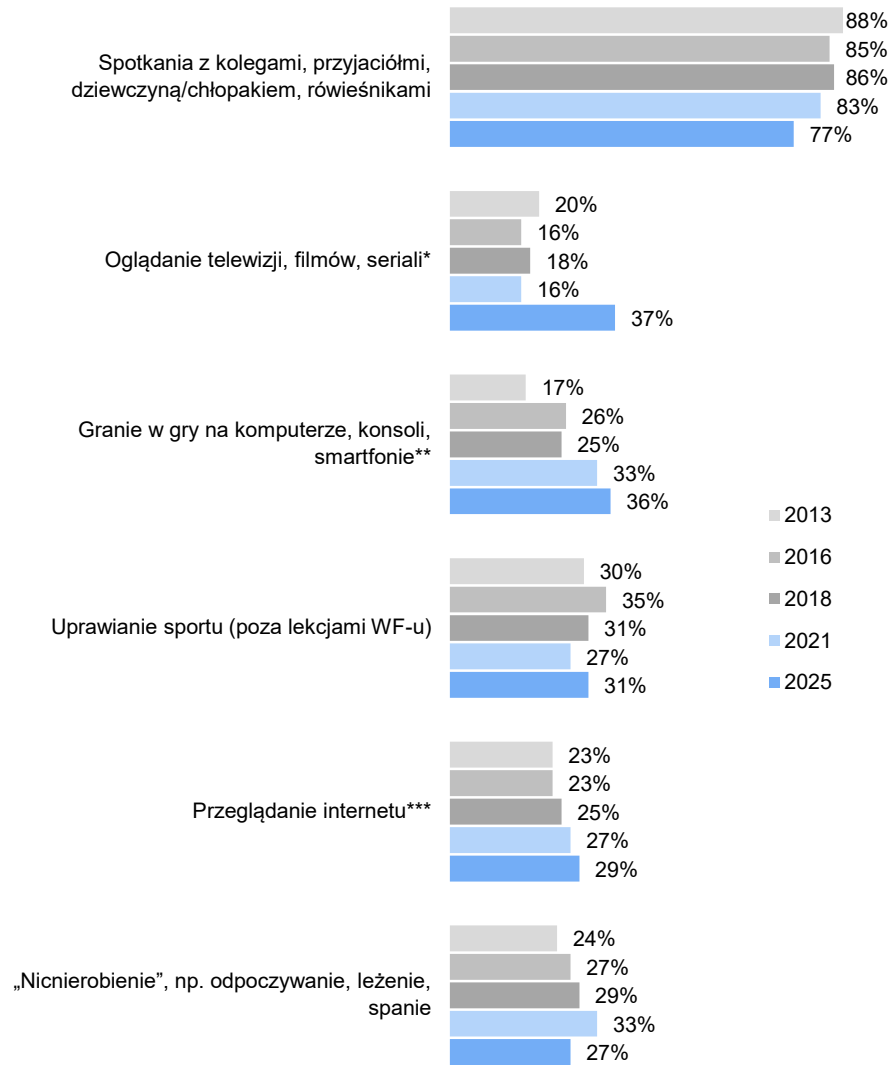

* Do roku 2021 było: oglądanie telewizji

** Do roku 2021 było: granie w gry komputerowe

*** Do roku 2021 było: surfowanie w internecie

Badania KBPN/KCPU

Rys. 98 cd. **W jaki sposób lubisz najbardziej spędzać czas wolny?**

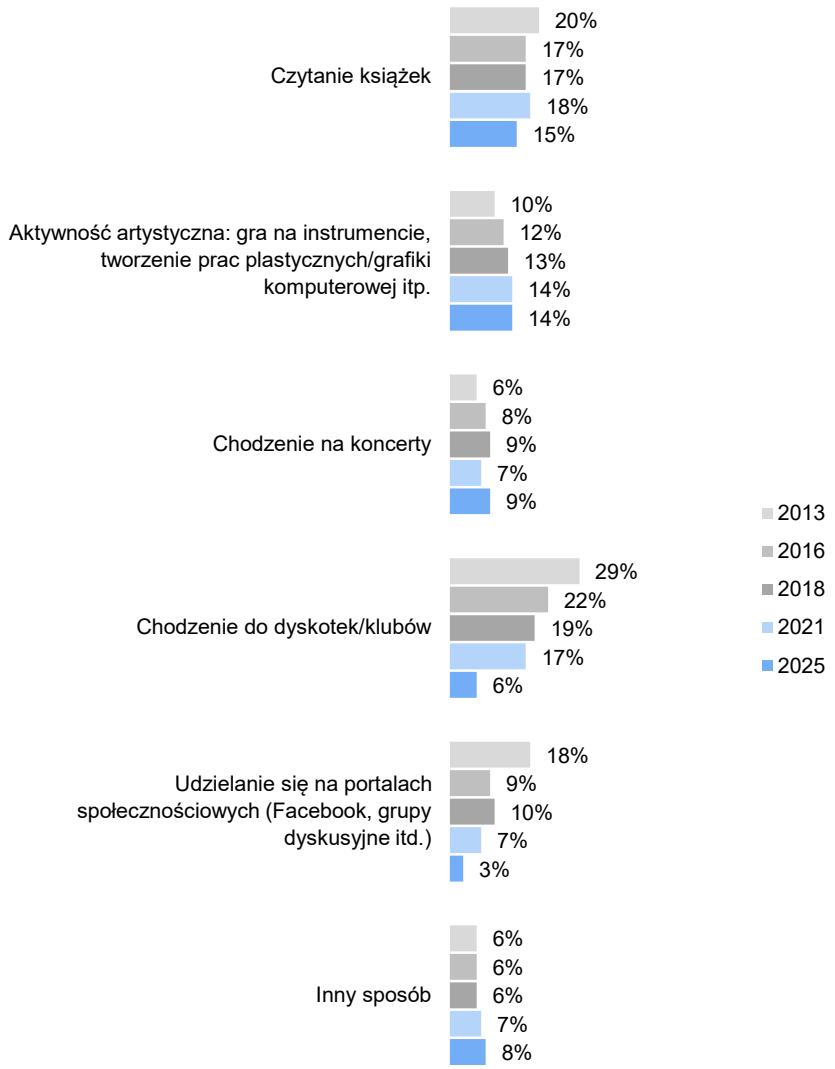

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać kilka sposobów spędzania czasu wolnego

Badania KBPN/KCPU

Sposób spędzania czasu wolnego zależny jest od płci badanych. Dziewczęta wyraźnie chętniej niż chłopcy poświęcają go na oglądanie telewizji, filmów, seriali, czytanie książek oraz chodzenie na koncerty. Dziewczęta również chętniej niż chłopcy w wolnym czasie rezygnują z jakichkolwiek aktywności i w wolnym czasie odpoczywają. Natomiast chłopcy zdecydowanie częściej grają w gry na komputerze, konsoli, smartfonie oraz uprawiają sport.

Tabela 104

W jaki sposób lubisz najbardziej spędzać czas wolny?	Płeć	
	chłopcy	dziewczęta
	w procentach	
Spotkania z kolegami, przyjaciółmi, dziewczyną/chłopakiem, rówieśnikami	73	80
Oglądanie telewizji, filmów, seriali	25	48
Czytanie książek	10	20
Granie w gry na komputerze, konsoli, smartfonie	57	16
Udzielanie się na portalach społecznościowych (Facebook, grupy dyskusyjne itd.)	3	2
Przeglądanie internetu	26	31
Uprawianie sportu (poza lekcjami WF-u)	41	21
Aktywność artystyczna: gra na instrumencie, tworzenie prac plastycznych/ grafiki komputerowej itp.	12	15
Chodzenie na koncerty	5	13
Chodzenie do dyskotek/klubów	4	8
„Nicnierobienie", np. odpoczywanie, leżenie, spanie	20	34
Inny sposób	11	6

Badanie KCPU 2025

Zauważyć można również, że lepsi uczniowie w wolnym czasie częściej czytają książki, są bardziej zainteresowani aktywnościami artystycznymi, rzadziej natomiast poświęcają czas na „nicnierobienie", odpoczywanie, leżenie, spanie. Najlepsi uczniowie – „piątkowi" bądź „szóstkowi" – rzadziej niż pozostali spędzają czas przeglądając internet.

Tabela 105

W jaki sposób lubisz najbardziej spędzać czas wolny?	Za jakiego ucznia się uważasz?		
	Dwójkowego/ trójkowego	Czwórko-wego	Piątkowego/ szóstkowego
	w procentach		
Spotkania z kolegami, przyjaciółmi, dziewczyną/chłopakiem, rówieśnikami	77	77	73
Oglądanie telewizji, filmów, seriali	35	38	41
Czytanie książek	10	16	29
Granie w gry na komputerze, konsoli, smartfonie	38	35	34
Udzielanie się na portalach społecznościowych (Facebook, grupy dyskusyjne itd.)	3	2	3
Przeglądanie internetu	28	31	23
Uprawianie sportu (poza lekcjami WF-u)	29	36	26
Aktywność artystyczna: gra na instrumencie, tworzenie prac plastycznych/grafiki komputerowej itp.	11	14	19
Chodzenie na koncerty	8	9	11
Chodzenie do dyskotek / klubów	7	4	8
„Nicnierobienie" np. odpoczywanie, leżenie, spanie	29	26	22
Inny sposób	10	7	7

Badanie KCPU 2025

Zdecydowana większość młodych ludzi w wolnym czasie najchętniej spotyka się ze znajomymi. Interesowało nas także, jak często podejmują oni tę aktywność oraz co sprzyja częstszym kontaktom rówieśniczym.

Połowa młodych ludzi spotyka się ze znajomymi poza szkołą co najmniej kilka razy w tygodniu (50%). Znaczna część robi to raz w tygodniu (16%) lub 2–3 razy w miesiącu (16%). W zdecydowanej mniejszości są spotykający się raz w miesiącu (5%) lub rzadziej (9%). Bardzo nieliczni deklarują, że nigdy nie spotykają się ze znajomymi poza szkołą (4%).

Rys. 99. **Jak często spotykasz się ze znajomymi poza szkołą?**

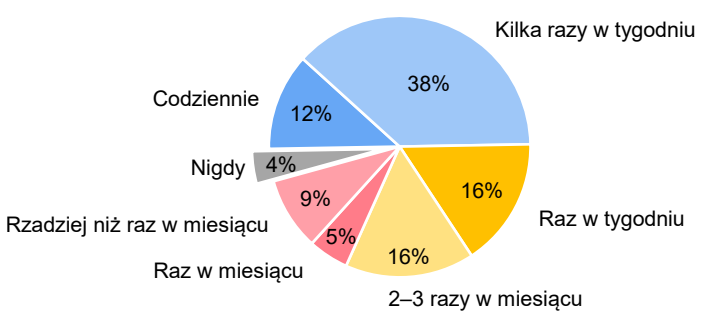

Badanie KCPU 2025

Częstymi, tj. odbywającymi się co najmniej kilka razy w tygodniu, kontaktami towarzyskimi wyróżniają się chłopcy, uczniowie szkół branżowych oraz prywatnych liceów ogólnokształcących, a także zadowoleni z warunków materialnych.

Natomiast stosunkowo wysokie odsetki – na tle pozostałych grup – spotykających się ze znajomymi bardzo rzadko, tj. raz w miesiącu lub rzadziej, rejestrujemy wśród niezadowolonych z warunków materialnych oraz uczniów innych narodowości.

Tabela 106

Cechy badanych		Jak często spotykasz się ze znajomymi poza szkołą?		
		Co najmniej kilka razy w tygodniu	2–4 razy w miesiącu	Raz w miesiącu lub rzadziej
		w procentach		
Płeć	chłopcy	55	28	18
	dziewczęta	44	38	18
Narodowość	polska	49	33	18
	inna	52	19	30
Typ szkoły	publiczne liceum ogólnokształcące	46	37	18
	technikum	48	33	19
	szkoła branżowa	65	20	15
	prywatne liceum ogólnokształcące	64	20	16
Ocena warunków materialnych życia rodziny	złe	40	24	37
	średnie	38	38	25
	dobre	53	32	15

Badanie KCPU 2025

Aktywność fizyczna młodzieży

Ogromna większość młodych ludzi, poza lekcjami WF-u, uprawia sport (89%), w tym dwie trzecie (66%) podejmuje aktywność fizyczną regularnie – przynajmniej raz w tygodniu. Pozostali uprawiają sport 2–3 razy w miesiącu (10%) albo jeszcze rzadziej (13%).

Rys. 100. **Jak często uprawiasz jakiś sport bądź podejmujesz aktywność fizyczną – poza lekcjami WF-u?**

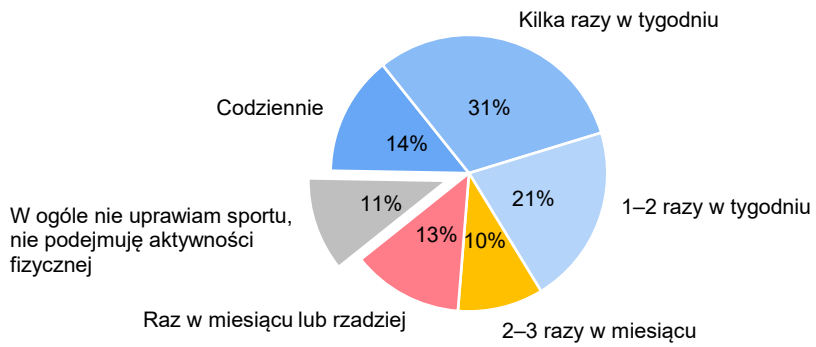

Badanie KCPU 2025

Wprawdzie w stosunku do roku 2021 nie zmienił się udział młodych ludzi, którzy w ogóle podejmują aktywność fizyczną, lecz ci, którzy ją podejmują, robią to częściej. W porównaniu z rokiem 2021 zwiększył się odsetek uprawiających sport co najmniej kilka razy w tygodniu (z 39% do 45%), a odsetek uprawiających go rzadziej zmniejszył się (z 50% do 44%).

Tabela 107

Jak często uprawiasz jakiś sport bądź podejmujesz aktywność fizyczną – poza lekcjami WF-u?	2018	2021	2025
	w procentach		
Codziennie	13	12	14
Kilka razy w tygodniu	25	27	31
1–2 razy w tygodniu	25	24	21
2–3 razy w miesiącu	13	13	10
Raz w miesiącu lub rzadziej	15	13	13
W ogóle nie uprawiam sportu, nie podejmuję aktywności fizycznej	9	11	11

Badania KBPN/KCPU

Aktywność fizyczną wyraźnie częściej podejmują chłopcy niż dziewczęta – regularne uprawianie sportu (przynajmniej raz w tygodniu) deklaruje 76% chłopców i 55% dziewcząt. Jednocześnie większy odsetek dziewcząt niż chłopców w ogóle nie uprawia sportu (15% wobec 7%). Częstość podejmowania aktywności fizycznej przez młodych ludzi różnicuje również sytuacja materialna rodziny oraz wykształcenie rodziców – generalnie na regularne uprawianie sportu częściej decydują się dzieci lepiej wykształconych rodziców oraz lepiej oceniający warunki materialne życia rodziny.

Tabela 108

Cechy badanych		Jak często uprawiasz sport bądź podejmujesz aktywność fizyczną – poza lekcjami WF-u?		
		Regularnie (co najmniej raz w tygodniu)	Sporadycznie (2–3 razy w miesiącu lub rzadziej)	W ogóle nie uprawiam sportu
		w procentach		
Płeć	chłopcy	76	16	7
	dziewczęta	55	30	15
Warunki materialne życia rodziny	złe	62	15	24
	średnie	62	27	10
	dobre	67	22	11
Wykształcenie matki	podstawowe/gimnazjalne	57	25	18
	zasadnicze zawodowe	60	26	14
	średnie	62	26	12
	wyższe	70	20	9
Wykształcenie ojca	podstawowe/gimnazjalne	48	36	15
	zasadnicze zawodowe	60	27	13
	średnie	66	23	11
	wyższe	71	20	9

Badanie KCPU 2025

Zdecydowanie najpopularniejszym rodzajem aktywności fizycznej wśród młodzieży jest trening na siłowni (41%). Na dalszych miejscach pod względem popularności sytuują się: jazda na rowerze (26%), ćwiczenia samodzielnie wykonywane w domu z własnej inicjatywy (25%), bieganie (20%) oraz sporty zespołowe, np. piłka nożna, siatkówka, koszykówka (20%). Do rzadziej uprawianych sportów wśród młodzieży zaliczyć należy pływanie (13%), taniec (10%), sporty i sztuki walki (9%). Relatywnie niewielu jeździ na hulajnodze, rolkach, deskorolce (6%) bądź też gra w tenisa, squasha, ping-ponga (5%). Bardzo rzadko młodzi ludzie uczestniczą

w grupowych zajęciach fitness (2%), jeżdżą konno (2%), ćwiczą pilates, jogę (1%), uprawiają sporty zimowe (1%) oraz wspinają się (1%). Niewielka grupa osób (5%) podała inny rodzaj aktywności, wśród których najczęściej wymieniane były spacery.

Rys. 101. **Jaki uprawiasz sport lub jaką aktywność fizyczną podejmujesz – poza lekcjami WF-u?**

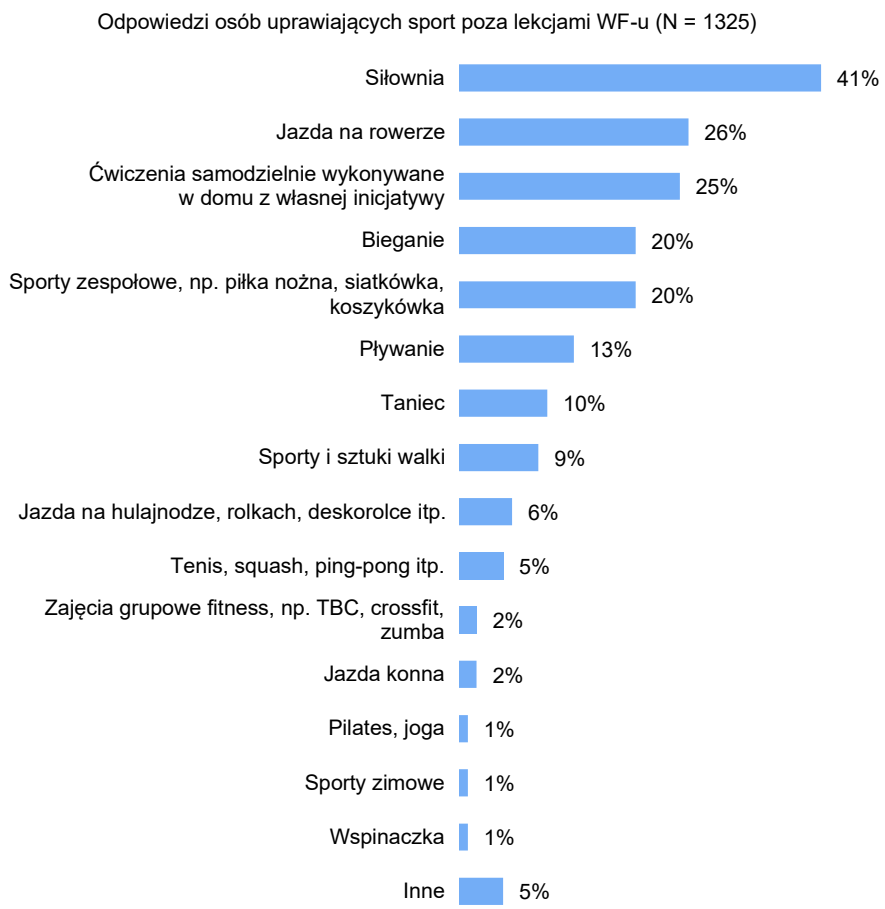

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać kilka rodzajów aktywności
Badanie KCPU 2025

W stosunku do poprzedniego pomiaru zmniejszył się odsetek młodych ludzi, którzy deklarują, że jeżdżą na rowerze (z 45% do 26%), a także spadło zainteresowanie samodzielnym wykonywaniem ćwiczeń w domu (z 36% do 25%), sportami zespołowymi (z 28% do 20%), bieganiem (z 26% do 20%) oraz jazdą na hulajnodze, rolkach, deskorolce (z 13% do 6%). Wzrosło natomiast wyraźnie

zainteresowanie siłownią (z 28% do 41%). Część zarejestrowanych zmian może wynikać z przesunięcia terminu realizacji badania – pomiary w latach 2021 i 2018 były realizowane w październiku, natomiast w roku 2025 sondaż został przeprowadzony w listopadzie.

Rys. 102. **Jaki uprawiasz sport lub jaką aktywność fizyczną podejmujesz – poza lekcjami WF-u?**

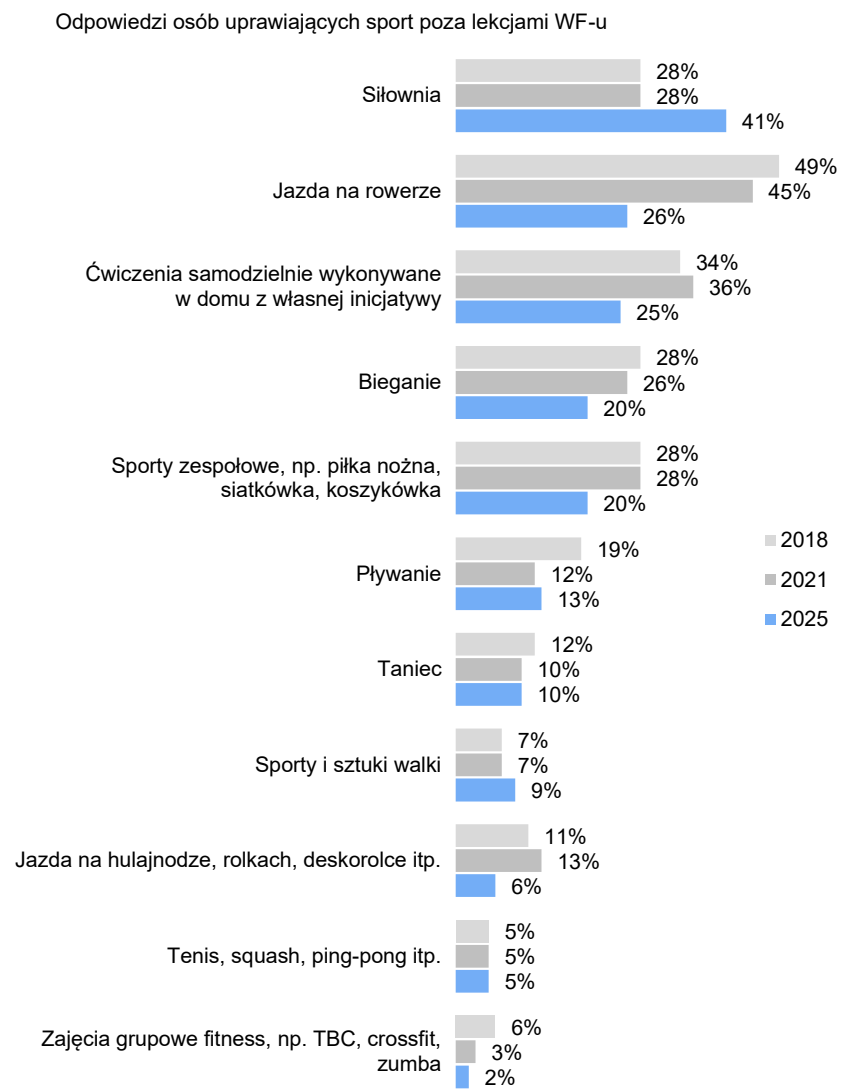

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać kilka rodzajów aktywności
Badania KBPN/KCPU

Można zauważyć wyraźne różnice w rodzajach podejmowanych aktywności między dziewczętami a chłopcami. Chłopcy częściej jeżdżą na rowerze, chodzą na siłownię, grają w gry zespołowe, uprawiają sporty i sztuki walki. Natomiast dziewczęta częściej jeżdżą na hulajnogach, rolkach, deskorolkach, uczestniczą w zajęciach tańca oraz częściej ćwiczą samodzielnie w domu.

Tabela 109

Jaki uprawiasz sport lub jaką aktywność fizyczną podejmujesz – poza lekcjami WF-u?	Płeć	
	chłopcy	dziewczęta
	w procentach	
Siłownia	52	30
Jazda na rowerze	30	22
Ćwiczenia samodzielnie wykonywane w domu z własnej inicjatywy	20	30
Bieganie	21	19
Sporty zespołowe, np. piłka nożna, siatkówka, koszykówka	29	11
Pływanie	15	11
Taniec	2	18
Sporty i sztuki walki	13	4
Jazda na hulajnodze, rolkach, deskorolce itp.	3	10
Tenis, squash, ping-pong itp.	6	4
Zajęcia grupowe fitness np. TBC, crossfit, zumba	1	3
Inne	9	20

Badanie KCPU 2025

Aktywność fizyczna a konsumpcja substancji psychoaktywnych

Częstość uprawiania sportu jest względnie niezależna od częstości nadużywania alkoholu, natomiast okazuje się, że młodzi ludzie, którzy codziennie lub kilka razy w tygodniu podejmują aktywność fizyczną, są bardziej narażeni na używanie narkotyków oraz środków odurzających. Jak wynika z bardziej szczegółowych analiz, zależność ta jest istotna statystycznie jedynie wśród chłopców.

Tabela 110

Jak często uprawiasz jakiś sport bądź podejmujesz aktywność fizyczną – poza lekcjami WF-u?	Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?			
	Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	1–2 razy	3–5 razy	6 razy lub więcej
	w procentach			
Codziennie	63	26	8	3
Kilka razy w tygodniu	55	31	8	5
1–2 razy w tygodniu	62	29	7	2
2–3 razy w miesiącu	58	31	8	3
Raz w miesiącu lub rzadziej	59	32	6	3
W ogóle nie uprawiam sportu, nie podejmuję aktywności fizycznej	62	29	4	5

Badanie KCPU 2025

Tabela 111

Jak często uprawiasz jakiś sport bądź podejmujesz aktywność fizyczną – poza lekcjami WF-u?	Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Codziennie	15	85
Kilka razy w tygodniu	11	89
1–2 razy w tygodniu	7	93
2–3 razy w miesiącu	6	94
Raz w miesiącu lub rzadziej	7	93
W ogóle nie uprawiam sportu, nie podejmuję aktywności fizycznej	7	93

Badanie KCPU 2025

Tabela 112

Jak często uprawiasz jakiś sport bądź podejmujesz aktywność fizyczną – poza lekcjami WF-u?	Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?			
	Dziewczęta		Chłopcy	
	Tak	Nie	Tak	Nie
	w procentach			
Codziennie	5	95	19	81
Kilka razy w tygodniu	5	95	14	86
1–2 razy w tygodniu	3	97	11	89
2–3 razy w miesiącu	5	95	9	91
Raz w miesiącu lub rzadziej	7	93	7	94
W ogóle nie uprawiam sportu, nie podejmuję aktywności fizycznej	7	93	6	94

Badanie KCPU 2025

Aktywność online i problemowe korzystanie z internetu

Według deklaracji uczniowie spędzają przeciętnie online w ciągu doby pięć godzin (średnia = 5,11, mediana = 5,00). To w zasadzie tyle samo co cztery lata wcześniej (w poprzedniej edycji badania). Warto jednak zauważyć, że w stosunku do pomiaru z 2013 roku, w którym po raz pierwszy zapytano badanych o czas spędzany w internecie, przeciętna obecność online od 2021 roku pozostaje średnio o dwie godziny dłuższa. Dwóch na stu badanych (2%) korzysta przeważnie z sieci godzinę dziennie, siedmiu na stu (7%) – 2 godziny, jedna szósta (16%) – 3, a dwie piąte (41%) – od 4 do 5. Ta ostatnia grupa systematycznie rośnie na przestrzeni lat. Zwiększa się również odsetek przebywających online od 6 do 8 godzin dziennie (26%, od poprzedniej edycji badania wzrost o 4 punkty). Około jednej dziesiątej uczniów (8%) jest online w ciągu doby 9 godzin i więcej.

Rys. 103. **Ile (przeciętnie) godzin dziennie spędzasz w internecie?**

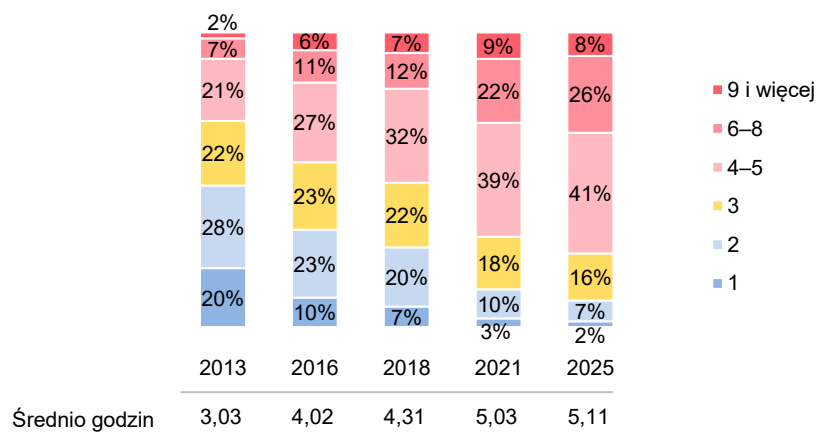

Badania KBPN/KCPU

Wpływ płci na czas spędzany online jest statystycznie nieistotny. Można jedynie zauważyć, że dziewczęta w nieco większej mierze niż chłopcy używają internetu od 4 do 5 godzin dziennie (43% wobec 39%), natomiast chłopcy częściej niż dziewczęta korzystają z niego od 2 do 3 godzin na dobę (26% wobec 21%).

Rys. 104. **Ile (przeciętnie) godzin dziennie spędzasz w internecie?**

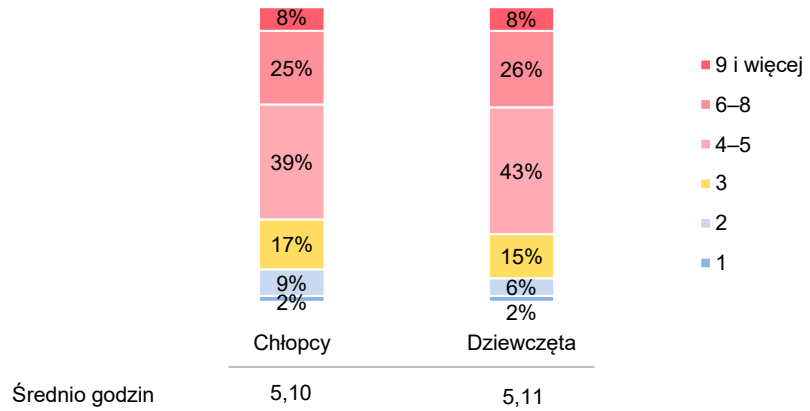

Badanie KCPU 2025

Typ szkoły, do której uczęszczają badani, w zasadzie również nie przekłada się na czas spędzany przez nich w internecie (różnice średnich nie są istotne statystycznie).

Tabela 113

Typ szkoły	Średni czas spędzany w internecie w ciągu dnia w godzinach
Liceum ogólnokształcące	5,08
Technikum	5,10
Szkoła branżowa	5,31

Badanie KCPU 2025

Pewne znacznie ma natomiast efektywność szkolna. Więcej czasu online spędzają najsłabsi uczniowie – „dwójkowi" lub „trójkowi" – niż ci, którzy uzyskują lepsze oceny. Warto jednocześnie zaznaczyć, że w tym względzie nie ma różnicy między uczniami „czwórkowymi" i lepszymi („piątkowymi" lub „szóstkowymi").

Tabela 114

Czy uważasz się za ucznia:	Średni czas spędzany w internecie w ciągu dnia w godzinach
– dwójkowego lub trójkowego	5,37
– czwórkowego	4,86
– piątkowego lub szóstkowego	4,88

Badanie KCPU 2025

W stosunku do poprzednich edycji badania zmienił się nieco generalny styl obecności w internecie. Wprawdzie nadal większość uczniów (54%) deklaruje, że cały czas jest online – na bieżąco otrzymują informacje i mogą na nie reagować – jednak ich liczba zauważalnie zmalała w ciągu ostatnich czterech lat (spadek o 8 punktów), przybyło natomiast osób (z 38% do 46%), które korzystają z internetu w sposób celowy, czyli uruchamiają aplikacje internetowe tylko wówczas, kiedy chcą coś zrobić, np. coś sprawdzić lub skontaktować się z kimś[18]. Ten pierwszy styl korzystania z sieci współwystępuje z dłuższym czasem spędzanym w sieci (średnio 5,72 godziny dziennie wobec 4,37 godziny wśród badanych, którzy wchodzą do internetu w konkretnym celu).

Rys. 105. **Który z opisów najlepiej pasuje do sposobu, w jaki korzystasz z internetu?**

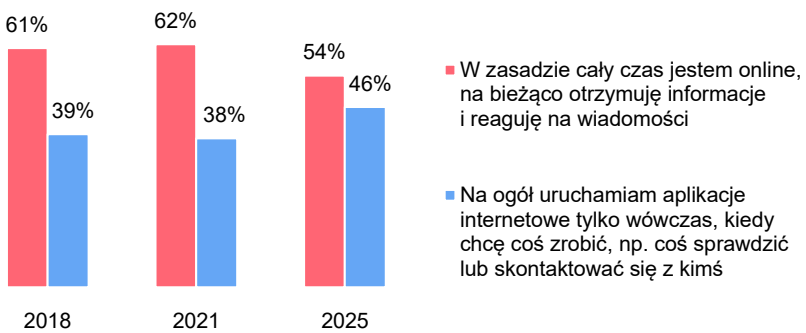

Badania KBPN/KCPU

Style korzystania z internetu różnią się przede wszystkim w zależności od płci respondentów Bycie cały czas online jest bardziej charakterystyczne dla dziewcząt niż chłopców. Ten styl korzystania z internetu częściej niż przeciętnie deklarują badani mieszkający w metropoliach. Z kolei wchodzenie do internetu w konkretnym celu jest relatywnie częstsze wśród badanych z prywatnych liceów ogólnokształcących i uczniów uzyskujących najlepsze oceny.

[18] Dla ogółu Polaków rozkład ten jest w zasadzie odwrotnością tego, jaki otrzymujemy tutaj. Więcej w komunikacie CBOS „Korzystanie z internetu", czerwiec 2025 (oprac. M. Feliksiak, M. Mojsiejuk).

Tabela 115

Cechy badanych		Który z opisów najlepiej panuje do sposobu, w jaki korzystasz z internetu?	
		W zasadzie cały czas jestem online, ma bieżąco otrzymuję informacje i reaguję na wiadomości	Na ogół uruchamiam aplikacje internetowe tylko wówczas, kiedy chcę coś zrobić, np. coś sprawdzić lub skontaktować się z kimś
		w procentach	
Ogółem		54	46
Płeć	chłopcy	49	51
	dziewczęta	59	41
Typ szkoły	publiczne liceum ogólnokształcące	56	44
	prywatne liceum ogólnokształcące	48	52
	technikum	54	46
	szkoła branżowa	50	50
Miejsce zamieszkania	wieś	52	48
	miasto poniżej 20 000 mieszk.	54	46
	miasto od 20 000 do 99 999	56	44
	miasto od 100 000 do 499 999	52	48
	miasto od 500 000	59	41
Uczniowie	dwójkowi i trójkowi	56	44
	czwórkowi	55	45
	piątkowi i szóstkowi	48	52

Badanie KCPU 2025

Do najpopularniejszych aktywności online – takich, na które badani we własnym odczuciu przeznaczają najwięcej czasu – należy słuchanie muzyki (76%) i kontaktowanie się ze znajomymi (69%). Kontaktowanie się ze znajomymi jest obecnie wskazywane rzadziej niż wcześniej (spadek o 6 punktów). Do czołówki aktywności online zalicza się także oglądanie filmów i seriali (58%) oraz spędzanie czasu na portalach społecznościowych (41%). Skala obu tych aktywności zauważalnie zmniejszyła się od poprzedniego badania (odpowiednio: o 11 i 9 punktów). Blisko dwie piąte, będąc online, najczęściej ogląda zdjęcia i różne materiały wideo (37%, wzrost o 6 punktów), ponad jedna czwarta gra w gry z innymi ludźmi (27%, wzrost o 4 punkty), zbliżony odsetek (26%) ogląda vlogi i filmy zrobione przez innych użytkowników, a nieznacznie mniej (24%) szuka w internecie informacji potrzebnych do szkoły, nauki. Stabilna jest popularność takich aktywności, jak przeglądanie stron dotyczących zainteresowań, pasji (19%) oraz odwiedzanie sklepów i robienie zakupów (17%). Mniej niż jedna dziesiąta badanych deklaruje, że do ich preferowanych aktywności online zaliczają się: korzystanie ze stron lub aplikacji internetowych dających dostęp do sztucznej inteligencji (8%), granie w gry hazardowe (8%), oglądanie transmisji prowadzonych na żywo przez innych użytkowników, tzw. streamów (7%), czytanie książek (7%), rzadziej – czytanie blogów (1%) lub ich prowadzenie (1%), a poza tym wstawianie zrobionych przez siebie zdjęć i materiałów wideo (6%), prowadzenie własnego kanału (np. na YouTube) lub streama (2%) oraz zawieranie nowych znajomości (4%). Wśród innych (2%) nieskategoryzowanych aktywności wymieniano m.in. inwestowanie i – wyrażane bardziej ogólnikowo – zarabianie, a także działalność artystyczną, jak pisanie opowiadań, wierszy, tworzenie muzyki, rysunków, trójwymiarowej grafiki.

Rys. 106. **Na co przeznaczasz najwięcej czasu, będąc w internecie?**

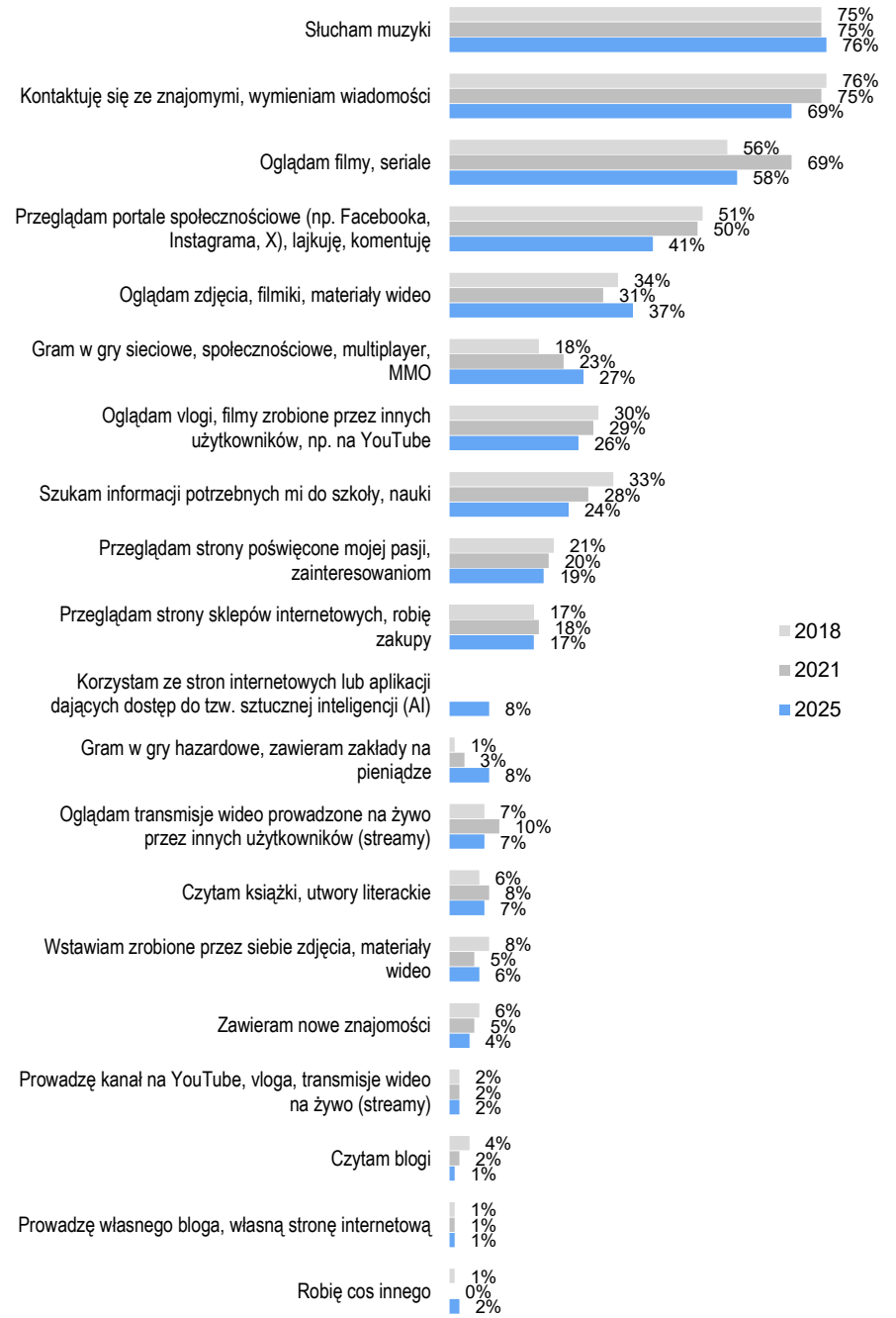

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać kilka aktywności
Badania KBPN/KCPU

Sposób spędzania czasu online jest w znacznym stopniu zdeterminowany przez płeć badanych. Chłopcy znacznie częściej niż dziewczęta grają w gry sieciowe i hazardowe (hazard w sieci jest w zasadzie wyłącznie domeną chłopców), oglądają streamy, a także zdjęcia i materiały wideo oraz przeglądają strony związane ze swoimi zainteresowaniami. Z kolei dziewczęta w wyraźnie większym stopniu koncentrują się na aktywności w portalach społecznościowych, oglądaniu filmów i seriali, odwiedzaniu sklepów internetowych, nauce i czytaniu książek. W większym stopniu niż chłopcy deklarują, że w internecie słuchają muzyki i wymieniają wiadomości ze znajomymi. Można także zauważyć, że dwukrotnie częściej deklarują wstawianie do internetu zrobionych przez siebie zdjęć i materiałów wideo.

Tabela 116

Na co przeznaczasz najwięcej czasu będąc w internecie?	Płeć	
	Chłopcy	Dziewczęta
Słucham muzyki	72	80
Kontaktuję się ze znajomymi, wymieniam wiadomości	65	73
Oglądam filmy, seriale	50	65
Przeglądam portale społecznościowe (np. Facebooka, Instagrama, X), lajkuję, komentuję	32	50
Oglądam zdjęcia, filmiki, materiały wideo	37	36
Oglądam vlogi, filmy zrobione przez innych użytkowników, np. na YouTube	23	29
Szukam informacji potrzebnych mi do szkoły, nauki	19	29
Przeglądam strony sklepów internetowych, robię zakupy	11	22
Gram w gry sieciowe, społecznościowe, multiplayer, MMO	42	13
Przeglądam strony poświęcone mojej pasji, zainteresowaniom	24	13
Wstawiam zrobione przez siebie zdjęcia, materiały wideo	4	8
Czytam książki, utwory literackie	5	8
Korzystam ze stron internetowych lub aplikacji dających dostęp do tzw. sztucznej inteligencji (AI)	10	7
Oglądam transmisje wideo prowadzone na żywo przez innych użytkowników (streamy)	9	5
Zawieram nowe znajomości	4	4
Czytam blogi	1	2
Prowadzę własnego bloga, własną stronę internetową	1	1
Prowadzę kanał na YouTube, vloga, transmisje wideo na żywo (streamy)	2	1
Gram w gry hazardowe, zawieram zakłady na pieniądze	15	1
Robię coś innego	2	1

Badanie KCPU 2025

Respondenci ze szkół branżowych w nieco większym stopniu wykorzystują internet do grania w gry hazardowe, zawierania nowych znajomości, wstawiania własnych zdjęć i filmów, natomiast zauważalnie rzadziej szukają w nim informacji potrzebnych do szkoły, nauki, jak również w mniejszym stopniu przeglądają portale społecznościowe i oglądają materiały wideo stworzone przez innych użytkowników.

Tabela 117

Na co przeznaczasz najwięcej czasu będąc w internecie?	Typ szkoły		
	liceum ogólno-kształcące	technikum	szkoła branżowa
	w procentach		
Słucham muzyki	78	74	74
Kontaktuję się ze znajomymi, wymieniam wiadomości	69	69	64
Oglądam filmy, seriale	59	55	61
Przeglądam portale społecznościowe (np. Facebooka, Instagrama, X), lajkuję, komentuję	43	40	31
Oglądam zdjęcia, filmiki, materiały wideo	38	35	36
Oglądam vlogi, filmy zrobione przez innych użytkowników, np. na YouTube	29	25	18
Szukam informacji potrzebnych mi do szkoły, nauki	26	26	9
Gram w gry sieciowe, społecznościowe, multiplayer, MMO	24	31	31
Przeglądam strony sklepów internetowych, robię zakupy	19	14	18
Przeglądam strony poświęcone mojej pasji, zainteresowaniom	18	21	16
Korzystam ze stron internetowych lub aplikacji dających dostęp do tzw. sztucznej inteligencji (AI)	9	8	7
Czytam książki, utwory literackie	7	7	5
Gram w gry hazardowe, zawieram zakłady na pieniądze	7	7	16
Wstawiam zrobione przez siebie zdjęcia, materiały wideo	6	5	9
Oglądam transmisje wideo prowadzone na żywo przez innych użytkowników (streamy)	6	8	7
Zawieram nowe znajomości	3	3	10
Prowadzę kanał na YouTube, vloga, transmisje wideo na żywo (streamy)	2	1	1
Czytam blogi	1	1	1
Prowadzę własnego bloga, własną stronę internetową	1	1	1
Robię coś innego	1	2	4

Badanie KCPU 2025

Najpopularniejsze obecnie portale społecznościowe to Facebook – konto ma na nim 95% badanych – YouTube (94%, od poprzedniego badania wzrost o 6 punktów), Instagram (92%, wzrost o 5 punktów) oraz TikTok (86%, wzrost o 19 punktów). Trzy czwarte ankietowanych ma konto na Snapchacie (74%, spadek o 4 punkty). Bardziej liczni niż przed laty są użytkownicy platformy X, na której zarejestrowała się ponad połowa ankietowanych (52%, wzrost o 20 punktów). Konto w serwisie streamingowym Twitch, o który w tej edycji badania pytaliśmy po raz pierwszy, ma dwie piąte respondentów (39%). Wśród innych portali społecznościowych nieujętych w kafeterii ankiety najczęściej wymieniano różnego typu aplikacje do komunikacji (51 osób), np. Whatsapp, Messenger, Telegram, platformy jak Discord (44 osoby), Pinterest (17 osób), Reddit (12 osób), serwisy pornograficzne (8 osób), służący do streamingu Kick (7 osób) oraz serwisy muzyczne (6 osób), jak Spotify czy SoundCloud.

Rys. 107. **W których portalach społecznościowych masz konto?**

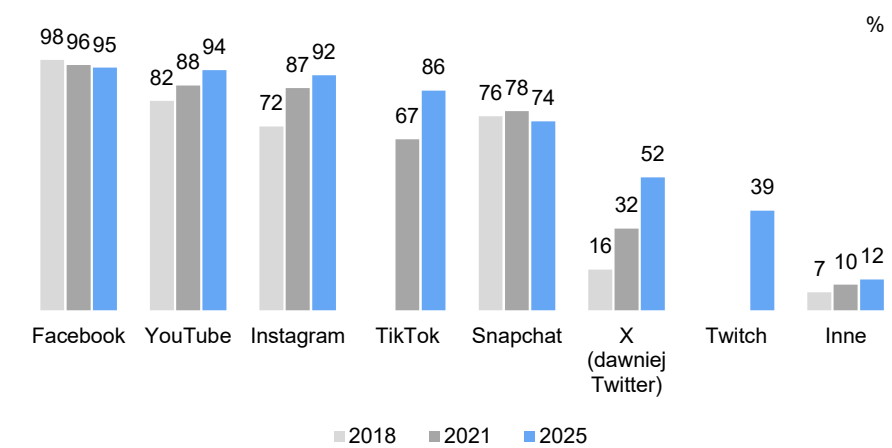

Badania KBPN/KCPU

Chłopcy znacznie częściej niż dziewczęta posiadają konto w serwisie Twitch, a także nieco częściej na platformie X i YouTube. Dziewczęta natomiast w wyraźnie większej liczbie są zarejestrowane na TikToku i Snapchacie oraz – nieco częściej na Instagramie.

Rys. 108. **W których portalach społecznościowych masz konto?**

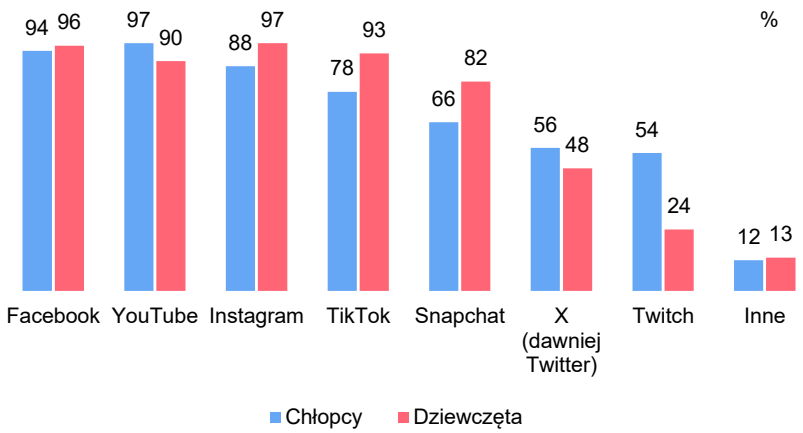

Badanie KCPU 2025

Relacje ze znajomymi – w internecie czy poza nim?

Przeważająca część badanych (60%) deklaruje, że więcej czasu spędza ze znajomymi offline niż online. Ci, którzy relacje towarzyskie w większym stopniu realizują w internecie niż poza nim, stanowią około jednej piątej (18%). Nieco ponad jedna piąta (22%) mniej więcej tyle samo czasu wolnego spędza ze znajomymi w sieci, co poza nią. Na przestrzeni lat obserwujemy zmniejszanie się grona osób realizujących kontakty towarzyskie *face-to-face* (od poprzedniego pomiaru spadek o 5 punktów), przybywa natomiast tych, dla których internet stanowi równoprawną platformę spędzania czasu ze znajomymi (wzrost o 3 punkty) oraz tych, którzy spędzają w nim ze znajomymi więcej czasu niż offline (wzrost o 2 punkty). Warto zauważyć, że o ile tego typu zmiany między 2018 a 2021 rokiem miały swoje uzasadnienie w sytuacji pandemicznej, obecnie trudno byłoby je wyjaśnić czymś innym niż postępującym trendem wrastania internetu w przestrzeń kontaktów międzyludzkich, realizacja których online jest dla wielu młodych osób równie naturalna, jak dla starszych pokoleń rozmowa telefoniczna.

Rys. 109. **Czy więcej swojego czasu wolnego spędzasz ze znajomymi w realu czy w internecie?**

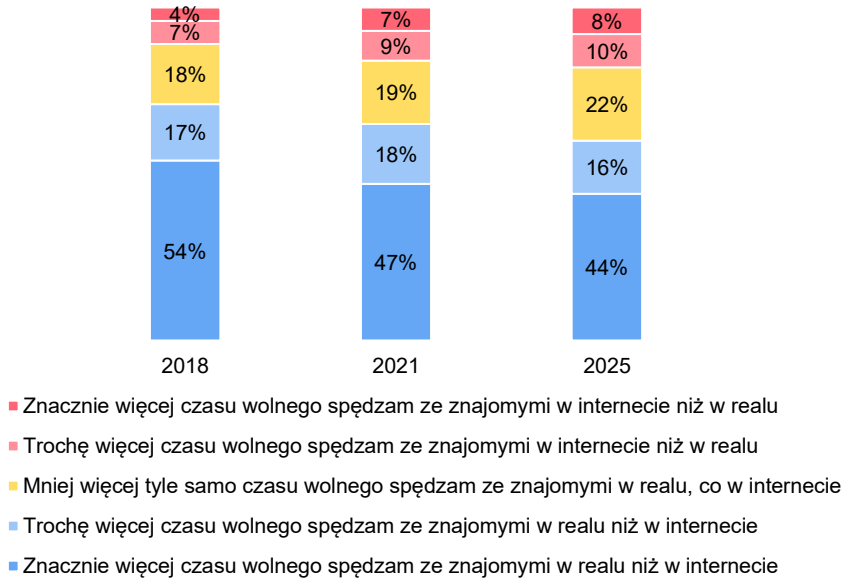

Badania KBPN/KCPU

Przestrzeń rozgrywania się relacji towarzyskich jest w dużym stopniu determinowana przez czas spędzany przez respondentów w sieci. Im jest on dłuższy, tym rzadziej badani deklarują spędzanie czasu ze znajomymi poza internetem. Spośród tych, którzy przebywają online najdłużej (9 godzin i więcej), aż jedna trzecia (w porównaniu do niespełna jednej piątej wśród ogółu ankietowanych) mówi, że więcej czasu spędza ze znajomymi w internecie niż poza nim. Pewne znaczenie, ale nie tak duże jak czas, ma też generalny styl korzystania z internetu – ci, którzy są bardziej „usieciowieni", częściej niż wchodzący do internetu w konkretnym celu deklarują przewagę kontaktów ze znajomymi online. Związek z typem szkoły – istotny statystycznie – jest mniej oczywisty. Od ogólnego wyniku najbardziej różnią się uczniowie prywatnych liceów, którzy wprawdzie rzadziej niż pozostali deklarują, że ich relacje towarzyskie realizują się głównie w sieci, ale jednocześnie zauważalnie częściej wskazują, że spędzają tyle samo czasu ze znajomymi offline, co online. Bezpośrednimi kontaktami towarzyskimi wyróżniają się nieco na tle pozostałych respondenci ze szkół branżowych.

Tabela 118

Cechy badanych		Czy więcej swojego czasu wolnego spędzasz ze znajomymi w realu czy w internecie?		
		Więcej czasu wolnego spędzam ze znajomymi w realu niż w internecie	Mniej więcej tyle samo czasu wolnego spędzam ze znajomymi w realu, co w internecie	Więcej czasu wolnego spędzam ze znajomymi w internecie niż w realu
		w procentach		
Ogółem		60	22	18
Płeć	chłopcy	58	22	20
	dziewczęta	61	22	17
Typ szkoły	publiczne liceum ogólnokształcące	61	21	22
	prywatne liceum ogólnokształcące	58	30	12
	technikum	58	21	22
	szkoła branżowa	64	14	22
Liczba godzina spędzanych online w ciągu dnia	1	75	13	13
	2	79	18	4
	3	64	21	15
	4–5	61	21	17
	6–8	52	26	22
	9 i więcej	45	22	33
Styl korzystania z internetu	W zasadzie cały czas jestem online, ma bieżąco otrzymuję informacje i reaguję na wiadomości	57	22	21
	Na ogół uruchamiam aplikacje internetowe tylko wówczas, kiedy chcę coś zrobić, np. coś sprawdzić lub skontaktować się z kimś	62	22	16

Badanie KCPU 2025

Cyberseks i pornografia

Ponad dwie piąte respondentów (44%) w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie odwiedzało internetowe strony erotyczne lub pornograficzne, z czego ośmiu na stu (8%) robiło to codziennie lub prawie codziennie, tyle samo 2–3 razy w tygodniu (8%), jedna szósta (16%) kilka razy w miesiącu, a 12% – rzadziej.

Rys. 110. **Jak często w ciągu ostatniego miesiąca odwiedzałe(a)ś strony erotyczne/pornograficzne?**

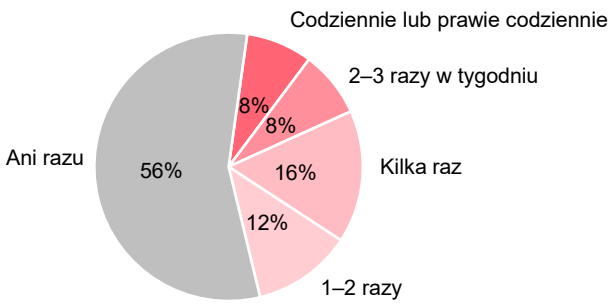

Badanie KCPU 2025

Niemal jedna czwarta uczniów (24%) w miesiącu przed badaniem prowadziła online rozmowy wideo (lub tekstowe) o charakterze erotycznym lub wymieniała się z kimś zdjęciami lub materiałami wideo o charakterze erotycznym. Jedna dwudziesta (5%) robiła to codziennie, trzech na stu (3%) 2–3 razy tygodniowo, a pozostali (16%) – z mniejszą częstotliwością.

Rys. 111. **Jak często w ciągu ostatniego miesiąca prowadziłe(a)ś z kimś przez internet rozmowę (wideo lub tekstową) o charakterze erotycznym lub wymieniałe(a)ś się z kimś zdjęciami/wideo o charakterze erotycznym?**

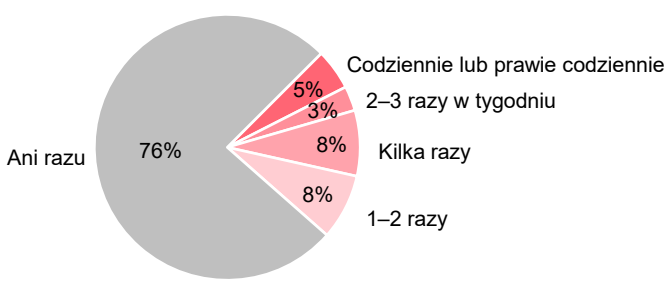

Badanie KCPU 2025

Zachowania te – konsumpcja pornografii i uprawianie cyberseksu – w pewnej mierze ze sobą współwystępują (współczynnik rho Spearmana wynosi 0,291). Dotyczy to zarówno generalnego występowania, ale też częstotliwości.

Tabela 119

Jak często w ciągu ostatniego miesiąca odwiedzałe(a)ś strony erotyczne/pornograficzne?	Jak często w ciągu ostatniego miesiąca prowadziłe(a)ś z kimś przez internet rozmowę (wideo lub tekstową) o charakterze erotycznym lub wymieniałe(a)ś się z kimś zdjęciami/wideo o charakterze erotycznym?				
	Codziennie lub prawie codziennie	2–3 razy w tygodniu	Kilka razy	1–2 razy	Ani razu
	w procentach				
Codziennie lub prawie codziennie	18	4	14	12	52
2–3 razy w tygodniu	10	11	11	14	54
Kilka razy	3	3	15	10	69
1–2 razy	3	4	8	11	74
Ani razu	2	2	4	6	86

Badanie KCPU 2025

Czynnikiem różnicującym występowanie i częstotliwość obu aktywności jest płeć, przy czym trzeba zaznaczyć, że jej rola w przypadku cyberseksu jest niewielka, natomiast w przypadku konsumpcji pornografii – bardzo duża. Chłopcy nieco częściej niż dziewczęta angażują się w wymienianie seksualnych treści przez internet, natomiast jeśli chodzi o oglądanie pornografii, dysproporcja jest ogromna. W miesiącu poprzedzającym badanie oglądało ją blisko dwie trzecie chłopców i jedna czwarta dziewcząt. Codzienny kontakt z pornografią deklaruje ponad jedna czwarta chłopców i siedmiokrotnie mniejszy odsetek dziewcząt. W obu aktywnościach *in plus* wyróżniają się także uczniowie szkół branżowych, a jeśli chodzi o konsumpcję pornografii – również uczniowie techników. Ma to prawdopodobnie związek z przewagą chłopców w tego typu szkołach. Zarówno cyberseks, jak i oglądanie pornografii współwystępują z długim czasem spędzanym online (9 godzin i więcej). Można również dodać, że obie aktywności częściej podejmują osoby, które w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie były aktywne seksualnie.

Tabela 120

Cechy badanych		Odsetki deklarujących dane zachowanie z częstotliwością co najmniej kilka razy w tygodniu					
		Cyberseks			Oglądanie pornografii		
		w procentach					
		Co najmniej kilka razy w tygodniu	Co najmniej 1–2 razy w miesiącu	Ani razu	Co najmniej kilka razy w tygodniu	Co najmniej 1–2 razy w miesiącu	Ani razu
Ogółem		8	16	76	16	28	56
Płeć	chłopcy	10	16	74	28	36	36
	dziewczęta	6	16	79	4	21	75
Typ szkoły	publiczne liceum ogólnokształcące	8	15	77	14	26	60
	prywatne liceum ogólnokształcące	6	16	77	9	31	60
	technikum	6	16	77	17	32	51
	szkoła branżowa	13	16	71	26	19	54
Liczba godzina spędzanych online w ciągu dnia	1	6	6	88	6	16	78
	2	3	17	80	12	25	63
	3	6	18	76	12	31	57
	4–5	8	13	79	14	29	57
	6–8	6	18	76	20	27	53
	9 i więcej	20	19	62	28	32	40
Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uprawiałeś / uprawiałaś seks?	Tak	9	27	63	19	35	46
	Nie	6	8	86	14	24	62

Badanie KCPU 2025

Problemowe korzystanie z internetu

Uczniom przedstawiono osiem stwierdzeń odnoszących się do sposobu korzystania z internetu i jednocześnie definiujących miejsce, jakie ta aktywność zajmuje w życiu codziennym. Posłużyły one do określenia tego, jak wielu badanych wykazuje symptomy problemowego korzystania z internetu. Z deklaracji wynika, że niemal trzem czwartym (72%) zdarzało się nie dosypiać z powodu długiej obecności online, z czego jednej trzeciej (33%) co najmniej dość często. Ponad trzy piąte (62%) miewało poczucie, że bez internetu ich życie byłoby nudne, pozbawione radości i sensu, w tym więcej niż jedna czwarta (27%) doświadczała takiego stanu co najmniej dość często. Ponad połowa (56%, w tym 19% przynajmniej dość często) obserwowała obniżenie swojej wydajności szkolnej ze względu na czas spędzany w sieci. Takiej samej grupie (56%, w tym 20% co najmniej dość często) zdarzało się z tego powodu zaniedbywać obowiązki domowe. Ponad połowie badanych (53%, w tym 19% częściej niż od czasu do czasu) zdarzało się, że rodzice lub inni domownicy narzekali na ilość czasu, jaką spędzają oni w internecie. Ponad dwóm piątym (45%, w tym 17% przynajmniej dość często) zdarzyło się, że woleli spędzić czas online niż wyjść gdzieś ze znajomymi. Więcej niż jedna trzecia (36%, w tym 10% co najmniej dość często) nawiązywała w sieci nowe, bliskie relacje z innymi ludźmi. Na tym tle stosunkowo nielicznym badanym (17%, w tym 6% – co najmniej dość często) zdarzało się ukrywać przed innymi fakt długiego przebywania online.

Rys. 112. **Jak często:**

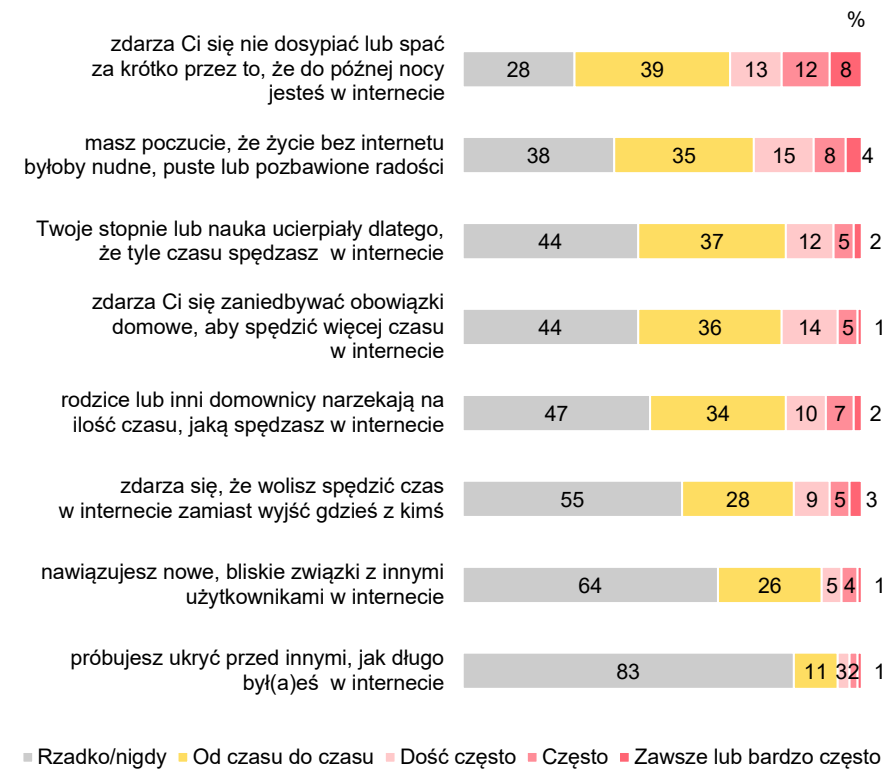

Badanie KCPU 2025

Od poprzedniej edycji badania w 2021 roku po raz kolejny obserwujemy wzrost odsetka badanych, którzy deklarują, że zdarza im się nie dosypiać ze względu na czas spędzany w internecie. Więcej osób niż cztery lata temu mówi o pogorszeniu ocen szkolnych oraz o zaniedbywaniu obowiązków domowych w związku z nadmiernym korzystaniem z internetu. Natomiast zmniejszyła się skala zawierania online nowych, bliskich znajomości, a także podzielania przeświadczenia, że życie bez internetu byłoby puste i pozbawione radości.

Rys. 113. **Jak często:**

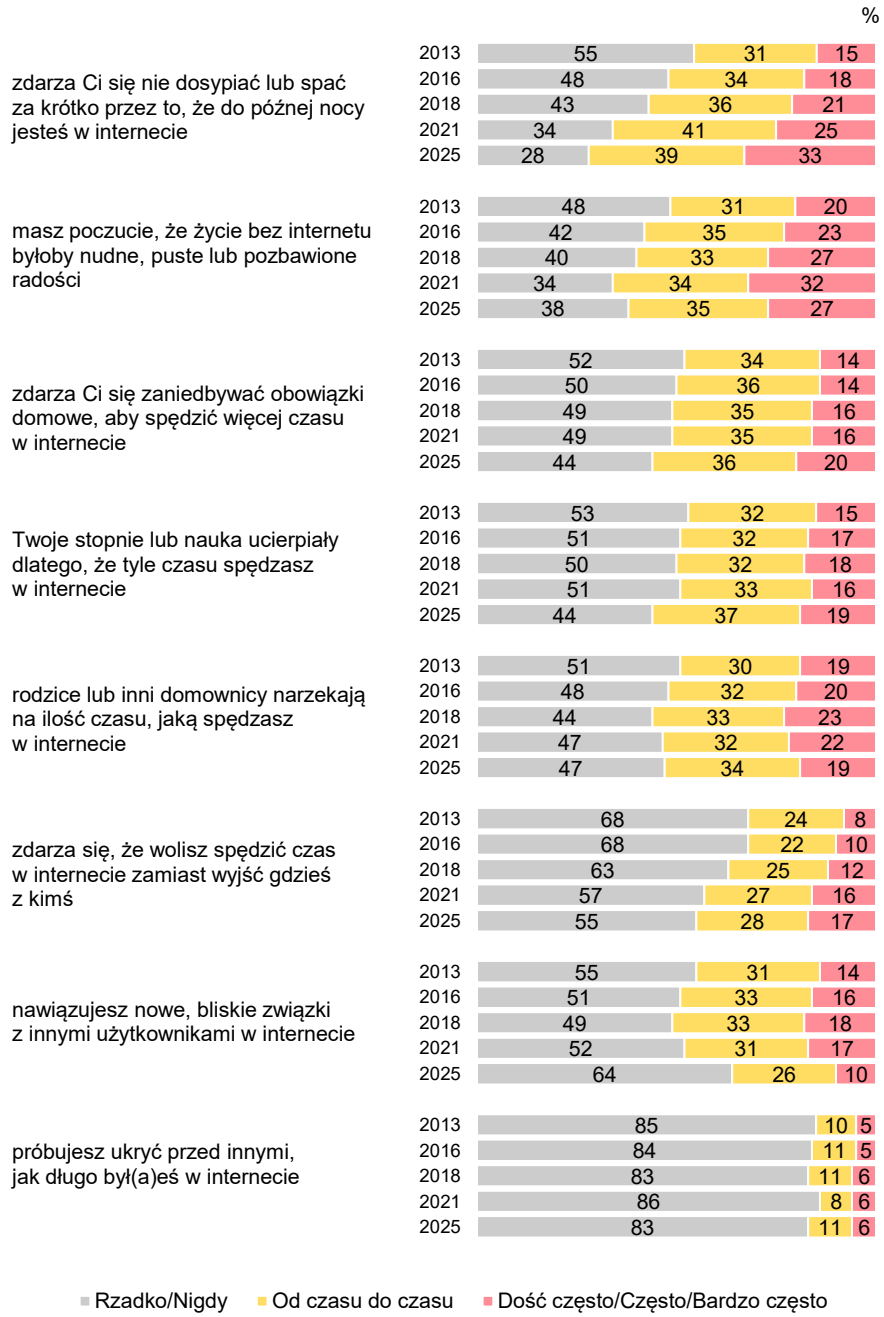

Badania KBPN/KCPU

Czy doświadczenia te różnią się w zależności od płci badanych? Dziewczęta częściej miewały poczucie, że życie bez internetu byłoby puste i pozbawione radości oraz w nieco większej mierze aktywność online przekładała się negatywnie na ich wyniki w nauce i wykonywanie obowiązków domowych. Z kolei chłopcy w większej mierze nawiązywali w sieci nowe, bliskie relacje. Częściej także przyznawali, że woleli spędzić czas w internecie niż wyjść gdzieś ze znajomymi.

Tabela 121

Jak często:		Płeć	
		chłopcy	dziewczęta
		w procentach	
– masz poczucie, że życie bez internetu byłoby nudne, puste lub pozbawione radości	nigdy	43	33
	czasami	31	40
	często	26	27
– rodzice lub inni domownicy narzekają na ilość czasu, jaką spędzasz w internecie	nigdy	46	48
	czasami	34	33
	często	20	19
– zdarza Ci się nie dosypiać lub spać za krótko przez to, że do późnej nocy jesteś w internecie	nigdy	28	28
	czasami	40	39
	często	32	33
– zdarza Ci się zaniedbywać obowiązki domowe, aby spędzić więcej czasu w internecie	nigdy	47	41
	czasami	36	37
	często	17	22
– Twoje stopnie lub nauka ucierpiały dlatego, że tyle czasu spędzasz w internecie	nigdy	47	41
	czasami	36	38
	często	17	21
– nawiązujesz nowe, bliskie związki z innymi użytkownikami w internecie	nigdy	61	68
	czasami	28	23
	często	12	9
– zdarza się, że wolisz spędzić czas w internecie zamiast wyjść gdzieś z kimś	nigdy	53	57
	czasami	28	29
	często	19	14
– próbujesz ukryć przed innymi, jak długo był(a)eś w internecie	nigdy	82	84
	czasami	11	10
	często	7	6

Badanie KCPU 2025

W celu syntetycznego ujęcia problemu nadużywania internetu utworzyliśmy wskaźnik będący średnią arytmetyczną z odpowiedzi badanych na osiem przedstawionych stwierdzeń. Ten syntetyczny indeks uwzględnia wszystkie opisane wyżej aspekty związane z obecnością online łącznie, przyjmując wartości od 1 do 5, czyli od braku symptomów uzależnienia od internetu do ich dużego natężenia. W 2013 roku wartość indeksu wynosiła 1,63, w roku 2016 – 1,68, w 2018 – 1,76, w 2021 – 1,79, a aktualnie jest to 1,80. Przekładając ten wskaźnik na kategorie, można powiedzieć, że dwie trzecie ankietowanych (67%) to zwykli użytkownicy, w odniesieniu do niemal jednej trzeciej (29%, wzrost o około 3 punkty procentowe) można mówić o umiarkowanym poziomie ryzyka problemowego korzystania z internetu, natomiast niespełna jedna dwudziesta (4%) przejawia poważniejsze symptomy problemowego korzystania z sieci. Na przestrzeni lat, począwszy od 2013 roku, obserwujemy zmniejszanie się grona osób korzystających w internetu w sposób bezpieczny (od 2013 do 2025 roku spadek o 11 punktów) i odpowiadający temu wzrost grupy charakteryzującej się podwyższonym ryzykiem problemowego korzystania z internetu (od 2013 do 2025 roku wzrost o 10 punktów).

Rys. 114. **Wartość wskaźnika problemowego korzystania z internetu (skala 1–5)**

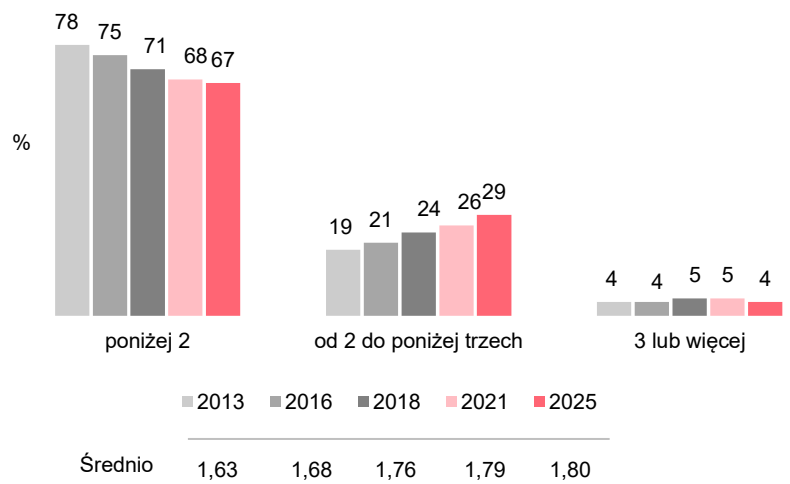

Badania KBPN/KCPU

Za pomocą wyżej opisanego wskaźnika sprawdziliśmy, które grupy są bardziej narażone na problemowe korzystanie z internetu. Czynnik, który z oczywistych względów jest z tym silnie powiązany, to czas spędzany online (r Pearsona = 0,40).

Problematyczne zachowania częściej dotyczą badanych, którzy spędzają w sieci co najmniej sześć godzin dziennie, w tym zwłaszcza tych, których obecność online trwa dziewięć godzin lub więcej. Podwyższony poziom zagrożenia problemowym korzystaniem występuje również wśród uczniów, którzy zadeklarowali, że ich obecność online jest stała (w przeciwieństwie do tych, którzy uruchamiają aplikacje internetowe tylko wówczas, gdy jest tak potrzeba). Wyższy poziom ryzyka dotyczy ponadto uczniów prywatnych liceów. Płeć nie gra tutaj roli.

Tabela 122

Cechy badanych		Wartość wskaźnika problemowego korzystania z internetu (skala 1–5)			
		Poniżej 2	2 do poniżej 3	3 lub więcej	Średnia
		w procentach			
Ogółem		67	29	4	1,80
Płeć	chłopcy	67	29	4	1,79
	dziewczęta	66	30	4	1,81
Typ szkoły	publiczne liceum ogólnokształcące	64	32	4	1,85
	prywatne liceum ogólnokształcące	56	39	4	1,88
	technikum	70	26	4	1,76
	szkoła branżowa	74	22	4	1,70
Miejsce zamieszkania	wieś	67	29	4	1,79
	miasto poniżej 20 000 mieszk.	68	31	1	1,77
	miasto od 20 000 do 99 999	67	29	5	1,82
	miasto od 100 000 do 499 999	67	31	2	1,79
	miasto od 500 000	68	24	9	1,87
Liczba godzina spędzanych online w ciągu dnia	1	88	9	3	1,43
	2	91	6	4	1,50
	3	82	18	0	1,58
	4–5	70	29	2	1,77
	6–8	55	39	6	1,96
	9 i więcej	32	50	18	2,27
Styl korzystania z internetu	W zasadzie cały czas jestem online, ma bieżąco otrzymuję informacje i reaguję na wiadomości	60	35	5	1,90
	Na ogół uruchamiam aplikacje internetowe tylko wówczas, kiedy chcę coś zrobić, np. coś sprawdzić lub skontaktować się z kimś	75	23	3	1,69

Badanie KCPU 2025

Większe niż przeciętnie ryzyko problemowego korzystania z internetu dotyczy osób, którym co najmniej kilka razy w miesiącu zdarza się uprawiać cyberseks i tych, którym co najmniej 2–3 razy w tygodniu zdarza się oglądać w sieci pornografię.

Tabela 123

Cechy badanych		Wartość wskaźnika problemowego korzystania z internetu (skala 1–5)			
		Poniżej 2	2 do poniżej 3	3 lub więcej	Średnia
		w procentach			
Ogółem		67	29	4	1,80
Cyberseks (w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie)	codziennie lub prawie codziennie	56	32	12	2,06
	2–3 razy w tygodniu	50	44	6	2,00
	kilka razy	56	35	9	1,95
	1–2 razy	64	33	3	1,84
	ani razu	70	28	3	1,76
Oglądanie pornografii (w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie)	codziennie lub prawie codziennie	47	45	8	2,08
	2–3 razy w tygodniu	58	37	5	1,97
	kilka razy	65	29	6	1,84
	1–2 razy	66	32	2	1,81
	ani razu	72	25	3	1,73

Badanie KCPU 2025

Poziom ryzyka problemowego korzystania z internetu różni się w zależności od preferowanego przez badanych sposobu spędzania czasu online. Wysoki poziom ryzyka dotyczy badanych, których preferowaną aktywnością w sieci jest tworzenie materiałów wideo na YouTube lub prowadzenie transmisji na żywo, a także – w mniejszej mierze – korzystanie ze stron i aplikacji dających dostęp do generatywnej sztucznej inteligencji. Zagrożenie problemowym korzystaniem z internetu dotyczy także osób, których głównymi aktywnościami online są: zawieranie nowych znajomości, granie w gry oraz oglądanie transmisji prowadzonych na żywo przez innych użytkowników.

Tabela 124

Dominująca aktywność online	Wartość wskaźnika problemowego korzystania z internetu (skala 1–5)		
	Poniżej 2	2 do poniżej 3	3 lub więcej
	w procentach		
Ogółem	67	29	4
Oglądam filmy, seriale	69	29	2
Oglądam zdjęcia, filmiki, materiały wideo	63	33	5
Wstawiam zrobione przez siebie zdjęcia, materiały wideo	64	34	2
Słucham muzyki	68	29	3
Czytam książki, utwory literackie	61	33	6
Kontaktuję się ze znajomymi, wymieniam wiadomości	69	28	3
Zawieram nowe znajomości	49	46	5
Przeglądam portale społecznościowe (np. Facebooka, Instagrama, X), lajkuję, komentuję	64	31	5
Oglądam vlogi, filmy zrobione przez innych użytkowników, np. na YouTube	67	28	5
Oglądam transmisje wideo prowadzone na żywo przez innych użytkowników (streamy)	57	37	6
Prowadzę kanał na YouTube, vloga, transmisje wideo na żywo (streamy)	58	23	19
Przeglądam strony sklepów internetowych, robię zakupy	72	25	3
Gram w gry sieciowe, społecznościowe, multiplayer, MMO	57	38	5
Gram w gry hazardowe, zawieram zakłady na pieniądze	62	32	6
Szukam informacji potrzebnych mi do szkoły, nauki	74	25	1
Korzystam ze stron internetowych lub aplikacji dających dostęp do tzw. sztucznej inteligencji (AI)	62	29	9
Przeglądam strony poświęcone mojej pasji, zainteresowaniom	76	22	2

Badanie KCPU 2025

Problemowe korzystanie z internetu a substancje psychoaktywne

Interesujące wydaje się to, czy istnieje zależność między problemowym korzystaniem z internetu a upijaniem się, jak również używaniem innych narkotyków. Z analizy wynika, że upijanie się współwystępuje z problemowym korzystaniem z sieci. Badanym, którzy przejawiają symptomy takiego korzystania z internetu, częściej niż pozostałym zdarzyło się upić w ciągu miesiąca poprzedzającego pomiar. Zależność ta jest istotna statystycznie.

Tabela 125

Wartość wskaźnika problemowego korzystania z internetu (skala 1–5)	Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?			
	Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	1–2 razy	3–5 razy	6 razy lub więcej
	w procentach			
Poniżej 2	61	30	6	3
2 do poniżej 3	56	31	9	4
3 lub więcej	53	20	14	14
Ogółem	59	30	7	4

Sięganie po inne niż alkohol substancje psychoaktywne nie jest wprawdzie w sposób istotny statystycznie powiązane z problemowym korzystaniem z internetu, jednak można zauważyć, że osoby, których obecność online ma charakter problemowy, częściej niż pozostali respondenci używały narkotyków w ciągu roku poprzedzającego badanie.

Tabela 126

Wartość wskaźnika problemowego korzystania z internetu (skala 1–5)	Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Poniżej 2	8	92
2 do poniżej 3	10	90
3 lub więcej	15	85
Ogółem	9	91

Jan Kujawski

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

Rodzaj podejmowanej gry

W 2025 roku podobnie jak w poprzedniej edycji badania w obszarze naszych zainteresowań znalazło się uczestnictwo młodzieży w grach o charakterze hazardowym. Interesowały nas rodzaj podejmowanej gry, wydatki i koszty ponoszone w związku z nią, a także ryzyko wystąpienia uzależnienia.

W pytaniach uwzględniliśmy najpopularniejsze dostępne rodzaje gier i zakładów: Lotto i inne gry liczbowe, gry na automatach (poza internetem), stacjonarne zakłady bukmacherskie, loterie i inne gry odbywające się na zasadzie wysłania SMS-a, a także wszelkiego rodzaju gry na pieniądze w internecie.

Generalnie w stosunku do 2021 roku odsetek młodych ludzi grających w gry o charakterze hazardowym (niezależnie od deklarowanej częstości) wzrósł w 2025 roku o 12 punktów procentowych (z 41% do 53%). Zwiększył się zarówno odsetek graczy okazjonalnych (z 34% w 2021 roku do 40% w 2025), jak i odsetek grających regularnie (z 7% w 2021 roku do 13% w 2025 roku).

Biorąc pod uwagę poszczególne rodzaje gier, istotny wzrost odsetka grających w stosunku do 2021 roku widoczny jest na przykładzie gier na pieniądze w internecie. Tego rodzaju gry są obecnie najpopularniejsze – mniej lub bardziej regularnie korzysta z nich 27% ankietowanych. Na drugim miejscu sytuuje się Lotto (23%), które w poprzednich edycjach badania było najpopularniejszą grą o charakterze hazardowym wśród młodzieży. Stosunkowo popularne są również zakłady bukmacherskie poza internetem – uczestnictwo w tego rodzaju grach z mniejszą lub większą regularnością deklaruje 17% badanych – a także stacjonarne automaty do gier (16%).

Rys. 115. **Deklarowana częstość uczestnictwa w grach lub loteriach w ciągu ostatnich 12 miesięcy**

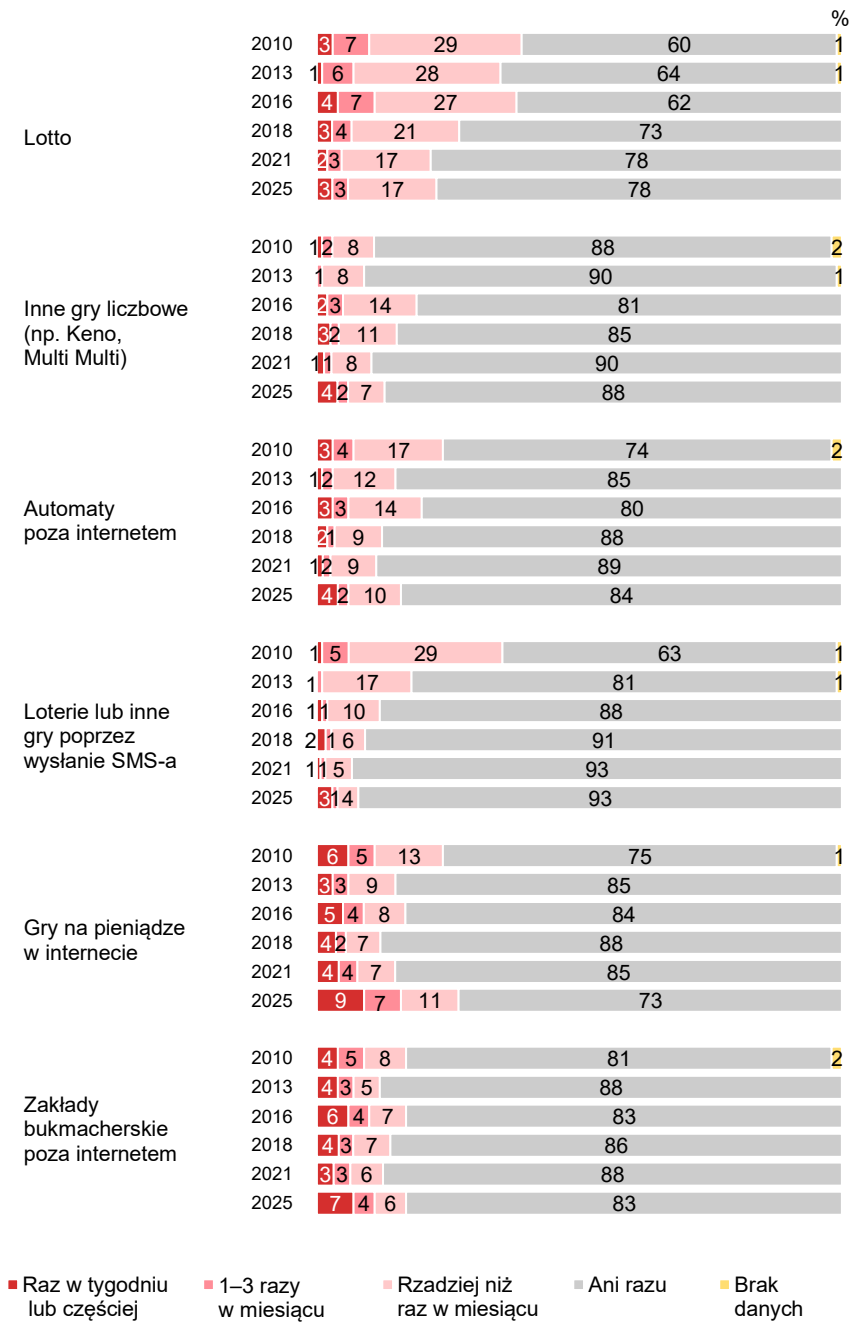

Badania KBPN/KCPU

Podobnie jak w latach ubiegłych – najistotniejszym czynnikiem różnicującym udział młodzieży w grach na pieniądze jest płeć. Gry hazardowe podejmuje (niezależnie od częstości) 64% chłopców i 41% dziewcząt, zaś co najmniej raz w tygodniu gra 21% chłopców i jedynie 4% dziewcząt.

Deklarowany koszt gry

Przeciętny deklarowany koszt gry wśród ogółu badanych kształtował się w 2025 roku w okolicach 583 zł, zaś średnia deklarowana wartość wygranej to blisko 755 zł. Młodzież wydała zatem na cele hazardowe znacząco więcej aniżeli w 2021 roku (kiedy to średnia wydatków wynosiła 319 zł). Wyższa jest również przeciętna wartość deklarowanych wygranych (w 2021 roku – 466 zł). Podobnie jak w poprzednich latach grający chłopcy deklarowali zarówno zdecydowanie większe nakłady ponoszone na gry hazardowe, jak i większe wygrane.

Tabela 127

	Kwoty deklarowane przez grających jako **nakłady** na grę w czasie ostatnich 12 miesięcy	
	2021	2025
	średnia w złotych	
Ogół grających	319	583
Chłopcy	432	810
Dziewczęta	168	170
	Kwoty deklarowane przez grających jako **wygrane** w czasie ostatnich 12 miesięcy	
	2021	2025
	średnia w złotych	
Ogół grających	466	755
Chłopcy	672	1000
Dziewczęta	182	294

Badania KBPN/KCPU

W stosunku do poprzedniego badania, które miało miejsce w 2021 roku, odnotowujemy istotne zmiany w postrzeganiu opłacalności hazardu przez młodych graczy. Wśród ogółu badanych aktualnie przeważa przekonanie o dodatnim bilansie gry – 53% deklaruje wyższą kwotę wygranych aniżeli nakładów na grę, zaś 41% wyraża zdanie przeciwne. W zbiorowości chłopców ta przewaga jest jeszcze większa (56% względem 39%), zaś wśród dziewcząt deklaracje te równoważą się (po 47%). Warto jednak zauważyć, że w porównaniu z badaniem z 2021 roku dziewczęta znacznie

częściej deklarują, że wygrane przewyższają nakłady ponoszone na grę (wzrost o 12 punktów procentowych).

Rys. 116. **Hazard – bilans nakładów i zysków na podstawie deklaracji badanych o kwotach wydawanych i wygrywanych**

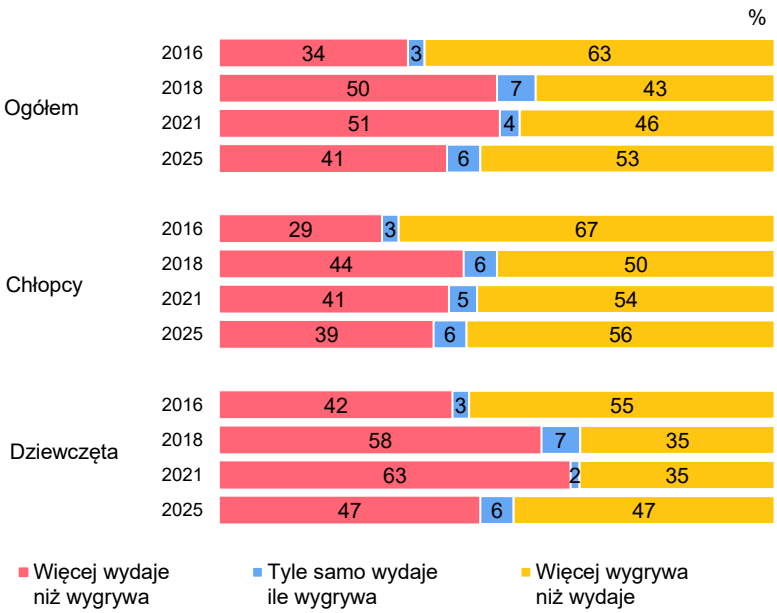

Badania KBPN/KCPU

Zagrożenie uzależnieniem od hazardu

W bieżącej edycji badania po raz kolejny zadaliśmy ankietowanym zestaw pytań składających na się na tzw. Kanadyjski Indeks Gier Hazardowych (CPGI)[19], którego celem jest pomiar ryzyka uzależnienia od hazardu wśród osób grających w gry na pieniądze. Respondenci odpowiadali na 9 pytań, zaś poszczególnym odpowiedziom przypisywane były wartości punktowe, które następnie, po zliczeniu, interpretowano według poniższego schematu:

0 pkt: brak problemu z hazardem,
1–2 pkt: niski poziom ryzyka uzależnienia,
3–7 pkt: umiarkowany poziom ryzyka uzależnienia,
8–27 pkt: wysoki poziom ryzyka uzależnienia / problem z hazardem.

[19] Wersja testu klinicznego dostosowana do specyfiki badania ilościowego.

Pytania testowe

Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy:

1) zdarzało ci się zaryzykować na grę więcej niż mogłe(a)ś sobie na to pozwolić?
2) zdarzało się, że musiałe(a)ś zwiększać stawkę, żeby uzyskać taką samą jak poprzednio przyjemność z gry?
3) zdarzało się, że wracałe(a)ś do gry innego dnia z myślą, aby się odegrać?
4) zdarzało się, że pożyczałe(a)ś pieniądze lub sprzedawałe(a)ś coś, aby mieć za co grać?
5) miałe(a)ś poczucie, że gra jest dla ciebie problemem?
6) odczuwałe(a)ś stres, niepokój lub dolegliwości zdrowotne, których przyczyną mogła być gra?
7) ktoś krytykował cię z powodu grania lub zarzucał, że masz problem z grą (bez względu na to, czy, twoim zdaniem, miał rację czy nie)?
8) zdarzało się, że twoja gra była przyczyną kłopotów finansowych, twoich lub/i twoich najbliższych?
9) miałe(a)ś poczucie winy z powodu grania lub w związku z tym, co robiłe(a)ś w tym czasie?

Począwszy od 2018 roku systematycznie zmniejsza się grupa grających bezpiecznie, zwiększa się natomiast grupa osób o umiarkowanym bądź wysokim poziomie uzależnienia od hazardu.

W stosunku do poprzedniego badania z 2021 roku udział osób grających w sposób bezpieczny zmalał o 8 punktów procentowych. Zwiększyły się natomiast odsetki osób, w przypadku których możemy mówić o umiarkowanym bądź wysokim poziomie ryzyka uzależnienia (odpowiednio: o 6 i 7 punktów procentowych).

Obecnie wśród ogółu młodych graczy 14% to osoby poważnie zagrożone uzależnieniem od hazardu.

Rys. 117. **Ryzyko uzależnienia od hazardu wśród osób grających na pieniądze**

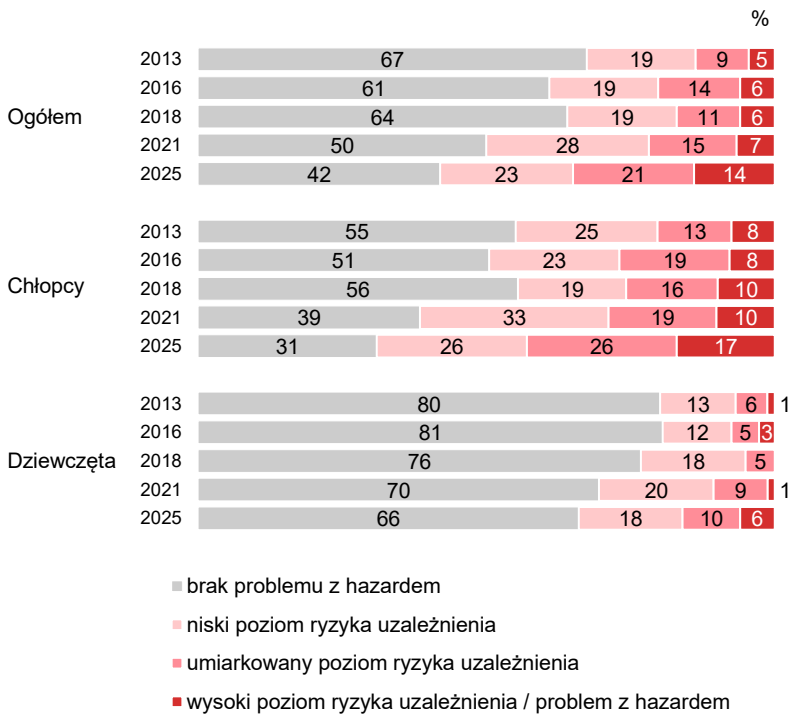

Badania KBPN/KCPU

Podobnie jak w latach ubiegłych zagrożenie uzależnieniem od hazardu to przede wszystkim problem chłopców. W stosunku do 2021 roku odsetek chłopców grających bezpiecznie zmniejszył się z 39% do 31%. Zwiększyła się też dość istotnie grupa chłopców zdradzających symptomy wysokiego ryzyka uzależnienia (o 7 punktów procentowych w stosunku do poprzedniego pomiaru w 2021 roku).

Wśród dziewcząt wyraźna większość (66%) gra bezpiecznie. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że obecny pomiar jest już drugim z kolei, w którym notujemy wzrost odsetka dziewcząt grających ryzykownie. Umiarkowany bądź wysoki poziom ryzyka uzależnienia dotyczy obecnie 16% grających dziewcząt, co oznacza wzrost o 6 punktów procentowych w stosunku do 2021 roku.

Widać wyraźnie, że wraz ze wzrostem ryzyka uzależnienia znacząco zwiększają się zarówno nakłady na hazard, jak i deklarowana wysokość zysków. Warto zwrócić uwagę, że jedyną grupą, w której deklarowane wygrane są niższe niż nakłady ponoszone na grę, jest podzbiorowość osób o wysokim poziomie ryzyka uzależnienia.

Tabela 128

Kwoty deklarowane przez grających jako nakłady na grę/wygrane w czasie ostatnich 12 miesięcy w grupach wyodrębnionych ze względu na szacowane ryzyko uzależnienia od hazardu	Nakłady (średnia)	Wygrane (średnia)
	w złotych	
Brak problemów z hazardem	209	329
Niski poziom ryzyka uzależnienia	337	851
Umiarkowany poziom ryzyka uzależnienia	1145	1348
Wysoki poziom ryzyka uzależnienia	2075	1490

Badanie KCPU 2025

Tabela 129

Bilans nakładów i zysków na podstawie deklaracji graczy w grupach wyodrębnionych ze względu na szacowane ryzyko uzależnienia od hazardu			
Grupa graczy według szacowanego ryzyka uzależnienia:	Więcej wydaje niż wygrywa	Tyle samo wydaje, ile wygrywa	Więcej wygrywa niż wydaje
	w procentach		
– brak problemu	48	5	47
– niski poziom ryzyka uzależnienia	32	10	58
– umiarkowany poziom ryzyka uzależnienia	41	4	55
– wysoki poziom ryzyka uzależnienia/ problem z hazardem	38	6	56

Badanie KCPU 2025

Młodych ludzi zagrożonych uzależnieniem od hazardu znajdujemy najczęściej wśród uczniów szkół branżowych. Umiarkowany bądź wysoki poziom uzależnienia występuje wśród blisko 45% uczęszczających tam uczniów. Problemowe granie częściej niż przeciętnie występuje wśród młodych graczy zamieszkujących największe miasta (48%). Ryzyku uzależnienia od hazardu sprzyja również negatywna ocena materialnych warunków życia.

Uczestnictwo w grach hazardowych a konsumpcja substancji psychoaktywnych

Analiza danych wskazuje na wyraźny związek pomiędzy nasileniem zachowań hazardowych a używaniem substancji psychoaktywnych, takich jak alkohol i narkotyki.

W przypadku alkoholu widoczna jest wyraźna zależność: im wyższy poziom ryzyka hazardowego, tym częstsze epizody upijania się. Wśród osób bez problemów hazardowych aż 64% deklaruje brak upicia się w ciągu ostatnich 30 dni, podczas gdy w grupie wysokiego ryzyka odsetek ten spada do 31%. Jednocześnie w tej samej

grupie ponad jedna piąta badanych (22%) deklaruje upijanie się sześć razy lub częściej, co stanowi najwyższy wynik spośród wszystkich kategorii. Dla porównania, w grupie bez problemów hazardowych odsetek ten wynosi jedynie 2%. Oznacza to, że intensywne spożywanie alkoholu jest znacznie częstsze wśród osób o wysokim nasileniu zachowań hazardowych.

Tabela 130

Grupa graczy według szacowanego poziomu uzależnienia	Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym tzn. piwem, winem lub wódką, w ciągu ostatnich 30 dni?			
	Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni	1–2 razy	3–5 razy	6 razy lub więcej
	w procentach			
Brak problemów z hazardem	64	28	6	2
Niski poziom ryzyka uzależnienia	55	35	8	2
Umiarkowany poziom ryzyka uzależnienia	38	39	15	8
Wysoki poziom ryzyka uzależnienia	31	30	17	22

Badanie KCPU 2025

Podobny wzorzec obserwujemy w przypadku używania narkotyków. W grupie osób bez problemów hazardowych jedynie 6% deklaruje ich używanie w ciągu ostatniego roku, podczas gdy w grupie wysokiego ryzyka odsetek ten wzrasta o 22 punkty procentowe – do blisko jednej trzeciej (28%). Tendencja ta widoczna jest również w grupach pośrednich – 14% w grupie niskiego ryzyka oraz 19% w grupie o umiarkowanym poziomie ryzyka uzależnienia.

Tabela 131

Grupa graczy według szacowanego poziomu uzależnienia	Czy w ciągu ostatniego roku używałe(a)ś narkotyków, środków odurzających?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Brak problemów z hazardem	6	94
Niski poziom ryzyka uzależnienia	14	86
Umiarkowany poziom ryzyka uzależnienia	19	81
Wysoki poziom ryzyka uzależnienia	28	72

Badanie KCPU 2025

Uzyskane wyniki potwierdzają zjawisko **kumulacji czynników ryzyka**. Osoby angażujące się w jedną formę ryzyka (np. hazard) są bardziej skłonne do podejmowania innych (np. używania substancji psychoaktywnych). Można to tłumaczyć czynnikami o charakterze psychologicznym, takimi jak impulsywność, poszukiwanie doznań czy trudności w regulacji emocji. Dodatkowo substancje psychoaktywne mogą obniżać kontrolę poznawczą, co może sprzyjać podejmowaniu ryzykownych decyzji finansowych i nasileniu zachowań hazardowych.

Artur Malczewski

MŁODZIEŻ A SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE[20]

Badania Fundacji CBOS od prawie 25 lat realizowane są we współpracy z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (wcześniej z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii)[21]. Wyniki pomiarów pozwalają na śledzenie dynamiki zmian zachodzących od ponad dwóch dekad. Umożliwia to przeanalizowanie zjawiska konsumpcji substancji psychoaktywnych, zarówno tych legalnych, jak i nielegalnych, w dłuższej perspektywie.

Palenie papierosów

Badania wskazują na zmniejszenie się odsetka uczniów regularnie palących papierosy z 20% w 2021 roku do 6% w 2025 roku. Odsetek palących w wyjątkowych sytuacjach lekko wzrósł do 21% (w 2021 roku – 19%). W badaniu z 2025 roku po raz pierwszy zadano badanym pytanie o używanie e-papierosów. Odsetek palących je regularnie wyniósł 32%, a w wyjątkowych sytuacjach – 16%. W roku 2025, podobnie jak w 2021, niepalącą młodzież stanowili najczęściej uczniowie liceów ogólnokształcących (76%). Najmniejsze odsetki niepalących odnotowano wśród uczniów prywatnych liceum ogólnokształcących (54%). W badaniu z 2025 roku spośród uczniów uważających sytuację materialną swojej rodziny za dobrą nie paliło 74%, a spośród tych, którzy określili warunki materialne w rodzinie jako złe – 59%.

[20] Rozdział został opracowany przy współpracy merytorycznej z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (Artur Malczewski).

[21] Wcześniejsze raporty z badań Fundacji CBOS zamieszczone są na stronie internetowej (Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom: https://kcpu.gov.pl/statystyki-i-raporty/raporty-z-badan/

Tabela 132

Czy palisz papierosy?	IV ’92	IV ’94	IV ’96	XII ’99	XII ’03	X ’08	XI ’10	XI ’13	XI ’16	X ’18	X ’21	XI ’25
	w procentach											
Tak, regularnie	23	27	25	30	31	22	23	21	21	18	20	6
Tak, ale tylko w wyjątkowych sytuacjach	18	15	15	17	18	16	17	21	20	21	19	21
Nie	59	58	60	54	50	62	59	58	59	60	61	73

Badania statutowe CBOS: 1992, 1994, 1996; badanie IPiN 1999; badania KBPN: 2003–2021; KCPU 2025

Picie alkoholu

W badaniu przeprowadzonym w roku 2025, podobnie jak we wcześniejszych pomiarach, napoje alkoholowe okazały się najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, po którą sięgano częściej niż po papierosy czy narkotyki.

W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie w 2025 roku 49% (66% w 2021 roku) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 53% (62% w 2021 roku) – wódkę i inne mocne alkohole, a 25% (37% w 2021 roku) – wino. W porównaniu z poprzednim pomiarem nastąpił spadek wskaźników dotyczących picia wszystkich napojów alkoholowych.

Tabela 133

Czy w ciągu ostatniego miesiąca piłe(a)ś piwo, wino lub wódkę?	IV ’92	IV ’94	IV ’96	XII ’99	XII ’03	X ’08	XI ’10	XI ’13	XI ’16	X ’18	X ’21	XI ’25
	w procentach											
Piwo												
Ani razu	47	40	31	25	15	22	24	27	28	23	34	51
1 raz	8	10	11	13	10	10	9	10	13	11	13	11
2–3 razy	11	18	18	22	22	23	21	23	23	23	22	19
4–5 razy	7	10	14	14	15	14	15	16	14	15	12	8
6 razy i więcej	10	18	23	20	24	25	26	22	21	22	19	11
Tak, bez podania, ile razy	13	3	2	2	5	3	3	1	0	0	0	0
Wino												
Ani razu	59	59	67	75	44	67	67	65	59	53	63	75
1 raz	16	17	14	12	12	13	15	17	17	18	15	12
2–3 razy	11	15	13	7	10	10	11	12	16	17	15	9
4–5 razy	3	4	3	3	4	3	3	4	5	5	4	2
6 razy i więcej	2	4	3	2	4	2	2	2	3	3	3	2
Tak, bez podania, ile razy	6	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0
Wódkę												
Ani razu	69	53	53	54	29	42	37	33	37	37	39	47
1 raz	10	18	17	17	17	19	20	21	20	20	17	17
2–3 razy	7	15	16	16	21	20	22	27	26	23	25	22
4–5 razy	3	7	6	5	7	8	10	12	10	10	11	8
6 razy i więcej	2	5	6	5	6	6	7	7	7	8	9	6
Tak, bez podania, ile razy	6	2	1	3	2	1	2	1	0	0	0	0

Badania statutowe CBOS: 1992, 1994, 1996; badanie IPiN 1999; badania KBPN: 2003–2021, KCPU 2025

Upijanie się

Z najnowszego sondażu wynika, że co najmniej raz w ciągu miesiąca przed badaniem upiło się 40% uczniów (w 2021 roku – 43%). Odsetek badanych, którym zdarzyło się to co najmniej trzykrotnie, wyniósł 7% (w 2021 roku – 13%). W analizowanej próbie odpowiedź „Nie upiłe(a)m się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni” wskazało 60% badanych. Innymi słowy, blisko 6 na 10 respondentów deklarowało brak epizodu upicia się w ostatnim miesiącu przed badaniem.

Przyjrzyjmy się, jakie zmienne różnicują badanych, którzy nie upijali się w ciągu miesiąca przed badaniem.

W podziale na płeć różnice są niewielkie. Tę odpowiedź zaznaczyło 60% kobiet i 59% mężczyzn, co sugeruje bardzo zbliżony poziom abstynencji w obu grupach.

Wyraźniejszą różnicę widać ze względu na wiek. Wśród osób w wieku 19 lat i więcej brak upicia się w ostatnich 30 dniach przed badaniem deklarowało 64%, podczas gdy w grupie 18 lat i mniej było to 57%. Może wskazywać to, że starsi respondenci nieco częściej niż młodsi unikali takich epizodów.

Silne zróżnicowanie pojawia się według narodowości. Wśród osób narodowości polskiej odpowiedź tę wskazało 60%, natomiast wśród badanych narodowości innej już tylko 45%. Oznacza to, że w drugiej z tych grup odsetek osób, które nie upiły się ani razu w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, był wyraźnie niższy.

Biorąc pod uwagę typ szkoły, najwyższy odsetek badanych osób, które nie upiły się, odnotowano wśród uczniów techników (63%), a najniższy – w prywatnych liceach ogólnokształcących (53%). W publicznych liceach ogólnokształcących było to 58%, a w szkołach branżowych – 57%. Pokazuje to umiarkowane zróżnicowanie między typami szkół. Jednakże warto podkreślić niskie liczebności badanych w szkołach branżowych oraz w prywatnych liceach ogólnokształcących – należy zatem te wyniki traktować z ostrożnością.

Ze względu na miejsce zamieszkania najwyższy odsetek osób, które nie upiły się, wystąpił w miastach liczących od 101 000 do 500 000 mieszkańców (65%), a najniższy w miastach poniżej 20 000 mieszkańców (55%). Na wsi wskaźnik ten wyniósł 59%, a w największych miastach (powyżej 500 000 mieszkańców) – 58%. Nie widać więc prostego, liniowego związku z wielkością miejscowości, ale można zauważyć, że najlepiej wypadają miasta średniej wielkości.

W przypadku wykształcenia matki najwyższy odsetek odpowiedzi „ani razu" pojawił się w grupie, gdzie matka miała wykształcenie średnie (62%), a najniższy tam, gdzie miała wykształcenie podstawowe lub niepełne podstawowe (54%). W przypadku matek z wykształceniem zasadniczym zawodowym i wyższym odsetek ten był identyczny i wyniósł 58,3%.

Podobnie przy wykształceniu ojca najwyższy odsetek badanych uczniów, którzy nie upili się w ciągu 30 dni przed badaniem, odnotowano wśród respondentów, których ojcowie mieli wykształcenie średnie (62%), a najniższy wśród tych, których ojcowie mieli wykształcenie wyższe (56%). Pozostałe kategorie plasowały się pomiędzy tymi wartościami.

W odniesieniu do sytuacji rodzinnej najwyższy odsetek wskazań dotyczył osób mieszkających z jednym rodzicem (62%), nieco niższy tych mieszkających z obojgiem rodziców (60%), a zdecydowanie najniższy – osób określających swoją sytuację jako inną (51%). Ta ostatnia grupa wyraźnie rzadziej deklarowała brak upicia się w ostatnich 30 dniach przed badaniem.

Z perspektywy oceny materialnych warunków życia rodziny najwyższy odsetek odpowiedzi dotyczących braku upijania się wystąpił w grupie oceniającej warunki jako średnie (66%). W rodzinach oceniających je jako dobre wskaźnik wyniósł 58%, a jako złe – 53%. Można więc zauważyć, że najniższy poziom tej deklaracji występował w grupie gorzej oceniającej swoją sytuację materialną.

Ważne różnice pojawiają się także w odniesieniu do praktyk religijnych. Najwyższy odsetek odpowiedzi „nie upiłe(a)m się ani razu" odnotowano wśród osób uczestniczących w praktykach kilka razy w tygodniu oraz raz w tygodniu – w obu przypadkach po 66%. Najniższy wskaźnik wystąpił natomiast w grupie uczestniczących w nich 1–2 razy w miesiącu (51%). Osoby w ogóle nieuczestniczące w praktykach religijnych osiągnęły wynik 58%. Dane sugerują więc, że częstszy udział w praktykach religijnych może współwystępować z częstszym deklarowaniem braku upicia się w ostatnim miesiącu przed badaniem.

W odniesieniu do autoidentyfikacji religijnej najwyższy odsetek odpowiedzi „ani razu" odnotowano wśród osób niezdecydowanych (61%) i wierzących (61%), nieco niższy wśród głęboko wierzących (60%), a najniższy wśród niewierzących (56%). Zróżnicowanie to nie jest bardzo duże, ale widoczne.

Biorąc pod uwagę poglądy polityczne, najwyższy udział osób, które się nie upiły w ciągu miesiąca przed badaniem, zanotowano w grupie, która wskazała odpowiedzieć „trudno powiedzieć" (63%). Niższe wartości dotyczyły osób o poglądach lewicowych (59%), prawicowych (56%) oraz centrowych (55%).

Ponadto bardzo czytelne różnice widać w zależności od samooceny wyników w nauce. Wśród uczniów określających się jako „piątkowi/szóstkowi" brak upicia się w ostatnich 30 dniach deklarowało 67%, wśród „czwórkowych" 61%, a wśród „dwójkowych/trójkowych" – 56%. Oznacza to, że wraz z lepszą samooceną szkolną rośnie odsetek osób deklarujących brak epizodu upicia się.

Dostępność narkotyków

W badaniach ankietowych umieszczono zagadnienia dotyczące oceny dostępności narkotyków. Młodzież pytana była o znajomość miejsc, w których można kupić narkotyki, o oferty kupna, ich sprzedaż w szkołach oraz o to, czy trudno jest, w ich ocenie, zdobyć poszczególne substancje psychoaktywne.

W roku 1994 co piąty respondent (22%) wiedział, od kogo lub gdzie można kupić narkotyki, w 2003 roku była to już niemal połowa (49%). Jednak od tego czasu liczba uczniów mających wiedzę o miejscach oferowania narkotyków zaczęła

spadać. W roku 2016 odsetek takich wskazań wyniósł (31%), a liczba respondentów, którzy wiedzieli o kilku takich miejscach lub osobach, była najniższa od 1999 roku. Wyniki ostatniego badania z 2025 roku wskazały na dalsze zwiększenie się odsetka osób, które nie mają wiedzy, gdzie można kupić narkotyki – do 55%.

Tabela 134

Czy wiesz, gdzie można kupić narkotyki?	IV '94	IV '96	XII '99	XII '03	X '08	XI '10	XI '13	XI '16	XI '18	X '21	XI '25
	w procentach										
Wiem o kilku miejscach, kilku osobach	17	21	37	44	31	30	28	26	25	22	18
Wiem o jednym miejscu, jednej osobie	5	7	6	5	4	5	5	5	5	6	6
Nie wiem, ale łatwo mógłbym się dowiedzieć	23	28	24	26	25	27	26	22	30	19	21
Nie wiem, ani gdzie, ani od kogo	55	44	33	24	40	38	41	47	48	53	55

Badania statutowe CBOS: 1994, 1996; badanie IPiN 1999; badania KBPN: 2003–2021; KCPU 2025

Warto podkreślić, że na odpowiedzi badanych mogą mieć wpływ różne czynniki, np. informacje mediów o działaniach policji przeciwko przestępczości narkotykowej, a zwłaszcza o likwidowaniu miejsc sprzedaży narkotyków. Wskaźnikiem bardziej użytecznym przy opisie rynku narkotykowego pod kątem dostępności nielegalnych substancji psychoaktywnych jest pytanie o propozycje kupna.

Od roku 1994 systematycznie rosła liczba uczniów, którym oferowano narkotyki. Najwyższy poziom osiągnęła ona w 2003 roku, kiedy to blisko połowa badanych (47%) otrzymała takie propozycje. Od tego czasu odsetek respondentów, którym oferowano narkotyki, zaczął się zmniejszać (w 2013 roku wyniósł 32%). Po niewielkim wzroście w 2016 roku (36%) kolejne pomiary z lat 2018 i 2021 pokazały spadki w tym zakresie (odpowiednio: 34% i 32%). Ostatnie dane z 2025 roku pokazują podobny odsetek (32%).

Tabela 135

Czy kiedykolwiek proponowano Ci kupno narkotyków?	IV '94	IV '96	XII '99	XII '03	X '08	XI '10	XI '13	XI '16	XI '18	X '21	XI '25
	w procentach										
Tak, często	6	8	12	14	7	6	5	7	7	5	4
Tak, kilka razy	12	18	24	26	21	18	19	21	18	17	16
Tak, raz	6	6	9	7	8	9	8	8	9	10	12
Nie, nigdy	76	68	55	52	64	67	67	64	65	68	67

Badania statutowe CBOS: 1994, 1996; badanie IPiN 1999; badania KBPN: 2003–2021; KCPU 2025

Ponadto uczniów, którym oferowano substancje psychoaktywne, zapytano, jakie to były substancje. W ciągu roku poprzedzającego ostatni sondaż najwięcej badanych miało propozycje dotyczące napojów alkoholowych, a zwłaszcza piwa – 80%. Warto przypomnieć, że młodzież biorąca udział w badaniu była w zdecydowanej większości pełnoletnia. Spośród substancji nielegalnych najczęściej oferowana była marihuana lub haszysz (29%).

Tabela 136

Substancje psychoaktywne	Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy proponowano Ci którąkolwiek z następujących substancji, niezależnie od tego, czy skorzystałe(a)ś z tej propozycji czy nie?									
	2013		2016		2018		2021		2025	
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
	w procentach									
Piwo	90	10	88	12	85	14	82	17	80	20
Wódka	86	14	82	18	79	20	76	24	75	25
Wino	75	25	75	25	74	25	71	28	63	37
Marihuana, haszysz	40	60	37	63	37	61	35	65	29	71
„Dopalacze", nowe substancje psychoaktywne	5	95	3	97	4	95	2	97	2	98
Amfetamina	9	91	7	93	8	91	6	93	4	96
Ecstasy	4	96	5	96	7	92	4	95	4	95
Leki uspokajające i nasenne	5	95	4	96	6	93	6	93	7	93
Kokaina	3	97								
Crack	3	97	4	97	4	94	4	96	4	96
Sterydy anaboliczne	3	97	3	97	3	96	1	98	4	96
LSD lub inny środek halucynogenny	5	95								
Grzyby halucynogenne	5	95	5	95	6	92	6	94	7	93
Heroina	2	98	2	99	3	96	2	97	3	97

Badania KBPN i KCPU

Od roku 1996 uczniowie pytani byli także o sprzedaż narkotyków w szkole. Do roku 2003 na pytanie, czy na terenie ich szkoły można kupić narkotyki, mniej więcej co trzeci badany odpowiadał przecząco, w 2008 roku – co drugi, a w 2010 – ponad połowa (55%). W ostatnich pomiarach odsetek badanych deklarujących, że na terenie ich szkoły nie sprzedaje się narkotyków, systematycznie rósł, osiągając w latach 2016 i 2018 roku poziom 60%. Wyniki ostatniego badania pokazują spadek do 55% odsetka ankietowanych, którzy odpowiedzieli negatywnie na pytanie o sprzedaż narkotyków na terenie ich szkoły.

Tabela 137

Czy na terenie Twojej szkoły są sprzedawane narkotyki?	IV '96	XII '99	XII '03	X '08	XI '10	XI '13	XI '16	XI '18	X '21	XI '25
	w procentach									
Tak	14	27	26	10	9	8	7	7	6	5
Nie	37	30	37	50	55	58	60	60	57	55
Trudno powiedzieć	49	43	37	40	35	34	33	33	37	40

Badanie statutowe CBOS: 1996; badanie IPiN 1999; badania KBPN: 2003–2021; KCPU 2025

Analizując rozkłady odpowiedzi respondentów oceniających zdobycie substancji psychoaktywnych innych niż napoje alkoholowe i papierosy jako niemożliwe, należy odnotować, że w przypadku większości tych substancji odsetki mieściły się w granicach 15–35% (dane dla ostatniego pomiaru). Liczba badanych określających zdobycie większości substancji psychoaktywnych jako trudne kształtowały się na poziomie 18–37%. Najłatwiejsza do zdobycia spośród substancji nielegalnych była marihuana (37% badanych oceniało jej zdobycie jako łatwe).

Tabela 138

Substancje psychoaktywne	Jak sądzisz, gdybyś chciał(a) zdobyć każdą z następujących substancji, jak trudne byłoby to dla Ciebie?											
	2018				2021				2025			
	Niemożliwe	Trudne	Łatwe	Nie wiem	Niemożliwe	Trudne	Łatwe	Nie wiem	Niemożliwe	Trudne	Łatwe	Nie wiem
	w procentach											
Papierosy	5	2	88	4	5	2	88	4	5	2	89	4
Piwo	4	1	90	3	4	1	90	4	4	2	90	4
Wino	4	1	90	3	4	1	89	4	4	2	89	4
Wódka	5	1	89	3	5	2	88	4	5	4	86	5
Leki uspokajające i nasenne	24	21	36	20	23	20	32	23	21	23	36	19
Marihuana, haszysz	15	25	44	15	15	23	44	17	18	30	37	18
Amfetamina	27	31	16	24	29	31	13	27	31	34	12	24
LSD lub inny środek halucynogenny	27	32	14	25	27	30	15	27	27	36	14	23
Ecstasy	31	28	14	27	33	26	13	27	32	34	13	27
Kokaina												
Crack	31	31	11	27	32	28	11	27	32	28	11	25
Heroina	32	31	9	27	34	29	8	27	33	32	10	25
„Dopalacze" (tzw. smarty)	31	28	13	27	35	27	7	29	32	32	10	26

Badania KBPN i KCPU

Jednym ze wskaźników wykorzystywanych przy badaniu skali używania narkotyków przez młodych ludzi jest wskaźnik obecności tego rodzaju substancji w ich otoczeniu. W roku 2003 po raz pierwszy zapytano uczniów, czy w ich środowisku, wśród znajomych (kolegów, koleżanek) jest ktoś, kto zażywa narkotyki lub środki odurzające. W roku 2013, podobnie jak w 2010, co drugi (odpowiednio: 54% i 53%) znał taką osobę. W pomiarach z lat 2016 i 2018 po 51% zadeklarowało, że nie zna osoby zażywającej substancję psychoaktywną. W ostatnim badaniu z 2025 roku odsetek ten zwiększył się do 66% i jest najwyższy, od kiedy o to pytamy.

Tabela 139

Czy w Twoim środowisku, wśród Twoich znajomych (kolegów/ koleżanek) jest ktoś, kto zażywa narkotyki lub środki odurzające?	XII '03	X '08	XI '10	XI '13	XI '16	XI '18	X '21	XI '25
	w procentach							
Tak, kilka osób	35	24	25	26	23	23	19	11
Tak, jedna, dwie osoby	32	28	28	28	27	25	24	23
Nie, nikt	32	48	47	45	51	51	56	66

Badania KBPN: 2003–2021; KCPU 2025

Używanie narkotyków

Uczniowie pytani byli o własne doświadczenia związane z używaniem narkotyków, a następnie, jeśli ich używali, proszeni byli o ich wymienienie. W roku 2008 po raz pierwszy mieli wskazać używane substancje psychoaktywne wymienione w ankiecie, wśród których były również „dopalacze". Ponadto odpowiadali na pytanie o kontakt z substancjami psychoaktywnymi: w ciągu 30 dni przed badaniem – co jest wskaźnikiem używania bieżącego (ang. *current use*); w ciągu ostatnich 12 miesięcy – jako wskaźnika używania aktualnego (ang. *recent use*); oraz kiedykolwiek w życiu – co jest wskaźnikiem eksperymentowania z narkotykami (ang. *lifetime experience*).

Taki sposób zadawania pytań pozwala na dokładne określenie poziomu powszechności używania narkotyków. Ponadto poprzez zamieszczenie w ankiecie listy substancji zdefiniowany został termin „narkotyki". Porównanie odpowiedzi na oba pytania stanowi materiał do pogłębionych analiz. W przypadku pytania z listą substancji odsetki uczniów deklarujących zażywanie narkotyków są wyższe niż wtedy, gdy proszono ich o wymienienie jakiegokolwiek narkotyku. Wynika to z faktu, że badani mogli wymienić tylko trzy substancje spośród tych, których używali.

W latach 1992–2003 odsetek uczniów, którzy używali narkotyków w ciągu ostatniego roku, systematycznie rósł (z 5% do 24%). W 2008 roku zmniejszył się do

15%, ale w kolejnych badaniach obserwowaliśmy niewielkie jego wzrosty. Od 2016 roku rozpoczął się trend spadkowy, który potwierdzają ostatnie wyniki – 9% odpowiedzi twierdzących.

Tabela 140

Czy w ciągu ostatniego roku używałeś(aś) narkotyków, środków odurzających?	IV ’92	IV ’94	IV ’96	XII ’99	XII ’03	X ’08	XI ’10	XI ’13	XI ’16	XI ’18	X ’21	XI ’25
	w procentach											
Tak	5	10	10	18	24	15	16	18	17	16	13	9
Nie	95	90	90	82	76	85	84	82	82	83	87	91

Badania statutowe CBOS: 1992, 1994, 1996; badanie IPiN 1999; badania KBPN: 2003–2021; KCPU 2025

Przyjrzyjmy się, jakie zmienne różnicują używanie narkotyków. W podziale na płeć widoczne są wyraźne różnice. Używanie narkotyków wskazało 13% młodych mężczyzn oraz 5% młodych kobiet, co oznacza, że wśród chłopców odsetek deklaracji używania narkotyków w ostatnim roku był ponad dwukrotnie wyższy niż wśród dziewcząt.

W odniesieniu do narodowości odsetek użytkowników narkotyków był wyższy wśród osób innej narodowości (18%) niż wśród respondentów narodowości polskiej (9%). Oznacza to, że w pierwszej z tych grup deklaracje używania narkotyków w ostatnim roku pojawiały się około dwukrotnie częściej.

Analizując wyniki według typu szkoły, najwyższy odsetek użytkowników narkotyków odnotowano wśród uczniów szkół branżowych (12%), następnie techników (10%), prywatnych liceów ogólnokształcących (9%) oraz publicznych liceów ogólnokształcących (8%). Zróżnicowanie to nie jest bardzo duże, jednak uczniowie szkół branżowych częściej niż pozostali deklarowali używanie narkotyków lub środków odurzających.

Istotne różnice widać w zależności od miejsca zamieszkania. Najniższy odsetek użytkowników narkotyków odnotowano na wsi oraz w miastach poniżej 20 000 mieszkańców – po 8%. W miastach od 20 000 do 100 000 mieszkańców wskaźnik ten wyniósł 9%, natomiast wyraźnie wzrastał w większych ośrodkach: do 12% w miastach od 101 000 do 500 000 mieszkańców oraz do 15% w miastach liczących powyżej 500 000 mieszkańców. Dane te mogą wskazywać, że używanie narkotyków częściej dotyczy większych miast.

W przypadku wykształcenia matki najwyższy odsetek użytkowników narkotyków odnotowano w grupie respondentów, których matki miały wykształcenie podstawowe lub niepełne podstawowe (18%). Znacznie niższe wartości wystąpiły

wśród osób, których matki miały wykształcenie zasadnicze zawodowe (6%) oraz średnie (7%), natomiast w przypadku wykształcenia wyższego odsetek ten wyniósł 11%. Wskazuje to na dość wyraźne zróżnicowanie odpowiedzi ze względu na poziom wykształcenia matki.

Podobną zależność można zauważyć przy wykształceniu ojca. Najwyższy odsetek używających narkotyki odnotowano wśród badanych, których ojcowie mieli wykształcenie podstawowe lub niepełne podstawowe (13%) oraz wyższe (12%). Niższe wartości wystąpiły przy wykształceniu zasadniczym zawodowym (8%) i średnim (7%).

W odniesieniu do sytuacji rodzinnej najniższy odsetek użytkowników narkotyków wystąpił wśród osób mieszkających z obojgiem rodziców (8%). Wyższy był wśród badanych mieszkających z jednym rodzicem (10%), a najwyższy w grupie określających swoją sytuację jako inną (17%). Może to wskazywać, że mniej stabilna lub niestandardowa sytuacja rodzinna współwystępowała z częstszymi deklaracjami używania narkotyków.

W przypadku oceny materialnych warunków życia rodziny różnice są niewielkie. Narkotyki używało 9% osób oceniających własne warunki jako złe, 10% oceniających je jako średnie oraz 9% uznających je za dobre. Oznacza to, że subiektywna ocena sytuacji materialnej nie różnicowała w sposób wyraźny analizowanej zmiennej.

Interesujące różnice ujawniają się w odniesieniu do udziału w praktykach religijnych. Najniższy odsetek używających narkotyki odnotowano wśród osób uczestniczących w praktykach raz w tygodniu (5%). Wyższe wartości występowały wśród badanych uczestniczących w nich kilka razy w roku (8%), w ogóle nieuczestniczących (11%), praktykujących kilka razy w tygodniu (12%), a najwyższe wśród osób uczestniczących w nich 1–2 razy w miesiącu (14%). Otrzymany obraz nie jest więc całkowicie liniowy, ale regularny udział w praktykach raz w tygodniu wiązał się z najniższym poziomem deklarowanego używania narkotyków.

Biorąc pod uwagę autoidentyfikację religijną, najniższy odsetek używających narkotyki zanotowano wśród osób niezdecydowanych (7%), następnie wierzących (8%). Wyższe wartości wystąpiły wśród głęboko wierzących (11%) i niewierzących (12%). Różnice te są umiarkowane, ale pokazują pewne zróżnicowanie między grupami.

W przypadku poglądów politycznych najwyższy odsetek używających narkotyki wystąpił wśród osób deklarujących poglądy prawicowe (15%), następnie centrowe (11%), lewicowe (8%), a najniższy wśród tych, którzy odpowiedzieli

„trudno powiedzieć" (5%). Oznacza to, że badani niemający sprecyzowanych poglądów politycznych najrzadziej deklarowali używanie narkotyków w ostatnim roku.

Z perspektywy samooceny szkolnej najwyższy odsetek używających narkotyki odnotowano wśród uczniów określających się jako „dwójkowi/trójkowi" (10%), nieco niższy wśród „piątkowych/szóstkowych" (9%), a najniższy wśród „czwórkowych" (7%). Zależność ta nie ma więc jednoznacznie liniowego charakteru, choć uczniowie oceniający się jako „czwórkowi" relatywnie najrzadziej deklarowali używanie narkotyków.

Rodzaje narkotyków

Pod ogólną nazwą „narkotyki" kryje się wiele substancji o różnorodnym działaniu – od stymulującego do uspokajającego. Począwszy od 2008 roku w kwestionariuszu zamieszczono pytania dotyczące używania przez młodzież poszczególnych narkotyków. Respondenci zostali poproszeni o zaznaczanie właściwej odpowiedzi na pytanie, czy używali wymienionego narkotyku „w ciągu ostatnich 30 dni", „w ciągu ostatnich 12 miesięcy" lub „kiedykolwiek w życiu". Osoby, które deklarowały używanie narkotyków „w ciągu ostatnich 30 dni", były klasyfikowane równocześnie do kategorii używających narkotyków „w ciągu ostatnich 12 miesięcy" i „kiedykolwiek w życiu". Z tego powodu odsetków odpowiedzi na te pytania nie można sumować. Rozkłady odpowiedzi zaprezentowane są w tabeli poniżej. W badaniu w 2013 roku wprowadzono drobne zmiany, mające na celu uproszczenie narzędzia badawczego – kokainę i crack połączono w jedną grupę, podobnie LSD i grzyby halucynogenne, skracając w ten sposób listę wielu substancji, które wymienione były w ankiecie wypełnianej przez respondentów.

Najczęściej zażywane przez uczniów były marihuana i haszysz. Do przyjmowania ich „kiedykolwiek w życiu" przyznało się w 2025 roku 30% badanych, co oznacza spadek (o 6 punktów procentowych) w stosunku do poprzedniego badania. W ciągu 12 miesięcy poprzedzających ostatni pomiar marihuanę lub haszysz zażywało 12,3% badanych (w 2021 roku – 19%), a w ciągu ostatnich 30 dni: 5,1% (w 2021 roku – 9,8%). Zażywanie leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza kiedykolwiek w życiu zadeklarował co piąty uczeń (20,1%, w 2021 roku – 22,4%), w ciągu ostatnich 12 miesięcy – co dziesiąty badany (11,6%, w 2021 roku – 11%), a w ciągu ostatnich 30 dni – co dwudziesty (5,7%, 5,4% w 2021 roku). Po marihuanie i haszyszu najbardziej rozpowszechnioną nielegalną substancją jest amfetamina.

Tabela 141. Używanie substancji psychoaktywnych

Nie, nigdy						Tak																	
						Kiedykolwiek w życiu						W ciągu ostatnich 12 miesięcy						W ciągu ostatnich 30 dni					
2010	2013	2016	2018	2021	2025	2010	2013	2016	2018	2021	2025	2010	2013	2016	2018	2021	2025	2010	2013	2016	2018	2021	2025
w procentach																							
Marihuana lub haszysz																							
63,0	59,3	57,2	61,1	63,0	68,8	35,7	40,2	42,0	37,5	36,2	29,6	18,0	23,0	21,0	20,2	19,4	12,3	7,7	9,0	9,9	9,3	9,8	5,1
Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza																							
78,4	79,6	80,2	76,6	78,4	79,7	19,9	19,7	18,6	22,0	22,4	20,1	9,6	11,0	9,2	13,7	11,0	11,6	3,8	5,1	4,4	6,3	5,4	5,7
Amfetamina																							
91,0	92,1	92,0	92.0	93,0	96,2	6,8	6,9	7,2	5,9	6,0	3,3	3,0	3,4	3,3	3,2	3,1	1,0	1,5	1,7	1,4	1,3	1,7	0,7
Ecstasy																							
94,8	96,7	95,3	94,3	95,2	97,4	3,5	2,6	3,9	4,2	3,8	2,3	1,4	1,4	1,9	1,8	1,8	0,9	0,8	1,0	0,9	1,1	0,9	0,3
Substancje wziewne																							
95,3	96,5	96,5	94,8	95,8	97,0	2,8	2,8	2,8	3,8	3,1	2,6	0,7	0,7	1,2	1,8	0,9	0,9	0,5	0,5	0,8	1,1	0,9	0,6
LSD lub inne halucynogenne																							
94,9	95,1	94,9	94,2	95,5	95,9	3,3	4,4	4,3	4,4	3,5	3,8	1,4	1,8	2,2	2,2	1,5	0,9	0,7	1,1	1,1	1,2	0,5	0,9
Kokaina i crack																							
94,8	96	95,4	94,9	95,7	97,4	2,3	3,5	3,4	3,7	3,4	2,4	0,7	1,9	1,6	2,1	1,6	0,7	0,6	1,1	1,0	1,2	0,7	0,7

Badania KBPN/KCPU. W zestawieniu nie uwzględniono braków danych

Tabela 141 cd. Używanie substancji psychoaktywnych

Nie, nigdy						Tak																	
						Kiedykolwiek w życiu						W ciągu ostatnich 12 miesięcy						W ciągu ostatnich 30 dni					
2010	2013	2016	2018	2021	2025	2010	2013	2016	2018	2021	2025	2010	2013	2016	2018	2021	2025	2010	2013	2016	2018	2021	2025
w procentach																							
Relevin																							
96,7	98,5	97,1	97,0	98,0	98,5	1,4	1,0	1,7	1,6	1,6	1,2	0,4	0,4	0,7	1,1	0,6	0,3	0,3	0,2	0,6	0,9	0,4	0,3
Heroina																							
96,3	97,9	96,9	96,8	97,8	98,3	1,9	1,6	1,9	1,8	1,2	1,2	0,8	1,0	0,7	1,2	0,5	0,4	0,5	0,7	0,7	1.0	0,4	0,4
Leki przeciwkaszlowe lub na przeziębienie przyjmowane w celu odurzania się																							
93,6	95,3	94,3	95,0	94,3	95,2	4,7	4,2	4,9	3,8	4,7	4,5	2,2	2,1	1,9	1,7	2,0	2,1	1,1	1,0	1,2	1,1	1,0	1,0
„Dopalacze” („legal highs”)																							
86,8	94,3	95,6	96,0	97,4	98,1	11,4	5,2	3,6	2,6	1,6	1,5	7,2	2,0	1,1	1,5	0,3	0,7	1,1	1,0	0,7	0,7	0,3	0,5
Dekstrometorfan (DXM)																							
97,0	98,1	97,0	96,0	97,4	98,1	1,3	1,4	1,8	1,6	1,5	1,6	0,4	0,8	0,8	0,9	0,5	0,6	0,2	0,1	0,6	0,5	0,2	0,5
Sterydy anaboliczne																							
95,2	97,1	95,7	96,3	96,3	97,9	2,9	2,2	2,9	2,2	1,3	1,6	0,9	1,2	1,5	1,3	0,6	0,5	0,5	0,7	1,3	0,9	0,3	0,5
Mefedron																							
-	-	-	-	94,6	94,8	-	-	-	-	4,4	4,2	-	-	-	-	2,1	1,3	-	-	-	-	1,4	0,7

Badania KBPN/KCPU. W zestawieniu nie uwzględniono braków danych

Uczniowie pytani byli również o to, ile razy zażywali wymienione w ankiecie substancje. Najczęściej przyjmowanymi narkotykami były marihuana lub haszysz. Raz lub dwa razy w życiu używało ich 11% uczniów, 3–9 razy – 10% badanych, 10–39 razy – 3%, a więcej niż 40 razy – 4%. Odsetek osób, które zadeklarowały, że nie używały tych dwóch substancji, zwiększył się z 64% w 2021 roku do 70% w ostatnim pomiarze.

Tabela 142

Substancje psychoaktywne	Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się używać kiedykolwiek, któregokolwiek z podanych niżej środków?									
	Nie używa-łe(a)m		1–2 razy		3–9 razy		10–39 razy		40 razy lub więcej	
	2021	2025	2021	2025	2021	2025	2021	2025	2021	2025
	w procentach									
Marihuana, haszysz	63,8	70,1	11,0	11,0	11,5	10,2	6,2	3,1	5,0	3,8
Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	81,8	81,2	8,2	7,0	4,4	6,9	2,9	2,4	1,1	2,5
Amfetamina	94,2	96,7	1,4	1,3	1,2	0,8	0,5	0,4	1,1	0,9
LSD lub grzyby halucynogenne i inne halucynogeny	95,7	96,5	1,3	1,6	0,9	0,7	0,4	0,5	0,3	0,6
Kokaina, crack	97,7	97,7	1,3	0,8	0,7	0,6	0,5	0,2	0,4	0,7
Substancje chemiczne (np. klej, aerozol) używane w celu odurzania się	96,3	97,8	0,8	0,7	0,5	0,7	0,5	0,2	0,3	0,6

Badanie KBPN i KCPU

„Dopalacze", czyli nowe substancje psychoaktywne

W przypadku „dopalaczy" odnotowujemy spadek używania tych substancji. Odsetek badanych, którzy z nimi eksperymentowali, wyniósł 1,5%. W ciągu ostatniego roku oraz miesiąca poprzedzającego badanie „dopalaczy" używało po 0,7% i 0,5% uczniów.

W 2021 roku do bloku pytań o poszczególne substancje psychoaktywne po raz pierwszy dodano pytanie o mefedron, który jest nową substancją psychoaktywną z grupy syntetycznych katynonów o działaniu stymulującym, zdelegalizowaną w 2010 roku. Do używania kiedykolwiek w życiu mefedronu przyznało się 4,2%, w ciągu ostatniego roku przed badaniem – 1,3%, a w ciągu ostatnich 30 dni – 0,7%.

TABELE ZRÓŻNICOWAŃ SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNYCH

Tabela 1

		Czy obecnie bierzesz udział w lekcjach religii w szkole?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		34,9	65,1	1506
Płeć	Mężczyźni	35,0	65,0	739
	Kobiety	34,9	65,1	763
Wiek	18 lat i mniej	37,9	62,1	941
	19 lat i więcej	30,0	70,0	557
Narodowość	Polska	35,3	64,7	1449
	Inna	23,6	76,4	55
Typ szkoły	Publiczne LO	41,4	58,6	666
	Technikum	31,0	69,0	609
	Szkoła branżowa	35,0	65,0	137
	Prywatne LO	12,8	87,2	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	45,2	54,8	571
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	39,1	60,9	230
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	30,3	69,7	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	19,0	81,0	221
	Miasto 501 tys. i więcej	22,0	78,0	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	23,5	76,5	51
	Zasadnicze zawodowe	40,5	59,5	252
	Średnie	35,1	64,9	476
	Wyższe	33,6	66,4	718
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	39,4	60,6	66
	Zasadnicze zawodowe	38,5	61,5	377
	Średnie	35,7	64,3	541
	Wyższe	31,3	68,8	496
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	38,1	61,9	1092
	z jednym rodzicem	27,4	72,6	288
	inna sytuacja	23,6	76,4	123
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	23,5	76,5	68
	Średnie	33,0	67,0	318
	Dobre	36,1	63,9	1106
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	72,7	27,3	77
	Raz w tygodniu	68,9	31,1	286
	1–2 razy w miesiącu	57,1	42,9	98
	Kilka razy w roku	33,7	66,3	359
	W ogóle nie uczestniczy	13,5	86,5	674
Wiara	Głęboko wierzący	54,8	45,2	124
	Wierzący	44,0	56,0	704
	Niezdecydowani	29,6	70,4	307
	Niewierzący	14,4	85,6	355
Poglądy polityczne	Lewica	24,1	75,9	295
	Centrum	37,1	62,9	202
	Prawica	43,0	57,0	398
	Trudno powiedzieć	33,5	66,5	597
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	31,8	68,2	735
	czwórkowego	36,3	63,7	529
	piątkowego/szóstkowego	41,7	58,3	223

Tabela 2

		Jeśli obecnie bierzesz udział w lekcjach religii w szkole, jak je oceniasz?				Liczba osób
		Brak danych	Są ciekawe – chodzę na nie z ochotą	Są jak każde inne lekcje – niczym szczególnym się nie wyróżniają	Są nudne, nic ważnego się na nich nie dzieje	
		%	%	%	%	
Ogółem		,4	32,2	41,0	26,5	525
Płeć	Mężczyźni		38,2	39,0	22,8	259
	Kobiety	,8	26,3	42,9	30,1	266
Wiek	18 lat i mniej	,6	33,1	40,3	26,1	357
	19 lat i więcej		30,5	41,9	27,5	167
Narodowość	Polska	,4	32,3	41,1	26,2	511
	Inna		30,8	30,8	38,5	13
Typ szkoły	Publiczne LO	,4	34,4	38,8	26,4	276
	Technikum		30,2	42,9	27,0	189
	Szkoła branżowa	2,1	33,3	43,8	20,8	48
	Prywatne LO		8,3	50,0	41,7	12
Miejsce zamieszkania	Wieś	,8	32,9	41,5	24,8	258
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.		32,2	45,6	22,2	90
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.		27,6	35,2	37,1	105
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.		33,3	45,2	21,4	42
	Miasto 501 tys. i więcej		42,9	39,3	17,9	28
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	8,3	41,7	41,7	8,3	12
	Zasadnicze zawodowe	1,0	30,4	45,1	23,5	102
	Średnie		32,9	38,9	28,1	167
	Wyższe		32,4	40,2	27,4	241
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	3,8	38,5	46,2	11,5	26
	Zasadnicze zawodowe	,7	28,3	40,7	30,3	145
	Średnie		31,1	44,0	24,9	193
	Wyższe		36,8	35,5	27,7	155
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	,2	33,7	40,4	25,7	416
	z jednym rodzicem	1,3	34,2	38,0	26,6	79
	inna sytuacja		6,9	55,2	37,9	29
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe		25,0	43,8	31,3	16
	Średnie		31,4	43,8	24,8	105
	Dobre	,5	32,6	40,1	26,8	399
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu		64,3	28,6	7,1	56
	Raz w tygodniu	,5	36,0	45,2	18,3	197
	1–2 razy w miesiącu		25,0	41,1	33,9	56
	Kilka razy w roku		26,4	44,6	28,9	121
	W ogóle nie uczestniczy	1,1	15,4	35,2	48,4	91
Wiara	Głęboko wierzący		61,8	29,4	8,8	68
	Wierzący	,6	32,9	46,5	20,0	310
	Niezdecydowani		20,9	36,3	42,9	91
	Niewierzący		7,8	33,3	58,8	51
Poglądy polityczne	Lewica		21,1	42,3	36,6	71
	Centrum		44,0	28,0	28,0	75
	Prawica		39,2	39,2	21,6	171
	Trudno powiedzieć	1,0	25,5	46,5	27,0	200
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	,4	32,9	41,5	25,2	234
	czwórkowego	,5	30,7	39,1	29,7	192
	piątkowego/szóstkowego		33,3	44,1	22,6	93

Tabela 3

		Czy bierzesz udział w praktykach religijnych, takich jak msze, nabożeństwa lub spotkania religijne?						Liczba osób
		Brak danych	Tak, kilka razy w tygodniu	Tak, raz w tygodniu	Tak, przeciętnie jeden, dwa razy w miesiącu	Tak, kilka razy w roku	W ogóle w nich nie uczestniczysz	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		,8	5,1	19,0	6,5	23,8	44,8	1506
Płeć	Mężczyźni	,7	5,1	21,2	7,4	25,3	40,2	739
	Kobiety	,8	5,0	16,9	5,6	22,5	49,1	763
Wiek	18 lat i mniej	1,0	6,0	21,4	6,8	21,0	43,9	941
	19 lat i więcej	,5	3,4	15,3	5,7	28,9	46,1	557
Narodowość	Polska	,7	5,0	19,5	6,6	24,1	44,1	1449
	Inna	3,6	7,3	7,3	3,6	16,4	61,8	55
Typ szkoły	Publiczne LO	,8	6,9	25,4	7,4	20,0	39,6	666
	Technikum	1,0	3,8	14,9	6,4	29,1	44,8	609
	Szkoła branżowa	,7	5,1	12,4	5,1	22,6	54,0	137
	Prywatne LO		1,1	9,6	3,2	19,1	67,0	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	,9	4,2	25,0	8,1	24,0	37,8	571
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	,9	6,5	17,8	6,1	23,9	44,8	230
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	,9	4,9	14,1	4,3	26,8	49,0	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	,9	5,4	13,1	6,3	19,9	54,3	221
	Miasto 501 tys. i więcej		6,3	18,1	5,5	22,8	47,2	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	2,0	13,7	7,8	3,9	19,6	52,9	51
	Zasadnicze zawodowe	1,6	4,8	18,3	6,3	24,2	44,8	252
	Średnie	1,1	4,0	18,7	6,9	25,2	44,1	476
	Wyższe	,3	5,3	20,2	6,4	23,1	44,7	718
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	1,5	6,1	12,1	3,0	21,2	56,1	66
	Zasadnicze zawodowe	1,9	4,8	17,2	6,6	25,7	43,8	377
	Średnie	,6	3,9	21,3	6,8	24,2	43,3	541
	Wyższe	,2	6,5	19,4	6,5	21,6	46,0	496
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	,9	5,0	22,0	7,2	24,5	40,4	1092
	z jednym rodzicem		3,5	11,1	4,2	25,0	56,3	288
	inna sytuacja	1,6	8,9	10,6	5,7	16,3	56,9	123
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe		5,9	13,2	4,4	19,1	57,4	68
	Średnie	,6	3,8	17,3	9,1	22,0	47,2	318
	Dobre	,1	5,5	20,0	6,0	24,9	43,6	1106
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu		100,0					77
	Raz w tygodniu			100,0				286
	1–2 razy w miesiącu				100,0			98
	Kilka razy w roku					100,0		359
	W ogóle nie uczestniczy						100,0	674
Wiara	Głęboko wierzący		37,9	33,9	4,0	13,7	10,5	124
	Wierzący	,1	4,0	28,4	9,9	31,7	25,9	704
	Niezdecydowani	,3	,3	9,8	6,2	29,6	53,7	307
	Niewierzący		,3	3,7	,8	7,6	87,6	355
Poglądy polityczne	Lewica	,3	2,7	12,2	5,1	23,1	56,6	295
	Centrum		5,0	20,8	5,9	20,8	47,5	202
	Prawica	,5	6,5	27,6	9,0	27,9	28,4	398
	Trudno powiedzieć	,2	5,2	16,1	5,7	23,1	49,7	597
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	,1	3,9	16,7	6,1	24,4	48,7	735
	czwórkowego	,4	5,9	20,6	8,1	25,3	39,7	529
	piątkowego/szóstkowego		7,6	23,8	4,0	20,2	44,4	223

Tabela 4

		Wiara					Liczba osób
		Brak danych	Głęboko wierzący	Wierzący	Niezdecy-dowani	Niewierzący	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		1,1	8,2	46,7	20,4	23,6	1506
Płeć	Mężczyźni	,9	9,7	52,8	17,3	19,2	739
	Kobiety	1,0	6,7	41,0	23,5	27,8	763
Wiek	18 lat i mniej	1,5	9,7	45,3	20,0	23,6	941
	19 lat i więcej	,2	5,6	49,7	20,8	23,7	557
Narodowość	Polska	1,0	8,1	47,3	20,6	23,0	1449
	Inna	1,8	10,9	34,5	12,7	40,0	55
Typ szkoły	Publiczne LO	1,7	10,1	44,6	21,2	22,5	666
	Technikum	,7	6,2	48,8	21,3	23,0	609
	Szkoła branżowa	,7	12,4	52,6	13,1	21,2	137
	Prywatne LO		2,1	40,4	19,1	38,3	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	,9	7,5	53,2	17,3	21,0	571
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	1,7	6,1	53,9	16,5	21,7	230
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	1,2	7,8	40,6	26,5	23,9	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	,9	10,4	37,1	21,7	29,9	221
	Miasto 501 tys. i więcej		11,8	38,6	21,3	28,3	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	2,0	15,7	41,2	9,8	31,4	51
	Zasadnicze zawodowe	2,0	6,0	49,6	22,6	19,8	252
	Średnie	1,5	6,5	49,8	19,7	22,5	476
	Wyższe	,4	9,5	44,3	20,8	25,1	718
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	1,5	9,1	37,9	22,7	28,8	66
	Zasadnicze zawodowe	1,9	7,2	50,1	21,0	19,9	377
	Średnie	1,3	6,7	50,1	20,3	21,6	541
	Wyższe	,2	10,7	42,5	19,4	27,2	496
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	1,3	8,1	49,1	20,6	21,0	1092
	z jednym rodzicem		6,3	43,1	19,8	30,9	288
	inna sytuacja	1,6	13,0	35,8	19,5	30,1	123
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe		11,8	26,5	30,9	30,9	68
	Średnie	1,3	6,6	41,5	23,0	27,7	318
	Dobre	,3	8,5	50,0	19,3	22,0	1106
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu		61,0	36,4	1,3	1,3	77
	Raz w tygodniu	,3	14,7	69,9	10,5	4,5	286
	1–2 razy w miesiącu	1,0	5,1	71,4	19,4	3,1	98
	Kilka razy w roku	,3	4,7	62,1	25,3	7,5	359
	W ogóle nie uczestniczy	,4	1,9	27,0	24,5	46,1	674
Wiara	Głęboko wierzący		100,0				124
	Wierzący			100,0			704
	Niezdecydowani				100,0		307
	Niewierzący					100,0	355
Poglądy polityczne	Lewica	,7	5,4	26,8	25,4	41,7	295
	Centrum		7,4	47,0	17,8	27,7	202
	Prawica		12,1	60,6	15,3	12,1	398
	Trudno powiedzieć	,8	7,4	48,1	22,6	21,1	597
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	,3	6,7	47,3	22,3	23,4	735
	czwórkowego	,4	9,5	50,7	18,9	20,6	529
	piątkowego/szóstkowego	,4	10,8	38,1	18,8	31,8	223

Tabela 5

		Mam stałe miesięczne kieszonkowe, które dostaję od rodziców lub innych członków rodziny.		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		52,8	47,2	1480
Płeć	Mężczyźni	51,8	48,2	726
	Kobiety	53,8	46,2	751
Wiek	18 lat i mniej	54,8	45,2	928
	19 lat i więcej	49,3	50,7	546
Narodowość	Polska	52,6	47,4	1426
	Inna	59,6	40,4	52
Typ szkoły	Publiczne LO	56,7	43,3	658
	Technikum	47,6	52,4	595
	Szkoła branżowa	48,9	51,1	133
	Prywatne LO	64,9	35,1	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	48,4	51,6	562
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	48,0	52,0	221
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	54,8	45,2	343
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	61,4	38,6	220
	Miasto 501 tys. i więcej	61,6	38,4	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	42,0	58,0	50
	Zasadnicze zawodowe	46,7	53,3	246
	Średnie	48,0	52,0	467
	Wyższe	58,8	41,2	709
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	38,5	61,5	65
	Zasadnicze zawodowe	48,9	51,1	372
	Średnie	49,4	50,6	528
	Wyższe	61,5	38,5	491
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	51,7	48,3	1083
	z jednym rodzicem	54,5	45,5	277
	inna sytuacja	60,2	39,8	118
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	44,4	55,6	63
	Średnie	46,3	53,7	311
	Dobre	55,4	44,6	1092
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	47,3	52,7	74
	Raz w tygodniu	51,4	48,6	282
	1–2 razy w miesiącu	47,9	52,1	96
	Kilka razy w roku	50,3	49,7	352
	W ogóle nie uczestniczy	56,2	43,8	664
Wiara	Głęboko wierzący	59,0	41,0	122
	Wierzący	49,3	50,7	691
	Niezdecydowani	54,6	45,4	306
	Niewierzący	56,1	43,9	346
Poglądy polityczne	Lewica	56,9	43,1	290
	Centrum	55,6	44,4	198
	Prawica	49,4	50,6	391
	Trudno powiedzieć	52,6	47,4	588
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	49,2	50,8	724
	czwórkowego	57,9	42,1	518
	piątkowego/szóstkowego	54,1	45,9	220

Tabela 6

		Nie mam stałego kieszonkowego, ale nieregularnie dostaję pieniądze od rodziców lub innych członków rodziny.		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		45,6	54,4	1459
Płeć	Mężczyźni	44,5	55,5	717
	Kobiety	46,7	53,3	739
Wiek	18 lat i mniej	47,3	52,7	918
	19 lat i więcej	42,6	57,4	535
Narodowość	Polska	46,3	53,7	1407
	Inna	26,0	74,0	50
Typ szkoły	Publiczne LO	49,0	51,0	651
	Technikum	44,9	55,1	583
	Szkoła branżowa	39,4	60,6	132
	Prywatne LO	34,4	65,6	93
Miejsce zamieszkania	Wieś	48,2	51,8	558
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	49,5	50,5	218
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	44,4	55,6	333
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	37,0	63,0	216
	Miasto 501 tys. i więcej	44,0	56,0	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	42,0	58,0	50
	Zasadnicze zawodowe	49,6	50,4	242
	Średnie	46,2	53,8	459
	Wyższe	44,0	56,0	700
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	47,7	52,3	65
	Zasadnicze zawodowe	51,4	48,6	368
	Średnie	43,7	56,3	519
	Wyższe	42,7	57,3	483
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	47,2	52,8	1069
	z jednym rodzicem	44,5	55,5	274
	inna sytuacja	32,5	67,5	114
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	52,4	47,6	63
	Średnie	50,0	50,0	308
	Dobre	43,9	56,1	1074
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	54,8	45,2	73
	Raz w tygodniu	49,1	50,9	279
	1–2 razy w miesiącu	51,1	48,9	94
	Kilka razy w roku	48,7	51,3	345
	W ogóle nie uczestniczy	40,8	59,2	657
Wiara	Głęboko wierzący	45,8	54,2	118
	Wierzący	48,5	51,5	686
	Niezdecydowani	44,8	55,2	299
	Niewierzący	40,1	59,9	342
Poglądy polityczne	Lewica	46,0	54,0	287
	Centrum	41,0	59,0	195
	Prawica	47,5	52,5	383
	Trudno powiedzieć	46,0	54,0	581
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	46,6	53,4	717
	czwórkowego	42,8	57,2	505
	piątkowego/szóstkowego	49,1	50,9	220

Tabela 7

		Dostaję stypendium w szkole.		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		8,8	91,2	1462
Płeć	Mężczyźni	9,4	90,6	720
	Kobiety	8,1	91,9	739
Wiek	18 lat i mniej	8,1	91,9	919
	19 lat i więcej	9,7	90,3	537
Narodowość	Polska	8,7	91,3	1411
	Inna	10,2	89,8	49
Typ szkoły	Publiczne LO	7,5	92,5	650
	Technikum	10,6	89,4	587
	Szkoła branżowa	9,1	90,9	132
	Prywatne LO	5,4	94,6	93
Miejsce zamieszkania	Wieś	9,0	91,0	558
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	7,4	92,6	217
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	8,9	91,1	336
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	8,8	91,2	217
	Miasto 501 tys. i więcej	8,8	91,2	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	14,0	86,0	50
	Zasadnicze zawodowe	7,8	92,2	243
	Średnie	7,4	92,6	460
	Wyższe	9,7	90,3	701
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	12,3	87,7	65
	Zasadnicze zawodowe	8,6	91,4	371
	Średnie	7,9	92,1	519
	Wyższe	9,5	90,5	484
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	8,6	91,4	1073
	z jednym rodzicem	7,0	93,0	272
	inna sytuacja	14,8	85,2	115
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	11,3	88,7	62
	Średnie	7,8	92,2	307
	Dobre	9,0	91,0	1079
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	18,1	81,9	72
	Raz w tygodniu	12,1	87,9	281
	1–2 razy w miesiącu	8,5	91,5	94
	Kilka razy w roku	8,4	91,6	345
	W ogóle nie uczestniczy	6,7	93,3	659
Wiara	Głęboko wierzący	14,3	85,7	119
	Wierzący	7,9	92,1	683
	Niezdecydowani	8,9	91,1	302
	Niewierzący	8,4	91,6	344
Poglądy polityczne	Lewica	9,8	90,2	285
	Centrum	9,6	90,4	198
	Prawica	8,4	91,6	383
	Trudno powiedzieć	8,2	91,8	583
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	4,0	96,0	719
	czwórkowego	5,7	94,3	507
	piątkowego/szóstkowego	32,0	68,0	219

Tabela 8

		Dostaję pieniądze za praktyki zawodowe.		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		9,8	90,2	1464
Płeć	Mężczyźni	12,1	87,9	721
	Kobiety	7,7	92,3	740
Wiek	18 lat i mniej	10,1	89,9	920
	19 lat i więcej	9,1	90,9	538
Narodowość	Polska	9,4	90,6	1412
	Inna	20,0	80,0	50
Typ szkoły	Publiczne LO	1,1	98,9	649
	Technikum	9,0	91,0	588
	Szkoła branżowa	62,7	37,3	134
	Prywatne LO		100,0	93
Miejsce zamieszkania	Wieś	10,0	90,0	558
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	14,2	85,8	219
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	9,2	90,8	336
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	8,3	91,7	217
	Miasto 501 tys. i więcej	6,4	93,6	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	34,0	66,0	50
	Zasadnicze zawodowe	12,3	87,7	243
	Średnie	10,0	90,0	462
	Wyższe	7,1	92,9	701
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	21,5	78,5	65
	Zasadnicze zawodowe	11,1	88,9	370
	Średnie	9,8	90,2	521
	Wyższe	7,4	92,6	485
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	8,6	91,4	1073
	z jednym rodzicem	12,4	87,6	274
	inna sytuacja	14,8	85,2	115
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	27,0	73,0	63
	Średnie	5,9	94,1	307
	Dobre	9,8	90,2	1080
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	16,7	83,3	72
	Raz w tygodniu	7,8	92,2	282
	1–2 razy w miesiącu	9,7	90,3	93
	Kilka razy w roku	7,5	92,5	346
	W ogóle nie uczestniczy	10,9	89,1	660
Wiara	Głęboko wierzący	13,4	86,6	119
	Wierzący	10,7	89,3	684
	Niezdecydowani	7,0	93,0	302
	Niewierzący	9,0	91,0	345
Poglądy polityczne	Lewica	8,0	92,0	287
	Centrum	8,2	91,8	196
	Prawica	7,8	92,2	383
	Trudno powiedzieć	12,3	87,7	585
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	10,2	89,8	718
	czwórkowego	7,9	92,1	508
	piątkowego/szóstkowego	12,2	87,8	221

Tabela 9

		Mam stałą pracę zarobkową (ale nie praktyki zawodowe).		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		11,9	88,1	1466
Płeć	Mężczyźni	11,9	88,1	723
	Kobiety	11,9	88,1	740
Wiek	18 lat i mniej	8,5	91,5	919
	19 lat i więcej	17,6	82,4	541
Narodowość	Polska	11,6	88,4	1414
	Inna	20,0	80,0	50
Typ szkoły	Publiczne LO	5,8	94,2	650
	Technikum	17,6	82,4	592
	Szkoła branżowa	16,7	83,3	132
	Prywatne LO	10,9	89,1	92
Miejsce zamieszkania	Wieś	14,0	86,0	558
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	11,9	88,1	218
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	9,7	90,3	339
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	10,1	89,9	217
	Miasto 501 tys. i więcej	11,2	88,8	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	16,0	84,0	50
	Zasadnicze zawodowe	14,3	85,7	244
	Średnie	12,3	87,7	463
	Wyższe	10,4	89,6	701
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	20,0	80,0	65
	Zasadnicze zawodowe	15,3	84,7	372
	Średnie	10,6	89,4	520
	Wyższe	9,5	90,5	486
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	11,0	89,0	1073
	z jednym rodzicem	12,7	87,3	275
	inna sytuacja	18,1	81,9	116
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	9,7	90,3	62
	Średnie	13,5	86,5	310
	Dobre	11,6	88,4	1080
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	12,5	87,5	72
	Raz w tygodniu	10,7	89,3	281
	1–2 razy w miesiącu	15,1	84,9	93
	Kilka razy w roku	11,5	88,5	347
	W ogóle nie uczestniczy	12,1	87,9	662
Wiara	Głęboko wierzący	10,0	90,0	120
	Wierzący	13,2	86,8	683
	Niezdecydowani	9,3	90,7	302
	Niewierzący	12,7	87,3	347
Poglądy polityczne	Lewica	12,6	87,4	286
	Centrum	6,6	93,4	198
	Prawica	13,8	86,2	385
	Trudno powiedzieć	12,3	87,7	584
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	11,9	88,1	722
	czwórkowego	12,8	87,2	508
	piątkowego/szóstkowego	10,0	90,0	219

Tabela 10

		Pracuję nieregularnie, dorywczo.		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		41,1	58,9	1471
Płeć	Mężczyźni	43,5	56,5	722
	Kobiety	38,9	61,1	746
Wiek	18 lat i mniej	35,6	64,4	925
	19 lat i więcej	50,6	49,4	540
Narodowość	Polska	41,6	58,4	1419
	Inna	28,0	72,0	50
Typ szkoły	Publiczne LO	33,6	66,4	655
	Technikum	52,4	47,6	590
	Szkoła branżowa	37,6	62,4	133
	Prywatne LO	28,0	72,0	93
Miejsce zamieszkania	Wieś	47,0	53,0	564
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	44,3	55,7	219
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	35,4	64,6	336
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	33,9	66,1	218
	Miasto 501 tys. i więcej	36,0	64,0	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	47,1	52,9	51
	Zasadnicze zawodowe	40,6	59,4	244
	Średnie	44,5	55,5	465
	Wyższe	38,8	61,2	703
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	47,0	53,0	66
	Zasadnicze zawodowe	44,1	55,9	372
	Średnie	41,5	58,5	525
	Wyższe	38,1	61,9	485
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	42,1	57,9	1078
	z jednym rodzicem	38,0	62,0	274
	inna sytuacja	39,3	60,7	117
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	42,4	57,6	66
	Średnie	40,6	59,4	310
	Dobre	41,1	58,9	1081
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	51,4	48,6	72
	Raz w tygodniu	36,5	63,5	282
	1–2 razy w miesiącu	49,0	51,0	96
	Kilka razy w roku	44,4	55,6	347
	W ogóle nie uczestniczy	39,1	60,9	663
Wiara	Głęboko wierzący	41,5	58,5	118
	Wierzący	42,9	57,1	687
	Niezdecydowani	42,8	57,2	304
	Niewierzący	36,2	63,8	348
Poglądy polityczne	Lewica	36,2	63,8	287
	Centrum	33,8	66,2	198
	Prawica	48,4	51,6	386
	Trudno powiedzieć	41,2	58,8	587
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	44,9	55,1	724
	czwórkowego	40,2	59,8	510
	piątkowego/szóstkowego	30,9	69,1	220

Tabela 11

		Pracuję podczas wakacji.		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		52,2	47,8	1470
Płeć	Mężczyźni	53,8	46,3	720
	Kobiety	50,7	49,3	747
Wiek	18 lat i mniej	47,0	53,0	924
	19 lat i więcej	61,1	38,9	540
Narodowość	Polska	52,5	47,5	1416
	Inna	46,2	53,8	52
Typ szkoły	Publiczne LO	44,6	55,4	652
	Technikum	64,2	35,8	592
	Szkoła branżowa	51,9	48,1	133
	Prywatne LO	30,1	69,9	93
Miejsce zamieszkania	Wieś	60,9	39,1	558
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	58,2	41,8	220
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	46,0	54,0	339
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	38,4	61,6	219
	Miasto 501 tys. i więcej	44,8	55,2	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	52,9	47,1	51
	Zasadnicze zawodowe	57,6	42,4	243
	Średnie	55,6	44,4	464
	Wyższe	48,4	51,6	704
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	54,5	45,5	66
	Zasadnicze zawodowe	56,9	43,1	369
	Średnie	53,6	46,4	524
	Wyższe	46,9	53,1	488
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	52,8	47,2	1072
	z jednym rodzicem	50,0	50,0	276
	inna sytuacja	51,3	48,7	119
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	47,6	52,4	63
	Średnie	50,8	49,2	311
	Dobre	53,1	46,9	1082
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	54,8	45,2	73
	Raz w tygodniu	56,7	43,3	282
	1–2 razy w miesiącu	60,0	40,0	95
	Kilka razy w roku	58,9	41,1	350
	W ogóle nie uczestniczy	45,7	54,3	659
Wiara	Głęboko wierzący	44,2	55,8	120
	Wierzący	57,8	42,2	689
	Niezdecydowani	51,7	48,3	302
	Niewierzący	45,5	54,5	345
Poglądy polityczne	Lewica	49,1	50,9	287
	Centrum	45,2	54,8	199
	Prawica	63,1	36,9	385
	Trudno powiedzieć	49,8	50,2	586
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	56,5	43,5	722
	czwórkowego	52,7	47,3	510
	piątkowego/szóstkowego	38,6	61,4	220

Tabela 12

		Zarabiam w internecie.		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		19,4	80,6	1459
Płeć	Mężczyźni	26,8	73,2	717
	Kobiety	12,1	87,9	738
Wiek	18 lat i mniej	18,3	81,7	920
	19 lat i więcej	20,9	79,1	532
Narodowość	Polska	18,7	81,3	1406
	Inna	39,2	60,8	51
Typ szkoły	Publiczne LO	17,2	82,8	651
	Technikum	21,5	78,5	585
	Szkoła branżowa	23,8	76,2	130
	Prywatne LO	15,1	84,9	93
Miejsce zamieszkania	Wieś	18,4	81,6	555
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	15,6	84,4	218
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	23,0	77,0	335
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	18,9	81,1	217
	Miasto 501 tys. i więcej	21,6	78,4	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	24,0	76,0	50
	Zasadnicze zawodowe	16,3	83,8	240
	Średnie	17,7	82,3	462
	Wyższe	21,1	78,9	698
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	23,1	76,9	65
	Zasadnicze zawodowe	18,9	81,1	365
	Średnie	16,3	83,7	522
	Wyższe	22,8	77,2	483
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	19,8	80,2	1068
	z jednym rodzicem	15,4	84,6	272
	inna sytuacja	25,6	74,4	117
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	25,4	74,6	63
	Średnie	16,9	83,1	308
	Dobre	19,8	80,2	1074
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	24,7	75,3	73
	Raz w tygodniu	14,7	85,3	279
	1–2 razy w miesiącu	17,0	83,0	94
	Kilka razy w roku	18,9	81,1	344
	W ogóle nie uczestniczy	21,0	79,0	657
Wiara	Głęboko wierzący	22,9	77,1	118
	Wierzący	18,8	81,2	680
	Niezdecydowani	19,5	80,5	302
	Niewierzący	19,2	80,8	344
Poglądy polityczne	Lewica	16,1	83,9	285
	Centrum	19,1	80,9	194
	Prawica	25,7	74,3	381
	Trudno powiedzieć	17,1	82,9	586
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	21,9	78,1	717
	czwórkowego	16,9	83,1	504
	piątkowego/szóstkowego	16,4	83,6	220

Tabela 13

		Mam inne źródła dochodów.		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		9,0	91,0	1065
Płeć	Mężczyźni	11,8	88,2	527
	Kobiety	6,2	93,8	535
Wiek	18 lat i mniej	9,3	90,7	658
	19 lat i więcej	8,5	91,5	401
Narodowość	Polska	8,9	91,1	1025
	Inna	12,8	87,2	39
Typ szkoły	Publiczne LO	8,3	91,7	481
	Technikum	10,6	89,4	433
	Szkoła branżowa	8,4	91,6	83
	Prywatne LO	4,4	95,6	68
Miejsce zamieszkania	Wieś	8,0	92,0	411
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	8,1	91,9	160
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	7,9	92,1	242
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	13,8	86,3	160
	Miasto 501 tys. i więcej	9,2	90,8	87
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	23,7	76,3	38
	Zasadnicze zawodowe	4,4	95,6	182
	Średnie	7,6	92,4	329
	Wyższe	10,5	89,5	512
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	15,1	84,9	53
	Zasadnicze zawodowe	7,2	92,8	265
	Średnie	7,0	93,0	373
	Wyższe	11,1	88,9	359
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	7,3	92,7	783
	z jednym rodzicem	11,9	88,1	194
	inna sytuacja	18,6	81,4	86
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	14,6	85,4	48
	Średnie	8,2	91,8	232
	Dobre	8,9	91,1	775
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	14,0	86,0	50
	Raz w tygodniu	6,9	93,1	218
	1–2 razy w miesiącu	19,1	80,9	68
	Kilka razy w roku	10,1	89,9	258
	W ogóle nie uczestniczy	7,5	92,5	465
Wiara	Głęboko wierzący	9,3	90,7	86
	Wierzący	9,2	90,8	499
	Niezdecydowani	8,3	91,7	229
	Niewierzący	9,5	90,5	243
Poglądy polityczne	Lewica	11,1	88,9	226
	Centrum	11,0	89,0	145
	Prawica	10,1	89,9	277
	Trudno powiedzieć	6,6	93,4	410
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	8,9	91,1	515
	czwórkowego	9,1	90,9	372
	piątkowego/szóstkowego	9,6	90,4	167

Tabela 14

		Na ile obawiasz się zmian klimatu, globalnego ocieplenia?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		48,6	41,1	10,3	1504
Płeć	Mężczyźni	35,8	55,3	8,9	733
	Kobiety	61,0	27,5	11,5	767
Wiek	18 lat i mniej	51,9	37,4	10,7	953
	19 lat i więcej	42,9	47,6	9,5	544
Narodowość	Polska	48,8	41,3	9,9	1447
	Inna	45,3	34,5	20,1	54
Typ szkoły	Publiczne LO	54,5	35,8	9,7	669
	Technikum	44,9	46,8	8,3	596
	Szkoła branżowa	33,1	44,3	22,6	145
	Prywatne LO	54,5	37,5	8,0	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	47,1	40,6	12,3	561
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	51,2	37,9	10,9	235
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	45,2	46,6	8,3	350
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	54,0	37,3	8,8	219
	Miasto 501 tys. i więcej	53,5	41,1	5,4	128
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	57,6	31,2	11,1	51
	Zasadnicze zawodowe	44,6	42,1	13,3	250
	Średnie	45,7	43,2	11,2	480
	Wyższe	51,7	40,1	8,1	713
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	43,5	37,8	18,7	65
	Zasadnicze zawodowe	51,0	39,7	9,3	378
	Średnie	48,0	42,4	9,6	538
	Wyższe	48,6	41,3	10,2	497
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	48,1	41,9	10,0	1088
	z jednym rodzicem	52,5	37,8	9,7	291
	inna sytuacja	43,6	42,2	14,1	122
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	53,7	38,9	7,4	68
	Średnie	50,8	39,0	10,3	317
	Dobre	47,6	41,9	10,5	1106
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	48,2	40,3	11,4	77
	Raz w tygodniu	45,1	44,6	10,3	281
	1–2 razy w miesiącu	49,2	45,3	5,4	95
	Kilka razy w roku	45,3	44,5	10,2	357
	W ogóle nie uczestniczy	52,0	37,2	10,9	681
Wiara	Głęboko wierzący	43,0	40,7	16,3	123
	Wierzący	45,4	43,9	10,7	699
	Niezdecydowani	50,0	41,3	8,8	308
	Niewierzący	55,7	35,4	9,0	358
Poglądy polityczne	Lewica	70,7	25,8	3,5	296
	Centrum	52,4	37,9	9,8	200
	Prawica	30,5	63,4	6,1	394
	Trudno powiedzieć	48,6	34,8	16,5	600
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	39,6	47,4	13,0	737
	czwórkowego	57,1	35,9	7,0	527
	piątkowego/szóstkowego	57,9	32,7	9,4	222

Tabela 15

		Na ile obawiasz się możliwości wybuchu wojny światowej?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		70,4	22,8	6,8	1501
Płeć	Mężczyźni	61,0	32,8	6,2	731
	Kobiety	79,6	13,2	7,2	766
Wiek	18 lat i mniej	71,2	21,8	7,0	950
	19 lat i więcej	68,7	25,0	6,3	544
Narodowość	Polska	71,2	22,6	6,3	1444
	Inna	50,3	29,3	20,4	54
Typ szkoły	Publiczne LO	73,6	21,0	5,4	668
	Technikum	70,1	24,3	5,5	596
	Szkoła branżowa	54,2	25,9	19,9	143
	Prywatne LO	74,1	22,2	3,7	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	70,0	21,6	8,5	560
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	68,4	24,6	6,9	233
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	70,8	24,0	5,2	350
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	75,1	19,9	5,1	219
	Miasto 501 tys. i więcej	69,7	26,4	3,9	128
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	71,3	21,3	7,4	50
	Zasadnicze zawodowe	69,0	21,7	9,3	249
	Średnie	66,9	25,7	7,4	480
	Wyższe	73,5	21,5	5,0	712
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	64,4	21,1	14,5	65
	Zasadnicze zawodowe	70,1	22,4	7,5	376
	Średnie	68,8	25,2	6,0	536
	Wyższe	74,0	20,5	5,5	497
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	70,4	23,2	6,4	1087
	z jednym rodzicem	70,8	21,9	7,3	289
	inna sytuacja	69,5	21,5	9,0	122
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	73,2	19,2	7,5	66
	Średnie	70,1	22,4	7,4	316
	Dobre	70,5	23,0	6,5	1105
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	72,4	17,2	10,4	77
	Raz w tygodniu	73,1	22,0	4,9	280
	1–2 razy w miesiącu	73,7	22,8	3,5	94
	Kilka razy w roku	70,8	23,0	6,3	357
	W ogóle nie uczestniczy	68,6	23,6	7,8	680
Wiara	Głęboko wierzący	69,0	19,3	11,7	122
	Wierzący	71,5	22,0	6,5	698
	Niezdecydowani	72,1	21,8	6,2	307
	Niewierzący	67,2	26,4	6,4	358
Poglądy polityczne	Lewica	78,5	19,3	2,2	295
	Centrum	68,7	23,8	7,5	200
	Prawica	63,9	33,0	3,1	394
	Trudno powiedzieć	71,7	17,2	11,1	598
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	66,5	24,7	8,8	735
	czwórkowego	76,3	20,2	3,5	526
	piątkowego/szóstkowego	71,4	21,2	7,4	222

Tabela 16

		Na ile obawiasz się masowych migracji do Europy ludności z Afryki i Bliskiego Wschodu?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		56,5	32,3	11,2	1495
Płeć	Mężczyźni	62,9	28,4	8,7	727
	Kobiety	50,6	35,8	13,6	764
Wiek	18 lat i mniej	54,2	33,9	11,9	948
	19 lat i więcej	60,3	29,7	10,0	540
Narodowość	Polska	56,6	32,4	11,0	1438
	Inna	52,0	30,1	17,9	54
Typ szkoły	Publiczne LO	55,2	34,8	10,0	664
	Technikum	61,6	29,1	9,3	592
	Szkoła branżowa	44,2	29,5	26,3	145
	Prywatne LO	51,8	39,3	8,9	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	55,7	31,8	12,5	557
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	59,4	28,0	12,5	233
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	57,8	33,8	8,3	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	52,3	35,5	12,2	219
	Miasto 501 tys. i więcej	58,9	33,9	7,3	128
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	52,8	35,3	12,0	50
	Zasadnicze zawodowe	57,5	26,9	15,6	247
	Średnie	56,6	31,6	11,8	478
	Wyższe	56,5	34,6	9,0	711
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	57,7	19,6	22,7	64
	Zasadnicze zawodowe	58,6	30,1	11,4	373
	Średnie	58,2	31,7	10,2	535
	Wyższe	53,1	36,4	10,6	497
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	55,3	33,7	11,0	1083
	z jednym rodzicem	59,9	29,4	10,6	288
	inna sytuacja	57,7	27,6	14,7	121
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	54,0	29,6	16,4	68
	Średnie	58,4	28,8	12,7	315
	Dobre	56,3	33,3	10,4	1100
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	61,6	29,9	8,5	77
	Raz w tygodniu	63,9	27,0	9,0	281
	1–2 razy w miesiącu	66,5	27,1	6,4	95
	Kilka razy w roku	60,5	27,3	12,1	356
	W ogóle nie uczestniczy	49,4	38,1	12,5	675
Wiara	Głęboko wierzący	58,7	25,3	16,0	122
	Wierzący	62,1	27,5	10,4	695
	Niezdecydowani	51,9	35,9	12,2	307
	Niewierzący	48,5	40,9	10,6	356
Poglądy polityczne	Lewica	46,8	46,6	6,6	296
	Centrum	56,4	33,7	9,8	199
	Prawica	75,5	20,0	4,5	393
	Trudno powiedzieć	48,9	32,8	18,3	595
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	55,9	31,4	12,7	733
	czwórkowego	58,1	33,1	8,8	524
	piątkowego/szóstkowego	54,9	33,5	11,6	221

Tabela 17

		Na ile obawiasz się narastania nierówności ekonomicznych na świecie?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		49,4	36,0	14,7	1495
Płeć	Mężczyźni	46,2	42,9	10,9	731
	Kobiety	52,7	29,1	18,2	760
Wiek	18 lat i mniej	48,2	35,8	16,0	948
	19 lat i więcej	51,2	36,7	12,2	539
Narodowość	Polska	49,7	35,8	14,5	1439
	Inna	43,1	36,9	20,1	53
Typ szkoły	Publiczne LO	49,3	36,8	13,9	664
	Technikum	53,2	35,2	11,5	592
	Szkoła branżowa	31,8	37,0	31,2	145
	Prywatne LO	52,9	32,8	14,3	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	46,3	37,8	15,9	555
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	53,1	33,0	13,9	234
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	49,2	38,3	12,5	350
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	52,4	29,5	18,1	218
	Miasto 501 tys. i więcej	53,8	37,7	8,4	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	43,0	41,5	15,5	51
	Zasadnicze zawodowe	46,6	33,7	19,8	250
	Średnie	49,6	35,6	14,8	475
	Wyższe	50,8	36,9	12,3	709
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	49,4	29,6	21,0	65
	Zasadnicze zawodowe	48,6	36,8	14,6	378
	Średnie	51,9	34,1	14,0	531
	Wyższe	47,6	38,9	13,6	495
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	48,1	37,6	14,3	1082
	z jednym rodzicem	55,2	29,6	15,2	289
	inna sytuacja	47,2	37,1	15,7	121
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	64,2	20,7	15,1	67
	Średnie	54,8	31,0	14,3	315
	Dobre	47,1	38,3	14,5	1100
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	52,5	30,9	16,7	76
	Raz w tygodniu	46,4	41,8	11,8	279
	1–2 razy w miesiącu	58,8	32,8	8,4	95
	Kilka razy w roku	47,3	37,8	15,0	355
	W ogóle nie uczestniczy	50,2	33,6	16,2	677
Wiara	Głęboko wierzący	45,9	33,0	21,1	123
	Wierzący	45,7	41,0	13,3	694
	Niezdecydowani	50,5	32,2	17,3	306
	Niewierzący	56,6	30,8	12,6	356
Poglądy polityczne	Lewica	68,4	24,0	7,6	295
	Centrum	50,3	38,5	11,2	197
	Prawica	45,6	46,2	8,1	394
	Trudno powiedzieć	42,4	34,2	23,5	595
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	45,8	37,2	17,0	733
	czwórkowego	51,3	36,0	12,7	523
	piątkowego/szóstkowego	57,1	32,2	10,7	221

Tabela 18

		Na ile obawiasz się negatywnych konsekwencji rozwoju sztucznej inteligencji?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		62,4	28,6	9,0	1499
Płeć	Mężczyźni	51,2	40,5	8,4	730
	Kobiety	73,2	17,3	9,5	765
Wiek	18 lat i mniej	62,0	28,0	10,0	949
	19 lat i więcej	62,8	30,0	7,1	544
Narodowość	Polska	63,3	28,1	8,7	1443
	Inna	39,8	42,1	18,1	54
Typ szkoły	Publiczne LO	66,3	26,3	7,4	665
	Technikum	62,5	31,2	6,3	596
	Szkoła branżowa	43,4	29,6	27,0	145
	Prywatne LO	62,9	27,4	9,7	93
Miejsce zamieszkania	Wieś	60,1	28,2	11,6	559
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	63,0	28,3	8,7	234
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	65,6	28,0	6,4	349
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	63,2	29,2	7,6	219
	Miasto 501 tys. i więcej	64,5	31,0	4,5	128
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	64,6	22,5	12,9	51
	Zasadnicze zawodowe	60,6	26,9	12,5	250
	Średnie	61,3	28,2	10,5	479
	Wyższe	64,1	29,8	6,0	710
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	61,6	18,2	20,2	65
	Zasadnicze zawodowe	69,0	22,6	8,4	376
	Średnie	60,0	31,5	8,5	537
	Wyższe	60,4	31,7	7,9	496
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	62,0	29,3	8,7	1087
	z jednym rodzicem	65,4	26,3	8,4	289
	inna sytuacja	57,8	28,8	13,4	121
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	63,3	25,0	11,7	68
	Średnie	66,4	27,4	6,2	317
	Dobre	61,3	29,2	9,5	1101
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	63,9	22,5	13,6	77
	Raz w tygodniu	59,9	33,0	7,1	280
	1–2 razy w miesiącu	66,5	29,1	4,4	95
	Kilka razy w roku	60,8	30,8	8,5	356
	W ogóle nie uczestniczy	63,9	26,3	9,9	679
Wiara	Głęboko wierzący	57,5	25,4	17,1	123
	Wierzący	60,7	31,3	8,0	696
	Niezdecydowani	66,7	24,5	8,8	308
	Niewierzący	64,0	27,9	8,1	357
Poglądy polityczne	Lewica	75,0	20,3	4,7	296
	Centrum	62,3	28,0	9,7	200
	Prawica	56,0	37,9	6,1	392
	Trudno powiedzieć	61,0	26,6	12,4	597
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	58,8	30,4	10,8	735
	czwórkowego	67,0	27,3	5,7	527
	piątkowego/szóstkowego	64,7	25,8	9,5	220

Tabela 19

		Na ile obawiasz się pandemii potencjalnie groźniejszych od pandemii COVID-19?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		28,8	61,2	10,0	1497
Płeć	Mężczyźni	20,3	71,4	8,4	731
	Kobiety	37,1	51,5	11,5	762
Wiek	18 lat i mniej	29,3	60,2	10,6	949
	19 lat i więcej	27,6	63,5	8,9	541
Narodowość	Polska	28,6	61,7	9,7	1442
	Inna	35,0	46,5	18,5	53
Typ szkoły	Publiczne LO	28,0	62,9	9,1	665
	Technikum	29,4	62,6	7,9	593
	Szkoła branżowa	30,7	45,4	23,8	145
	Prywatne LO	26,7	65,3	8,0	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	32,1	56,8	11,1	557
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	32,5	58,6	9,0	235
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	22,8	67,9	9,2	348
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	29,1	60,3	10,6	219
	Miasto 501 tys. i więcej	22,4	72,2	5,4	128
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	23,3	58,9	17,8	51
	Zasadnicze zawodowe	29,1	59,1	11,8	249
	Średnie	29,9	58,7	11,4	476
	Wyższe	28,5	64,2	7,3	711
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	27,2	48,6	24,2	65
	Zasadnicze zawodowe	33,6	58,4	8,1	376
	Średnie	30,0	60,4	9,6	535
	Wyższe	24,5	66,2	9,3	496
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	28,7	61,5	9,8	1082
	z jednym rodzicem	28,0	62,9	9,0	290
	inna sytuacja	30,3	55,2	14,5	122
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	33,7	52,2	14,1	68
	Średnie	29,2	62,0	8,8	317
	Dobre	28,2	61,7	10,0	1100
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	38,6	50,3	11,2	77
	Raz w tygodniu	27,5	63,0	9,5	279
	1–2 razy w miesiącu	33,1	59,6	7,3	95
	Kilka razy w roku	24,1	66,7	9,2	356
	W ogóle nie uczestniczy	29,9	59,4	10,7	679
Wiara	Głęboko wierzący	29,6	55,3	15,1	122
	Wierzący	30,4	59,9	9,7	695
	Niezdecydowani	26,2	62,7	11,1	308
	Niewierzący	26,8	65,5	7,6	357
Poglądy polityczne	Lewica	30,5	64,7	4,8	296
	Centrum	24,4	65,0	10,5	199
	Prawica	17,5	77,1	5,4	393
	Trudno powiedzieć	36,5	48,2	15,3	597
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	29,6	59,0	11,3	734
	czwórkowego	28,0	63,5	8,5	525
	piątkowego/szóstkowego	27,1	64,4	8,5	221

Tabela 20

		Na ile obawiasz się inwazji Rosji na Polskę?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		61,1	30,0	8,9	1498
Płeć	Mężczyźni	49,2	42,3	8,5	732
	Kobiety	72,7	18,1	9,2	762
Wiek	18 lat i mniej	62,9	27,6	9,5	949
	19 lat i więcej	57,8	34,5	7,7	542
Narodowość	Polska	61,3	29,9	8,7	1442
	Inna	55,3	29,9	14,7	53
Typ szkoły	Publiczne LO	64,4	28,1	7,5	666
	Technikum	59,9	32,9	7,2	594
	Szkoła branżowa	47,8	28,2	24,0	144
	Prywatne LO	65,6	27,1	7,3	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	61,0	28,8	10,2	557
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	60,8	29,5	9,6	235
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	59,1	32,5	8,4	349
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	62,5	29,8	7,6	218
	Miasto 501 tys. i więcej	66,3	29,9	3,9	128
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	63,9	22,2	13,9	51
	Zasadnicze zawodowe	63,5	25,6	10,9	250
	Średnie	58,6	31,8	9,6	479
	Wyższe	61,9	30,9	7,2	708
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	60,4	23,0	16,7	65
	Zasadnicze zawodowe	63,6	28,1	8,3	378
	Średnie	61,0	31,0	8,0	534
	Wyższe	60,3	31,2	8,5	495
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	61,5	30,1	8,3	1083
	z jednym rodzicem	59,4	29,9	10,6	290
	inna sytuacja	60,3	29,1	10,5	122
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	59,1	26,7	14,2	67
	Średnie	63,5	27,9	8,6	317
	Dobre	60,6	30,8	8,7	1101
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	71,8	19,2	8,9	77
	Raz w tygodniu	63,2	29,3	7,4	281
	1–2 razy w miesiącu	62,2	31,0	6,8	93
	Kilka razy w roku	61,6	31,2	7,2	356
	W ogóle nie uczestniczy	58,6	30,8	10,6	677
Wiara	Głęboko wierzący	58,7	27,7	13,6	123
	Wierzący	63,0	29,5	7,6	697
	Niezdecydowani	59,8	30,5	9,6	306
	Niewierzący	59,0	31,7	9,3	356
Poglądy polityczne	Lewica	67,6	29,1	3,3	295
	Centrum	59,4	31,0	9,5	199
	Prawica	49,4	45,3	5,3	392
	Trudno powiedzieć	66,2	20,0	13,7	598
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	57,0	31,4	11,5	735
	czwórkowego	65,9	28,5	5,6	524
	piątkowego/szóstkowego	63,6	28,5	7,9	221

Tabela 21

		Na ile obawiasz się katastrofy demograficznej, starzenia się społeczeństw?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		42,8	45,1	12,0	1502
Płeć	Mężczyźni	44,7	46,4	8,9	733
	Kobiety	41,3	43,7	15,0	765
Wiek	18 lat i mniej	43,1	44,3	12,6	951
	19 lat i więcej	41,8	47,1	11,1	544
Narodowość	Polska	43,3	44,9	11,8	1446
	Inna	28,7	51,2	20,1	53
Typ szkoły	Publiczne LO	46,4	42,7	10,9	667
	Technikum	42,2	47,8	9,9	596
	Szkoła branżowa	31,8	41,4	26,9	145
	Prywatne LO	38,3	50,7	11,0	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	44,3	41,8	13,8	560
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	41,3	48,5	10,2	234
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	42,9	46,8	10,3	350
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	37,8	47,2	15,0	219
	Miasto 501 tys. i więcej	48,3	46,2	5,4	128
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	42,2	44,4	13,4	51
	Zasadnicze zawodowe	42,4	41,8	15,8	250
	Średnie	39,6	47,3	13,1	480
	Wyższe	45,4	44,9	9,7	711
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	48,6	30,6	20,9	65
	Zasadnicze zawodowe	42,9	46,3	10,8	378
	Średnie	41,8	45,3	12,8	536
	Wyższe	43,5	45,9	10,6	497
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	43,9	44,3	11,9	1087
	z jednym rodzicem	42,6	46,1	11,2	290
	inna sytuacja	32,9	51,3	15,8	122
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	53,1	33,7	13,2	68
	Średnie	42,9	45,4	11,7	317
	Dobre	42,5	45,6	11,8	1104
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	56,2	34,1	9,7	77
	Raz w tygodniu	47,9	43,8	8,3	281
	1–2 razy w miesiącu	50,4	42,4	7,2	95
	Kilka razy w roku	43,6	44,6	11,8	357
	W ogóle nie uczestniczy	38,3	47,4	14,3	679
Wiara	Głęboko wierzący	51,6	32,5	15,9	123
	Wierzący	42,6	47,0	10,4	698
	Niezdecydowani	43,8	42,4	13,8	307
	Niewierzący	40,0	48,1	11,9	358
Poglądy polityczne	Lewica	45,2	47,4	7,3	296
	Centrum	43,0	45,3	11,7	200
	Prawica	49,4	45,1	5,4	394
	Trudno powiedzieć	37,5	44,1	18,4	598
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	38,9	47,4	13,8	737
	czwórkowego	47,0	43,4	9,6	527
	piątkowego/szóstkowego	47,6	41,6	10,7	220

Tabela 22

		Na ile obawiasz się rosnącej centralizacji władzy w rękach wąskiej elity, ograniczania demokracji?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		46,7	33,7	19,6	1501
Płeć	Mężczyźni	47,7	38,3	14,1	732
	Kobiety	46,0	29,1	24,9	765
Wiek	18 lat i mniej	47,1	32,9	19,9	951
	19 lat i więcej	45,3	35,5	19,2	543
Narodowość	Polska	47,0	33,3	19,7	1445
	Inna	37,7	42,6	19,7	54
Typ szkoły	Publiczne LO	49,8	32,5	17,7	667
	Technikum	46,1	35,3	18,6	595
	Szkoła branżowa	30,7	33,0	36,4	145
	Prywatne LO	52,9	33,3	13,8	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	45,9	33,5	20,6	559
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	46,6	34,7	18,7	235
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	45,9	34,6	19,5	350
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	45,9	29,6	24,6	219
	Miasto 501 tys. i więcej	53,9	39,1	7,0	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	44,6	34,1	21,3	51
	Zasadnicze zawodowe	41,3	33,5	25,3	250
	Średnie	43,6	34,9	21,5	480
	Wyższe	51,1	32,9	15,9	710
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	41,1	26,9	32,0	65
	Zasadnicze zawodowe	47,8	33,2	19,0	378
	Średnie	47,2	33,7	19,1	536
	Wyższe	46,2	35,5	18,3	497
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	46,2	34,3	19,5	1086
	z jednym rodzicem	52,4	29,9	17,7	290
	inna sytuacja	36,4	38,0	25,6	122
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	57,3	25,7	17,0	68
	Średnie	48,2	30,0	21,8	317
	Dobre	45,7	35,3	19,0	1103
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	45,8	36,2	18,0	77
	Raz w tygodniu	51,3	31,6	17,1	280
	1–2 razy w miesiącu	45,7	38,6	15,7	95
	Kilka razy w roku	47,3	32,7	20,0	357
	W ogóle nie uczestniczy	45,1	33,9	21,0	680
Wiara	Głęboko wierzący	44,8	32,7	22,5	123
	Wierzący	45,5	35,4	19,1	696
	Niezdecydowani	47,5	32,6	19,9	308
	Niewierzący	49,2	31,7	19,1	358
Poglądy polityczne	Lewica	63,1	27,4	9,6	296
	Centrum	50,1	34,9	15,0	200
	Prawica	53,1	37,2	9,7	394
	Trudno powiedzieć	33,9	33,7	32,4	598
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	42,9	36,3	20,8	736
	czwórkowego	48,4	33,2	18,5	527
	piątkowego/szóstkowego	56,3	26,0	17,6	220

Tabela 23

		Na ile obawiasz się rozwoju ruchów nacjonalistycznych lub fundamentalistycznych w Polsce i na świecie?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		32,6	43,4	24,0	1503
Płeć	Mężczyźni	27,4	54,1	18,5	733
	Kobiety	37,8	33,0	29,2	766
Wiek	18 lat i mniej	35,9	40,5	23,6	952
	19 lat i więcej	26,2	49,1	24,7	544
Narodowość	Polska	32,7	43,3	24,0	1446
	Inna	31,5	45,1	23,4	54
Typ szkoły	Publiczne LO	36,8	42,2	21,0	668
	Technikum	27,8	47,3	24,9	596
	Szkoła branżowa	28,4	35,3	36,3	145
	Prywatne LO	40,0	39,8	20,2	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	31,8	42,9	25,3	560
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	33,7	44,1	22,2	235
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	31,1	45,1	23,8	350
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	35,9	36,2	27,9	219
	Miasto 501 tys. i więcej	33,1	52,9	14,0	128
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	31,5	41,7	26,8	51
	Zasadnicze zawodowe	29,8	43,6	26,6	250
	Średnie	31,3	41,6	27,1	480
	Wyższe	34,5	44,8	20,6	712
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	30,6	35,9	33,6	65
	Zasadnicze zawodowe	33,4	42,8	23,8	378
	Średnie	31,8	45,2	23,0	537
	Wyższe	33,5	43,1	23,4	497
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	32,4	43,7	23,9	1088
	z jednym rodzicem	36,8	41,9	21,3	290
	inna sytuacja	24,0	45,0	31,0	122
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	37,3	44,0	18,6	68
	Średnie	30,8	43,4	25,8	317
	Dobre	32,9	43,5	23,6	1105
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	42,6	37,4	20,0	77
	Raz w tygodniu	31,1	47,4	21,5	281
	1–2 razy w miesiącu	36,5	44,9	18,6	95
	Kilka razy w roku	28,2	47,5	24,4	357
	W ogóle nie uczestniczy	34,2	40,1	25,7	680
Wiara	Głęboko wierzący	35,5	39,6	24,9	123
	Wierzący	30,1	46,1	23,9	698
	Niezdecydowani	30,4	44,8	24,7	308
	Niewierzący	38,5	38,7	22,8	358
Poglądy polityczne	Lewica	56,7	29,5	13,8	296
	Centrum	34,9	46,8	18,3	200
	Prawica	23,1	61,3	15,6	394
	Trudno powiedzieć	26,7	37,2	36,1	599
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	29,4	45,6	25,0	737
	czwórkowego	34,3	42,1	23,7	527
	piątkowego/szóstkowego	40,3	39,3	20,4	221

Tabela 24

		Na ile obawiasz się upadku tradycyjnych wartości, takich jak rodzina, religia czy naród?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		51,4	36,8	11,8	1503
Płeć	Mężczyźni	53,6	37,2	9,1	733
	Kobiety	49,6	36,1	14,3	766
Wiek	18 lat i mniej	50,5	37,2	12,3	952
	19 lat i więcej	52,8	36,3	10,9	544
Narodowość	Polska	51,6	36,8	11,6	1446
	Inna	47,0	35,1	17,9	54
Typ szkoły	Publiczne LO	50,2	39,9	10,0	668
	Technikum	54,4	35,4	10,3	596
	Szkoła branżowa	49,0	23,6	27,4	145
	Prywatne LO	45,2	44,1	10,8	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	55,9	32,2	12,0	560
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	53,4	35,8	10,9	235
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	49,4	40,4	10,2	350
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	42,1	40,8	17,1	219
	Miasto 501 tys. i więcej	50,2	43,5	6,2	128
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	45,3	39,2	15,5	51
	Zasadnicze zawodowe	56,2	30,3	13,4	250
	Średnie	51,7	35,5	12,7	480
	Wyższe	50,2	39,7	10,1	712
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	38,0	38,5	23,5	65
	Zasadnicze zawodowe	58,6	31,1	10,3	378
	Średnie	51,9	36,8	11,4	537
	Wyższe	47,4	40,9	11,7	497
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	51,5	37,0	11,5	1088
	z jednym rodzicem	52,9	37,7	9,4	290
	inna sytuacja	46,3	33,1	20,6	122
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	37,6	50,7	11,7	68
	Średnie	49,6	36,7	13,7	317
	Dobre	53,2	35,9	10,9	1105
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	74,3	17,6	8,1	77
	Raz w tygodniu	68,4	22,6	9,0	281
	1–2 razy w miesiącu	60,7	30,9	8,5	95
	Kilka razy w roku	56,5	32,2	11,3	357
	W ogóle nie uczestniczy	38,3	48,0	13,7	680
Wiara	Głęboko wierzący	70,3	15,3	14,4	123
	Wierzący	63,3	26,3	10,4	698
	Niezdecydowani	43,9	42,6	13,6	308
	Niewierzący	28,3	59,9	11,8	358
Poglądy polityczne	Lewica	32,3	60,8	6,9	296
	Centrum	46,0	45,7	8,3	200
	Prawica	69,4	25,2	5,4	394
	Trudno powiedzieć	51,2	29,7	19,2	599
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	51,1	35,7	13,2	737
	czwórkowego	54,4	35,3	10,3	527
	piątkowego/szóstkowego	47,3	42,7	9,9	221

Tabela 25

		Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że Twoje pokolenie czekają większe wyzwania niż te, przed którymi stawało pokolenie Twoich rodziców?			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		59,5	19,1	21,3	1500
Płeć	Mężczyźni	54,0	25,2	20,8	735
	Kobiety	64,9	13,4	21,7	761
Wiek	18 lat i mniej	58,7	20,1	21,1	938
	19 lat i więcej	60,9	17,7	21,4	555
Narodowość	Polska	59,5	19,3	21,1	1443
	Inna	60,0	12,7	27,3	55
Typ szkoły	Publiczne LO	58,7	21,1	20,2	663
	Technikum	60,6	17,7	21,8	606
	Szkoła branżowa	54,0	21,9	24,1	137
	Prywatne LO	67,0	10,6	22,3	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	57,6	21,0	21,5	568
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	61,6	16,6	21,8	229
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	62,8	16,4	20,7	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	60,0	16,4	23,6	220
	Miasto 501 tys. i więcej	57,1	27,8	15,1	126
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	56,0	18,0	26,0	50
	Zasadnicze zawodowe	58,4	18,8	22,8	250
	Średnie	62,2	18,1	19,6	474
	Wyższe	58,6	20,2	21,2	717
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	63,1	4,6	32,3	65
	Zasadnicze zawodowe	55,2	21,9	22,9	375
	Średnie	63,5	17,4	19,1	539
	Wyższe	58,2	21,2	20,6	495
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	58,5	18,8	22,6	1088
	z jednym rodzicem	64,5	17,4	18,1	287
	inna sytuacja	58,2	24,6	17,2	122
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	73,1	6,0	20,9	67
	Średnie	60,1	15,2	24,7	316
	Dobre	58,7	20,9	20,4	1103
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	63,6	16,9	19,5	77
	Raz w tygodniu	58,5	19,7	21,8	284
	1–2 razy w miesiącu	48,5	24,7	26,8	97
	Kilka razy w roku	59,9	21,4	18,7	359
	W ogóle nie uczestniczy	61,1	17,1	21,8	671
Wiara	Głęboko wierzący	55,3	24,4	20,3	123
	Wierzący	59,2	20,5	20,3	703
	Niezdecydowani	61,6	16,3	22,1	307
	Niewierzący	60,2	16,8	23,0	352
Poglądy polityczne	Lewica	66,2	16,0	17,7	293
	Centrum	58,2	26,4	15,4	201
	Prawica	56,0	25,9	18,1	398
	Trudno powiedzieć	59,0	13,9	27,1	595
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	58,8	19,5	21,7	733
	czwórkowego	62,8	18,0	19,2	527
	piątkowego/szóstkowego	54,3	20,6	25,1	223

Tabela 26

		Czy obecnie masz chłopaka lub dziewczynę?			Liczba osób
		Tak, chłopaka	Tak, dziewczynę	Nie	
		%	%	%	
Ogółem		25,4	18,6	56,0	1503
Płeć	Mężczyźni	3,7	33,4	62,9	739
	Kobiety	46,7	4,1	49,2	760
Wiek	18 lat i mniej	25,9	15,9	58,2	938
	19 lat i więcej	24,8	23,2	52,1	557
Narodowość	Polska	25,4	18,2	56,4	1448
	Inna	24,5	28,3	47,2	53
Typ szkoły	Publiczne LO	27,0	12,7	60,3	663
	Technikum	25,1	22,3	52,5	609
	Szkoła branżowa	17,5	31,4	51,1	137
	Prywatne LO	27,7	17,0	55,3	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	24,0	21,2	54,7	570
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	23,6	21,0	55,5	229
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	28,3	15,9	55,8	346
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	27,1	14,5	58,4	221
	Miasto 501 tys. i więcej	24,4	15,7	59,8	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	33,3	19,6	47,1	51
	Zasadnicze zawodowe	30,6	12,7	56,7	252
	Średnie	26,7	16,6	56,7	476
	Wyższe	22,2	21,7	56,1	715
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	37,9	15,2	47,0	66
	Zasadnicze zawodowe	29,4	15,1	55,4	377
	Średnie	23,0	20,6	56,5	540
	Wyższe	23,1	19,8	57,1	494
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	24,2	18,6	57,2	1089
	z jednym rodzicem	25,0	19,1	55,9	288
	inna sytuacja	38,2	16,3	45,5	123
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	23,9	11,9	64,2	67
	Średnie	27,1	16,4	56,5	317
	Dobre	24,9	19,7	55,4	1105
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	23,7	10,5	65,8	76
	Raz w tygodniu	18,5	18,9	62,6	286
	1–2 razy w miesiącu	26,5	22,4	51,0	98
	Kilka razy w roku	24,8	20,6	54,6	359
	W ogóle nie uczestniczy	28,4	17,9	53,7	672
Wiara	Głęboko wierzący	21,8	21,8	56,5	124
	Wierzący	24,6	20,8	54,6	703
	Niezdecydowani	26,5	15,0	58,5	306
	Niewierzący	26,6	16,4	57,1	354
Poglądy polityczne	Lewica	33,2	13,2	53,6	295
	Centrum	24,8	14,9	60,4	202
	Prawica	9,8	29,4	60,8	398
	Trudno powiedzieć	32,0	15,3	52,7	594
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	24,4	20,8	54,8	734
	czwórkowego	28,0	17,4	54,6	529
	piątkowego/szóstkowego	22,2	14,0	63,8	221

Tabela 27

		Jeśli nie masz chłopaka/dziewczyny to, które z tych stwierdzeń najlepiej określa Twoją sytuację:				Liczba osób
		Szukam poważnego związku	Jestem otwarty(a) zarówno na krótkie relacje, jak i na poważny związek	Szukam krótkich relacji, przelotnych romansów	Nie szukam obecnie żadnej relacji	
		%	%	%	%	
Ogółem		35,0	21,7	3,7	39,6	820
Płeć	Mężczyźni	33,0	23,9	4,2	38,8	448
	Kobiety	37,4	19,2	3,0	40,4	369
Wiek	18 lat i mniej	34,3	22,4	4,0	39,4	531
	19 lat i więcej	35,7	20,5	2,8	41,0	283
Narodowość	Polska	35,1	21,9	3,8	39,2	795
	Inna	29,2	16,7		54,2	24
Typ szkoły	Publiczne LO	35,2	22,6	4,4	37,8	389
	Technikum	36,0	20,3	3,2	40,5	311
	Szkoła branżowa	40,0	18,6	1,4	40,0	70
	Prywatne LO	20,0	28,0	4,0	48,0	50
Miejsce zamieszkania	Wieś	32,9	19,9	4,2	43,0	307
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	37,1	24,2	2,4	36,3	124
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	39,1	20,7	3,3	37,0	184
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	29,9	26,0	3,1	40,9	127
	Miasto 501 tys. i więcej	39,7	21,9	4,1	34,2	73
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	33,3	20,8	4,2	41,7	24
	Zasadnicze zawodowe	35,0	17,9	2,1	45,0	140
	Średnie	32,7	21,4	3,8	42,1	266
	Wyższe	36,7	23,5	4,1	35,7	387
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	32,3	12,9	6,5	48,4	31
	Zasadnicze zawodowe	37,6	21,5	2,4	38,5	205
	Średnie	34,3	20,5	3,7	41,4	297
	Wyższe	34,1	24,2	4,4	37,4	273
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	35,6	21,7	4,0	38,7	607
	z jednym rodzicem	31,6	23,9	1,3	43,2	155
	inna sytuacja	37,5	16,1	7,1	39,3	56
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	38,1	19,0	9,5	33,3	42
	Średnie	36,4	23,9	2,3	37,5	176
	Dobre	34,2	21,4	3,7	40,7	594
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	53,1	16,3	2,0	28,6	49
	Raz w tygodniu	39,3	17,4	3,4	39,9	178
	1–2 razy w miesiącu	31,3	31,3		37,5	48
	Kilka razy w roku	34,2	22,3	4,1	39,4	193
	W ogóle nie uczestniczy	31,5	22,8	4,3	41,3	346
Wiara	Głęboko wierzący	54,3	11,4	1,4	32,9	70
	Wierzący	36,1	23,6	4,2	36,1	377
	Niezdecydowani	32,4	17,9	4,0	45,7	173
	Niewierzący	28,5	24,4	3,1	44,0	193
Poglądy polityczne	Lewica	33,1	20,8	5,8	40,3	154
	Centrum	37,1	21,6	3,4	37,9	116
	Prawica	33,9	26,3	3,8	36,0	236
	Trudno powiedzieć	35,8	19,2	2,6	42,3	307
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	33,6	21,3	4,6	40,5	390
	czwórkowego	35,8	24,9	2,8	36,5	285
	piątkowego/szóstkowego	37,0	17,0	3,0	43,0	135

Tabela 28

		Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uprawiałeś / uprawiałaś seks?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		40,6	59,4	1469
Płeć	Mężczyźni	38,2	61,8	722
	Kobiety	42,9	57,1	743
Wiek	18 lat i mniej	36,5	63,5	920
	19 lat i więcej	47,7	52,3	541
Narodowość	Polska	40,4	59,6	1413
	Inna	48,1	51,9	54
Typ szkoły	Publiczne LO	35,2	64,8	651
	Technikum	48,3	51,7	592
	Szkoła branżowa	36,8	63,2	136
	Prywatne LO	35,6	64,4	90
Miejsce zamieszkania	Wieś	38,5	61,5	561
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	44,6	55,4	224
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	42,2	57,8	332
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	41,2	58,8	216
	Miasto 501 tys. i więcej	38,1	61,9	126
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	47,1	52,9	51
	Zasadnicze zawodowe	39,5	60,5	248
	Średnie	38,5	61,5	460
	Wyższe	41,8	58,2	701
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	51,6	48,4	64
	Zasadnicze zawodowe	40,2	59,8	371
	Średnie	38,3	61,7	522
	Wyższe	42,2	57,8	486
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	38,3	61,7	1058
	z jednym rodzicem	44,3	55,7	287
	inna sytuacja	52,5	47,5	122
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	49,2	50,8	65
	Średnie	40,1	59,9	309
	Dobre	40,2	59,8	1084
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	28,9	71,1	76
	Raz w tygodniu	31,2	68,8	279
	1–2 razy w miesiącu	38,7	61,3	93
	Kilka razy w roku	42,4	57,6	354
	W ogóle nie uczestniczy	45,4	54,6	658
Wiara	Głęboko wierzący	41,2	58,8	119
	Wierzący	38,2	61,8	689
	Niezdecydowani	39,6	60,4	303
	Niewierzący	46,2	53,8	346
Poglądy polityczne	Lewica	44,8	55,2	288
	Centrum	33,0	67,0	197
	Prawica	42,6	57,4	392
	Trudno powiedzieć	39,9	60,1	579
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	43,8	56,2	723
	czwórkowego	40,1	59,9	511
	piątkowego/szóstkowego	31,1	68,9	219

Tabela 29

		To dobry zwyczaj, żeby to chłopak płacił za dziewczynę na randce?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		72,0	15,2	12,7	1506
Płeć	Mężczyźni	73,9	14,9	11,2	739
	Kobiety	70,5	15,6	13,9	763
Wiek	18 lat i mniej	71,2	15,7	13,1	941
	19 lat i więcej	73,4	14,4	12,2	557
Narodowość	Polska	72,4	15,0	12,6	1449
	Inna	61,8	20,0	18,2	55
Typ szkoły	Publiczne LO	73,4	14,3	12,3	666
	Technikum	73,1	15,3	11,7	609
	Szkoła branżowa	67,9	18,2	13,9	137
	Prywatne LO	61,7	17,0	21,3	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	74,4	12,6	13,0	571
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	70,4	18,7	10,9	230
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	69,7	16,1	14,1	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	74,2	12,7	13,1	221
	Miasto 501 tys. i więcej	66,9	22,8	10,2	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	62,7	15,7	21,6	51
	Zasadnicze zawodowe	69,4	16,3	14,3	252
	Średnie	73,3	16,2	10,5	476
	Wyższe	73,0	14,3	12,7	718
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	57,6	25,8	16,7	66
	Zasadnicze zawodowe	71,9	14,9	13,3	377
	Średnie	73,9	15,2	10,9	541
	Wyższe	72,6	14,3	13,1	496
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	72,3	15,3	12,4	1092
	z jednym rodzicem	72,6	14,6	12,8	288
	inna sytuacja	68,3	15,4	16,3	123
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	69,1	20,6	10,3	68
	Średnie	66,7	14,5	18,9	318
	Dobre	73,6	15,2	11,2	1106
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	63,6	19,5	16,9	77
	Raz w tygodniu	79,0	7,7	13,3	286
	1–2 razy w miesiącu	74,5	11,2	14,3	98
	Kilka razy w roku	73,0	16,2	10,9	359
	W ogóle nie uczestniczy	69,0	18,1	12,9	674
Wiara	Głęboko wierzący	69,4	16,1	14,5	124
	Wierzący	77,3	12,4	10,4	704
	Niezdecydowani	69,7	14,0	16,3	307
	Niewierzący	63,9	21,7	14,4	355
Poglądy polityczne	Lewica	66,1	19,0	14,9	295
	Centrum	71,3	18,3	10,4	202
	Prawica	77,4	13,1	9,5	398
	Trudno powiedzieć	71,5	13,7	14,7	597
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	71,0	15,9	13,1	735
	czwórkowego	75,8	12,5	11,7	529
	piątkowego/szóstkowego	65,5	20,2	14,3	223

Tabela 30

		To ważne, żeby chłopak umiał się bić?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		56,9	31,6	11,5	1505
Płeć	Mężczyźni	58,2	29,5	12,3	739
	Kobiety	55,8	33,7	10,5	762
Wiek	18 lat i mniej	57,2	31,8	11,0	940
	19 lat i więcej	56,0	31,6	12,4	557
Narodowość	Polska	56,6	32,0	11,3	1448
	Inna	61,8	21,8	16,4	55
Typ szkoły	Publiczne LO	56,5	32,5	11,0	665
	Technikum	57,1	30,9	12,0	609
	Szkoła branżowa	59,1	32,1	8,8	137
	Prywatne LO	54,3	29,8	16,0	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	56,1	31,9	11,9	570
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	56,1	33,0	10,9	230
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	57,3	30,0	12,7	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	56,6	34,8	8,6	221
	Miasto 501 tys. i więcej	59,8	28,3	11,8	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	58,8	33,3	7,8	51
	Zasadnicze zawodowe	57,4	31,1	11,6	251
	Średnie	55,7	31,7	12,6	476
	Wyższe	57,7	31,5	10,9	718
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	54,5	34,8	10,6	66
	Zasadnicze zawodowe	58,5	29,3	12,2	376
	Średnie	54,3	33,3	12,4	541
	Wyższe	59,7	30,6	9,7	496
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	56,9	30,8	12,3	1091
	z jednym rodzicem	55,6	35,4	9,0	288
	inna sytuacja	58,5	30,9	10,6	123
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	57,4	33,8	8,8	68
	Średnie	51,6	35,2	13,2	318
	Dobre	58,0	30,8	11,2	1105
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	50,6	36,4	13,0	77
	Raz w tygodniu	61,4	29,8	8,8	285
	1–2 razy w miesiącu	66,3	24,5	9,2	98
	Kilka razy w roku	54,0	33,4	12,5	359
	W ogóle nie uczestniczy	55,3	32,5	12,2	674
Wiara	Głęboko wierzący	63,7	23,4	12,9	124
	Wierzący	61,9	28,2	10,0	703
	Niezdecydowani	50,8	35,5	13,7	307
	Niewierzący	49,3	38,6	12,1	355
Poglądy polityczne	Lewica	46,8	45,1	8,1	295
	Centrum	56,9	30,7	12,4	202
	Prawica	67,3	23,4	9,3	398
	Trudno powiedzieć	54,9	31,0	14,1	596
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	58,2	31,2	10,6	734
	czwórkowego	56,7	32,1	11,2	529
	piątkowego/szóstkowego	52,0	33,2	14,8	223

Tabela 31

		To dobry zwyczaj, żeby chłopak przepuszczał dziewczynę w drzwiach?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		94,7	2,2	3,1	1504
Płeć	Mężczyźni	93,9	2,7	3,4	738
	Kobiety	95,9	1,7	2,4	762
Wiek	18 lat i mniej	93,8	2,8	3,4	939
	19 lat i więcej	96,4	1,3	2,3	557
Narodowość	Polska	95,1	2,1	2,8	1447
	Inna	85,5	5,5	9,1	55
Typ szkoły	Publiczne LO	94,4	2,9	2,7	664
	Technikum	95,7	1,8	2,5	609
	Szkoła branżowa	92,0	1,5	6,6	137
	Prywatne LO	94,7	1,1	4,3	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	95,4	1,8	2,8	569
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	96,1	1,7	2,2	230
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	95,4	1,4	3,2	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	92,3	3,6	4,1	221
	Miasto 501 tys. i więcej	92,9	4,7	2,4	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	92,2	2,0	5,9	51
	Zasadnicze zawodowe	95,6	1,6	2,8	251
	Średnie	95,8	2,3	1,9	476
	Wyższe	94,3	2,4	3,3	717
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	92,4	3,0	4,5	66
	Zasadnicze zawodowe	94,1	3,2	2,7	376
	Średnie	96,9	1,1	2,0	541
	Wyższe	93,7	2,6	3,6	495
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	95,3	2,4	2,3	1090
	z jednym rodzicem	94,8	1,0	4,2	288
	inna sytuacja	89,4	3,3	7,3	123
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	94,1	2,9	2,9	68
	Średnie	94,0	2,5	3,5	318
	Dobre	95,0	2,1	2,9	1104
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	90,9	3,9	5,2	77
	Raz w tygodniu	95,5	1,0	3,5	286
	1–2 razy w miesiącu	96,9	2,1	1,0	97
	Kilka razy w roku	97,2	1,1	1,7	358
	W ogóle nie uczestniczy	93,2	3,1	3,7	674
Wiara	Głęboko wierzący	89,5	4,0	6,5	124
	Wierzący	97,4	,9	1,7	702
	Niezdecydowani	95,8	1,6	2,6	307
	Niewierzący	90,1	4,8	5,1	355
Poglądy polityczne	Lewica	92,5	4,4	3,1	295
	Centrum	97,0	1,0	2,0	201
	Prawica	96,5	1,3	2,3	397
	Trudno powiedzieć	94,1	2,0	3,9	597
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	94,6	2,2	3,3	734
	czwórkowego	96,2	2,1	1,7	528
	piątkowego/szóstkowego	91,9	2,7	5,4	223

Tabela 32

		Chłopak nie powinien płakać, okazywać słabości?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		13,6	80,4	6,0	1504
Płeć	Mężczyźni	23,3	68,5	8,3	739
	Kobiety	4,3	92,0	3,7	761
Wiek	18 lat i mniej	12,4	82,2	5,4	939
	19 lat i więcej	15,6	77,6	6,8	557
Narodowość	Polska	13,5	80,9	5,7	1447
	Inna	16,4	69,1	14,5	55
Typ szkoły	Publiczne LO	9,8	86,9	3,3	664
	Technikum	15,3	78,0	6,7	609
	Szkoła branżowa	21,9	62,8	15,3	137
	Prywatne LO	18,1	75,5	6,4	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	14,0	79,0	7,0	571
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	10,9	84,8	4,3	230
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	14,5	80,6	4,9	346
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	14,5	79,5	5,9	220
	Miasto 501 tys. i więcej	14,2	80,3	5,5	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	11,8	76,5	11,8	51
	Zasadnicze zawodowe	10,8	81,3	8,0	251
	Średnie	13,2	80,7	6,1	476
	Wyższe	15,1	80,3	4,6	717
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	7,6	84,8	7,6	66
	Zasadnicze zawodowe	11,7	81,6	6,6	376
	Średnie	14,6	80,4	5,0	541
	Wyższe	14,9	79,0	6,1	495
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	12,6	80,8	6,6	1090
	z jednym rodzicem	15,3	81,6	3,1	288
	inna sytuacja	17,9	74,8	7,3	123
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	17,6	73,5	8,8	68
	Średnie	12,6	83,9	3,5	317
	Dobre	13,5	79,9	6,6	1105
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	24,7	63,6	11,7	77
	Raz w tygodniu	12,6	81,8	5,6	285
	1–2 razy w miesiącu	16,3	77,6	6,1	98
	Kilka razy w roku	13,9	80,5	5,6	359
	W ogóle nie uczestniczy	11,9	82,3	5,8	673
Wiara	Głęboko wierzący	18,7	75,6	5,7	123
	Wierzący	16,5	75,9	7,7	704
	Niezdecydowani	8,5	87,0	4,6	307
	Niewierzący	10,2	85,6	4,2	354
Poglądy polityczne	Lewica	7,2	89,8	3,1	293
	Centrum	13,4	81,2	5,4	202
	Prawica	24,9	70,1	5,0	398
	Trudno powiedzieć	8,9	83,1	8,0	597
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	14,3	78,6	7,1	734
	czwórkowego	13,6	81,3	5,1	528
	piątkowego/szóstkowego	10,3	85,2	4,5	223

Tabela 33

		Mężczyzna powinien umieć prowadzić samochód.			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		82,5	9,6	7,9	1504
Płeć	Mężczyźni	85,8	7,9	6,4	738
	Kobiety	79,7	11,0	9,3	762
Wiek	18 lat i mniej	81,8	10,3	7,9	940
	19 lat i więcej	83,6	8,5	7,9	556
Narodowość	Polska	82,7	9,7	7,6	1447
	Inna	76,4	7,3	16,4	55
Typ szkoły	Publiczne LO	81,7	10,5	7,8	665
	Technikum	84,0	8,6	7,4	608
	Szkoła branżowa	82,5	8,8	8,8	137
	Prywatne LO	78,7	10,6	10,6	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	85,6	7,5	6,8	570
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	86,0	8,7	5,2	229
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	80,7	11,5	7,8	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	79,6	9,0	11,3	221
	Miasto 501 tys. i więcej	72,4	16,5	11,0	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	72,5	15,7	11,8	51
	Zasadnicze zawodowe	81,7	8,7	9,5	252
	Średnie	83,5	9,5	7,0	474
	Wyższe	83,3	9,3	7,4	718
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	77,3	16,7	6,1	66
	Zasadnicze zawodowe	80,9	8,8	10,4	376
	Średnie	83,5	9,6	6,9	540
	Wyższe	84,1	9,1	6,9	496
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	83,1	9,4	7,4	1091
	z jednym rodzicem	81,5	10,8	7,7	287
	inna sytuacja	78,9	8,1	13,0	123
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	65,7	19,4	14,9	67
	Średnie	79,6	9,4	11,0	318
	Dobre	84,4	9,0	6,5	1105
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	74,0	19,5	6,5	77
	Raz w tygodniu	84,2	7,7	8,1	285
	1–2 razy w miesiącu	86,7	7,1	6,1	98
	Kilka razy w roku	86,6	7,5	5,8	359
	W ogóle nie uczestniczy	79,8	10,8	9,4	673
Wiara	Głęboko wierzący	83,1	9,7	7,3	124
	Wierzący	87,8	7,0	5,3	703
	Niezdecydowani	79,8	8,1	12,1	307
	Niewierzący	74,3	16,1	9,6	354
Poglądy polityczne	Lewica	72,2	17,3	10,5	295
	Centrum	86,6	7,9	5,4	202
	Prawica	92,2	4,3	3,5	397
	Trudno powiedzieć	80,2	9,6	10,2	596
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	82,7	9,7	7,6	734
	czwórkowego	83,7	8,7	7,6	529
	piątkowego/szóstkowego	78,8	11,7	9,5	222

Tabela 34

		W rodzinie dziećmi powinny zajmować się przede wszystkim kobiety.			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		18,9	70,0	11,0	1505
Płeć	Mężczyźni	27,5	58,5	14,1	739
	Kobiety	10,8	81,2	8,0	762
Wiek	18 lat i mniej	18,2	71,8	10,0	940
	19 lat i więcej	20,1	67,3	12,6	557
Narodowość	Polska	18,9	70,2	10,9	1448
	Inna	20,0	67,3	12,7	55
Typ szkoły	Publiczne LO	16,7	74,0	9,3	665
	Technikum	20,0	67,7	12,3	609
	Szkoła branżowa	26,3	62,0	11,7	137
	Prywatne LO	17,0	69,1	13,8	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	20,0	68,0	12,1	571
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	21,0	70,3	8,7	229
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	18,2	71,2	10,7	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	13,6	76,0	10,4	221
	Miasto 501 tys. i więcej	22,0	67,7	10,2	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	23,5	56,9	19,6	51
	Zasadnicze zawodowe	17,5	75,0	7,5	252
	Średnie	19,2	69,9	10,9	475
	Wyższe	19,2	69,5	11,3	718
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	19,7	72,7	7,6	66
	Zasadnicze zawodowe	18,3	73,7	8,0	377
	Średnie	19,4	69,3	11,3	540
	Wyższe	19,2	68,3	12,5	496
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	19,1	69,5	11,5	1091
	z jednym rodzicem	16,3	75,3	8,3	288
	inna sytuacja	22,8	63,4	13,8	123
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	19,1	72,1	8,8	68
	Średnie	17,9	73,3	8,8	318
	Dobre	19,2	68,9	11,9	1105
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	29,9	51,9	18,2	77
	Raz w tygodniu	23,5	68,1	8,4	285
	1–2 razy w miesiącu	24,5	67,3	8,2	98
	Kilka razy w roku	17,3	70,8	12,0	359
	W ogóle nie uczestniczy	15,9	72,8	11,3	674
Wiara	Głęboko wierzący	29,8	54,8	15,3	124
	Wierzący	22,5	67,0	10,5	703
	Niezdecydowani	13,0	74,9	12,1	307
	Niewierzący	13,2	77,2	9,6	355
Poglądy polityczne	Lewica	10,5	84,1	5,4	295
	Centrum	16,3	69,3	14,4	202
	Prawica	30,7	57,0	12,3	398
	Trudno powiedzieć	15,9	72,1	11,9	596
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	20,3	68,4	11,3	735
	czwórkowego	18,2	70,3	11,6	528
	piątkowego/szóstkowego	15,7	74,4	9,9	223

Tabela 35

		W polskim społeczeństwie lepiej żyje się mężczyznom niż kobietom.			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		42,2	30,1	27,7	1505
Płeć	Mężczyźni	18,8	48,5	32,7	738
	Kobiety	64,7	12,5	22,8	763
Wiek	18 lat i mniej	44,4	27,9	27,8	940
	19 lat i więcej	38,4	33,9	27,6	557
Narodowość	Polska	42,5	29,8	27,8	1448
	Inna	34,5	38,2	27,3	55
Typ szkoły	Publiczne LO	44,0	29,0	27,0	666
	Technikum	41,3	32,4	26,3	608
	Szkoła branżowa	30,7	33,6	35,8	137
	Prywatne LO	52,1	18,1	29,8	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	41,2	29,1	29,6	570
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	42,6	31,7	25,7	230
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	43,2	33,4	23,3	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	43,4	23,5	33,0	221
	Miasto 501 tys. i więcej	40,9	34,6	24,4	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	52,9	23,5	23,5	51
	Zasadnicze zawodowe	44,4	25,0	30,6	252
	Średnie	43,7	30,3	26,1	476
	Wyższe	39,9	32,5	27,6	717
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	62,1	19,7	18,2	66
	Zasadnicze zawodowe	43,8	26,8	29,4	377
	Średnie	40,5	33,5	26,1	541
	Wyższe	40,8	30,9	28,3	495
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	40,1	31,2	28,8	1091
	z jednym rodzicem	48,3	28,5	23,3	288
	inna sytuacja	46,3	24,4	29,3	123
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	57,4	26,5	16,2	68
	Średnie	45,3	32,4	22,3	318
	Dobre	40,0	30,0	30,0	1105
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	33,8	39,0	27,3	77
	Raz w tygodniu	32,5	36,4	31,1	286
	1–2 razy w miesiącu	33,7	31,6	34,7	98
	Kilka razy w roku	36,2	37,3	26,5	359
	W ogóle nie uczestniczy	51,4	22,7	25,9	673
Wiara	Głęboko wierzący	32,3	41,1	26,6	124
	Wierzący	34,6	34,9	30,6	703
	Niezdecydowani	44,3	28,0	27,7	307
	Niewierzący	58,0	19,4	22,5	355
Poglądy polityczne	Lewica	67,1	21,4	11,5	295
	Centrum	38,1	31,7	30,2	202
	Prawica	19,8	51,5	28,6	398
	Trudno powiedzieć	46,1	19,6	34,2	596
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	39,8	31,3	28,9	734
	czwórkowego	42,9	30,4	26,7	529
	piątkowego/szóstkowego	47,5	26,0	26,5	223

Tabela 36

		Dziewczyna powinna zawsze starać się być zadbana i dobrze wyglądać.			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		54,1	33,2	12,6	1502
Płeć	Mężczyźni	62,2	25,6	12,2	738
	Kobiety	46,4	40,5	13,0	760
Wiek	18 lat i mniej	51,5	35,1	13,4	938
	19 lat i więcej	58,5	30,4	11,2	556
Narodowość	Polska	54,3	33,3	12,4	1445
	Inna	47,3	32,7	20,0	55
Typ szkoły	Publiczne LO	50,4	37,1	12,5	663
	Technikum	58,2	30,9	10,9	608
	Szkoła branżowa	62,0	20,4	17,5	137
	Prywatne LO	42,6	39,4	18,1	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	55,0	30,3	14,7	571
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	57,0	33,9	9,1	230
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	54,6	33,5	11,8	346
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	51,4	34,1	14,5	220
	Miasto 501 tys. i więcej	49,6	43,2	7,2	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	41,2	37,3	21,6	51
	Zasadnicze zawodowe	61,0	27,1	12,0	251
	Średnie	51,8	36,0	12,2	475
	Wyższe	54,3	33,4	12,3	716
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	40,9	42,4	16,7	66
	Zasadnicze zawodowe	57,9	30,4	11,7	375
	Średnie	54,9	31,8	13,3	541
	Wyższe	53,2	35,2	11,5	494
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	53,1	33,5	13,4	1089
	z jednym rodzicem	53,5	35,4	11,1	288
	inna sytuacja	64,8	25,4	9,8	122
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	44,1	41,2	14,7	68
	Średnie	49,5	36,9	13,6	317
	Dobre	55,8	31,8	12,4	1104
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	46,8	33,8	19,5	77
	Raz w tygodniu	58,9	32,6	8,4	285
	1–2 razy w miesiącu	54,1	36,7	9,2	98
	Kilka razy w roku	59,2	27,4	13,4	358
	W ogóle nie uczestniczy	49,7	36,3	14,0	672
Wiara	Głęboko wierzący	63,7	23,4	12,9	124
	Wierzący	61,0	28,8	10,3	702
	Niezdecydowani	43,5	42,5	14,1	306
	Niewierzący	45,8	37,9	16,4	354
Poglądy polityczne	Lewica	39,1	48,3	12,6	294
	Centrum	56,4	26,2	17,3	202
	Prawica	66,5	24,7	8,8	397
	Trudno powiedzieć	52,3	33,9	13,8	595
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	54,5	32,4	13,1	734
	czwórkowego	54,6	33,6	11,8	527
	piątkowego/szóstkowego	50,5	35,1	14,4	222

Tabela 37

		Dziewczyna powinna zawsze być miła.			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		28,2	57,3	14,5	1500
Płeć	Mężczyźni	39,7	43,3	17,0	736
	Kobiety	17,1	70,8	12,1	760
Wiek	18 lat i mniej	27,1	58,4	14,5	935
	19 lat i więcej	29,8	55,8	14,4	557
Narodowość	Polska	28,5	57,2	14,3	1443
	Inna	21,8	56,4	21,8	55
Typ szkoły	Publiczne LO	25,5	61,2	13,3	663
	Technikum	30,0	55,2	14,8	609
	Szkoła branżowa	39,0	45,6	15,4	136
	Prywatne LO	19,6	59,8	20,7	92
Miejsce zamieszkania	Wieś	29,7	55,2	15,1	569
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	29,7	58,1	12,2	229
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	28,0	59,8	12,1	346
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	27,1	54,8	18,1	221
	Miasto 501 tys. i więcej	20,8	64,8	14,4	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	27,5	49,0	23,5	51
	Zasadnicze zawodowe	28,4	58,4	13,2	250
	Średnie	27,5	56,7	15,8	476
	Wyższe	28,9	58,0	13,2	714
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	27,3	63,6	9,1	66
	Zasadnicze zawodowe	27,8	55,9	16,3	374
	Średnie	30,9	54,8	14,3	540
	Wyższe	26,7	60,5	12,8	494
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	28,9	56,6	14,5	1087
	z jednym rodzicem	25,8	62,0	12,2	287
	inna sytuacja	26,8	52,8	20,3	123
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	22,4	68,7	9,0	67
	Średnie	28,6	57,5	13,8	318
	Dobre	28,4	56,5	15,1	1101
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	32,0	48,0	20,0	75
	Raz w tygodniu	35,4	50,2	14,4	285
	1–2 razy w miesiącu	36,7	51,0	12,2	98
	Kilka razy w roku	30,6	56,3	13,1	359
	W ogóle nie uczestniczy	21,8	63,2	15,1	671
Wiara	Głęboko wierzący	37,7	45,9	16,4	122
	Wierzący	33,8	51,6	14,6	701
	Niezdecydowani	23,8	60,9	15,3	307
	Niewierzący	16,9	69,8	13,3	354
Poglądy polityczne	Lewica	16,7	74,1	9,2	294
	Centrum	26,4	59,2	14,4	201
	Prawica	41,1	43,1	15,9	397
	Trudno powiedzieć	25,8	57,9	16,3	594
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	28,6	56,6	14,7	733
	czwórkowego	28,9	57,4	13,7	526
	piątkowego/szóstkowego	24,8	59,5	15,8	222

Tabela 38

		Lepiej, żeby dziewczyna nie miała w życiu zbyt wielu partnerów seksualnych.			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		53,7	22,3	24,0	1496
Płeć	Mężczyźni	73,7	10,5	15,8	734
	Kobiety	34,2	33,9	31,9	758
Wiek	18 lat i mniej	51,9	24,1	24,1	935
	19 lat i więcej	57,0	19,3	23,7	553
Narodowość	Polska	53,6	22,4	24,0	1439
	Inna	56,4	18,2	25,5	55
Typ szkoły	Publiczne LO	49,4	25,8	24,8	662
	Technikum	56,3	19,5	24,2	604
	Szkoła branżowa	69,9	11,0	19,1	136
	Prywatne LO	43,6	31,9	24,5	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	58,0	20,0	22,0	564
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	51,1	21,0	27,9	229
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	51,6	24,2	24,2	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	44,5	28,2	27,3	220
	Miasto 501 tys. i więcej	61,9	19,8	18,3	126
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	49,0	25,5	25,5	51
	Zasadnicze zawodowe	54,0	20,4	25,6	250
	Średnie	54,7	21,2	24,2	472
	Wyższe	53,5	23,5	23,0	714
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	43,1	23,1	33,8	65
	Zasadnicze zawodowe	51,1	22,9	26,1	376
	Średnie	56,4	22,2	21,4	537
	Wyższe	54,3	22,4	23,4	492
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	54,7	22,2	23,0	1085
	z jednym rodzicem	51,6	23,7	24,7	287
	inna sytuacja	48,8	19,8	31,4	121
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	47,8	31,3	20,9	67
	Średnie	44,4	22,9	32,7	315
	Dobre	56,5	21,6	21,9	1101
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	64,9	15,6	19,5	77
	Raz w tygodniu	59,6	19,6	20,7	285
	1–2 razy w miesiącu	58,8	18,6	22,7	97
	Kilka razy w roku	59,9	18,8	21,3	357
	W ogóle nie uczestniczy	45,5	26,8	27,7	668
Wiara	Głęboko wierzący	67,7	15,3	16,9	124
	Wierzący	62,4	16,4	21,1	700
	Niezdecydowani	44,9	25,9	29,2	305
	Niewierzący	38,5	33,6	27,9	351
Poglądy polityczne	Lewica	32,5	43,8	23,6	292
	Centrum	51,5	22,3	26,2	202
	Prawica	78,0	8,6	13,4	396
	Trudno powiedzieć	48,3	20,9	30,7	592
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	55,6	20,8	23,6	730
	czwórkowego	55,0	21,1	23,8	525
	piątkowego/szóstkowego	42,6	30,5	26,9	223

Tabela 39

		Które z każdej pary podanych niżej stwierdzeń jest Ci bliższe? Czy uważasz, że ogólnie rzecz biorąc:			Liczba osób
		cudzoziemcom mieszkającym w Polsce można ufać tak samo, jak rodakom	w kontaktach z cudzoziemcami mieszkającymi w Polsce lepiej zachować pewną ostrożność	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		14,9	66,4	18,7	1494
Płeć	Mężczyźni	14,9	70,7	14,4	730
	Kobiety	14,9	62,6	22,5	760
Wiek	18 lat i mniej	15,7	64,8	19,5	935
	19 lat i więcej	13,2	69,6	17,2	552
Narodowość	Polska	14,8	66,8	18,4	1437
	Inna	18,2	54,5	27,3	55
Typ szkoły	Publiczne LO	15,7	66,2	18,1	663
	Technikum	13,6	68,2	18,2	604
	Szkoła branżowa	15,0	58,6	26,3	133
	Prywatne LO	18,1	67,0	14,9	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	11,6	70,9	17,5	567
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	19,3	64,0	16,7	228
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	13,3	64,9	21,7	345
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	16,9	62,6	20,5	219
	Miasto 501 tys. i więcej	23,8	59,5	16,7	126
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	17,6	49,0	33,3	51
	Zasadnicze zawodowe	14,9	65,7	19,4	248
	Średnie	12,9	69,3	17,8	472
	Wyższe	16,1	66,1	17,8	714
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	22,7	53,0	24,2	66
	Zasadnicze zawodowe	12,6	68,2	19,3	374
	Średnie	13,5	69,3	17,2	535
	Wyższe	17,6	63,3	19,1	493
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	15,7	65,7	18,6	1083
	z jednym rodzicem	14,6	69,1	16,3	288
	inna sytuacja	9,2	65,0	25,8	120
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	26,5	50,0	23,5	68
	Średnie	14,2	63,3	22,5	316
	Dobre	14,5	68,6	16,9	1096
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	18,2	66,2	15,6	77
	Raz w tygodniu	12,0	72,5	15,5	284
	1–2 razy w miesiącu	11,3	77,3	11,3	97
	Kilka razy w roku	12,6	69,1	18,3	356
	W ogóle nie uczestniczy	17,8	61,1	21,1	668
Wiara	Głęboko wierzący	13,8	62,6	23,6	123
	Wierzący	11,2	74,0	14,8	696
	Niezdecydowani	16,3	62,9	20,8	307
	Niewierzący	22,1	55,8	22,1	353
Poglądy polityczne	Lewica	33,7	44,6	21,8	294
	Centrum	13,1	65,3	21,6	199
	Prawica	6,8	84,1	9,1	395
	Trudno powiedzieć	12,0	65,8	22,3	593
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	13,6	68,4	18,0	729
	czwórkowego	15,2	68,6	16,2	526
	piątkowego/szóstkowego	19,5	56,1	24,4	221

Tabela 40

		Jaki jest ogólnie Twój stosunek do cudzoziemców osiedlających się w Polsce?			Liczba osób
		Pozytywny	Negatywny	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		34,5	43,0	22,5	1500
Płeć	Mężczyźni	29,9	52,4	17,7	735
	Kobiety	38,6	34,2	27,2	761
Wiek	18 lat i mniej	37,6	40,0	22,4	938
	19 lat i więcej	29,0	48,6	22,3	555
Narodowość	Polska	34,1	43,1	22,8	1443
	Inna	45,5	40,0	14,5	55
Typ szkoły	Publiczne LO	36,8	40,1	23,1	663
	Technikum	29,7	48,4	21,9	607
	Szkoła branżowa	34,6	40,4	25,0	136
	Prywatne LO	48,9	31,9	19,1	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	32,0	45,9	22,1	569
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	34,9	40,2	24,9	229
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	32,6	43,2	24,2	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	39,5	37,3	23,2	220
	Miasto 501 tys. i więcej	43,7	44,4	11,9	126
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	47,1	31,4	21,6	51
	Zasadnicze zawodowe	32,7	45,4	21,9	251
	Średnie	33,1	43,9	23,0	474
	Wyższe	35,2	42,7	22,1	715
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	40,9	39,4	19,7	66
	Zasadnicze zawodowe	30,3	45,2	24,5	376
	Średnie	34,1	44,5	21,3	539
	Wyższe	37,5	40,4	22,1	493
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	34,5	42,7	22,8	1089
	z jednym rodzicem	35,2	42,9	22,0	287
	inna sytuacja	33,1	45,5	21,5	121
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	54,4	32,4	13,2	68
	Średnie	34,2	40,5	25,3	316
	Dobre	33,2	44,6	22,2	1102
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	33,8	48,1	18,2	77
	Raz w tygodniu	34,3	38,5	27,3	286
	1–2 razy w miesiącu	33,3	46,9	19,8	96
	Kilka razy w roku	30,9	48,5	20,6	359
	W ogóle nie uczestniczy	36,7	41,0	22,2	670
Wiara	Głęboko wierzący	33,3	43,1	23,6	123
	Wierzący	31,1	47,0	21,9	704
	Niezdecydowani	34,5	39,1	26,4	307
	Niewierzący	41,9	38,2	19,9	351
Poglądy polityczne	Lewica	62,8	21,8	15,4	293
	Centrum	32,3	41,8	25,9	201
	Prawica	20,1	64,6	15,3	398
	Trudno powiedzieć	30,8	39,8	29,4	595
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	30,2	46,5	23,3	733
	czwórkowego	37,0	41,4	21,6	527
	piątkowego/szóstkowego	42,2	36,3	21,5	223

Tabela 41

		Czy wśród uczniów w Twojej szkole są osoby innej narodowości niż Twoja?			Liczba osób
		Tak, wiele takich osób	Tak, jest jedna/kilka takich osób	Nie, nie ma takich osób	
		%	%	%	
Ogółem		22,5	64,0	13,5	1493
Płeć	Mężczyźni	21,4	62,0	16,5	732
	Kobiety	23,5	66,1	10,4	757
Wiek	18 lat i mniej	20,9	66,1	13,0	933
	19 lat i więcej	25,0	60,6	14,5	553
Narodowość	Polska	22,2	64,6	13,2	1436
	Inna	30,9	52,7	16,4	55
Typ szkoły	Publiczne LO	18,3	70,6	11,1	657
	Technikum	25,2	59,1	15,7	606
	Szkoła branżowa	26,5	51,5	22,1	136
	Prywatne LO	28,7	68,1	3,2	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	22,0	62,9	15,1	568
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	14,9	65,8	19,3	228
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	16,6	71,5	11,9	344
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	26,6	65,1	8,3	218
	Miasto 501 tys. i więcej	47,2	44,0	8,8	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	17,6	72,5	9,8	51
	Zasadnicze zawodowe	23,4	57,3	19,4	248
	Średnie	21,1	65,5	13,3	473
	Wyższe	23,3	64,9	11,8	713
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	22,7	65,2	12,1	66
	Zasadnicze zawodowe	23,6	62,2	14,2	373
	Średnie	22,6	64,7	12,7	535
	Wyższe	21,5	64,2	14,4	494
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	21,2	65,4	13,4	1085
	z jednym rodzicem	24,3	63,0	12,7	284
	inna sytuacja	29,8	54,5	15,7	121
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	20,6	60,3	19,1	68
	Średnie	22,6	65,9	11,5	314
	Dobre	22,5	64,0	13,5	1097
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	24,7	58,4	16,9	77
	Raz w tygodniu	18,0	68,2	13,8	283
	1–2 razy w miesiącu	20,8	66,7	12,5	96
	Kilka razy w roku	22,1	67,3	10,6	358
	W ogóle nie uczestniczy	24,7	60,7	14,5	667
Wiara	Głęboko wierzący	24,4	60,2	15,4	123
	Wierzący	21,9	64,7	13,4	700
	Niezdecydowani	19,1	67,8	13,2	304
	Niewierzący	26,2	60,7	13,1	351
Poglądy polityczne	Lewica	25,0	62,7	12,3	292
	Centrum	19,9	67,2	12,9	201
	Prawica	20,0	64,8	15,2	395
	Trudno powiedzieć	23,6	63,5	12,8	592
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	24,6	62,0	13,4	732
	czwórkowego	21,5	65,7	12,8	522
	piątkowego/szóstkowego	18,5	67,6	14,0	222

Tabela 42

		Czy wśród Twoich znajomych, osób, z którymi spędzasz wolny czas, są osoby innej narodowości niż Twoja?			Liczba osób
		Tak, wiele takich osób	Tak, jest jedna/kilka takich osób	Nie, nie ma takich osób	
		%	%	%	
Ogółem		4,8	27,1	68,1	1494
Płeć	Mężczyźni	5,2	26,9	67,9	731
	Kobiety	4,3	27,3	68,4	759
Wiek	18 lat i mniej	5,2	28,0	66,7	935
	19 lat i więcej	4,0	25,5	70,5	552
Narodowość	Polska	3,9	27,4	68,7	1437
	Inna	29,1	20,0	50,9	55
Typ szkoły	Publiczne LO	4,8	26,2	69,0	661
	Technikum	3,8	26,0	70,2	604
	Szkoła branżowa	6,7	30,4	63,0	135
	Prywatne LO	8,5	36,2	55,3	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	3,2	21,7	75,1	567
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	4,8	24,6	70,6	228
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	4,1	32,2	63,8	345
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	6,4	30,5	63,2	220
	Miasto 501 tys. i więcej	11,2	36,8	52,0	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	5,9	33,3	60,8	51
	Zasadnicze zawodowe	6,4	23,3	70,3	249
	Średnie	2,3	26,0	71,7	473
	Wyższe	5,5	28,8	65,8	713
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	1,5	28,8	69,7	66
	Zasadnicze zawodowe	4,3	25,4	70,3	374
	Średnie	3,9	25,9	70,1	536
	Wyższe	6,3	29,0	64,7	493
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	4,8	25,7	69,5	1084
	z jednym rodzicem	4,2	29,3	66,6	287
	inna sytuacja	6,7	35,0	58,3	120
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	7,4	23,5	69,1	68
	Średnie	5,1	34,4	60,5	314
	Dobre	4,5	25,2	70,3	1098
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	7,8	32,5	59,7	77
	Raz w tygodniu	3,2	27,4	69,5	285
	1–2 razy w miesiącu	3,2	28,7	68,1	94
	Kilka razy w roku	5,3	25,2	69,5	357
	W ogóle nie uczestniczy	5,1	27,2	67,7	669
Wiara	Głęboko wierzący	7,4	27,9	64,8	122
	Wierzący	4,3	26,7	69,0	700
	Niezdecydowani	4,6	26,6	68,9	305
	Niewierzący	4,8	28,1	67,0	352
Poglądy polityczne	Lewica	5,4	31,0	63,6	294
	Centrum	4,5	27,4	68,2	201
	Prawica	3,8	26,2	70,0	397
	Trudno powiedzieć	5,1	25,6	69,3	589
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	3,7	26,3	70,0	729
	czwórkowego	4,8	28,8	66,5	525
	piątkowego/szóstkowego	8,1	26,0	65,9	223

Tabela 43

		Jak określił(a)byś swój stosunek do gejów, lesbijek i innych osób LGBT+?							Liczba osób
		Duża niechęć	2	3	Ani niechęć, ani akceptacja, mam mieszane uczucia	5	6	Pełna akceptacja	
		%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		19,3	8,2	7,0	21,3	10,1	12,8	21,3	1495
Płeć	Mężczyźni	35,2	12,3	9,2	18,9	7,0	7,8	9,6	730
	Kobiety	3,9	4,3	5,0	23,7	13,1	17,6	32,3	761
Wiek	18 lat i mniej	18,3	7,0	6,4	21,1	10,2	14,1	22,9	934
	19 lat i więcej	20,9	10,1	8,1	21,5	10,1	10,6	18,6	554
Narodowość	Polska	19,0	8,2	7,0	21,2	10,4	12,8	21,5	1438
	Inna	29,1	7,3	9,1	23,6	3,6	10,9	16,4	55
Typ szkoły	Publiczne LO	16,1	6,7	6,2	20,6	12,1	15,3	23,0	660
	Technikum	19,6	10,6	7,9	22,4	9,4	11,2	18,8	606
	Szkoła branżowa	41,5	7,4	4,4	25,9	8,1	3,7	8,9	135
	Prywatne LO	8,5	5,3	10,6	11,7	3,2	18,1	42,6	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	22,8	9,7	6,3	24,0	8,3	10,1	18,9	567
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	19,7	6,6	9,6	21,8	10,0	12,2	20,1	229
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	18,5	7,8	8,1	18,8	11,3	13,6	22,0	346
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	14,1	4,5	3,6	22,3	10,9	16,8	27,7	220
	Miasto 501 tys. i więcej	13,7	12,9	7,3	14,5	12,1	17,7	21,8	124
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	14,3	2,0	4,1	32,7	18,4	8,2	20,4	49
	Zasadnicze zawodowe	15,6	8,4	6,4	24,0	11,2	14,0	20,4	250
	Średnie	19,0	7,8	8,2	23,6	11,4	12,2	17,7	474
	Wyższe	21,3	8,7	6,6	18,2	8,4	12,7	24,1	714
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	18,5	7,7	1,5	21,5	4,6	13,8	32,3	65
	Zasadnicze zawodowe	19,3	8,6	5,3	22,5	12,0	12,0	20,3	374
	Średnie	19,7	7,4	9,1	21,7	11,3	11,9	18,9	539
	Wyższe	19,3	8,7	6,7	20,1	8,3	13,8	23,0	492
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	19,4	9,0	7,2	20,5	10,5	13,5	20,0	1085
	z jednym rodzicem	18,9	6,3	6,6	21,3	9,1	11,9	25,9	286
	inna sytuacja	19,0	5,0	6,6	28,9	9,1	9,1	22,3	121
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	22,4	6,0	7,5	14,9	9,0	9,0	31,3	67
	Średnie	14,3	4,4	6,3	22,5	13,3	14,0	25,1	315
	Dobre	20,5	9,5	7,2	21,4	9,2	12,6	19,7	1099
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	25,3	9,3	4,0	37,3	5,3	5,3	13,3	75
	Raz w tygodniu	22,6	9,5	7,4	20,1	11,0	15,9	13,4	283
	1–2 razy w miesiącu	29,9	9,3	5,2	25,8	10,3	2,1	17,5	97
	Kilka razy w roku	21,2	8,6	9,5	20,9	10,3	10,3	19,2	359
	W ogóle nie uczestniczy	14,8	7,0	6,1	19,3	10,2	15,1	27,5	669
Wiara	Głęboko wierzący	32,5	10,0	8,3	28,3	4,2	4,2	12,5	120
	Wierzący	24,8	10,7	9,1	23,1	10,3	10,3	11,8	702
	Niezdecydowani	11,1	6,2	4,6	19,6	14,1	18,3	26,1	306
	Niewierzący	11,1	4,5	4,5	16,8	8,0	15,6	39,5	352
Poglądy polityczne	Lewica	7,5	1,7	1,7	9,2	7,5	21,5	50,9	293
	Centrum	14,4	4,0	8,0	23,4	14,9	13,9	21,4	201
	Prawica	34,4	18,8	11,8	21,6	6,3	3,0	4,0	398
	Trudno powiedzieć	16,6	5,6	6,1	26,2	12,4	14,6	18,6	591
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	23,8	8,8	7,1	21,8	9,6	9,7	19,2	730
	czwórkowego	15,0	7,6	8,2	22,1	9,7	15,8	21,7	526
	piątkowego/szóstkowego	14,0	7,2	4,1	17,6	13,1	15,8	28,4	222

Tabela 44

		Jak określił(a)byś swój stosunek do gejów, lesbijek i innych osób LGBT+?		Liczba osób
		Średnia	Odchylenie standardowe	
Ogółem		4,18	2,15	1495
Płeć	Mężczyźni	3,12	2,06	730
	Kobiety	5,20	1,70	761
Wiek	18 lat i mniej	4,32	2,15	934
	19 lat i więcej	3,96	2,14	554
Narodowość	Polska	4,20	2,15	1438
	Inna	3,64	2,21	55
Typ szkoły	Publiczne LO	4,44	2,10	660
	Technikum	4,00	2,12	606
	Szkoła branżowa	2,99	2,03	135
	Prywatne LO	5,20	2,07	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	3,91	2,16	567
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	4,13	2,13	229
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	4,25	2,15	346
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	4,73	2,06	220
	Miasto 501 tys. i więcej	4,39	2,12	124
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	4,45	1,90	49
	Zasadnicze zawodowe	4,30	2,06	250
	Średnie	4,08	2,07	474
	Wyższe	4,18	2,25	714
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	4,57	2,29	65
	Zasadnicze zawodowe	4,17	2,13	374
	Średnie	4,09	2,11	539
	Wyższe	4,23	2,19	492
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	4,14	2,15	1085
	z jednym rodzicem	4,35	2,19	286
	inna sytuacja	4,21	2,11	121
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	4,34	2,36	67
	Średnie	4,58	2,04	315
	Dobre	4,06	2,16	1099
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	3,57	2,01	75
	Raz w tygodniu	3,89	2,11	283
	1–2 razy w miesiącu	3,54	2,17	97
	Kilka razy w roku	3,98	2,15	359
	W ogóle nie uczestniczy	4,58	2,13	669
Wiara	Głęboko wierzący	3,24	2,05	120
	Wierzący	3,61	2,05	702
	Niezdecydowani	4,79	1,98	306
	Niewierzący	5,11	2,07	352
Poglądy polityczne	Lewica	5,75	1,79	293
	Centrum	4,48	1,99	201
	Prawica	2,72	1,70	398
	Trudno powiedzieć	4,30	2,02	591
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	3,90	2,19	730
	czwórkowego	4,38	2,07	526
	piątkowego/szóstkowego	4,69	2,11	222

Tabela 45

		Jak określił(a)byś swój stosunek do gejów, lesbijek i innych osób LGBT+?				Liczba osób
		Średnia	Mediana	Modalna	Odchylenie standardowe	
Ogółem		4,18	4,00	4,00	2,15	1495
Płeć	Mężczyźni	3,12	3,00	1,00	2,06	730
	Kobiety	5,20	5,00	7,00	1,70	761
Wiek	18 lat i mniej	4,32	4,00	7,00	2,15	934
	19 lat i więcej	3,96	4,00	4,00	2,14	554
Narodowość	Polska	4,20	4,00	7,00	2,15	1438
	Inna	3,64	4,00	1,00	2,21	55
Typ szkoły	Publiczne LO	4,44	5,00	7,00	2,10	660
	Technikum	4,00	4,00	4,00	2,12	606
	Szkoła branżowa	2,99	3,00	1,00	2,03	135
	Prywatne LO	5,20	6,00	7,00	2,07	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	3,91	4,00	4,00	2,16	567
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	4,13	4,00	4,00	2,13	229
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	4,25	4,00	7,00	2,15	346
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	4,73	5,00	7,00	2,06	220
	Miasto 501 tys. i więcej	4,39	5,00	7,00	2,12	124
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	4,45	4,00	4,00	1,90	49
	Zasadnicze zawodowe	4,30	4,00	4,00	2,06	250
	Średnie	4,08	4,00	4,00	2,07	474
	Wyższe	4,18	4,00	7,00	2,25	714
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	4,57	5,00	7,00	2,29	65
	Zasadnicze zawodowe	4,17	4,00	4,00	2,13	374
	Średnie	4,09	4,00	4,00	2,11	539
	Wyższe	4,23	4,00	7,00	2,19	492
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	4,14	4,00	4,00	2,15	1085
	z jednym rodzicem	4,35	4,00	7,00	2,19	286
	inna sytuacja	4,21	4,00	4,00	2,11	121
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	4,34	4,00	7,00	2,36	67
	Średnie	4,58	5,00	7,00	2,04	315
	Dobre	4,06	4,00	4,00	2,16	1099
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	3,57	4,00	4,00	2,01	75
	Raz w tygodniu	3,89	4,00	1,00	2,11	283
	1–2 razy w miesiącu	3,54	4,00	1,00	2,17	97
	Kilka razy w roku	3,98	4,00	1,00	2,15	359
	W ogóle nie uczestniczy	4,58	5,00	7,00	2,13	669
Wiara	Głęboko wierzący	3,24	3,00	1,00	2,05	120
	Wierzący	3,61	4,00	1,00	2,05	702
	Niezdecydowani	4,79	5,00	7,00	1,98	306
	Niewierzący	5,11	6,00	7,00	2,07	352
Poglądy polityczne	Lewica	5,75	7,00	7,00	1,79	293
	Centrum	4,48	5,00	4,00	1,99	201
	Prawica	2,72	2,00	1,00	1,70	398
	Trudno powiedzieć	4,30	4,00	4,00	2,02	591
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	3,90	4,00	1,00	2,19	730
	czwórkowego	4,38	4,00	4,00	2,07	526
	piątkowego/szóstkowego	4,69	5,00	7,00	2,11	222

Tabela 46

		Czy znasz osobiście jakiegoś geja, lesbijkę lub inną osobę LGBT+?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		70,7	29,3	1491
Płeć	Mężczyźni	55,5	44,5	733
	Kobiety	85,5	14,5	754
Wiek	18 lat i mniej	72,2	27,8	932
	19 lat i więcej	68,1	31,9	552
Narodowość	Polska	71,1	28,9	1434
	Inna	58,2	41,8	55
Typ szkoły	Publiczne LO	73,3	26,7	658
	Technikum	70,0	30,0	604
	Szkoła branżowa	49,6	50,4	135
	Prywatne LO	87,2	12,8	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	67,3	32,7	566
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	68,3	31,7	227
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	71,8	28,2	344
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	81,3	18,7	219
	Miasto 501 tys. i więcej	71,2	28,8	125
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	81,6	18,4	49
	Zasadnicze zawodowe	68,5	31,5	248
	Średnie	65,8	34,2	471
	Wyższe	74,1	25,9	715
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	79,7	20,3	64
	Zasadnicze zawodowe	69,5	30,5	371
	Średnie	68,7	31,3	537
	Wyższe	72,9	27,1	494
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	70,2	29,8	1081
	z jednym rodzicem	70,5	29,5	285
	inna sytuacja	76,2	23,8	122
Ocena material-nych warunków życia rodziny	Złe	80,6	19,4	67
	Średnie	74,0	26,0	315
	Dobre	69,0	31,0	1095
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	64,9	35,1	77
	Raz w tygodniu	61,6	38,4	284
	1–2 razy w miesiącu	64,6	35,4	96
	Kilka razy w roku	70,3	29,7	357
	W ogóle nie uczestniczy	76,4	23,6	665
Wiara	Głęboko wierzący	60,2	39,8	123
	Wierzący	62,7	37,3	699
	Niezdecydowani	79,3	20,7	305
	Niewierzący	82,5	17,5	349
Poglądy polityczne	Lewica	85,9	14,1	291
	Centrum	74,1	25,9	201
	Prawica	56,5	43,5	398
	Trudno powiedzieć	71,4	28,6	588
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	67,3	32,7	727
	czwórkowego	73,0	27,0	525
	piątkowego/szóstkowego	76,6	23,4	222

Tabela 47

		Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy uczestniczyłe(a)ś w grach losowych lub loteriach, w których można wygrać pieniądze?			Liczba osób
		Gra w jakąś grę co najmniej raz w tygodniu	Nie gra w ogóle	Gra od czasu do czasu	
		%	%	%	
Ogółem		12,5	47,7	39,8	1506
Płeć	Mężczyźni	21,4	36,4	42,2	739
	Kobiety	3,8	58,8	37,4	763
Wiek	18 lat i mniej	12,5	50,3	37,2	941
	19 lat i więcej	11,8	43,8	44,3	557
Narodowość	Polska	11,7	48,1	40,2	1449
	Inna	32,7	40,0	27,3	55
Typ szkoły	Publiczne LO	11,0	52,3	36,8	666
	Technikum	12,0	43,7	44,3	609
	Szkoła branżowa	24,8	38,0	37,2	137
	Prywatne LO	8,5	56,4	35,1	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	13,1	46,1	40,8	571
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	10,4	45,7	43,9	230
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	11,2	47,8	40,9	347
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	13,6	54,8	31,7	221
	Miasto 501 tys. i więcej	12,6	49,6	37,8	127
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	27,5	35,3	37,3	51
	Zasadnicze zawodowe	9,1	45,2	45,6	252
	Średnie	9,0	51,3	39,7	476
	Wyższe	14,9	47,2	37,9	718
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	24,2	45,5	30,3	66
	Zasadnicze zawodowe	10,9	46,4	42,7	377
	Średnie	9,8	49,2	41,0	541
	Wyższe	14,7	47,2	38,1	496
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	11,3	47,3	41,4	1092
	z jednym rodzicem	13,2	50,0	36,8	288
	inna sytuacja	21,1	47,2	31,7	123
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	20,6	33,8	45,6	68
	Średnie	9,1	59,1	31,8	318
	Dobre	12,7	45,5	41,8	1106
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	22,1	46,8	31,2	77
	Raz w tygodniu	10,8	50,7	38,5	286
	1–2 razy w miesiącu	22,4	38,8	38,8	98
	Kilka razy w roku	12,3	45,7	42,1	359
	W ogóle nie uczestniczy	10,1	49,4	40,5	674
Wiara	Głęboko wierzący	19,4	44,4	36,3	124
	Wierzący	15,1	43,2	41,8	704
	Niezdecydowani	7,8	51,1	41,0	307
	Niewierzący	8,2	55,5	36,3	355
Poglądy polityczne	Lewica	9,8	58,0	32,2	295
	Centrum	8,4	50,0	41,6	202
	Prawica	19,1	37,9	43,0	398
	Trudno powiedzieć	10,4	48,7	40,9	597
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	14,4	43,9	41,6	735
	czwórkowego	8,9	50,1	41,0	529
	piątkowego/szóstkowego	13,5	56,1	30,5	223

Tabela 48

		Zestawienie kwot deklarowanych			Liczba osób
		więcej przegrał niż wygrał	tyle samo przegrał, co wygrał	więcej wygrał niż przegrał	
		%	%	%	
Ogółem		41,2	6,0	52,7	497
Płeć	Mężczyźni	38,6	5,9	55,5	337
	Kobiety	47,2	6,3	46,5	159
Wiek	18 lat i mniej	41,3	5,8	52,9	293
	19 lat i więcej	41,3	6,5	52,2	201
Narodowość	Polska	41,9	5,8	52,3	482
	Inna	20,0	13,3	66,7	15
Typ szkoły	Publiczne LO	44,6	5,9	49,5	204
	Technikum	40,6	5,8	53,6	224
	Szkoła branżowa	22,9	8,3	68,8	48
	Prywatne LO	57,1	4,8	38,1	21
Miejsce zamieszkania	Wieś	43,4	6,6	50,0	198
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	28,7	3,8	67,5	80
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	44,2	7,1	48,7	113
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	47,5	3,3	49,2	61
	Miasto 501 tys. i więcej	37,5	7,5	55,0	40
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	56,3	6,3	37,5	16
	Zasadnicze zawodowe	42,7	6,1	51,2	82
	Średnie	40,3	6,3	53,5	144
	Wyższe	40,7	5,9	53,4	253
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	56,5	8,7	34,8	23
	Zasadnicze zawodowe	37,1	7,3	55,6	124
	Średnie	42,0	5,7	52,3	176
	Wyższe	41,4	5,3	53,3	169
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	42,5	5,5	51,9	362
	z jednym rodzicem	30,8	5,5	63,7	91
	inna sytuacja	51,2	11,6	37,2	43
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	38,1	9,5	52,4	21
	Średnie	47,6	3,6	48,8	84
	Dobre	40,2	6,4	53,4	388
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	44,4	16,7	38,9	18
	Raz w tygodniu	42,3	4,1	53,6	97
	1–2 razy w miesiącu	43,6	7,7	48,7	39
	Kilka razy w roku	37,9	5,7	56,4	140
	W ogóle nie uczestniczy	42,9	6,1	51,0	198
Wiara	Głęboko wierzący	47,2	5,6	47,2	36
	Wierzący	40,0	4,8	55,2	270
	Niezdecydowani	48,4	9,5	42,1	95
	Niewierzący	36,7	6,7	56,7	90
Poglądy polityczne	Lewica	52,7	6,8	40,5	74
	Centrum	42,6	1,6	55,7	61
	Prawica	36,6	5,8	57,6	191
	Trudno powiedzieć	41,6	7,2	51,2	166
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	42,3	3,6	54,0	274
	czwórkowego	38,6	10,2	51,2	166
	piątkowego/szóstkowego	48,1	5,8	46,2	52

Tabela 49

		Indeks hazardu				Liczba osób
		Brak problemów z hazardem	Niski poziom ryzyka uzależnienia	Umiarkowany poziom ryzyka uzależnienia	Wysoki poziom ryzyka uzależnienia	
		%	%	%	%	
Ogółem		42,3	23,3	20,8	13,7	636
Płeć	Mężczyźni	30,7	25,9	26,2	17,2	424
	Kobiety	66,0	17,7	10,0	6,2	209
Wiek	18 lat i mniej	41,0	21,2	22,5	15,3	373
	19 lat i więcej	44,2	26,7	17,8	11,2	258
Narodowość	Polska	43,3	23,8	20,1	12,8	608
	Inna	21,4	10,7	35,7	32,1	28
Typ szkoły	Publiczne LO	43,5	19,5	21,5	15,4	246
	Technikum	44,4	26,8	16,9	12,0	284
	Szkoła branżowa	28,9	26,3	31,6	13,2	76
	Prywatne LO	46,7	13,3	23,3	16,7	30
Miejsce zamieszkania	Wieś	44,7	21,7	22,5	11,1	253
	Miasto poniżej 20 tys. mieszk.	47,6	23,3	15,5	13,6	103
	Miasto od 20 tys. do 100 tys.	39,7	27,4	23,3	9,6	146
	Miasto od 101 tys. do 500 tys.	42,1	22,4	15,8	19,7	76
	Miasto 501 tys. i więcej	30,0	22,0	20,0	28,0	50
Wykształcenie matki	Podstawowe lub niepełne podstawowe	33,3	16,7	20,8	29,2	24
	Zasadnicze zawodowe	52,9	19,6	16,7	10,8	102
	Średnie	44,7	25,4	18,3	11,7	197
	Wyższe	37,9	23,6	23,9	14,6	309
Wykształcenie ojca	Podstawowe lub niepełne podstawowe	29,0	32,3	3,2	35,5	31
	Zasadnicze zawodowe	42,9	23,1	21,8	12,2	147
	Średnie	45,4	26,1	19,7	8,8	238
	Wyższe	41,0	18,9	24,1	16,0	212
Czy na stałe mieszkasz:	z obojgiem rodziców	42,3	25,0	21,2	11,5	452
	z jednym rodzicem	46,2	17,1	23,1	13,7	117
	inna sytuacja	34,4	21,9	14,1	29,7	64
Ocena materialnych warunków życia rodziny	Złe	26,7	20,0	20,0	33,3	30
	Średnie	45,8	22,4	20,6	11,2	107
	Dobre	42,6	23,6	20,8	13,0	491
Udział w praktykach religijnych	Kilka razy w tygodniu	41,9	6,5	12,9	38,7	31
	Raz w tygodniu	51,7	22,9	15,3	10,2	118
	1–2 razy w miesiącu	21,6	27,5	31,4	19,6	51
	Kilka razy w roku	40,0	28,1	20,0	11,9	160
	W ogóle nie uczestniczy	43,9	21,6	22,3	12,3	269
Wiara	Głęboko wierzący	35,7	16,1	17,9	30,4	56
	Wierzący	41,5	24,5	22,1	11,9	335
	Niezdecydowani	41,7	27,8	18,3	12,2	115
	Niewierzący	49,2	18,9	20,5	11,5	122
Poglądy polityczne	Lewica	44,6	22,8	18,5	14,1	92
	Centrum	51,8	21,7	19,3	7,2	83
	Prawica	32,6	29,0	24,4	14,0	221
	Trudno powiedzieć	47,2	18,9	18,9	15,0	233
Za jakiego ucznia się uważasz	dwójkowego/trójkowego	37,4	24,1	25,3	13,2	348
	czwórkowego	48,0	25,5	16,5	10,0	200
	piątkowego/szóstkowego	50,6	15,2	12,7	21,5	79